

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Euphrosyne.

Bindbetegnelse | Volume Statement:

Vol. 12

Udgivet år og sted | Publication time and place: Kjøbenhavn, 1796-1803

Fysiske størrelse | Physical extent:

12 bd. :

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

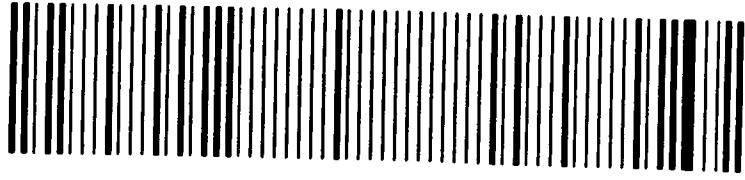
The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

57.-8.

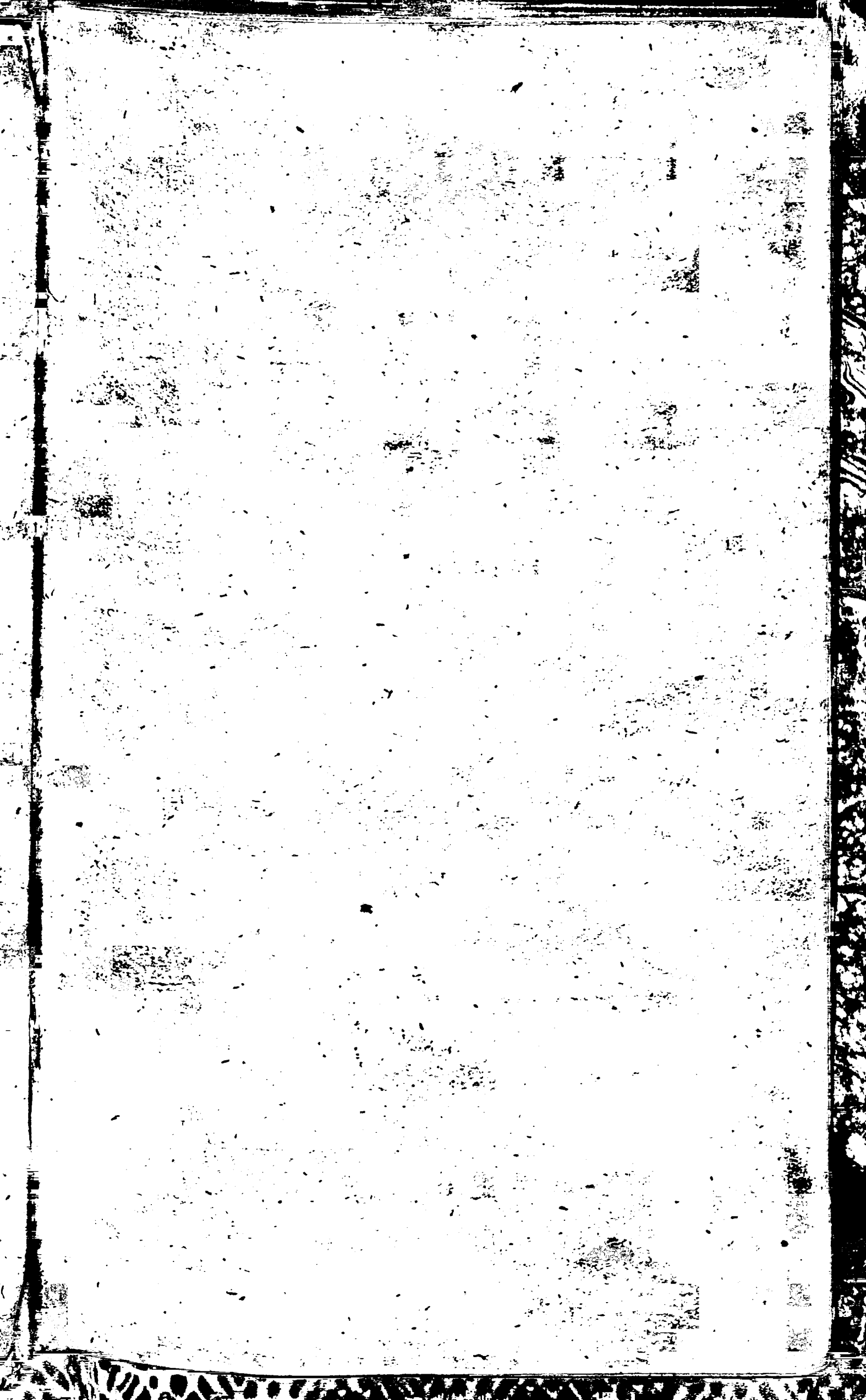
DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 57 8°

1 1 57 0 8 00054 4

Rex

Cuphrosyne.

Tolste Bind.

Oversat

af

J. Werfel.

Kjøbenhavn, 1803.

Udgivet og forlagt af Bøghandlerne H. & S. Goldin.

Trykt hos J. Breum.

I n d e x .

Nigathons Historie

of

C. M. Wieland.

I n d h o l d

af

tredie Deel.

Elleve Bog.

	Side
Agathon ved Kong Dionysus Hof i Syracus.	
1. Cap. Agathon finder en gammel Bekjendter igjen. Et Billede af Dionysus i Herr Josua Reynolds Smag.	1
2. Cap. Beslutninger, som vor Helt indtil videre fatter. Aristippus Caracteer.	8
3. Cap. Agathons første Fremstilling ved Hoffet	17
4. Cap. En academisk Forsamling, hvori Agathon faaer Veilighed til at lægge et nyt Talent for Dagen	21
5. Cap. Dionysus lader Aristippus gjøre Agathon Forslag, og indgaaer derefter de Betingelser, under hvilke Agathon vil bekvem-	

I n d h o l d.

	Side
me ska til at være hans Medhjælper i Re- gjeriingen	30
6. Cap. Nogle Betragtninger over Agathons For- hold	33
Folgte Bog.	
Agathons Statsforvaltning; hans Forseelser mod at Hofflogskab og Verdenstlogskab.	
1. Cap. Noget om Hoved- og Statsactioner. Aga- thons Forhold ved Kong Dionysus Hof	40
2. Cap. Hemmelige Efterretninger om Philistos. Agathon paadrager sig Timocrates's Fiend- skab ved en Handling, hvormed han gjør sig fortjent af Dionysus og hele Sicilien	51
3. Cap. Exempler paa, at ikke alt, hvad der glim- rer, er Guld	61
4. Cap. Cleonissa	70
5. Cap. En Hofcomedie	78
6. Cap. Agathon begaaer en stor Forseelse mod Hofflogskaben. Følger deraf	83
7. Cap. En mærkværdig Samtale mellem Agathon og Aristippus. Den første's Beslutning med Grundene for og imod den.	92
8. Cap. Agathon tager Deel i et Anslag mod Ty- rannen og bliver sat i Arrest	103
9. Cap. For Helts daværende Sindstilstand	108
10. Cap. Agathon faaer et meget uventet Besøg og bliver sat paa en ny Prøve	117
11. Cap. Agathons Forsvar for sig selv og Erklæ- ring paa Hippias's Tilbud	132
12. Cap. Agathon bliver sat i Frihed igjen og for- lader Sicilien	148

I n d h o l d.

Side

Trettende Bog.

Agathon kommer til Tarent, bliver indført i Archytas's Familie, opdager i den gjensfundne Psyche sin Søster og finder usformodentligen den skønne Danae igjen.

1. Cap.	Archytas og Tarentinerne. En sjelden Statsmands Caracteer	155
2. Cap.	En uventet Opdagelse	166
3. Cap.	Psyches Tildragelser	175
4. Cap.	Noget, man kunde forudsee	181
5. Cap.	Agathon bliver forvildet paa Jagten og støder i et gammelt Slot paa en meget uventet Gjenstand	185
6. Cap.	Et Studium for Gjelemalerne	194
7. Cap.	Forberedelse til Danaes Historie	202

Fjortende Bog.

Danaes hemmelige Historie.

1. Cap.	Danae begynder at fortælle sin hemmelige Historie	210
2. Cap.	Danaes første Ungdom, til hun kom i Bekendtskab med Alcibiades	214
3. Cap.	Alcibiades gjør den unge Danae bekendt med Aspasia	227
4. Cap.	Alcibiades's Caracteer, skildret af Aspasia. Hvorledes den unge Danae bliver opdragen i Aspasia's Huus	234
5. Cap.	Alcibiades's Henfjter med den unge Danae. Han omringer sin Plan med selvgjorte Banfæligheder og bliver fangen i sin egen Snare	243
	6. Cap.	

I n d h o l d.

6. Cap.	Nye Kongegreb af Alcibiades. En Philippica mod Mandfjønnet som en Prøve paa den skjøne Aspasia's Philosophie	Side 254

Femte Bogen.

Fortsættelse og Slutning af Danaes hemmelige Begivenheder.

1. Cap.	Aspasia's Død. Den skjøne Danaes første Feiltrin	
2. Cap.	Danae og Cyrus	272
3. Cap.	Danae i Smyrna. Slutningen af hendes Historie med den skjøne Seier, hun opnaaede over Agathon	284 394

Sexte Bogen.

Slutning.

1. Cap.	Agathon beslutter at aabenbare sig endnu roiere for Archytas og til den Ende at være sin egen Biograph	
2. Cap.	En Samtale mellem Agathon og Archytas	307
3. Cap.	Gilderie af Archytas's Levnedøphilosophie	313
4. Cap.	Agathons Historie sluttet	329 356
-

Agathon.

Ellevte Bog.

Agathon ved Kong Dionyses Hof i Syracus.

Første Capitel.

Agathon finder en gammel Bekjender igjen. Et Billede af Dionysius i Herr Josna Reynolds's Smag.

Det Betydeligste af det sidst anførte Capitel's Indhold erfoer Agathon ved et stort Gjestebud, som hans Ven, Kjøbmanden, anrettede for at heitideligholde hans Ankomst i Syracus.

Rygtet om en Gjest, som der en Tidlang hos Grækerne var bleven talet saa meget Ondt og Godt om, loffede blandt andre Nysgjerrige ogsaa Philosophen Aristippus til at indstille sig ved dette Gilde. Denne Philosoph havde ved Grækenlands skønne Wanders store Udvandring til Syracus—mere for at være en forskensde Tilskuer, end for at gøre Dionyses Forsængelighed

ved parasitiske Konster skatkyldig til hans Fornødenheder — begivet sig derhen, og var nu formedelst sin behagelige Omgang og den Naade, han stod i hos Regenten, saare vel antagen i de bedste Familier i denne Hovedstad. Agathon og Aristippus havde kjendt hverandre i Athenen. Men den Gang kontrasterede den førstes Enthusiasme alt for meget med den andens kolde Blod og Humoristiske Naade at philosophere paa, til at de skulde kunnet oprigtigen agte hinanden, endskjønt dog Aristippus ofte indfandt sig i de Forsamlinger, som den Gang gjorde Agathons Hus til et Academie for de bedste Hoveder i Athenen. I Grunden var Agathon med alle sine glimrende Egenheder i Aristippus Dine en Phantast, og Aristipp med al sin Wittighed efter Agathons Begreber en blot Sophist, mere skicket til med sine Grundsatninger at gjøre quindagtige Sybariter end mere sybaritiske, end unge Republicanere til dydige Mand.

Det Indtryk, der var blevet tilbage hos dem begge af den Mening, de i sin Tid havde fattet om hinanden, bragte dem til at studie, da de nu efter tre eller fire Aars Stilsmisse saae hinanden første Gang igjen. Det skulde være Agathon, det skulde være Aristipp! — tænkte enhver af dem ved sig selv, overbevist om, at det var saa, og kunde dog neppe troe sin egen Overbevisning. Aristipp søgte i Agathon Enthusiasten, som ikke mere var der; og Agathon troede ikke mere at finde Sybariten i Aristippus, maaskee kun fordi der paa

nogen Tid var foregaaet en kjendelig Forandring med den Maade, han betragtede Personerne og Tingene paa.

En Sammenværelse af nogle Timer betog dem begge den Bildfarelse, de forhen vare i, adspredte Levningen af deres gamle Fordom om hinanden, og indgjød dem Tilbøjelighed til at blive sande Venner. Uformærkt forsvandt Erindringen hos dem om, at de i forrige Tider ikke havde anstaaet hinanden saa vel; og deres Hjerter fandt nu Behag i det lille Selvbedrag, der lod dem holde det, de følte for hinanden, for en blot Fornæelse af deres gamle Venkab. Aristipp fandt hos vor Helt en Forekommenhed, en Koldsindighed, en Politur, der forekom ham som Beviser paa, at adskillige Slags Erfaringer maatte have gjort en stor Forandring i hans Tænkemaade. Agathon fandt igjen noget mere end blot Wittighed hos Philosophen af Cyrene; han sporede hos ham en sund Tænkraft, en Jagttagelsesaaand og en Fiinhed og Rigtighed i hans Dom, der uoksom udmærkede ham som en Discipel af den vise Socrates.

Disse Opdagelser indgjød dem naturligviis en gjensidig Tillid, der gjorde dem tilbøielige til at være aasbenhjertigere mod hinanden, end man ellers pleier ved den første Sammenkomst at være det. Agathon lod sig for sin nye Ven forstaae med sin Forundring over, at de skjønnede Forhaabninger, man havde gjort sig for Sicilien af Plato's Anseelse hos Dionysius, vare saa pludseligen og paa saa ubegribelig en Maade blevne tils-

intetgjorte. I Grunden bestod alt, hvad der i Staden var bekjendt derom, i blotte Formodninger, der tildeels kun grundede sig paa nogle saadanne utilforladelige Anecdoter, som Dagdrivere, der søge at give sig Møje af at være nøie bekjendte med Hoffets Intriguer og Hemmeligheder, pleie at sæbe om med sig fra det ene Selskab til det andet i Residencestaden. Aristippus havde i den Tid, han havde opholdt sig ved Dionysus Hof, studeret denne Førstes svage Side og hans Undringers og de fornemste Syracusaneres og Sicilianeres Caracteer med en saadan Skarpsindighed, at han — uden at indlade sig i Udviklingen af de hemmelige Driveskjedre, som vi allerede have gjort vore Læsere bekjendte med — lettelig kunde overbevise Agathon om, at selv en ligegyldigere Tilskuer ikke havde kunnet love sig noget lykkeligere Udfald af Dions og Plato's Anlæg paa at formaae Dionysius til frivilligen at frasige sig den monarchiske Magt. Han skildrede Tyrannen fra hans bedste Side som en Prinds, hvis fortræffelige Naturel end ikke den ullykkeligste Opdragelse ganske havde kunnet forværre, og som af Natur var saa blid, ædel, gavmild og tillige saa let at danne og lede, at det allene kom an paa, hvad for Hænder han befandt sig i. Efter hans Dom bestod denne Førstes Feil netop i denne alt for let foranderlige Caracteer og hans Hengivenhed til sandfælsige Fornøielser. Plato skulde have forstaaet at betjene sig paa en fin Maade af disse Svagheder til sine Hensigters Fremme. Men dette vilde krævet en

Listighed, en Blanding af Eftergivenhed og Tilbagesholdenhed, som Forfatteren af Kratylus ingenjinde havde i sin Magt. Desforuden havde han ladet sig alt for tydeligen mærke med, at han var kommen for at være Førstens Hofmester, en Omstændighed, der for sig allene maatte have fordærvet alt. Thi for de svageste Førster maa man altid skjule omhyggeligen, at man seer videre end de. De vilde ansee det for en Skam at lade sig lede, om det end var af det største Hoved, naar de troe, at det er dets Hensigt at lede dem. Deres af kommer det, at de heller til deres Skam finde sig i at lade sig beherske af en Kammertjener eller en Maitresse, der forstaaer det Kunstgreb at skjule sit Herredomme over sin Herres Villie under slavisk Smiger eller listige Sødheder. Plato havde været for noieregående til Minister og for gammel til Yndling hos saa ung en Første. Desforuden havde hans fortrolige Venstabs med Dion skadet ham, da det havde givet hans lønlige Fiender bestandig Leilighed til at opvække Mistanke hos Førsten til ham. Og endeligen havde der heller intet i og for sig været ved det Indfald at gjøre Sicilien til en Platonisk Republik. Sicilianernes Nationalaand var en Sammensætning af saa flatte Egenskaber, at det, i hans Tanker, vilde blive selv den viseste Lovgiver umueligt at omdanne dem til Republicanisk Dyd; og Dionysius, som under visse Omstændigheder maaskee kunde blive en god Første, vilde, om han end i et Anfald af indbildt Høimodighed havde ladet sig overtale til at

ophæve Tyranniet, useilbarligen dog bleven en meget flæk Borger. Disse almindelige Aarsager vare tilstrækkelige til (hvad der end havde givet nærmere Anledning til Dions Forviisning og Plato's Unaade hos Dionysius eller dog til hans Vortreise fra Hoffet) at gjøre det begribeligt, at det ikke havde kunnet gaae anderledes. Men derhos beviste de og — friede Aristippus til med en forstilt Ligegyldighed — at en Anden, der forstod at føre sig disse sine Forgjængeres Forsæller til Nytte, vilde kun have liden Nøie for at fortrænge de uværdige Folk, der nu igjen havde sat sig i Besiddelse af Førstens Eilid og Autoritet.,,

Agathon fandt sin nye Vens Tanker saa sandsynlige, at han følte sig fristet til at antage dem for sande. Og her spillede Egentjærligheden ham en liden Strøg, som han ikke havde tiltroet den. Den hvistede ham saa sagte, at han maaskee holdt dens Stemme for en Indskydelse af sin gode Genius, den Tanke i Øret: hvor skjønt vilde det ikke være, om Agathon kunde drive det igjennem, som Plato forgjeves havde umaget sig for! I det mindste forekom det ham ypperligt at gjøre Forsøg derpaa; og han følte og et Slags Ahnelse, der sagde ham, at et sandt Foretagende ikke vilde overstige hans Kræfter. Disse Ahnelser (thi Tanker) var det endnu ikke) opstode i ham, allerede medens Aristippus talte. Dog tog han sig i Agt for i mindste Maade at lade sig mærke dermed, og ledede Samtalen — for ikke uformærkt at blive udforsket af saa
 sin

fin en Hofmand, — hen paa andre Gjenstande. Overhovedet undveg han saa meget des omhyggeligere alt, hvad der havde kunnet tiltrække ham nogen særdeles Opmærksomhed, som han mærkede, at man ventede at see en overordentlig Mand i ham. Han talte med Beskedenhed og kun saa meget som Omstændighederne uomgængelig krævede om den Deel, han havde havt i Statsforvaltningen i Athenen. Han benyttede sig aldeles ikke af den Leilighed, som Udskilligz paa en god Maade (i det mindste i deres Tanker) tilbød ham til at sige sine Tanker om Regjeringsager og de Syracusaniske Anliggender. Han talte om alting som et almindeligt Menneske, og lod sig nøie med, naar der gaves Leilighed dertil, at vise, at han var en Kjender af alle skjøne Ting, skjønt han kun gav sig ud for at være en Elsker deraf.

Dette Forhold, hvorved han vilde afvende al Misstænkte om skjulte Hensigter fra sig, havde den Virkning, at de fleste af de Tilstedeværende holdt for, at de havde bedraget sig i den store Forventning, de havde gjort sig om ham. De sluttede, at Agathon langt fra ikke i Mærheden var det, som hans Rygte havde lovet, og for at hævne sig for, at han ikke var saaledes, som han efter deres Indbildning skulde været, tillagde de ham endog nogle Feil, som han ikke havde, og forringede de skjøne Egenkabers Værd, som han ikke kunde eller ikke vilde skjule. Dette er en sædvanlig Tilflugt for smaa Sjæle, hvorved de indbyrdes søge at styrke

styrke sig i den trøstelige Overbeviisning, at der ikke gives saa stor eller maaskee aldeles ingen Forskiel imellem dem og en Agathon. — Og hvo vil være saa ubilsig 'at regne dem det til Onde; at de trøste sig paa en saadan Naade?

Andet Capitel.

Beslutninger, som vor Helt indtil videre fatter. Aristippus Caracteer.

Saa snart vor Helt saae sig allene, overgav han sig til de Betragtninger, der vare de naturligste i hans nærs værende Grilling. Ved at høre, at Plato var borte og at Dionysius igjen havde antaget sin forrige Stikkelse, var det hans første Beslutning ufortøvet at forlade Syracus og drage over til Italien, hvor han af adskillige Marsager kunde vente sig en god Modtagelse af den berømte Archytas i Tarent. Men hans Samtale med Aristippus bragte ham igjen paa andre Tanker. Jo mere han overveiede det, Aristipp havde sagt ham om Marsagerne til de foregaaede Forandringer, des større Lust fandt han hos sig til at angribe det Værk, Plato havde opgivet, fra en anden Side og, som han haabede, med større Held end han. Omtumlende mellem tusinde forskjellige Tanker, tilbragte han den største Deel af Natten i en Mellemtilstand mellem Beslutning og Tvivlraadighed, til han omsider blev enig med sig selv

en

om at lade det komme an paa, hvad Omstændighedernes vilde bestemme ham til.

Imidlertid lagde han dog, for ikke at være uberedt, om Dionysius skulde trække ham til sit Hof, en Plan for sit Forhold: han forestilte sig en Mængde Tilfælde, der kunde møde, og fastsatte hos sig selv de Forholdsregler, han i hvert af dem vilde handle efter. Den næreste Forbindelse mellem Klogskaben og Retsskaffens Heden var Grundvolden for dem. Hans egen Fordeel kom aldeles ikke i nogen Betragtning derved. Han vilde ikke lade sig fængsle med noget Slags Baand, men bestandig beholde sin Frihed, og, saasnart han saa, at han arbejdede forgjeves, trække sig med Ære tilbage igjen. Dette var den eneste Bestumning, hvorved han havde sig selv for Dine. Den stærke Modbydelighed for alle populære Regjeringsformer, som hans Erfaringer i forrige Tider havde efterladt sig hos ham, lod ham ikke tænke paa at ville være Sicilianerne behjælpelig i at opnaae en Frihed, som han ansaae for et blet Navn, under hvis Beskyttelse de Ædle af Folket og Pøbelen gjensidigen tyrannisere hinanden varre, end en eneste Tyrann almindeligen formaaer at gjøre det. Thi denne maa være saa slem, han end vil, saa afholder dog i det mindste hans egen Fordeel ham fra aldeles at tilintetgjøre sine Slaver, naar derimod Pøbelen, hvis det lykkes den at rive Magten til sig, ingen Grændser kjender for sine rasende Bevægelser.

Denne Betragtning rammede egentligen kun Democratiet, men om Aristokratiet havde Agathon heller ikke bedre Tanker. En uophørlig Række af slette Monarcher forekom ham at være noget, der ikke gaves i Naturen, og en eneste god Første var (efter hans Fors udseetning) nok til at befæste Folkets Lykke for hele Aars hundreder. Derimod troede han, at Aristokratiet ikke kunde sættes paa nogen varig og fast Fod uden Folkets fuldkomne Undertrykkelse, og var altsaa af denne eneste Aarsag allene den værste af alle muelige Statsforfatninger. Saa stærkt indtagen imod disse to Regjeringsformer, kunde han ikke falde paa at blande dem med hinanden og ved et Slags politisk Chemie af to saa stridende Ting at ville frembringe en god Composition. Et saadant Værk forekom ham for indviklet og sammensat af for mange Slags Hjul og Lodder, til ikke hvert Øjeblik at komme i Orden og efterhaanden at maatte bringe sig selv i Staa. Han ansaae følgelig Monarchiet, fra alle Sider betragtet, for den simpleste, ædleste og med Analogien af Naturens store System meest overensstemmende Maade at regjere Menneskene paa.

Dette forudsat troede han at have gjort alt, naar han kun formaaede at trække en Første, der svavede mellem Dyder og Laster, ud af hans slette Raadgiveres Hænder, og ved et klogeligt Brug af den Magt, han haabede at faae over hans Tilbøieligheder, at blive i Stand til at forbedre hans Tankemaade. Thi han besad endnu for gode Tanker om den menneffelige Natur til ikke
at

at haabe, at han ved at vandre denne Wei skulde kunne opvække Følelse hos ham for Dydens naturlige Tillokkelser. Og antaget endog, at det ikke vilde lykkes ham ganske, saa haabede han dog, naar han kun havde bragt det til at bemestret sig hans Hjerte, i det mindste at blive i Stand til at udrette meget Godt og afvende meget Ondt; og selv dette forekom ham at være nok til ved Skuespillets Ende at kunne forlade Skuepladsen med den belønnende Tanke, at han der havde spillet sin skjonne Rolle ret vel. Med disse i Sovn dyssende behagelige Tanker slumrede Agathon endeligen ind, og sov endnu, da Kristippus om Morgenens derpaa kom igjen for at indbyde ham i Dionyses Navn og forestille denne Første ham.

Den Side, denne Philosoph viser sig fra i den nærværende Historie, stemmer ligesaa lidet overeens med den almindelige Fordom, som man har fattet imod ham, som denne Fordom stemmer overeens med de paalideligste Efterretninger om hans Læred og Meninger, der ere komne til os. Virkeligen synes den mere at grunde sig paa Misforstaaelse af hans Grundsætninger og nogle forargelige Historier, som Diogenes af Laerte og Athenaus, to af de upaalideligste Compilerer i Verden, efter hans Fienders Beretninger have fortalt, end paa noget, der med Rette kunde undbrage ham vor Høiagtelse.

I enhver Tidsalder har der levet et Slags Folk, som ikke have været dydige uden allene i deres Skrifter, som ved at affectere de frængeste Grundsætninger

i Hens

i Henseende til Sædelæren have søgt at skjule deres Hjerters Fordærvelse, som have antaget Stin af et overordentlig delicat Dre og ere blevne betagne af en hellig Gysen ved den blotte Lyd af Ordet Vellyst, kort, et Slags Folk, som enhver vilde foragte, dersom ikke den største Hob var fordømt til, at lade sig blænde af Masker, Miner, Fagter, Stemmens Inflectioner, fordreiede Øjne og hvide Lommetørklæder. Disse fortræffelige Folk gjorde allerede den Tid deres Bedste for at udskrige den gode Aristipp som en Slave af Bøllysterne, der havde gjort de sandfelige Drieters Fordrings til sin Philosophies Grundsatninger og Konsten at fornøje sig til det høieste Gode i Verden.

Det er ikke her Stedet til at bevise, at denne Dom er ubillig og ugrundet; og det er eiheller saa nødvendigt, da allerede een af de arbeidsomste Lærde i vor Tidsalder, sin Stand uagtet, har havt Mod til i sin critiske Historie om Philosophien at lade denne Discipel af Socrates vederfares Ret *).

Uden altsaa her at bekymre os om Aristipps Læresætninger, lade vi os nøie med, blot at sige saa meget om hans Caracteer, som det er fornødent at vide, for at kunne rigtig bedømme den Person, han forestilte ved Dionyses Hof. Af alle de foregionne Bise, som
den

*) Forfatteren af Agathon har selv mange Aar derefter i sine Oplysninger til de af ham oversatte Horaziske Breve gjort dette saa sin Vilje til nogle i dette Sag competente Dommeres formodentlige Tilfredshed.

den Tid befandt sig ved dette Hof, var han den eneste, der ikke hemmeligen lagde an paa at føre sig denne Forfædtes Gavnildhed til Nytte, endskjønt han dog ingen Betænkning gjorde sig over at modtage Foræringer af ham, som han ikke kjøbte med parasitiske Nedrigheder. Op høiet ligesaa meget formedelst sin naturlige Tænkemaade som formedelst sin temmelig magelige Philosophie over Bergjerrighed og Pengegjerrighed, betjente han sig af et tilstrækkeligt Arvegods, som han, naar der gaves Leilighed, forstod at forøge ved den tilladelige Fordeel, som han drog af sine Talenter, til efter sin Tilboielighed mere at forestille en Tilskuer end en Skuespiller paa Verdens Skueplads. Da han var eet af de bedste Hoveder i sin Tid, saa gav denne Frihed, som han sit hele Liv igjennem forbeholdt sig, ham Leilighed til at erhverve sig en Indsigt, der gjorde ham til en skarp og sikker Dommer over alle forekommende Gjenstande i det menneskelige Liv. Herre over sine Lidenstaber, som ikke af Naturen vare heftige, og befriet for alle Slags Bekymringer og Forretninger, saae han sig i Stand til at vedligeholde den Mandsfrihed og den Sindsrolighed, der ere Grundtrækkene i den Vises Caracteer. Han havde tilbragt sine skønneste Aar i Athenen i Omgang med Socrates og de største Mænd i denne berømte Tidssalder: Euripides og Aristophanes, Phidias og Polygnot, ja (for at sige Sandheden) endog Phrynerne og Laisterne havde bidraget deres Skjerv til at danne hans Vittighed og udvikle hiin fine Kœllesse for det Skønne i ham,

ham, der lærte ham at forene Gratiernes Munterhed med Philosophiens Alvorlighed. Intet overgik hans Selskabs Behagelighed. Ingen forstod, saaledes som han, at indføre Viisdommen under Skjemtsomhedens og det muntre Luners behagelige Skikkelser i saadanne Selskaber, hvor den ikke var velkommen i sin egen Dragt. Han besad den Hemmelighed, at gøre de ubehageligste Sandheder ved Hielp af et Indfald eller en passelig Bending fordragelige endog for de Store selv, og at hævne sig paa de kjedsommelige Gjetke og Narre, som Forsternes Hoffer i de Tider vrimlede af, ved saa sin en Spot, at de formedelst deres Dumhed antog den med en taknemmelig Smil for et afgjort Bisfald. Hans belevne Mand og den Kundskab, han besad om alt, hvad der gjalt for Skjont, ophøiede ham over enhver anden, hvor det kom an paa at opfinde sindrige Forlystelser, anordne Gjestebud og Høitideligheder, pryde Bærelser, eller fælde Domme over Digternes, Toneskunsternes, Malernes og Billedhuggernes Værker. Han elskede Fornøielser, fordi han elskede det Skjønne, og af samme Marsag elskede han ogsaa Dyden. Men Fornøielsen maatte ligge paa hans Vei, og Dyden maatte ikke paalægge ham alt for besværlige Pligter. Thi til at opofre sin Bequemmelighed for nogen af dem, elskede han hverken den ene eller den anden heit nok. Det var hans faste Grundsatning, hvilket han og altid forblev tro: At det staaer i vor Magt at være lykkelig i alle Omstændigheder,

unds

andtagen allene i Phalaris's gloende Dre; thi hvorledes man skulde kunne være lykkelig i den, kunde han ikke gjøre sig noget Begreb om. Han forudsatte, at Sjæl og Legeme maatte være sunde. I dette Fald kom det kun an paa at forstaae at rette sig efter Omstændighederne, istedet for (som den store Hob af de Dødelige) at forlange, at Omstændighederne skulle rette sig efter os, eller at ville gjøre Vold paa dem for at bringe dem dertil. Formedelst denne besynderlige Gave til at finde sig i alt kunde han fortjene den meget sigende Roes, som Herats tillægger ham: "At alle Farver klædte ham lige godt, at han i alle lykkelige og ullykkelige Omstændigheder var der samme, eller, som Plato sagde om ham, at det kun var ham allene medgivet at bære en Klædning af Purpur og en Kittel af Sættelærred med lige god Anstand.,,

At Dionysius agtede Aristippus for alle disse Egenskaber høiere end nogen af de andre Lærde, der opholdt sig ved hans Hof, er intet ubetydeligt Beviis paa, jæt dens ne Første langt fra ikke manglede Evne til at sætte Priis paa det Gode. Det var ham kjerest at have ham om sig, og ikke sjelden lod han sig af ham ved eet og andet Spøg bevæge til gode Handlinger, som hans Pedanter med al deres Dialectik og Skolastiske Beltalenhed ikke vare i Stand til at formaae ham til.

Disse characteristiske Træk forudsatte, er det, i vore Tanker, høist sandsynligt, at Ursagen, hvorfor Aristippus, saasnart han saae vor Helt i Syracus, besluttede

tede at bane ham Wei til Dionysus Gunst, allene maa have været den, at han var begjærlig efter at see, hvad der vilde flyde af en saadan Forbindelse, og hvorledes Agathon vilde forholde sig i sin flibrige Stilling. Thi paa nogen særdeles Fordele for sig selv kunde han ikke derved have lagt an, da det jo beroede paa ham selv, uden at behøve nogen Mægler, at føre sig den Naade til Nytte, som han stod i hos en Prinds, der, naar det stak ham at prale med sin Gævmildhed, var i Stand til at give en Lustspringer eller Cittharspiller Indkomsterne af en heel Stad.

Dette være imidlertid som det vil, nok er det, at der ikke var Kristipp noget saa magtpaaliggende, som allerede om Morgenen derpaa at underholde Førsten (som han pleiede, naar han stod op, at gjøre sin Opvartning), om den nys ankomne Agathon, og at gjøre ham saa fordeelagtig en Skildring af ham, at Dionysius blev begjærlig efter at lære at kjende dette overordentlige Menneske af Person. Kristipp blev overdragen at bringe ham ufortøvet til Hoffet; og denne Commission udførte han uden at lade vor Helt mærke, hvor megen Deel han selv havde deri.

Tredie Capitel.

Agathons første Fremstilling ved Hoffet.

Agathon ansaae denne paa hans Ankomst saa hastig følgende Indbudelse for et godt Forvarsel, og gjorde ingen Indvendinger imod dens Antagelse. Han blev modtagen med megen Naade af Dionysius. Ved denne Leilighed saa han atter Prover paa, at Skjønheden er en stum anbefaling hos alle dem, der have Dine. Den Apolloniske Skabning, der allerede før havde gjort ham saa mangen en god og slet Tjeneste, der havde paadraget ham Pythia's Forfølgelser og indtaget Athensnienserne for ham, der i de Thraciske Bacchantinders Dine havde gjort ham til en Gud og i den skønne Danaes Dine til den Elskværdigste blandt de Dodelige, — denne Skabning, dette indtagende Mafyn, den med Værdighed og Anstand forenede Gratie, der var uadskillelig fra alle hans Handlinger og Bevægelser, gjorde deres Virkning og tiltraf ham ved første Dickast en almindelig Beundring. Dionysius, der, som Konge, var alt for vel tilfreds med sig selv til at være skinsyg over en Privatmand for nogen Fuldkommenhed, overgav sig til det behagelige Indtryk, som drinne indtagende Fremmede gjorde paa ham. Philosopherne haabede, at det Indvendinge ikke vilde stemme overeens med et Udortes, der lovede saa meget; og dette Haab gjorde dem i Stand til med nogle Synker paa Næsen, hvorved de vilde tiltjendegive, hvor liden Priis de satte paa

et saabant Fortrin, at sig hinanden hvissende, at han var — smuk. Men Hofmandene faldt det tungt at dølge deres Ærgrelse over, at de ikke formaaede at finde nogen Feil hos ham, der kunde holde dem skadeløse for Synet af saa mange Fuldkommenheder. I det mindste bleve disse Anmærkninger gjorte ved denne Leilighed af den koldfindige Aristippus.

Agathon forenede i sit hele Forhold og alt, hvad han sagde, saa megen Beskedenhed og Klogskab, med den ædle Frihed og Selvsølelse, der characteriserer en Mand af Levemaade, at Dionysius i saa Tider blev ganske indtagen af ham. Man veed, hvor lidet der behøves til at behage de Store, naar kun det første Øieblik er os gunstigt. Dionysius maatte altsaa nødvendigen, da han virkeligen havde Smag, synes bedre om Agathon end nogen af alle dem, han hidindtil havde seet; og det Behag, han fandt i ham, maatte naturligviis tiltage i samme stigende Forhold, som vor Hæls Fuldkommenheder og Talenter fra det ene Øieblik til det andet udviklede sig for ham. Virkeligen besad han og saa mange, at Hofmændenes Misundelse, som tiltog i samme Forhold med ethvert Øieblik, der gik, i visse Maader fortjente at undskyldes. Ikke ubetydelige Indbildninger vilde disse gode Herrer have havt om sig selv, dersom de kun havde besiddet de gode Egenstaber enkelt i lige Grad med ham, som, hos ham forenede, dog kun udgjorde den mindste Deel af hans Værd. Han var saa klog at skjule sine vigtigere Egenstaber

Skaber og blot at vise sig fra den Side, hvorved Folk af Levemaade lettest lade sig aftvinge deres Høiagteise. Han taledede om alle Ting med hin flygtige Bittighed, der blot fører Gjenstandene forbi os, — en Egenkab, hvorved ofte de tomme Hoveder i Verden (i det mindste paa nogen Tid) vide at anstille sig, som om de besadde Forstand og Indsigter. Han spøgede, fortalte med Gratie, gav andre Leilighed til at vise sig, og (hvad der gjorde den Opdragelse, han havde nydt af den skønne Danae, Fre) beundrede de gode Indfald, der blandt en Mængde platte og stive Bittigheder af og til faldt den snaksomme Dionysius af Munden, paa en saadant Maade, at det, uden at han gjorde for megen Bold paa sin Smag og Oprigtighed, overbeviste denne Første om, at Agathon havde uendelig megen Forstand.

Almindelig have store Herrer en Yndlingsvaghed, hvorved det er meget let at faae Udgang til deres Hjerte. Den store Tanzai (i øvrigt en Kjender af Fortjenester) kjendte dog ingen større end at spille godt paa Lire. Dionysius havde saa gunstig en Fordom for Citharen, at den bedste Cithar-spiller var i hans Øine den største Mand paa Jorden. Han spillede vel ikke selv synderlig godt paa Cithar, men han gav sig ud for en Kjender deraf, og paastod, at han ved sit Hof havde de de største Virtuoser paa dette underfulde Instrument. Til Lykke havde Agathon lært i Delphi at slaae paa Cithar, og nogle Lectioner, som han havde faaet hos den skønne Danae, havde bragt ham saa vidt i denne Kunst,

som — det er mueligt at bringe det. Kort og godt; da han tredie eller fjerde Gang spise til Aftens med Dionysius, tog han en Cithar, accompanerede paa den en Dithyrambe af Damon (som blev sjungen af en fin Stemme og danset af den skønne Bacchidion), og satte derved hans Høihed i saa overmaade en Henrykkelse, at det hele Hof holdt det fra dette Dieblik af for afgjort, at han inden søie Tid vilde blive Førstens erklærede Yndling. Dionysius overøste ham i det første Anfald af sin Beundring med en saadan Smiger og Berømmelse, at næsten alt Mod forgik vor Helt ved at høre det. Himmel! tænkte han, hvad vil der være at udrette med en Konge, der er i Stand til at sætte den første den bedste, der kommer, ved Statens Roer, allene fordi han er en god Citharspiller?

Denne første Tanke var meget grundig, og vilde have forskaaet ham for megen Fortredelighed, dersom han havde fulgt dens Indskydelse. Men en anden Stemme — (mon det var Forsængelighed? den Tanke, ikke at opgive et stort Forehavende af saa ubetydelig en Aarsag? eller mon det var den Svaghed, der gjør os tilbøielige til at betragte alle de Daarligheder, vi see hos de Store, der røbe Afgtelse for os, med overbærens de Pine?) — hvistede til ham, at Smag for Musiken og en udmærket Lidenkab for et vist Instrument er en Ting, der er afhængig af vor Organisation, og at det vilde blive ham des lettere at forsøke sig denne Første

sted

stes Hjerte, jo flere han besad af de Færdigheder, hvorved det lod sig gjøre at erhverve sig hans Bisald.

Den Gunst, han i saa kort en Tid og ved saa tvetydige Fortjenester havde sat sig i hos Tyrannen, steg kort derpaa i Anledning af en academisk Forsamling, som Dionysius med megen Høitidelighed foranstaltede, til saadan en Høide, at Philistos, der til denne Tid endnu havde svævet mellem Frygt og Haab, begyndte at ansee sit Fald for at være uundgaaeligt.

Fjerde Capitel.

En academisk Forsamling, hvori Agathon faaer Leilighed til at lægge et nyt Talent for Dagen.

Dionysius havde hørt af Aristipp, at Agathon havde i forrige Tider været en Discipel af Plato, og at man, medens han stod i Anseelse i Athenen, ansaae ham for een af de største Talere i denne talelystne Republik. Glad over at have opdaget en Fulkommenhed mere hos sin nye Yndling, tøvede han intet Dieblit med at foranstalte en Leilighed, hvorved han af egen Erfaring kunde overbevises om, hvorvidt denne Mening om Agathon var rigtig. Thi det forekom ham ganske overnaturligt, at den, der var saa stor en Citharspiller, tillige skulde kunne være en Philosoph og en Adonis. Academiet fik altsaa Befaling at forsamle sig, og det hele Syracus blev indbudet til denne Forsamling.

Agas

Agathon tænkte paa intet mindre, end at ogsaa han skulde komme til at spille en Rolle i denne Kamp mellem en Hob Sophister, som han, ikke uden Grund, ansaae for meget overflødige Folk; og Kristipp havde af den ovenansførte Bevæggrund, der var Nøglen til hans hele Forhold med vor Helt, ikke ladet sig i mindste Maade mærke for ham med Dionysus Hensigt. Førsten aabnede selv som Academiets Præsident (thi hans Forfængelighed tillod ham ikke at lade sig nøie med at være dets Beskytter) Forsamlingen med en slet sammenslittet, ikke synderlig forstaaelig, men med Platonismer rigelig udspættet Tale, der (som man let kan' tænke) vandt almindeligt Bifald, uagtet den foretom Agathon mere at bevise den Kongelige Talers afgjorte Tillid til det Bifald, der tilkom ham for hans Stand, end at være et Beviis paa Omfanget af hans Gaver og Indsigter. Efterat denne Tale var endt, tog den academiske Samfund sin Begyndelse; og om Tilhørerne end ikke bleve synderligen oplyste af de subtile Aander, der nu lode sig høre, saa bleve de dog temmeligen forlystede ved den enes Beltaalighed, den andens klingende Stemme og gode Accent, den tredies paradore Indfald, og den fjerdes Grimaser til de Distinctioner og Demonstrationer, han frembragte.

Efterat dette Skuespil havde været i nogen Tid og en uartig Gaben nu begyndte at betage de to Tredies dele af Tilhørerne, sagde Dionysius: Da han havde den Lykke i nogle Dage at have haft een af de værdigste

Ke Disciple af den store Plato i sit Huus, saa bad han ham, ikke at fortørnes over, at den Berømmelse, der allevegne var gaaen forud for ham, havde bortdraget det Slæer, hvormed hans Beskedenhed søgte at bedække hans Fortjenester, og bebudet i den skjønne Agathon een af de meest veltalende Vise i den Tidsalder, de levede i. Han maatte altsaa ikke vægre sig for, ogsaa i Syracus at vise sig fra saa fordeelagtig en Side, og indslade sig med Academiets Philosopher i en Disputats om een eller anden vigtig philosophisk Opgave.

Til Lykke talede Dionysius, som var meget for at høre sig selv og i en høj Grad besad den Gave at udtrykke sig vidtløftigen, længe nok til at give vor Agathon Tid til at fatte sig efter den lille Bestyrrelse, som saa uventet en Opfordring havde voldet ham. Densne Frist satte ham i Stand til uden videre Betænkning at svare: Han var for tidlig bleven kaldet fra de Vises Auditorier til Raadsforsamlingen i Athenen og indviklet i de offentlige Anliggenders Bestyrelse for et Folk, der, som bekjendt, ikke pleiede at give sine Hovmestere lidet at gjøre, til at have haft Tid til at benytte sig nok som af sine Lærere. Imidlertid var han, naar Dionysius forlangte det, af Agtelse for ham beredt til at aflægge en Prøve paa, hvor lidet han fortjente den Roes, der af en alt for gunstig Fordom var bleven ham tillagt.

Dionysius opfordrede nu Philistos (skjønt man ikke veed, om det skede af en Handelse eller efter forudgjort Aftale) til at forelaae et Spørgsmaal, for og imod
hvil

hvilket der fra begge Sider skulde disputeres. Ministeren betænkte sig lidet, og i Haab om at sætte Agathon, der allerede beayndte at blive ham farlig, i Forlegenhed, foreslog han det Spørgsmaal: „Enten gjør den Republicaniske eller den Monarchiske Regjeringsform en Stat lykkeligst?“ Man vil, tænkte han, overlade det til Agathon at vælge, hvilken han vil erklære sig for. Taler han for den Republicaniske og taler godt (hvilket han for sin Vres Skyld er nødsaget til), saa mishager han Førsten; optaster han sig til Monarchiets Forfægter, saa gjør han sig forhadet hos Folket, og da vil ikke Dionysius have Mod nok til at betro Statsforvaltningen til en Fremmed, der ved sin første Fremtrædelse har gjort saa slet et Indtryk paa Syracusanernes Hjerter.

Men denne Gang slog den listige Mands Forventning ham feil. Agathon erklærede sig, uagtet han mærkede Philistos's Hensigt, med en saadan Uforsærdethed for Monarchiet, at det ikke lovede denne nogen Triumph. Efterat hans Modstandere, blandt hvilke især Antisthenes og Sophisten Protagoras anstrængte alle deres Kræfter for at øphsie Fristaternes Fortrin, havde ophørt at tale, gjorde han Begyndelsen med at give deres Grunde mere Styrke, end de selv havde formaaet at give dem. Opmærksomheden var overordentlig spændt. Enhver var mere begjærlig efter at høre, hvorledes Agathon vilde bære sig ad for at overvinde sig selv, end hvorledes han vilde tage det, for at overvinde sine Modstandere. Hans Bøstalenhed viste sig i et Lys, der
blans

Blandede Tilhørernes Sjel. Det Diebligs Vigtighed, der skulde afgjøre hans hele Forehavendes Skjebne, Gjenstandens egen Natur, hans Begjærlighed efter at seire, og formodentligen ogsaa hans hjertelige Afsky for Democratiet, alt dette indgjød ham en Besejelse; der stemte hans store Sjelekræfter endnu høiere. Hans Idéer vare saa store, hans Malerier tegnede saa stærkt, maalede med saa megen Ild, hans Grunde hver for sig saa klare og ved deres Forbindelse med hinanden saa magtige, hans Betsalenhed, der i Forstningen indskrænkede sig til et majestætisk roligt Sprog, blev efterhaanden saa stærk og fortryllende, at endog de Mænd, der i Forveien havde besluttet, at han skulde have Uret, saae sig, saa at sige, af en magisk Kraft tvungne til at give ham deres fuldkomne Bifald. Man troede at høre Mercur eller Apollo at tale. Men meest beundrede dog Kjenderne (thi der var og nogle tilstede, som kunde gjøre Paastand paa at være dette), at han forsmaaede de Konstgreb, hvorved Sophisterne pleiede at vise en ond Sag fra dens gode Side. Her forekom ingen Farver, der skulde tjene til ved deres Glands at skjule det Besdragelige i falske eller kun for at blænde fremsatte Sætninger, ingen kunstig Fordeling af Lys og Skygge: hans Sprog lignede Solens Skin, hvis levende, næsten ulegemlige, Glands udbreder sig over Gjenstandene, uden at betage dem noget af deres egen Farve.

Smidlertid maae vi tilstaae, at han behandlede Republikkerne lidet grusomt. Han beviste, eller syntes dog

dog alle dem, der hørte ham, at bevise: At dette Slags Samfund havde faaet sin Oprindelse i Anarschiets vilde Chaos, og at dets Lovgiveres Visdom kun med maadeligt Held havde stræbt at indføre Orden og Bestandighed i en Forsatning, der, efter sin Natur, bestandig svævende i Uro og indvortes Gjæring, hvert Øieblik stod Fare for af sine egne Kræfter at voldes sin Undergang, og saa lidet var i Stand til at nære Hørlighed, at denne, naar den sandt Sted der, var en Følge af den yderste Fordærvelse og (ligesom et Havblis) det visse Forbud for Storm og Undergang. Han paastod, at den politiske Dyd (dette helligede Palladium i Fristaterne, hvis Vedligeholdelse deres Lovgivere havde gjort hele deres Lykke afhængig af) var et Slags usynlig og af ældgammel Overtro helliget Afgud, der ikke blev dyrket uden i det blotte Navn; at man i disse Stater syntes stiltiende at have gjort en Pagt med hinanden, om at lade sig ved et vist Phantom af Retfærdighed, Herredømme over sine Lyster, Uegennyttighed og Kjærlighed til Fædrelandet og det almindelige Bedste bedrage af hinanden; at det Modsatte af disse Dyder ingensteds blev udøvet mere usorøskammet, end det skede her under dette politiske Hytleries Maske og disse Dyders ærværdige Navn. Der vilde, i hans Tanter, behøves en Mængde besynderlige Omstændigheder, som dog i nogle tusinde Aar neppe een Gang kunde findes samlede paa eet Sted paa Jorden, for at vedligeholde den lykkelige Middeltilstand i en Republik, uden hvilken der

ikke

ikke kunde være af nogen Varighed. Og just fordi denne Forening træffer saa sjelden og er afhængig af saa mange tilfældige Uarsager, saa man de fleste Republiker enten for svage til at yde deres Borgere den mindste Sikkerhed, eller arbejdende paa at bringe det til en Størrelse, der ved indvortes Uroligheder og Borgerkrige uophørligen rystede Statens Grundvolde og ikke overlod den, der tilsidst blev Herre af Kamppladsen noget andet end Øretene at besætte med Folk og Ruiner igjen at opbygge. Endog Friheden, som disse Stater, med Udelukkelse af alle andre, gjorde Fordring paa, havde ingensteds, end ikke i de despotiske Riger i Asia, saa lidet Sted som der. Thi enten maatte Folket ydmyg finde sig i alt, hvad de Edle og Rige, overensstemmende med deres Interesse, besluttede og gjorde, eller var det selv Dommere og Lovgivere, og da kunde ingen ærlig Mand være sikker for hvert Øieblik at blive et Offer for dem, som hans Fortjenester vare i Veien eller som haabede ved hans Anseelse og Formue at blive større og rigere. Det var i ingen Stat mindre tilladt end i disse, at gjøre Brug af sine Evner, at tænke selv, og uden Fare at lade sig mærke med, hvad man i Ting af Vigtighed holdt for at være almeennyttigt. Alle de Forslag, der sigtede til Forbedring, vilde blive forkastede under det forhadte Navn af Lyst til Forandringer, og paadrage dem, der vovede at gjøre dem, hemmelige eller offentlige Forfølgelser. Endog Grundstøtterne for den menneskelige Lykkelighed, det, der egentligst udmærker de

cultiverede Mennesker fra de Wilde og Barbarerne, Sandhed og Dyd, Videnskaberne og Musernes elskværdige Konster, var i disse Stater mistænkeligt eller endog forhadet. De bleve ved tusinde i Mørke omvankende Vidler betagne deres Kraft, hindrede i deres Løb, eller i det mindste hverken opmuntrede eller belønnede. —

Men det være nok med dette korte Udtoget til at give Læserne en Prøve paa, hvor noie Agathon var bekendt med Fristaternes Mangler og hvor lidet Skaansel han ved denne Leilighed viste dem! Vi afbryde ham saa meget des hellere, som det strider ganske imod vor Hensigt at gjøre noget Menneske paa Jorden den Stilling, det befinder sig i, ubehageligere, end den allerede er det, eller at give Anledning til, at Feilene i nogle for lang Tid siden undergaaede Græske Republikker, der leverede Agathon Stof til dette Malerie, kunde blive misbrugte til at sværte dem, der i vor Tidsalder kunne ansees for hæderværdige Fristeder og Tilflugtssteder for Dyd, sund Tænkemaade, offentlig Lyksalighed og den politiske Liighed, der kommer den naturlige saa nær som det er mueligt. Overhovedet synes det Spørgsmaal, som der her blev disputeret om, at henhøre blandt de ufrugtbare speculative Opgaver, paa hvilke der al sin Tid er bleven spildt saa megen Tid og Møie, uden at det er mueligt at see, hvad Verden nogensinde skulde vinde ved deres Afgjævelse. Vi forbigaae altsaa og, skjønt af en anden Art, den Fortale, Agathon holdt over den mo-

nars

narchiske Statsforfatning. Behersterne i Verden synes for første Deel at være meget ligegyldige over, hvad Mening man har om deres Regjeringsform. Der gives Tilfælde, vi tilstaae det, hvor dette fordrer en Undtagelse; men disse Tilfælde møde kun sjeldent, naar man bruger den Forsigtighed at holde sig forsynet med hundrede og halvtredstusindstyvetusinde velbevæbnede Folk, ved hvis Tilstand man har megen Grund til at haabe, at man ubekymret kan sætte sig ud over alle fredssommelige Menneskers Meninger i Verden. Ere ikke og disse hundrede og halvtredstusindstyvetusinde saa levende og siensynligt et Beviis paa, at en Nation er lykkelig, at man ikke behøver noget andet Beviis deraf paa?

Det altsaa, at denne Tale, hvori Agathon pakkede alle fordærvede Fristaters Mangler og alle velregjerede Monarchiers Fortrin sammen paa to kontrasterende Materier, havde den Lykke at opnaae alle Stemmerne, overtale alle Tilhørerne, og tiltrække Taleren en Beundring, der kunde mættet den forfængeligste Sophistes Stolthed. Een og hver var fortryllet af en Mand, der forenede saa sjeldne Gaver med saa høi en Tænkemaade og saa menneskekjærlig en Caracteer. Thi Agathon havde ikke anpriist Tyranniet, men den Regjering, hvor Monarchen er Folkets Fader, opdrager sine Børn vel, og søger at gjøre dem lykkelige. Man sagde sig selv, hvad for gylde Tider der vilde forestaae Sicilien, om en saadan Mand førte Statsretet.

roret. Han havde ikke glemt i Indgangen til sin Tale at afvende den Mistanke fra sig, at det var af Hevngjerrighed, han lastede Republikkerne, og af Smiger og lønlige Hensigter, han ophøiede Monarchiet. Han havde ved denne Leilighed ladet sig forstaae med, at han havde i Sinde at gaae over til Tarent, og i den rolige Privatstand, som han, efter sin Tilbøielighed, gav Fortrin for alle andre, at søffelsætte sig i Dunkelhed med Sannesdens Efterforskning og sin Tænkemaades Forbedring. Enhver beklagede eller lastede denne Beslutning, og ønskede, at Dionysius vilde anvende alt for at overtale ham til at afftaae derfra.

Femte Capitel.

Dionysius lader Aristippus giøre Agathon Forslag, og indgaacr derefter de Betingelser, under hvilke Agathon vil beqvemme sig til at være hans Medhjælper i Regjeringen.

Ingenfinde havde Førstens Tilbøielighed stemt saa fuldsommen overeens med Folkets Ønsker som denne Gang. De hvide Tanker, han havde fattet om vor Helts Person, vare ved denne Tale stegne til det allerhøieste. Hvor ustandhaftig denne Første end var i sin Caracteer, havde han dog sine Dieblitte, hvori han ønskede, at det maatte koste mindre Overvindelse at være en god Regent. Agathons Beltaalighed havde henrevet ham

ham ligesom de andre Tilhørere, han sølte, hvor skjøne hans Malerier vare, og oversaae derfor, at disse Malerier netop vare et Slags Satire paa ham selv. Han foresatte sig at opfylde det, Agathon stiltiende havde lovet af hans Regjering; og for at gjøre sig de Pligter, dette Forsæt paalagde ham, saa lette som mueligt, vilde han lade dem udøve ved den, der kunde forklare sig saa godt derom. Hvor kunde han finde noget tjenligere Nedskaab til at gjøre sin Regjering elsket af Syracusanerne? Hvor kunde han finde en Mand, der forenede saa mange behagelige med saa mange nyttige Egenheder?

Vant til at betragte alting fra een Side og at ville alt, hvad han vilde, hastig og utaalmodig, pleiede Dionysius at bestemme saa lidet et Mellemrum som mueligt mellem sine Beslutninger og deres Udførelse. Han overdrog altsaa Aristippus at gjøre sin Ven de fornødne Forslag. Agathon undskyldte sig med sin Ulyst til at besatte sig med Forretninger, og bestemte endog Dagen til sin Afreise. Dette gjorde Dionysius end mere begjerlig efter at see sit Ønske opfyldt; og endskjønt vor Helt vedblev at vægre sig, gjorde han det dog paa saa beskeden en Maade, at man kunde haabe, han vilde lade sig overtale. Det var og virkeligen kun hans Hensigt at sætte saa upaalidelig en Førstes Tilbøielighed paa Prøve, førend han indlod sig i Forbindelser, der kunde have saa gode eller saa onde Følger for andres Lykke og hans egen Rolighed.

Endes

Endeligen, da han troede at have Marsag til at ansee den Høiagtelse, Dionysius beviste ham, for noget mere end et blot Judsaid, begyndte han at give efter; dog forbeholdt han sig, at der først skulde fastsættes visse Betingelser mellem dem. Han erklærede, at han vilde forblive ved hans Hof blot som hans Ven, saalænge Dionysius vilde erkjende ham derfor og troede at kunne behøve hans Tjeneste. Men han vilde beholde Frihed til, uden Indvending at trække sig tilbage, saasnart han saae, at hans Ophold hos Dionysius var unyttigt. Den eneste Belønning, han troede sig beføiet til at forlange for sin Tjeneste, var den: at Dionysius vilde følge hans Raad, saalænge han var i Stand til at bevise, at baade Nationens Vel og Førstens Sikkerhed, Hæder og Privatlyksalighed vilde befordres derved. Endeligen udbad han sig endnu, at Dionysius aldrig vilde forlade sig paa nogen Iønlig Beretning eller Besværing over ham, uden aabenhjertigen at have aabenbaret ham den og hørt, hvad han kunde anbringe til sit Forsvar.

Førsten betænkte sig saa meget mindre paa at underskrive alle disse Betingelser, som han fast havde besluttet at beholde ham, om det end skulde koste ham Halvdelen af hans Rige. Agathon modtog altsaa nogle Bærelser, som man havde indrettet paa Palais et for ham, og Dionysius erklærede offentlig, at man ved alle Leiligheder kunde henvende sig til hans Ven Agathon ligesaa fuldt som til ham selv. Det hele Hof

kaps

Lappedes fra nu af om at bevise den nye Yndling sin Underdanighed, og Syracus saar med glad Forventning de Saturniske Tidens Tilbagekomst i Møde.

Sjette Capitel.

Nogle Betragtninger over Agathons Forhold.

Vi gjøre her en liden Pause, for at give Læserne Tid til at overveie, hvad de i dette Dieblik troe at burde sige mod eller med vor Helt.

Maaskee nogle finde i den Tver, hvormed han taledes imod Republikkerne, en Bitterhed, der gjorde ham ubillig nok til at lade alle andre Fristater undgjelde hans egne Medborgeres Utaknemmelighed mod ham. Andre ville maaskee beskylde hans hele Forhold ved Kong Dionyses Hof for en konstig Snildhed, der ikke var hans Caracteer egen og indstrøede nogle Pletter i den.

Vi have allerede adskillige Gange erklæret, at vi i dette Værk have paataget os en Historieforfatters og ikke en Lovtalers eller Forsvarers Pligter. Imidlertid forbliver det os dog tilladt at dømme ligesaa frit efter vor Synspunct om den Mand's Handlinger, hvis Levned vi ikke udgive for et fuldkomment Mønster, men dog for et lærerigt Exempel, som det forbliver vore Læsere at gjøre det fra deres Synspunct.

Vi have allerede erindret, at det vilde være ubilligt at ansee det, Agathon indvendte imod Republikkerne

i hans Tidsalder, for en Fornærmelse mod saadanne Fristater, som, under gunstige Omstændigheders Indflydelse, ere formedelst deres Beliggenhed satte i Sikkerhed saavel for andre Staters Misundelse som for al utidig Tanke om at forstærke sig selv, ved vise Love og, hvad der endnu er mere, ved Vanens Magt vedligeholde sig i den lykkelige Middeltilstand, og som neppe engang kjende de Mangler og Feil af Navn, som Agathon ansaae for ulægelige hos de daværende Republikker. Gives der, som vi haabe og troe, saadanne Republikker i vore Dage, saa kunne de ikke finde sig fornærmede ved det Onde, Agathon sagde med Sandhed om dem, der vare ham bekjendte. Tvertimod vil denne Deel af hans Tale tjene dem til et Speil, hvori de kunne see deres egen Skikkelse, og, om de ikke opdage nogen af de Feil deri, som Agathon bebreidede Republikkerne, overgive sig med saa meget desstørre Føie til et roent og ulasteligt Velbehag med sig selv *).

Overhovedet har man Aarsag til at troe, at Agathon talde som han tænkte, og dette er nok til at rets færdiggjøre hans Oprigtighed. Hvorfor skulde vi og begynde at tvivle paa denne? Hans hele Forhold, medens han

*) I øvrigt fortjener det maaskee at anmærkes, at alt, hvad Agathon lægger Republikkerne til Last, findes saa fuldkomment skidsættet ved den nu opstaaede Franske Republik, at det synes at være tegnet Træk for Træk efter den, naatet det dog blev skrevet for mere end fem og tyve Aar siden, altsaa paa en Tid, da
intet

Han havde Tyrannens Hjerte i sine Hænder, beviser, at han ingen Hensigter havde, der nedede ham til at smigre

§ 2

mod

intet Menneske, end ikke i den største Feberhede, kunde have drømt om, at der, endnu førend det samme Aarhundredes Udgang, af det opløste Franke Monarchies Ruiner skulde opstaae et politisk Uhyre, som allerede i de første Aar af sin Tilværelse viste os det græsefulde modbydelige Syn af alle de Uordener, Uretfærdigheder, Daarligheder, Misgjerninger og Grueligheder i det Store, som Historien viser os i hine berømte Frastater i det gamle Grækenland, i deres høieste Fordærvelses-Epoche, i det Smaa. Hvad for sandsynlige Udsigter er der til, at de selvsamme Aarsager, som droge hine gamle Republikers Undergang efter sig, skulde i Franke kunne blive en Kilde til Held, Barighed og blomstrende Velstand for et nyfødt Misfoster af Republik, der har medbragt Principet til sin snart forestaaende Oplosning ved sin Indtrædelse i Verden?

*

*

*

Man behaage at erindre sig, at det Forestaaende ikke er skrevet nu, men i Aaret 1793 eller 94, altsaa medens Republiken Franke endnu stred med sin Skjebne, og det var uvist, om den vilde overvinde sine udvortes og indvortes Fiender og bestaae, eller ikke. — At den store Forfatter ikke vilde anbragt denne Spaadom, om han den Tid kunde seet faa Aar længere hen i Tiden, er der ingen Tvivl om, og at hans Syn maa den Gang, al hans Storhed uagtet, have været svagere, end det Haab, vi andre svagere Aander nærede

rede

mod sin Overbeviisning. Sandt er det, at han fra det Dieblif, han satte Foden i Dionyses Palais, havde Hensigter med alt, hvad han foretog sig. Men skulde han maaskee ingen have haft? Naar hans Hensigter vare ædle og velgjørende (og det vare de virkelig), hvad kunne vi da med den yderste Strængthed fordre mere? Det synes altsaa ikke, som man har Grund til at lægge ham den Forsigtighed til Last, hvormed han paa den nye og sibirige Bane, han vilde betrede, maatte indrette alle sine Handlinger, dersom de skulde kunne tjene til at fremme hans Hensigter. Vi indrømme vel,
at

rede, viser Udfaldet tilstrækkelig selv. — At udelade denne Anmærkning, hvor megen Grund jeg end har til at troe, at Forfatteren gav uendelig meget for, om han aldrig havde skrevet den, fandt jeg uvigtigt; thi den indeholder den vigtige Lærdom, som kun faa synes at lægge paa Hjertet, at man bør betænke sig, førend man dømmes. Hofraad Wieland bedømte Republikens Bestandighed efter dens convulsiviske Bevægelser i dens første Tilblivelse; disse vare naturlige og det synes han ikke at have seet. Et Legeme, der sammensættes med eet af forskellige Dele, maa nødvendig være contract i det ene Lem, og yttre Convulsioner i det andet, til det har mistet dem, der ikke passe sig for det, og er istedet derfor blevet forsynet med Organer, der harmonisk virke til den hele Machines rolige Gang. Saaledes er det gaaet Frankrige, og saaledes vil det gaae enhver stor Stat, der selv omstaber sin Regjeringsform.

W e r f e l.

at det rober et Slags Kiinhed og Tilbageholdenhed, som ikke synes ganske at have Sted i hans forrige Character. Men dette fortjener dog i Grunden ikke at lastes. Det er endnu uafgjort, om den Uforanderlighed, som mange ærlige Folk rose sig saa meget af i deres Tænkemaade og Forholdsregler er saa stor en Fuldkommenhed, som de indbilde sig. Vel smigrer Egentjersligheden os gjerne med, at vi saaledes, som vi ere, ere bedst; men den har ikke sjelden Uret i at smigre os saaledes. Det er umueligt, at vi, i det alting forandrer sig omkring os, skulde ene forblive uforanderlige; og om det ikke var umueligt, saa vilde det ofte være upasseligt og fortjene at dadles. Andre Tider kræve andre Sæder; andre Omstændigheder en anden Bestemmelse af, en anden Bending i vort Forhold. I moraliske Romaner finde vi vel Helte, der altid forblive sig selv lig i alt — og fortjene at roses derfor. Thi hvor kunde det være andet, da de i deres tyvende Aar allerede besidde Visdom og Dyd i samme Grad, som en Socrates eller Epaminondas, efter mangfoldige Bestræbelser for at forbedre sig selv, neppe havde opnaaet i det tredsindstyvende Aar? Men i det ~~Arkelige~~ Arkelige Liv finde vi det ganske anderledes. Det er beklageligt for dem, der bestandig blive sig selv lig, istedet for bestandig at blive bedre. Eller skulde ikke selv de bedste Mennesker altid have meget endnu at forbedre i deres Begreber, Domme og Følelser, paa deres Hoved og Hjerte, ja endog paa det, der er det fuldkomneste og agtværdigste
hos

hos dem? Og lærer ikke Erfaringen, at vi sjelden bringe det til en ny Udvikling hos os selv eller en kjendelig Forbedring i vor forrige indvortes Tilstand, uden at gaa igjennem et Slags Medium, der reflecterer en falsk Farve paa os og en Tidlang fordunkler vor sande Stikkelse? — Vi have allerede seet vor Helt i adskillige Forsfatninger, og i hver af dem har han viist sig formedelt Omstændighedernes Indflydelse lidet anderledes, end han virkelig er. Han syntes i Delphi at være en blot speculativ Enthusiast; og man har siden seet, at han og forstod ret vel at handle. Vi troede, efterat han havde ydmyget den skjenne Cyane, at Belystens Forsøvelser ikke kunde faae Buzt med ham; og Danae beviste, at vi havde bedraget os. Men det vil ikke være ret længe, førend en ny indbildt Danae, der troede at have fundet hans svage Side, vil finde sig ligesaa bedragen. Agasthor syntes vexelviis i forskjellige Tidspuncter af sit Liv at være en Platonist og en patriotisk Sværmer, en Helt, en Stoiker, et vallystigt Menneske, og var dog intet af alt, uagtet han Tid efter anden gjennemgik alle disse Classer og i hver af dem antog noget af deres særegne Farver. Vi er endnu ikke ved Enden af hans Lebesbane, og derfor kan der endnu ikke siges noget bestemt om hans Character, om hvad han virkelig var, hvori han under alle disse Stikkelser forblev sig selv liig, og hvad der, efterat alt det Fremmede er skilt deraf, tilsidst vil blive tilovers deraf.

Uden altsaa at dømme saa overilet om ham, som man i det almindelige Liv hver Dag pleier at gjøre, vilde vi vedblive at give Agt paa ham, efterspore de sande Driveffjedre til hans Handlinger, saa nøie som det vil være os mueligt, ikke lade nogen lønlig Bevægelse i hans Hjerte, der kan meddele os nogen Oplysning herom, undgaac vor Opmarksomhed, og tilbageholde vor Dom over hans hele moralske Væsen, til — vi have lært at kjende det.

S o l v t e B o g.

Agathons Statsforvaltning; hans Forseelser mod af
Hoffklogskab og Verdensklogskab; hans Fald.

Første Capitel.

Noget om Hoved- og Statsactioner. Aga-
thons Forhold ved Kong Dionyses Hof.

Man bebreider Shakspear — den af alle Digtere efter
Homer, der bedst har kjendt Menneskene fra Kongen
til Betleren, fra Julius Cæsar til Jaak Fallstaff
og med en sjelden Beskuelsekraft har igjennemskuet dem
alle — ham bebreider man, at hans Stykker for det
meste ikke have nogen eller i det høieste kun en meget
urigtig, regellos og slet udtænkt Plan, at det Comiske
og Tragiske deri er strøet om imellem hinanden paa den
selsomste Maade, og at ofte den selvsamme Person,
som ved Naturens rørende Sprog har lokket os Taarene
i Dine, faa Dieblikke derefter ved eet eller andet be-
synderligt Indfald eller barokist Udbrud af sine Følelser,
om

om ikke nøder os til at lee, saa dog kjøler os saaledes, at det bliver os tungt at komme i vort rette Es igjen. — Dette bebrejder man ham — og tænker ikke paa, at hans Stykker netop desformodent ere saa meget des naturligere Skildrindaer af det menneskelige Liv.

De fleste Mennesker og selv (om det er os tilladt at sige det, de store Statslegemer, for saavidt som de betragtes som moralske Væsener, ligne i deres Levensløb i saa mange Dele de Hoved, og Statsactioner, der fordum vare i Besiddelse af Stuepladsen, at man næsten kunde falde paa den Tanke, at Opfinderne af disse sidste have været klogere, end man almindelig troer, og at de, om de end ikke have havt i Sinds at gjøre det menneskelige Liv latterligt, i det mindste have villet efterligne Naturen ligesaa nøie, som Grækerne beflittede sig paa at forskjønne den. Men for ikke at sige noget om den tilfældige Lighed, at netop de vigtigste Roller i hine Stykker ofte, ligesom i det menneskelige Liv, blive spillede af de stætteste Skuespillere: hvad kan ligne hinanden mere end begge disse Slags Hoved, og Statsactioner pleie i Planen, Scenernes Afdeling og Forbindelse, Knuden og Udviklingen at ligne hinanden? Hvor sjelden spørge Ophavsmandene til nogen af dem sig selv, hvorfor de have gjort det eller det netop saaledes og ikke anderledes? Hvor ofte overraske de os ikke ved Begivenheder, som vi ikke i mindste Maade have været forberedte paa! Hvor ofte see vi ikke Personer træde frem og trække sig bort igjen,

uden

uden at der kan begribes, hvorfor de kom eller hvorfor de forsvandt igjen! Hvor meget overlades der ikke i begge til Hændelsen! Hvor ofte see vi ikke de sterke Virkninger frembragte ved de usleste Marsager! Hvor ofte bliver ikke det Alvorlige og Vigtige behandlet paa en letsindig Maade, og det Allerubetydeligste med en latterlig Alvorlighed! Og naar endelig i begge alting er blevet saa ynkneligen sammenblandet og indviklet i hin anden, at man begynder at mistvivle om Udviklingens Nuelighed: hvor lykkeligen see vi da Knuden ved een eller anden anden Torden og Synild fra Papirskyer nedfærende Gud eller ved et raskt Sabelhug med eet, vel ikke opløst, men dog overflaaren, hvilket for saavidt kommer ud paa eet, at Stykket enten paa den ene eller den anden Maade faaer Ende og at Tilskuerne flappe eller pibe, ligesom de finde for godt eller — tår. Hvad for vigtig en Rolle den ædle Harlequin i øvrigt havde at spille i den somiske Tragedie, vi tale om, vil endnu være mange af vore Læsere i frisk Erindring. Hvor megen Møie har det ikke kostet at fortrænge denne Indlings Character fra Skuepladsen! Og dog — vilde det endda ikke sige noget, at han forblev paa Skuepladsen, naar man kun ikke taalte ham andre Steder end der! Men hvor mange store Optrin har man ikke i alle Tidsalder seet opførte paa Verdens Skueplads med denne Person eller — som endnu er lidet værre — ved denne Person! Hvor ofte have ikke store Mænd, som være fødte til at være en Trones beskyttende Engel og hele Folkeslags

og

og Tidsalderes Belgjere, maattet see alle Frugterne af deres Wiisdom og Tapperhed tilintetgjorte ved et lidet skielmsk Puds af saadanne Folk, som, uden just at bære deres Originals røde Kappe og gule Beenklæder, have bevist ved deres hele Opførsel, at de lignede ham des nøiere i hans væsentlige Caractertæk! Hvor ofte har ikke Indviklingen selv i begge disse Slags Tragedier og Comedier faaet sin Oprindelse ene og alene deraf, at Harlequin ved eet eller andet dumt eller skielmsk Product af sin Fabrik fordærver Legen for kloge Folk, inden de kunne afvende det!

Vi ville ikke gaae videre med Sammenligningen; men dersom den, som det synes, er bygget paa gode Grunde; saa have vi vel Røie til at beklage den vise og retskafne Mand, der af sin Skjebne er fordømt til under en ond, eller — som endnu er værre — under en svag Forste at være indviklet i de offentlige Anliggenders Forvaltning. Hvad vil det hjælpe ham at handle med Mod og Indsigt efter de bedste Grundsaetninger og den rigtigste Plan, naar det foragteligste Ukrud, naar en Slave, en Kobler, en Bacchidion, naar den første den bedste Parasit, hvis hele Fortjeneste bestaaer i Forstillelse, Listighed og at han forstaaer at snoe sig, har det i sin Magt at forstyrre, standse eller endog tilintetgjøre den Retskaafnes Bestræbelser?

Med alt det bliver der, naar han eengang har vovet sig ind i saa farligt et Svirvar, intet andet Middel til at berolige sig og forvare sit Forhold for de Vis-

ses og Efterverdenens upartiske Domstoel tilovers for ham, end — at udkaste sig, førend han lægger Haand paa Barket, en regelmæssig Plan for sit hele Forhold. Om end al den Wiisdom, en saadan Plan er lagt med, ikke kan indestaae for Udsaldet, saa beholder han dog altid den trojende Overbeviisning, at han har gjort alt, hvad der, uberegnet de Tilfælde, som han ikke kunde forutsee eller ikke afvende, maatte forjtre ham om de heldigste Folger.

Dette var nu vor Helts første Omsorg, efterat han havde forpligtet sig til at være Kong Dionysos Raadgiver og Fortrolige. Han saae, hvor vanskeligt det var at lægge en Plan, der kunde tjene ham til Vedetraad igjennem Hoffets og det offentlige Livs Labyrinth; men han troede, at en utilstrækkelig Plan dog var bedre end ingen. Virkeligen var det og blevet ham til saa naturlig en Bane at forene sine Ideer, hvad de endog angik, i et System, at de, saa at sige, ordnede sig selv til en Plan, der maaskee ikke havde anden Feil, end at Agathon endnu ikke kunde tænke saa ilde om Mennesker, som han burde om dem, han havde at gjøre med. Og dog havde han langt fra ikke nu saa høie Tanker mere om den menneskelige Natur, som i forrige Tider, eller, rettere at sige, han havde allerede lært alt for vel at kjende den uendelige Forskjel, der er imellem det metaphysiske Menneske, som man tænker eller drømmer sig i speculativ Eensomhed, og det naturlige Menneske i den raa Natur og Uskyldighed, som

det

det forlader alle Væseners Moders Hænder, og mellem begge disse og det af Konsten dannede Menneske, saaledes som Selskab, Love, Meninger, Brug og Skikke, Fornødenheder, Tilsielighed, evindelig Strid mellem dets Begjærigheder og dets Afnægtighed, mellem dets Privatfordele og de andres Privatfordele, og den deraf flydende Nødvendighed for det at forjuble og uophørligen dølge og forklæde sine sande Hensigter, og tusinde andre fysiske og moralske Aarsager, der bestandigen virke kjendelig eller ukjendelig paa det — have forfalsket, fortrykt, fortrukket, og i utallige unaturlige og bedragelige Stikfæller omdannet eller forklædt det, — han havde, siger jeg, allerede lært alt for vel, at kjende denne Forskjel mellem de Mennesker, vi have om os, og det Mennesket, som Menneske, er og skal være, til at bygge sin Plan paa Platoniske Ideer. Han var ikke mere den unge Enthusiast, der indbildte sig, at det vilde være ham ligesaa let at udføre et stort Forehavende, som at beslutte det. Athenienserne havde for evigen befriet ham fra den Fordøm, at Dyden kun behøver sin egen Styrke, for at overvinde sine Modstandere. Han havde lært, hvor lidet man kan vente af andre, hvor liden Regning man kan gjøre sig paa deres Medvirkning, og (hvad der var det vigtigste for ham) hvor lidet man kan forlade sig paa sig selv. Han havde lært, hvor meget man ofte maa give efter for Omstændighederne, at den fuldstændigste Plan i sig selv ofte, med Hensyn til de mødende Omstændigheder, er den fløtteste — at det Onde ikke kan

Kan gøres godt med eet, at det er i den moralske Verden som i den materielle, at intet løber der i lige Flugt, og at man altsaa sjelden, uden ved at gjøre mange Bugter og Bendinger, kan komme til et godt Maal, — kort, at Livet ligner en Seereise, hvor Styrmanden maa finde sig i at indrette sit Løb efter Wind og Vær, hvor han intet Øieblik er sikker paa, at han ikke af Modstrømme skal blive opholdt eller drevet til een af Siderne, og hvor alting beroer paa, at han midt iblandt tusinde ufrivillige Afsvigeller fra den Cours, han har foresat sig, dog omsider, saa snart og saa ubeskadiget som mueligt, kommer til sit bestemte Sted.

I Følge disse almindelige Grundsætninger bestemte han, ved alt hvad han foretog sig, den Grad af det Gode, han foresatte sig at naae, efter Forbindelsen mellem alle de Omstændigheder, han foresandt Saggerne i, og sit Forhold imod de Personer, som han derved havde at gjøre med, uden andre Betragtninger, ene og alene efter, hvor vidt de, efter hans Formodning, vilde hindre eller befordre hans Hovedhensigt.

Han kunde ikke, efterat han havde lært at kjende Dionysius næiere, gjøre sig noget Haab om, at danne et Mønster paa en god Kønste af ham. Men han haabede dog, ikke uden Grund, at kunne betage hans Laster deres fædeligste Gift, og betjene sig af hans gode Tilbøjeligheder, eller snarere af hans gode Luner, ja endog af hans Lidenskaber og Svagheder til det almindelige Bedstes Fremme. Denne Mening om Dionysius var

i Grunds

i Grunden saa besteden, at han ikke, uden at opgive alt Haab om at naae sine Hensigter, kunde i mindste Naade nedstemme den. Desuagtet viste det sig i Tiden, at han endnu havde fældet for gunstia en Dom over ham. Dionysius besad virkelige Egenskaber, der spaaede meget Godt; men til Ulykke havde han for hver af dem en anden, der tilintetgjorde alt, hvad den første havde lovet; og naar man havde længe nok betragtet ham i Nærheden, fandtes det omstøder, at de Dyder, man tiltroede ham, ikke i Grunden vare andet end Laster, som, fra en vis Side betragtede, antogede Farve af een eller anden Dyd. Ikke desmindre lod dog Agathon sig saaledes forblænde af disse gode Udsigter, at han ikke indsaae, at en saadan Caracteer var uforbederlig, og altsaa at hans Forhaabninger vare ugrundede, førend Opdagelsen ikke mere kunde nytte ham.

Førstens største Svaghed bestod, i hans Tanker, i hans Tilbøielighed til Magelighed og Vellyst. Agathon haabede at gaae hiin i Næde ved at søge at gjøre ham hans Forretninger saa lette og behagelige som mueligt, og at hemme denne, naar han i det mindste vænnte ham af med de vilde Udsvævelser, som han hidindtil havde ladet sig forføre til. Jo mere Deel Muserne have i vore Fornøielser, des finere, ædlere og fædeligere blive de. Efter denne aldrig noksom anbefalelige Grundfætning gjorde han sig Umage for at bibringe Dionysius mere Smag for de skønne Konster, end han for den Tid havde havt. Inden søie Tid bleve hans Palatier

Lystflotte og Hauger opfyldte med Mesterstykker af Grækenlands Malere og Billedhuggere. Agathon traf de berømteste Virtuoser af alle Slags til Syracus; han opførte en prægtig Odeon*) efter samme Mønster, som den, Pericles havde forødt Grækernes offentlige Skat paa; og Dionysius fandt saa megen Fornøielse i de forskjellige Slags Skuespil, som han, under sin Yndlings Opsyn, næsten hver Dag blev forlystet med paa dette Theater, at han (efter hans Bane) en Tidlang syntes at have tabt al Smag for lettere Forlystelser. Smidlertid var der dog en anden Lidenkab tilbage, hvis Herredømme over ham var allene tilstrækkeligt til at gjøre alle hans nye Vens gode Henjater frugtesløse.

Paa denne Tid var Danserinden Bacchidion i Besiddelse deraf; men det faldt dog, meget tydeligt i Dinsene, at den heftige Kjerlighed, hun havde opvaft hos ham, allerede havde tabt meget af sin første Hestighed. Det vilde maaskee ikke faldet meget tungt at lokke Virkningen af hans naturlige Ubestandighed til at indstille sig nogle Uger tidligere. Men Agathon havde store Bestænklichkeiten, der afholdt ham derfra. Dionyses Bemalinde var ulykkeligviis i ingen Betragtning skicket til at understøtte et Forsøg paa at holde ham inden for den ægteskabelige Kjerligheds Grændser. Han kunde ikke leve uden Kjerlighedsforstaaelser, og den Magt, hans

Friller

*) En offentlig Bygning, der var bestemt for de musicaliske Skuespil og Musikens Dyrkeres Forsøg paa at overgaane hinanden.

Sriller forskaffede sig over hans Hjerte, gjorde hans Ubestandighed farlig. Bacchidion var een af de gode muntre Skabninger, i hvis Phantasie alle Ting ere røsenfarvede, og hvis Bekymringer i Verden allene indskrænkede sig til at bortspøge sit Liv fra det ene Dieblit til det andet, uden nogensinde at lade sig anfegte af nogen ærgjerrig og egennyttig Tanke eller nogen Sorg for Fremtiden. Hun elskede Fornøielser over alt. Altid oplagt til at yde og nyde dem, syntes de at spire op under hendes Trin, at smile, hende ud af Dinene, og at udaandes af hendes Læber. Uden at tænke paa at gjøre sig vigtig ved Forstens Videnskab, havde hun (af et Slags mechanicke Velbehag i at see fornøiede Ansigter) ofte anvendt sit Herredømme over ham til at gjøre vel imod Folk, der fortjente det og ikke fortjente det; thi derover indlod hun sig ikke i nogen Undersøgelse.

Agathon frygtede for, at hendes Plads maaskee kunde blive besat af en anden, der vilde gjøre et værre Brug af sine Yndigheders Magt. Han ansaae det derfor ikke uværdigt for sig, mere at stræbe efter, paa en god Maade og uden at det led som hun synderligen tiltrak sig hans Opmærksomhed, at vedligeholde end at overvinde Forstens Kjerlighed til hende. Han forskaffede hende Leilighed til at vise sine forlystende Talenter paa saa mange Maader, at hun derved bestandigen erhvervede sig Nyhedens Tillockelser. Han vidste at mage det saaledes, at Dionysius ved jævnlig paa

en søie Tid at berøves hendes Selskab blev forhindret fra at møtte sig alt for hastigen med de Forsøgelse, han nød i hendes Omgang. Han gik endog tilsidst saa vidt, at han engang i en Samtale, hvor der blev handlet om Plato's alt for stränge Grundfærninger i denne Henseende, ikke tog i Betænkning at sige: At det var ubilligt at ville foreskrive en Første, der tog sig med fornøden Alvorslighed af Opsyldelsen af sine store og væsentlige Pligter, hvor vidt han skulde gaae med sine Privatforlystelser, naar han kun vidste at blive inden for Anstændighedens og Naadelighedens Grændser. Alt, hvad der (endfjønt i almindelige Udtrykke) faldt ham af Munden herom, syntes stiltiende at billige Førstens Svaghed for den skjønne Bacchidion, og virkeligen var ogsaa dette hans Hensigt.

Vi tvivle meget paa, at den gode Hensigt, han havde dermed, nogensinde kan være tilstrækkelig til at retfærdiggjøre saa farlig en Ytring. Men vist er det, at Dionysius, som hidindtil af en vis Undseelse for vor Helts Dyd havde gjort sig Umage for at skjule sin svage Side for ham, fra dette Diablik af blev mindre tilbageholden, og af den maafee urigtige, men meget almindelige, Aordom, at Dyden maaske være en erklæret Fiende af alle Gledens Gudsdomme, fattede en vis Mistanke til vor Helt, hvorved han blev fløttet nogle Trin længere ned og sat i samme Klasse som han og Jordens andre Besoere: en Mistanke, der vel igjen blev tvungen af

Nga

Agathons bestandig uforanderlige Opsørsel til at tie, men som dog ikke blev saa aldeles undertrykt, at ikke dens hemmelige Indflydelse skulde have banet Agathons Fienders paafølgende Beskyldninger saa meget lettere Bei til Førstens Sjæl, som han desuden var inderlig tilbøielig til at holde Dyden ensten for Sværmerie eller for Forstillelse.

Imidlertid vandt dog Agathon saa meget ved sin Overbærenhed med Førstens Yndlingsfeil, at det nu faldt ham des lettere at bevæge ham til at tage mere Deel i Regjeringens Forvaltning, end han ellers pleiede; og dette var det uden Tvivl, vor Helt ansaae for en tilstrækkelig Godtgjørelse for den Døddel, han ved sin Svieilighed paadrog sig af visse Folk af strænge Grundførninger, som i den lange Afstand, de leve i fra den store Verden, have godt for at fordomme andre for det, de paa deres Plads maaskee vilde have gjort værre endnu end de.

Andet Capitel.

Hemmelige Efterretninger om Philistos. Agathon paadraager sig Timocrates's Fiendskab ved en Handling, hvorved han gjør sig fortjent af Dionysius og hele Sicilien.

Paa den skønne Bacchidion nær var Philistos, formedelst den Raade han stod i hos Dionys, den

betydeligste Person af alle dem, Agathon i sin nye Post havde at gjøre med. Denne Mand spiller i denne Deel af vor Historie en Rolle, der maaskee kan opvække Lyst til at lære noget nyere at kjende ham. Duden er det og een af Historiens første Pligter: "at adsprede den blændende Glæde, som Lykken og de Stores Gunst saare ofte udbrede over nedrige Skabninger, og at vise Efterverdenen, at, f. Ex., hiin Pallas, som saa mange Decretter af det Romerske Senat, saa mange Statuer og offentlige Hædersmindes have viist den som en Belgjører mod det menneskelige Kjon, som en Halvgud, ikke var noget bedre eller større end en skamløs lastefuld Slave. Naar Philistos i Sammenligning med en Pallas eller Tergellius kun viser sig som en Dverg ved Siden af en Kjempe, saa kommer det i Grunden allene af den umaadelige Forskjel, der, i det Romerske Monarchies mægtigste Periode, var imellem den og den lille Stat, som Dionysius havde Herredømmet i. Den samme Djævel, som, for at give sit onde Lune Lust, druknede en heel Flok Evinn, vilde med en ulige større Glæde, dersom det havde været ham tilladt, have sat den hele Jordklode under Band; og Philistos vilde og hjertelig gjerne været Pallas, dersom han havde havt den Lykke at være op i Claudius's Forgemakker. De Prøver, han i sin lille Kreds aflagde paa, hvad han

han

han vilde have gjort i en større, lade os ikke tvivle derom.

Af Fødsel en Slave, men siden een af den gamle Dionysos Frigivne, havde denne Philistos allerede den Tid udmærket sig blandt sine Kammerater ved det listigste Hoved og den trædsfeste Tunge, uden at det dog havde forskaffet ham noget særdeles Fortrin hos hans Herre. Han græmmede sig med Ære over denne, som ikke usædvanlige, Grille af Lykken; men han vidste dog tillige at finde paa Raad. Lykkelige Førgjængere havde viist ham, hvorledes man uden Noie og uden Fortjenester kan svinge sig op paa de høieste Trin, som et vist Slags Uergrjerrighed, der i visse Sjæle ret vel forliges med den foraaareligste Nedrigbed, indgjød ham en uslukkelig Tørst efter. Vi have allerede anmærket, at den yngre Dionysus blev holdet usædvanlig haardt af sin Fader. Philistos var den eneste, der havde Forstand nok til at see, hvor megen Fordeel der kunde drages af denne Omstændighed. Han fandt Middel til at gjøre den unge Prindses Nætter behageligere, end hans Dage vare ham. Behøvedes der vel mere for at blive anseet af et ungt Menneske uden Opdragelse og Grundsætninger for en Velgjører, hvis gode Tjeneste man ingensinde kunde belønne nok? Men Philistos lod det ikke blive derved. Han fandt paa et Middel til ved et eneste lidet

Udet Konstgreb paa eensgang baade at gjøre sig værdigere til og sætte sig des før i Besiddelse af denne Belønning. En stem Colik, som han havde Recepten til, befordrede den gamle Tyrans Endeligt. Philistos var den første, der bragte sin unge Verherker denne glædelige Tidende, og nu blev han med eet en Konges inderligste Fortrolige og saae inden søie Tid Statens Noer i sine Hænder.

Disse saa Anecdoter ere tilstrækkelige til at give os saa sikkert et Begreb om denne værdige Ministers moralske Caracteer, at han nu gjerne kunde begaae det værste noget Menneske paa Jorden er i Stand til, uden at det vilde sætte os i mindste Forundring. Men hvad for en Physiognomist maatte den have været, der havde kunnet læse disse Anecdoter i hans Dine? Sandt er det vel, Agathon havde fra først af ikke alt for fordeclagtige Tanker om ham. Men hvor havde han, uden særdeles Efterretninger eller uden selv at være en Philistos, skullet kunne forestille sig, at Philistos kunde være det, han var? Ikkun saa kjendte denne Mand indvortes; og disse saa vare alt for vel udlærte Hofmænd til at forraade deres Belunder, førend han stod paa Bredden af sin Undergang og de vidste, hvad der vilde være at vinde for dem derved. Aristipp, som hans sande Caracteer vel heller ikke var nogen Hemmelighed for, havde imidlertid foresat sig at være en blot Tilskuer.

Aga

Agathon kunde altsaa des lettere føres bag Lyset, da Philistos anstrængte alle sine Kræfter og al sin Forstillelseskonst for at gjøre sig agtet af ham. Thi da han til sin store Misfornøielse med al den Menneskekundskab, som han (efter en almindelig, men meget bedragelig Fordom hos Hofmændene) troede at besidde, ikke kunde opdage vor Helts svage Side, saa blev der intet andet Raad tilovers for ham, end ved en utrættelig Arbeidsomhed og en stor Nøisagtighed i sine Forretninger at sætte sig i Anseelse hos den nye Yndling som en brugbar, og — ved Dyder, som han ligesaa let vidste at affectere, som man kan tage en Maske for Ansigtet, — tilsidst endog som en ærlig Mand.

Da der til disse Egenskaber, som Agathon troede at finde hos ham, ogsaa kom den Natelse, Dionysius bar for ham, og tillige den Betragtning, at det var mindre sikkert for Staten at astatte en ærgjerrig Minister, end at lade ham udvortes beholde sin Anseelse, men sætte ham snævrere Skranke, saa fandt nu de sig bedragne i deres Formodning, der havde anset Philistos's Fald for en uundblivelig Følge af Agathons Ophøielse. Hans Anseelse syntes endog at tiltage, da han end ydermere blev udnævnt til Præces for de forskjellige Tribuna-ler, under hvilke Agathon fordeelte den Magt, der tilforn var bleven udøvet uvilkaarligen af Førstens Fortrolige. Men i Grunden blev han derved næsten
 ber

betagen af Muelighed til at gjøre ondt, om der nogensinde skulde paa komme ham nogen Fristelse dertil, da han ved alle sine Handlinger blev bevogtet af saa mange Dine, maatte aflægge Regnskab for alt, og ikke kunde foretage sig noget uden Regentens eller (som en Tidlang var det samme) uden hans Repræsentants Samtykke.

Vi havde uden Tvivl funnet sig mange skjønne Ting om Agathon's Statsforvaltning, dersom vi vilde have udbredt os i en udførlig Fortælling om alle de nyttige Foranstaltninger og Indretninger, som han, i Herskende til Statsoeconomien, de offentlige Indkomsters Incassation og Forvaltning, Politiet, Handelsvæsenet og (hvad der i hans Dine var det Væsentligste) den opvoksende Ungdoms offentlige Sæder og Dannelse, deels virkelig begyndte at gjøre, deels vilde have gjort, om man havde givet ham den fornødne Tid dertil. Men dette hører ikke til det nærværende Værks Plan; og det vilde og i Grunden være umueligt at see, hvad en saadan Fortælling skulde nytte til i en Tidssalder, hveri Regjeringskonsten synes at have taget et Sving, der gjør vor Helts Exempel og Forholdsregler ligesaa unyttige som den gode ærlige Abbed Saint Pierres Projecter. Det Brug, Agathon i forrige Tider i Athenen gjorde af sin Anseelse og Formue, kan meddele vore Læsere et tilstrækkeligt Begreb om, hvorledes han maae have betjent

betjent sig af en næsten uindskrænket Magt og en Kongelig Formue.

Kun een Omstændighed kunne vi ikke forbigaae, da den havde en mærkelig Indflydelse paa de følgende Begivenheder med vor Helt. Dionysius var, da Agathon kom til hans Hof, indviklet i en Krig med Carthagenienserne, som, understøttede af adskillige smaa Republikker i den sydlige og vestlige Deel af Sicilien, vilde betjene sig, under Skin af at beskytte dem imod Syracus's Overmagt, af Sicilianernes indvortes Uenighed som en god Leilighed til at bringe denne for deres Handelsønsigter uendelig fordeelagtigt liggende De i deres egne Hænder. Noale af disse smaa Republikker bleve regjerede af saakaldte Tyranner, og disse havde allerede kastet sig i Carthagenienserne's Arme. De andre havde hidindtil endnu i visse Maader beskyrmet deres Frihed, og svævede imellem Frygt for at blive overvældet af Dionys og Mistro til deres selvbudne Beskytteres Hensigter i en Bægttskaal, der hvert Døgn blev truede at synke ned paa de sidstes Side. Timocrates, som Dionysius havde betroet den øverste Anføreropost i denne Krig, havde allerede ved noale Fordele over Fienderne erhvervet sig det ofte let opnaaelige Navn af en god General. Men mere betænkt paa ved denne Leilighed at samle sig Laurbær og Dignomme, end at sørge for sin Fødestes sande Interesse, havde han snarere udbredt end dæmpet

pet den indvortes Urolighedsild i Sicilien og ved sit Forhold gjort sig saa forhadet hos dem, der endnu ikke havde taget noget Partie, at de stode i Begreb med at erklære sig for Carthago.

Agathon smigrede sig med, at hans Betsalenhed skulde i disse Omstændigheder kunne gjøre Dionys en større Tjeneste, end den hele langt fra ikke foragtelige Land og Sæmagt, som Timocrates havde under sin Befaling. Han ansaae det for bedre at berolige end at erobre Sicilien, for bedre at bevæge den til et Slags frivillig Oergivelse til Syracus, end at lade den udsættes for Farerne og de fordærlige Følger af en Krig, der, om den end faldt nok saa lykkelig ud for Dionysius, dog ikke vilde forskaffe ham mere end den tvetydige Fordeel, at have formeret sine Undersaatter med et Antal tvungne og misfornøiede Folk, paa hvis gode Villie man intet Dieblis kunde gjøre sig nogen Regning.

Dionysius kunde ikke negte de Grunde, hvormed Agathon understøttede sit Forehavende og Haabet om et ønskeligt Udfald, sit Bifald. Overhovedet var det ham lige meget, ved hvilke Midler han kunde bringe det til en rolig Besiddelse af den høieste Magt i Sicilien, naar han maatte opnaae den; og just fordi han tænkte lavt nok til at hovmode sig ligesaa meget af sin Feldtherres lidet afgjørende Selevindinger, som om han selv havde opnaaet

naaet dem, var han ogsaa feig nok til at søle sig tilbøielig til den usfordeeligste Fred, saasnart han med nogen Opmarksomhed tænkte paa Krigslykkens Ubestandighed. Vor Helts ædlere Bevæggrunde gjorde altsaa lettelig Indtryk paa ham, eller, rettere sagt, Agathon ansaae hans Beredvillighed for en Folge af hans eget Overlæa, uden at blive vaer, at den sande Grund dertil laae i hans nedrige Tænkemaade.

Han begav sig altsaa hemmelig (thi det var ham om at gjøre, at Timocrates ikke fik noget Mys om hans Forehavende) hen til de Stæder, der stode i Begreb med at forstærke Carthageniensernes Partie. Det lyktes ham at forjage de usfordeeligte Fordomme, som han fandt alle og enhver indtagne af imod Dionyses frygtede Tyrannie. Han overbeviste dem saa fuldkomment om, at enhver enkelt Deels Interesse var saa uadskillelig fra det hele Siciliens almindelige Bedste, og skildrede dem med saa skønne Farver den lykkelige og blomstrende Tilstand, der vilde forestaae denne De, naar alle dens Dele vilde forene sig ved Fortrolighed og Venstabskab med Syracus som det sælles Middelpuuct for dem alle, at han opnaaede mere end han havde haabet, ja endog end han havde forlangt. Han søgte kun Bundsforvandte, og der fattedes kun lidet i, at de, henrevne af en fortryllende Tilbøielighed til ham, uden Betænkning havde erklæret sig for

for Undersaatter af en Regent, hvis første Minister i saa høi en Grad havde fortryllet dem.

Den Forandring, der herved foregik i de offentlige Anliggender, gjorde saa hastig en Ende paa Krigen, at Timocrates ingen Leilighed fik til ved en afgjørende Tæfning (være sig enten den var bleven vunden eller tabt) at indlægge sig den forventede Ære. Man kan let forestille sig, om Agathon derved erhvervede sig en Ven i denne Mand, som, formedelst sin store Formue og sit Svogerskab med Førsten, var saa vigtig en Person i Riget, og med hvad for Hjeve Dine Timocrates maa have betragtet de jublende Hølelser hos Nationen, der ledsagede vor Helt tilbage til Syracus, de Beviser paa Høiagtelse, hvormed han blev modtagen af Førsten, og den overordentlige Anseelse, han ved denne fredelige Erobring satte sig i. Nødsaget til at indslutte sin Forbittrelse og sit Had til saa seierrig en Medbøiler i sin Barm, lurede han nu des utaalmeligere paa Leilighed til hemmeligen at arbejde paa hans Undergang. Og hvor kunde der ved et Hof, især ved en saadan Førstes Hof, fattes ham en saadan Leilighed?

Tredie Capitel.

Exempler paa, at ikke alt, hvad der glimrer,
er Guld.

Om Agathon end under en Statsforvaltning, der ikke varede fulke to Aar, erhvervede sig Bøffens fuldkomneste Fortrolighed og gjorde sig almindelig elsket af den hele Nation, han regjerede; om han end derved opsvingede sig til den store Anseelse og saa ladende Lyksalighed, der ufortjent er en Gjenstand for alle smaa Sjæles Beundring og alle lave og onde Skabningers Misundelse: saa maae vi dog tilstaae, at den egenfindige ubegribelige Magt, som man kalder Lykke eller Tilfælde, kun havde den mindste Deel deri. De vigtige Tjenester, han i saa kort en Tid gjorde Førsten og Nationen, Nolisighedens Tilbagekaldelse i Sicilien, Befæstelsen af Syracus's Anseelse, Hovedstadens Forfjønneelse, Politiets Forbedring deri, Kunsternes og Haandværkerens Opvækkelse af deres Dvale, og den almindelige Kjærlighed, som han tilvendte en forhen forhadte Regjering, alle disse gode Frufter aflagde et usforkæsteligt Bidnesbyrd om den Viisdom, han havde forvaltet Statens Sager med. Og da saa mange og saa vigtige Fortjenester bleve ved hans uegennyttige og regelmæste Forhold satte i et Lys, der ikke
syn-

syntes at tillade nogen Mistydning, saa havde hans hemmelige Fiender, paa den uviste Hjelp nær, de kunde vente sig af eet eller andet Tilfælde, som de selv endnu ingen Forestilling havde om, kun liden Udsigt til at styrte ham saa hastig, som de for deres Hensigter maatte ønske det.

Men hvor kunde en Mand, der forholdt sig saa ulastelig og gjorde sig saa fortjent af enhver, — have Fiender? Denne Tanke vil maaskee opstaae hos dem, der tilfældig synes at glemme, at den Vise nødvendig maa have alle Daarer, og den Rettskafne uundgaaeligen alle dem, der ikke ere det, om ikke til offentlige, saa dog tilforladeligen til evig uforsonlige hemmelige Fiender: — en Sandhed, der er saa grundet i Tingenes Natur og bliver saa stadfæstet af en evig uafbrudt Erfaring, at vi med større Foie kunde spørge: Hvor skulde en Mand, der forholdt sig saa retskaffen, kunne være fri for at have Fiender? Det kunde ikke være andet, end at den, hvis bestandige Bestræbelser gik ud paa at gjøre Forsten til en dydig Mand, eller i det mindste at gjøre hans Laster uskadelige, maatte blive hjertelig forhadet hos det Hofkryb, der (som Montesquieu alt for strengt paastaar om alle Hofmænd) ikke frygter saa meget for nogen Ting som for Forstens Dyd, og ikke kjender nogen tryggere Grund for sine Forhaabninger end hans Svagheder. Hvor skulde disse Sjæle kunnet undgaae

Gaae at ansee Agathon for et Menneske, der stod
 alle deres Hensigter og Planer i Veien? Han for-
 langte, s. Ex., at man skulde have Fortjenester,
 inden man maatte gjøre Fordring paa Belønning-
 ger; de vidste derimod en forter og mageligere
 Bei, en Bei, som de foragteligste Mennesker al sin
 Tid (undtagen under Antoninernes Regjering) have
 gjort ved Hofferne deres Lykke paa: — krybende
 Smiger, Iver for at tilfredsstille Førsternes
 og deres Yndlingers Lidenstaber, Døvhed for
 Samvittighedens, Menneskelighedens og alle
 Pligters Stemme, uforfærdet Uforstammenhed,
 naar det kommer an paa at tillægge sig selv
 Talenter og Fortjenester, som man aldrig har
 haft, utrættelig Beredvillighed til at begaae
 ethvert Skjælsstykke, naar man derved kan
 løstes et Trin høiere op paa Anseelses Trappe,
 — og denne Bei havde Agathon pludseligen spærret
 dem. De saae ingen Muelighed i, saalænge denne
 Mand forblev Dionys's Yndling, at Folk af deres
 Slags kunde gjøre nogen Lykke. De hadede ham
 altsaa; og vi kunne forlade os paa, at der i alle
 disse Hofmænds Hjerter blev arbeidet paa en Sams-
 menværge mod ham, uden at der var skeet
 nogen hemmelig Aftale derom.

Men til intet af alt dette kunde man endnu
 mærke noget. Den Masse, de fandt det raadeligst
 at tage for, lignede saa fuldkomment et naturligt

Ans

Ansigt, at Naathon selv lod sig bedrage deraf og opførte sig imod Philistofferne, Timocraterne og deres Creature, som om den Hoiagtelse, de bevidste ham, og det Bisald, de gave alle hans Foretagender, havde været oprigtige. Disse smukke Mænd havde en dobbelt Fordeel over ham. Ikke ventende sig noget Ondt af dem, faldt det ham aldeles ikke ind at see dem skarpt paa Fingre; men selv velbevidste deres sorte Nag til ham, vaagede de des omhyggeligere over at skjule deres sande Tænkemaade ved en uigjennemskuelig Forstillelse. De vare forsikrede om, at ethvert Menneske nødvendig maatte have sin svage Side, gjorde sig derfor al muelige Umage for at finde hans, og satte ham, uden at han derfor kunde fatte nogen Mistanke til dem, paa alle de Prøver, de formaade at tænke sig. Men da de fandt ham ligegyldig for eller bevæbnet mod Fristelser, som de selv pleiede at bukke under for, saa blev der, indtil der vilde vise sig een eller anden gunstig Leilighed, intet andet Middel for dem, end at dysse ham i Svøm ved bedøvende Dunster af en subtil Smiger, hvilken han saa meget deslettere kunde ansee for Venkab, som den udvortes i alle Maader fuldkommen lignede det. Og hvor naturligt maatte det ikke falde ham at ansee enhver for sin Ven i et Land, hvor han var sig bevidst at have gjort sig fortjent af alle! Denne Mænke lyktes dem

dem og man maa tilstaae, at de derved allerede havde vundet en stor Fordeel over ham.

I øvrigt søle vi os nødsagede til at bekjende (enten det nu er vor Helt til Skade eller ikke), at der i en Tidspunct, hvor hans Anseelse var stegen til det høieste, hvor Dionysius overste ham med en grændseløs Bevaagenhed, hvor han af hele Sicilien blev anset for dets Ektsgud, og hvor han syntes at nyde den sjeldne Lykke at have lutter Beundrere og Venner og ingen Fiender, at der i saa blændende en Tilstand dog var rogen, nemlig Damerne i Syracus, som temmelig tydeligen lode sig mærke med, at de ikke just havde meget fordelagtige Tanker om ham.

Damerne i Syracus havde Dine ligesaa vel som Damerne i Smyrna; — og dertil havde de ogsaa Hjertes eller, i Mangel deraf, i det mindste noget, hvis Bevægelser almindelig blive forbyttede med Hjertets Bevægelser. Og gaves der endog nogen, som ogsaa manglede dette (hvilket dog nok kun var saare faa), saa havde de dog Forsængelighed, og kunde altsaa ikke være ligegyldige ved at see en Mand, hvis Overvindelse syntes at erklære hans Seirvinderinde for den ælverdige af hendes Røn, at vedblive haardnakket sin Sjælesløshed. I de fleste af de Skønnes Dine er en Monarchs erklærede Yndling altid en Adonis. Hvor naturligt var ikke altsaa det Dasse, at kunne røre en Adonis, som ikke allene var en Favorit af en

E

Konge

Konge, men endog i Grunden (paa Navnet og Diademmet nær) elv var Konge!

Man kan forlade sig paa, at de skjøne Siciliaerinder have været fine nok til ikke at efterlade noget, der kunde tjene hans Koldsjindighed endog kun til en Skygge af en anstændig Undskyldning. Og hvormed havde den vel kunnet undskyldes? Sandt er det, en Mand, der er beladt med Sorgerne for en heel Stat, har ikke saa megen Tid og Leilighed som en ung Herre, der ikke har andet at gjøre, end at vise sit Ansigt hver Dag et Par Gange i Borgemakket, og i den øvrige Tid at streife om fra den ene Skjøne til den anden og lade sig see i alle Selskaber. Men hvor meget man endog har at forrette, saa beholder man dog altid Timer tilovers for sig selv og for sin Fornøielse. Og endskjønt Agathon gjorde sig sit Kald noget tungere, end det pleier at være i vore Tider, hvor man har udfundet den Hemmelighed, at gjøre de tungeste Ting med en vis Lethed, der var vore plumpere Forfædre ubekjendt, og desuagtet gjøre dem, om ikke saa godt, saa dog artigere end de; saa var det dog siensynligt, at ogsaa han havde saadanne Timer. Det Arbeide, Statsforvaltningen krævede af ham, syntes han at være saa fuldkommen voksen, den Mandsfrihed, den Munterhed og det gode Lume, han bragte med sig i de Selskaber og til de Forlystelser, som Dionysius ikke kunde taale, han efterlod at tage Deel i med ham, faldt saa stærkt i Vinene, at man umueligen kunde

Kunde tillægge hans Forretninger Skylden for hans underlige Opsørsel.

Man maatte altsaa, for at forklare den, falde paa andre Hypotheser. I Forstningen havde den ene den anden mistænkt for at være den hemmelige Årsag dertil; og medens denne Mistanke fandt Sted, var det en Fornsielse at see, med hvad for Dine de gode Damer udspejdede hinanden, og hvor ofte man det ene Dicklik troede at have gjort en Opdagelse, som det andet blev tilintetgjort igjen. Endeligen fandtes det, at man havde gjort hinanden Uret: Agathon var lige artig imod alle, men elskede ingen. Nogen Fraværende kunde man ikke fatte Mistanke til: thi hvad skulde have bevæget ham til at lade Gjenstanden for sin Kjerlighed forblive paa et andet Sted?

Der blev altsaa tilsidst ingen andre end, saadanne Formodninger tilovers, som, hvad Natur de end vare af, ikke gjorde vor Helt nogen synderlig Ære, men dog ikke kunde formindske den besøiede Misforneielse, som man maatte føle over et saa lidet naturligt og i enhver Betragtning saa forhadet Phænomen.

Vore Læsere, som det endnu ikke kan være gaaet i Glemme, hvad Agathon var i Smyrna, ville nok strax falde paa en Tanke, der umueligen kunde komme Damerne i Syracus i Hovedet, nemlig, at disse maa ske manglede Yndigheder til at gjøre et tilstrækkeligt Indtryk paa et Hjerter, som efter en Dans (hvilket

et Malerie leverer ikke dette eneste Ord!) ikke lettelig kunde finde noget værdigt til at tiltrække sig dets Opmærksomhed. Men dersom de Esterretninger, vi betjene os af i denne Historie, fortjene Tro og Tillid, saa er denne for de ommeldte Damer saa lidet smigrende Formodning aldeles uden Grund. Syracus havde Skjønheder, der ligesaavel som Danae havde kunnet tjene Polycleterne til Model; og disse Skjønne havde alle derforuden noget, der gjør Skjønheden endaa mere gjeldende. Nogle besadde Vittighed, andre Omhed og andre i det mindste en god Portion af den ædle Dristighed, der undertiden leder hastigere til Maalet end de fuldkomneste Vardigheder, naar de, skjulte under Beskedenhedens Slør, synes at røbe en usordeelagtig Mistro til sig selv. Det kunde altsaa ikke være dette. —

Vel! Saa har han maaskee betjent sig af den Socraticke Hemmelighed og i een eller anden søielig Cypassis's fortiede Omhedsbeviisninger fundet det letteste Middel til i Verdens Dine at antage Mine af en Xenocrates? — Nei, heller ikke dette! I det mindste tale vore Esterretningaer intet derom. Uden altsaa at opholde vore Læsere med forgjeves Formodninger, ville vi tilstaae, at Marsargen til vor Helts Koldsindighed var noget saa naturligt og simpelt, at en Schach Baham selv (saa snart vi have aabenbaret det) vilde indbilde sig at have

have ventet, om ikke netop det, saa dog en Ting, der ikke afveg meget deraf.

Den Ridsmand, der havde bragt vor Helt til Syracus, var een af dem, han i sin Tid endang i Athenen havde givet et Portrait af hans Psyche, paa det hun med des lettere Noie skulde kunne blive opsagt, hvor hun endog maatte opholde sig. Agathon erindrede sig ikke dette, sænd han endang hendes skikkelis fik Die paa dette Portrait i sin Vens Cabinet. Alt, hvad han vilde have soelt, om det havde været Psyche i egen Person, fælte han i dette Dieblis. Forestillingen om hans første Kjærlighed blev derved saa levende fornøyet igjen, at han (hvor svagt et Haab han end havde om, nogensinde mere at saae Originalen at see) paa ny foresatte sig, uroffkeligen at forblive hendes Minde tro. Damerne i Syracus havde altsaa virkelig en Medbeilerinde. Men hvorledes skulde de have kunnet gjette, at de samme Sukke, som enhver for sig af dem søgte at aflukke hans Hjerte, bleve ved Midnatstider udstødte for en malet Behersterinde af hans Sjel?

Fjerde Capitel.

Cleonissa.

Alf alle dem, der sølte sig fornærmede ved vor Helts
 So eløshed, var der ingen, som kunde gjøre den
 skønne Cleonissa Prisen for de stærkest glimrende
 Fuldkommenheder stridig.

En fuldkommen regelmæssig Skjønhed maa man
 (med deres Tilladelse, der af visse Marsager foretrække
 Gratierne for Venus) blandt alle de Egenstaber, en
 Dame kan have, indrømme den Navn af, der gjør
 det almindeligste, hastigste og stærkeste Indtryk. Og
 denne Skjønhed har for den Dydige tillige den uskatte
 teerlige Fordeel, at den i det samme den opvækker Begjær-
 lighed efter at blive elsket af den, der besidder
 denne sjeldne Fuldkommenhed, bortlyser denne Begjær-
 lighed igjen ved et Slags mechanic Verbødighed,
 som neppe engang den forvovneste Satyr formaaer at
 overvinde. Cleonissa besad denne Fuldkommenhed i
 en Grad, der end ikke lod den koldsindigste Kjender af
 det Skønne det mindste at udsætte paa hende. Det
 var umueligt at see hende uden Beundring. Men
 den ualmindelige Tilbageholdenhed, hun iagttog, det
 Majestætiske, hun forstod at give sin Mine, sit Ans-
 syn og alle sine Bevægelser, og det Rygte for den
 krængeste Dyd, som hun derved havde erhvervet sig,
 for

forstærkede den ommeldte naturlige Virkning af hendes Skønhed i saadan en Grad, at ingen torde vove sig i den Fare at blive en Ixion for denne Juno.

Hendes ikke fornemme Herkomst og en Skinsyg. Gemals Stand og Forsigtighed havde i hendes første Ungdom holdt hende i saa stor en Afstand fra Verden, at hun var et ganske nyt Syn, da Philistos (der havde, uden at vi vide hvorledes, opstøvet hende og fundet Middel til paa en usformækt Maade at gjøre hende til Enke) bragte hende som sin Gemalinde til Førstindernes Hof, under hvilket Navn man indbefattede Dionyses Moders, Gemalindes og Søstres Hofstat. Ikke meget tilbøieligere end sin Formand til at dele en Kone af saa store Fuldkommenheder med en anden, havde han i Førstningen brugt al den Forsigtighed, som en gjerrig Besidder af en kostbar Skat nogen sinde kan anvende for at sætte denne i Sikkerhed endog for de allerlistigste Efterskræbeller. Men Eleonissa's Død og den herskende Tilbøielighed, som Dionysius i de første Aar af sin Regjering yttrede for den Klasse af de Skønne, der ikke gjør saa mange Vanskeligheder, maaskee og en vis Lunkenhed, der usformækt pleier at indsnige sig efter to eller tre Aars Forløb, og undertiden endog meget før, hos Tjerne af de største Skønheder — havde Tid efter anden gjort hans Skinsyge saa rolig, at han ikke tog i Betænkning at overlade Prindsesserne hende til Selskab saafte de fandt for godt. Vi vilde ikke undersøge, om

Eleon

Eleonissa den Gana virkelig var saa dydig, som hendes Tilbageholdenhed med Mankfjønnet og de strænge Grundsætninger, hvorefter hun bedømte sit eget Kjon, syntes at bevise. Dog er det, at Prindsesserne og hendes Gemal selv vare fuldkommen overbeviste derom, og at endnu ingen ved Hoffet havde understaaet sig at satte saa berømt en Dyd paa Prøve.

Medens Platon stod i Anseelse hos Førsten, var Eleonissa ikke allene blandt dem, der høiest agtede denne Philosoph, men ogsaa den, der lærte færdigst at tale hans Metaphysiks høie Phraseologie. Om det var af Begjærlighed efter at ophøie sig ligesaa meget ved sin Mand som ved sin Figur over de øvrige af sit Kjon, eller hun havde nogen anden Besværggrund hertil, vide vi ikke. Men vist er det imidlertid, at hun søgte med Begjærlighed alle de Leiligheder, der gaves til at høre den guddommelige Platon, at hun søbede en udmærket Høiagtelse for hans Person og en ubetinget Tro paa hans Begreber om Skjønhed og Kjærlighed og paa alle andre Dele af hans System, med eet Ord, at hun i soie Tid kom til at ligne en Platonisk Idee saa fuldkommen paa Sjæl og Legeme, som det er mueligt paa denne Side af de overhimmelske Rum. Var det ikke meget naturligt for den Bise at være stolt af en saadan Discipelinde? Han betragtede hende med samme Øine som en Kunstner, der i sine Bær-
fer

ker finder Velbehag i sig selv; og Eleonissa syntes at gøre hans Philosophies Triumph fuldkommen. Sandt er det, det vilde blot kommet an paa ham, ved een og anden Leilighed at gøre visse Gaattagelser i hendes smukke Dine, som, uden nogen synderlig lang Række af Slutninger, kunde have bragt ham paa Formodning om, at det maaskee ikke var umueligt at humanisere denne Gudinde. Men den gode Plato, som den Gang allerede var over sine tred-
 andstyve Aar, gjorde ingen saabanne Gaattagelser mere. Eleonissa beholdt altsaa sin Ansæelse som et levende Beviis for den Platoniske Læresætning: At udvortes Skjønhed er et Gjenstik af Sjælens intellectu-
 elle Skjønhed. Fordommen om hendes Dyd holdt det Indtryk, som hendes Skjønhed kunde have gjort, i Tomme; og hun havde den Fornøielse at kunne tilskrive sit vise Forhold den fuldkomne Liaegyl-
 dighed, Dionysius viste for hende, og at erhverve sig derved en ny Fortjeneste hos Forstinderne.

Men! — hvor passelig lader ikke hiin Soloniske Sentence: "At man ikke bør prise nogen lykkelig, førend han er død — sig ogsaa anvende paa Hel-
 ndernes Dyd! Eleonissa saae Agathon, — og op-
 hørte i dette Øieblik at være Eleonissa! — Dog, nei! dette er ikke det rette Udtryk, skjønt det efter den Platoniske Sprogbrug synes at være det. Nig-
 tigere at tale, hun beviste, at Forstinderne, hun selv, hendes Gemal, Hoffet og den hele Verden
 (den

(den guddommelige Plato indbefattet) havde taget storligen fejl, da de holdt den Kjønnede Cleonissa for at være andet — end hun var, og hun i den første Time maatte forekomme enhver af Fordomme ubesnæret Sagttager (for Exempel Aristippus) at være.

At forundre sig over saa naturlig en Ting vilde efter vort Lykke være en stor Synd mod det aldrig noksom anpriselige NIL ADMIRARI, hvori de philosophiske Adepters egentlige Hemmelighed (efter den Mening, erfarne Kjendere af de menneskelige Ting ere af) ligger skjult. Den Kjønnede Cleonissa var — et Fruentimmer. Hun havde altsaa faaet sin Part af de Svagheder, Naturen ubelukkende har meddeelt dette Kjønnede, Svagheder, uden hvilke denne sølsommere Halvdeel af det menneskelige Kjønnede hverken vilde være skicket til sin Bestemmelse i denne sublenariske Verden, eller i Grunden være saa elskværdig, som den er. Ja hvor liden Fortjeneste vilde der blive selv for dens Dyd, om den ikke blev prøvet, luttret og holdt narvaagen ved disse Svagheder!

Dette være nu som det vil, nok, saasnart Cleonissa saae vor Helt, fælte hun noget, der let havde kunnet forurolige een af de almindelige Dødeliges Dyd. Men der gives Dydere, som ere saa stærke, at de ikke ved nogen Ting kunne foruroliges; og af dette Slags var netop hendes Dyd. Hun overgav sig til de Indtryk, der uden hendes Villies Medvirkning bleve gjort paa hende, med al den Uforsærdethed, som Bevidst.

vidstheden om vor Styrke pleier at give os. Gjens-
 standens Ruldkommenhed retfærdiggjorde den overor-
 dentlige Høiagtelse, hun havde sattet for den. Store
 Sjæle ere meest skikkede til at lade hinanden vederfares
 Ret. Deres Egenfjærlighed er saa interresseret derved,
 at de kunne drive deres Partiskhed for hinanden meget
 vidt, uden at gjøre sig mistænkte for særegne Hensigt-
 ter derved. Saa uædel en Mistanke kunde desuden
 ikke falde paa den majestætiske Eleonissa. Smidlertid
 var dog intet naturligere, end at hun ventede, hun
 vilde opvække i vor Helt den samme, om ikke en større
 Beundring, end hun følte sig besjelet med. Denne
 Forventning forvandlede sig ligesaa naturligen til For-
 undring, blandet med Misforstaaelse, da hun saae sig
 bedragen i den. Og hvad kunde der blive andet af
 denne Forundring end en heftig Begjerlighed efter
 at forskaffe hendes Egenfjærlighed, der var saa høili-
 gen bleven fornærmet ved hans Uigegyldighed, en fulde-
 stændig Syldestgjørelse? Endog om hun selv havde
 været ligegyldig, havde hun med Røie kunnet vente,
 at saa fin en Kjender maatte have forskaaet at skjønne
 paa hendes Værd og Sjæle en Eleonissa fra de mindre
 Stjerner, som det kun var tilladt at tindre i hendes
 Fraværelse. Hvor høilig fornærmet maatte hun alt-
 saa ikke ansee sig, da hun var ilet ham i Møde med
 den ædle Enthusiasme, hvormed privilegerede Sjæle
 sætte sig ud over de smaa Betænkelsigheder, der opstaae
 hos almindelige Folk, og ikke havde anseet det for-
 nødent

nødent at tilkageholde Beviserne paa sin sympatetiske Høiagtelse, til hun var bleven overbevist om hans!

Da det kun beroede paa hendes Egentjerslighed at bestemme Størrelsen af hendes Fornættelse efter Følelsen af hendes eget Værd, saa var den Hævn, hun foresatte sig at tage over vor Helt, den grusomste, der nogensinde kan opkomme i et sørnærmet Sevencimmers Hjerter. Hun vilde anvende alle sine Gæle og Vædemøfuldkommenheders hele Magt, forstærket ved alle de Konjgreb, det fineste Coquetterie (hvoraf saa stort et Genie som hendes i det mindste dog maa besidde Theorien) kunde tilbyde hende, for at nøde sin Urafnemmelige til at kaste sig for hendes Fødder, og derefter, — naar hun omsider ved en uophørlig Afvoerling af Frugt og Haab havde bragt ham i saa uheldig en Tilstand, at han, lig en Soladon, fortæredede sig selv af Længsel og Kjerlighed, og længe nok havde forlystet sig ved det Skuespil, hans Sukke, Taarer, Klager, Udbrud og alle andre Udbrud af Kjerlighedens Evarmerie fulde berede hende, — vilde hun med eet lade ham føle hele Vægten af den koldsinde Foragt.

Saa vel udtænkt som denne Hævn var, saa ivrig og med saa megen Hiihed bleve Anstalterne dertil satte i Værk; og dersom Udfaldet af et Project allene berede paa dets gode Udførelse, saa maatte den skønne Eleonissa opnaaet den fuldkomne

neste

nesten Triumph, der nogenstunde har været opnaaet over et gjenstridigt Hjertes Trodsighed.

Om denne Dame, hvis Agathon havde ladet sig fange i hendes Gærn, havde været i Stand til at drive sin Hævn saa vidt, som hun havde foresat sig, — det er et Spørgsmaal, hvis Besvarelse, om det havde været Tilfældet, maaskee vilde have sat hende selv i Forlegenhed. Men Agathon lod det ikke komme dertil. Han aflagde en ny Prøve paa, at det kun var medgivet en Danae at finde hans Hjertes svage Side. Eleonissa havde allerede forødt Halvdelen af sine Konster, inden han endog blev vaer, at der var noget Anslag imod ham i Bærk; og saasnart han blev det vaer, steg hans Rødsindighed i samme Forhold, som hendes Bestræbelser fordobbede sig, til en saadan Grad, eller (for at tale tydeligere) den Contrast, der var imellem hendes Konstgreb og hendes majestætiske Dyd og den Høihed, hun affecterede i sin Tænkesmaade, gjorde saa ufordeelagtig en Virkning paa ham, at den skønne Eleonissa omsider saae sig nødsaget til aldeles at opgive Haabet om den Triumph, hendes Forfængelighed havde smigret sig med. Den Forbittrelse, dette satte hende i, forvandlede sig nu til et fuldkomment Had; dog forstod hun saafærdigen at skjule denne Lidenskabs Bevægelser, at hverken Hoffet eller Agathon selv blev vaer, hvor

utaal-

untaalmodig hun bjaæbe efter en Leilighed til at lade ham føle dens hele Energie.

Femte Capitel.

En Hofcomedie.

Saaledes stod der til med Tingene, da Dionysius, Kjædet af sin stadige Besiddelse af den altid søielige Bacchidion og hendes Dans, for første Gang i sit Liv faldt paa at gjøre den Sagttagelse, at Leonissa var smuk. Aldrig saasnart havde han med nogen Opmærksomhed betragtet hende, førend det forekom ham, som han aldrig havde seet Lige til hendes Skjønhed, og nu begyndte han at falde i Forundring over, hvad der kunde være Aarsag til, at han ikke før havde gjort denne Sagttagelse. Efter nogen Betænkning erindrede han sig, at den gode Dame bestandig havde udmærket sig ved en meget tilbagestødende Dyd og en aabenbar Hengivenhed for Metaphysiken; og fra nu af tvivlede han ikke mere paa, at det maatte have været disse Omstændigheder, der havde hindret ham fra allerede før at lade hendes Skjønhed vederfares Ret. Et Slags mechanic Erhøiathed for Dyden, som maaskee fornemmeligst var grundet paa hans Magelighed og hans Frygt for de Vanskeligheder, der vilde være ved at overvinde den, vilde maaskee og denne Gang have holdt ham inden for den uvirksomme Beundrings Grændser, dersom ikke eet af hine smaa Tilfælde, som saa ofte blive en Aarsag til de største Begivenheder, havde

havde med'et forvandet hans naturlige Dorsked til
 den utaalmødigste Lidenkab. Da dette Tilfælde altid
 er forblevet en hemmelig Anecdote, saa kunne vi ikke
 sige med Visshed, om det maaskee har været af det
 Slags Tilfælde, hvorved i de nyere Tider den berømte
 Hertug af Marlboroughs Søster skal have lagt den
 første Grundvold til sin Families overordentlige Lykke.*
 Imidlertid er dog dette afgjort, at Førstens Lidenkab
 og Hensigter fra denne hemmelige Begivenhed af-
 toge et Sving, der satte den skjønne Cleonissa i en ikke
 liden Forlegenhed for at udfinde, hvorledes hun skulde
 forene, hvad hendes Dyd var sig selv skyldig, med
 hendes Pligter mod sin Første og Herre. Dionysius
 var saa utaalmødig, saa uforfigtig; og hun, som i
 ethvert andet Fruentimmer saae en Medbeilerinde,
 og ved ethvert Skridt blev bevogtet af hundrede sin-
 syge Dine, der vare beredte til ved ligesaa mange
 Vidner at blæse den hele Verden hendes mindste Feil-
 trin i Dret: — hvor mange Omstændigheder havde
 ikke hun at tage i Betragtning! Paa den ene Side: en
 Første for sine Fødder, som brændende af Kjærlighed bigede
 efter at bortgive en grændseløs Magt, for den mindste
 Gønstbevijsning af hende; paa den anden: Ber-
 ømmelsen for en Dyd, som endnu ingen Dødelig
 havde fordristet sig til at troe om, den kunde feile, Først-
 indernes Tillid og hendes Gemals Høiagtelse! Man
 maas

*) Man see Grev Hamiltons Memoires du Comte de Grammont.

maa tilstaae, at neppe een af tusinde af hendes Kjen vilde have vidst noget Raad, naar de befandt sig mellem to frd. saa forskjelligge Sider virkende Kræfter. Men Electissa fandt, naaget det var første Gang, hun saae sig i denne Snibe, saa let derpaa, at den hele Plan for hendes Forhold vel neppe kostede hende en eneste sønløs Nat. Hun saae ved første Diekast, hvor vigtige de Fordele vare, hun i disse Omstændigheder kunde trække af sin Dyd. Det samme Middel, hvorved hun kunde sætte sin Berømmelse i Sikkerhed, og betrygge sig om Førstindernes vedvarende Bønskab, var utmodsigeligen og det beqvemteste til for steds at holde den ubestændige-Dionysius, ved en forsigtig Anvendelse af de fornødne Ommuuringer, for bestandig i hendes Lænker. Hun gik altsaa hans Erklæringer, Løfter, Bønner, Trusler (thi til at betjene sig af finere Beskrævelser var han hverken om eller sin nok) i Møde med en Dyd, som ved sin Haardnakenhed nødvendigen maatte have betaget ham Taalmodigheden, dersom hun ikke af Medlidenhed-tillige havde draget Omsorg for at lindre hans Pine ved alle de smaa Palliativer, som i Grunden kunne anses for et Slags Gunstbevæisninger, uden at Dyden dog hos en Elsker som Dionysius derved synes at give for meget af sit Værd til Pris. Hendes Hjertes sølende Omhed, den Bold, hun maatte gøre paa sig for at imodstaae saa elskværdig en Første, den stiltiende Tilstaaelse af hendes Svaghed, som, i det samme hun gjorde ham den tjeffeste Modstand,

stand, ufrivilligen undsoer hendes smukke Barm, —
 o, dydige Eleonissa! hvor god en Skuespillerinde
 var Du ikke! — Og hvad havde Dionysius maatte
 være, dersom han, saadanne Tegn uagtede, havde op-
 givet Haabet om engang omsider at blive lykkelig hos Dig!

Imidlertid var Førstens Kjerlighed og hans Gud-
 indes uovervindelige Dyd, uagtet af den Forsigtighed,
 Philistos's Gemalinde iagttog, en Hemmelighed, som
 var det hele Hof bekjendt, endskjønt man dog ikke lod
 sig mærke med, at man havde Dine og Dren. Hun
 havde drevet sin Forsigtighed saa vidt, at hun fra det
 Dieblif, hun ikke mere kunde tvivle paa Førstens
 Kjerlighed, havde gjort hans egne Søstre til sine For-
 trolige. Vrindsesserne havde aabenbarret hans Ge-
 malinde det, og denne havde igjen meddeelt hans Mo-
 der Esterretning derom. Førstinderne, som hidindtil
 bestandig foræjeves havde sukket over hans Udsvævelser,
 og især havde fattet et Nag til den arme Bacchidion,
 som ikke havde anden Grund end den, der maatte søs-
 ges i deres egenfærdige Lune, vare nu inderlig glade
 over, at hans Tilbæielighed endelig var falden paa en
 dydig Gjenstand. Den skønne Eleonissa's bekjendte
 Klogskab gav dem Haab om, at det vilde lykkes hende
 uformærkt at føre ham paa den rette Vej. Hun afslagde
 dem bestandig en trolig Beretning om alt, hvad der var fo-
 regaaet mellem hende og hendes Tilbeder, eller — i
 det mindste dog — om alt, hvad Førstinderne behøvede
 at vide deraf. Alle Reglerne for hendes Forhold mod

ham bleve aftalde og fastsatte i Dronningens Cabinet, og denne gode Dame — som havde det Uheld at søle sin Gemals Koldfindighed mere levende, end det var tjenligt for hendes Rørlighed — gjorde sig al muelig Umage for at understøtte den dydige Cleonissa's Bestræbelser. Alt dette udgjorde et Slags hemmelig Intrigue, som, uden at falde i Dinene, satte det hele Hof i en a mindelig Bevægelse. Kun Philistos, uagtet han meest havde Marsag til at være opmærksom, vidste intet af alt, hvad de andre vidste, eller robede i det mindste saa besynderlig en Sikkerhed i sit hele Forhold, at vi, om ikke den overordentlige Tillid, han havde Marsag til at have til sin Gemalindes Dyd, var os bekjendt, næsten uundgaaeligen maatte falde paa den Mistanke, at han med denne Opsørsel kunde have havt visse Hensigter, som kun vilde gjort enhver andens Caracteer liden Ære, men i hans allene vilde været en Plet mere, end den allerede havde.

Altting gik, som det skulde gaae. Dionysius fortsatte Beleiringen med den yderste Haardnackenhed og med Forhaabninger, som den vise Cleonissa's tapre Modstand gjorde meget usikre. Kjerligheden syntes endnu kun at have opnaaet liden Fordeel over hendes Dyd; men dog begyndte denne efterhaanden at lade sin Majestæt synke lidet og give tilkjende, — at den ikke var ganske utilbøielig til under tilstrækkelig Sikkerhed at indlade sig i en hemmelig Forstaaelse, naar den ikkun gik ud paa blot Sjelekjerlighed. Første
inderne

nderne saae, med den fuldkomneste Tillid til deres Verindes kydske Yndigheder, Stykkets Udviſling i Møde, og Philistos røbede en Føtelighed, en Tjenſtfærdighed, en Indolence, ſom man aldrig havde ſeet Mage til, da Agathon, til Ulykke for ham og Sicilien, af en Nidkjerhed, der neppe var at undſkyldde hos en Statsmand af ſaa megen Indſigt, lod ſig førlede til ved en utidig Mellemkomſt at forſtyrre de forſkiellige Henſigter, Dionyſius, Cleoniffa, Forſtinderne og maaskee ogſaa Philistos allerede troede ſig ſaa nær ved at opnaae.

Siette Capitel.

Agathon begaacr en ſtor Forſeelse mod Hoffklogſkaben:
Følger deraf.

Den Fortrolighed, Dionyſius var vant til at leve i med ſine Yndlinger, og den naturlige Fornødenhed, det er for enhver, der er elſker, at have nogen, ſom han kan fortroe ſine Lidelſer eller ſin Lykſalighed, havde ikke tilladt ham at gjøre nogen Hemmelighed af ſin nye Kjærlighed for Agathon. Denne drev i Forſtningen ſin Føtelighed ſaa vidt, at han lod den ſnakkelyſtneſte Elſker, der nogensinde har levet, foraarſage ham med ſit Hjertes Anliggender mangen en kjedsommelig Time. Uden juſt ligefrem at miſbillige hans Balg (thi hvad Held kunde han vel have lovet ſig deraf?), lod han ſig

ngie med at skildre ham de Vanskeligheder, der vilde møde ham hos en Dame af saa streng og systematisk en Dyd, med saa frygtelige Farver, at han haabede derved at affrække ham fra et Forsøg, som, i det mindste efter al Sandsynlighed, maatte trække sig i forfækkelig Langdrag. Men da han saae, at Dionysius, istedet for at fjedes ved den Modstand han fandt, fra Dag til Dag fattede mere Haab om engang med Tiden ved gjentagne haardnakkede Anfald at gjøre denne besværlige Dyd mat, saa troede han ikke at forurette den skjønnede Cleonissa, om han havde hende mistænkt for et affecteret Forhold, der vidste at opflamme Førstens Lideneskab, i det samme hun syntes at forbyde ham alt Haab. So skarpere han saae hende paa Fingre, des flere Omstændigheder opdagede han, som bestyrkede ham i denne Mistanke; og da hans naturlige Modbydelighed for de majestætiske Dyder ogsaa bidrog Sidertil, saa holdt han sig nu fuldkommen overbevist om, at den vise og dydige Cleonissa hverken var mere eller mindre end en Bedragereske, som ved en studeret Modstand havde i Sinde at gjøre sig berømt for sin Uovervindelighed, i det samme hun derved des fastere indviklede den lettroende Dionysius i sine Garn.

Nu begyndte han at betragte Sagen fra en alvorlig Side, og at ansee sig saavel af Pligt mod Førsten, hvilken han virkelig med alle hans Svagheder følte et Slags Tilboielighed for, som af Omsorg for Staten, forbunden til at modsætte sig med Estertryk

tryk en Forstaaelse, der kunde have meget Stemme Følger for dem begge. Bacchidion forekom ham formædelst hendes Hjerte — eller, rigtigere sagt, formædelst hendes lykkelige Organisation — uagtet den almindelige og besøiede Fordom imod hendes Stand, at være, i Sammenligning med denne dydige Dame, en meget agtværdig Person. Og da hun i den Urolighed, hvori Førstens idelig tiltagende Koldfindighed begyndte at sætte hende, tog sin Tilflugt til ham, saa gjorde han sig saa meget desmindre Betænkning over at antage sig hendes Sag med nogen mere Alvorlighed, end hans Caracteer maaskee ellers vilde have tilladt ham. Dionysius elskede hende ikke mere, men alligevel tilegnede han sig endnu saadanne Rettigheder hos hende, som, i hendes Tanker, ikkun Kjærligheden kunde gjøre ham besøiet til. Den skønne Bacchidion mærkede, at hun blot i hans Arme skulde indtage sin Medbeilerindes Sted, og endskjønt hun kun var en Danserinde, ansaae hun sig dog for god til en saadan Post. Hun foresatte sig altsaa og paa sin Side at spille den Grusomes Rolle, og gjøre Forsøg paa, om hun ikke vilde udrette mere ved en tilbageholden og egenfindig Udfærd, blandet med en tilstrækkelig Dosis Coquetterie, end ved omme Klager og fordoblet Venlighed. Dette Kunstgreb gjorde saa god en Virkning, at Agathon, som for tidlig holdt sig forvissat om Seieren, nu troede at have fundet det beleiligste Dieblif til aabenhjertigen at tilstaae Dionysius,

hus, hvor liden Agtelse han havde for den skønne Cleonissa's udbasunede Dyd.

Men Følgerne af den Samtale under fire Dine, de havde med hinanden om denne Materie, svarede ikke til vor Helts Forventning. Alt, hvad Agathon kunde sige Førsten til Skade for hans nye Gudinde, beviste i det høieste, at hun ikke fortjente saa stor en Hægtelse, som han havde troet, men formindskede ikke hans Begjærigheder. Det var jo saa meget desbedre for hans Hensigter, om hun ikke var saa dydig! Disse ædle Tanker lod han sig vel ikke mærke med for sin Yndling; men Cleonissa gav han des tydeligere Prøver derpaa. Han havde aldrig saasnart faaet dette Nyss om, at denne Dames Dyd kun var et Skimbillede, førend han skyndte sig, alt hvad han kunde, med at føre sig denne Opdagelse til Nytte, og satte hende i høieste Forundring ved et Forhold, der paa en høist fornærmelig Maade contrasterede med det, han forhen havde iagttaget, og endnu mere med hendes majestatiske Caracteer. Han troede vel at have gaaet meget fiint tilværks, da han ikke ligefrem sagde, hvad for Begreber man havde bikragt ham om hende; men hans Døsførsel mod hende sagde hende det dog saa tydeligt, at hun ikke kunde tvivle paa, der maatte nogen have spillet hende en slem Streg hos ham. Denne Omstændighed satte hende ikke i liden Forlegenhed for at udfinde, hvorledes hun skulde bære sig ad for at tage sin fornærmede Caracteer i Forsvar med

med den Alvorlighed, hun skulde den, uden at bort-
 kyse en saadan Tilbeder af Vigtighed ved en alt for
 vidt dreven Strængbed. Men et Hoved, som hen-
 des, veed dog altid at rede sig ud af den vanskeligste
 Forfarning. Kort, Dionysius forlod hende mere
 overbevist end før om, at hun var Dyden selv, og
 at hun blot ved Styrken af den Sympathie, hvor-
 med hendes for første Gang rørte Sjel blev hen-
 trukken til hans, kunde disponeres til omsider en-
 gang at opfylde de Forhaabninger, som hun hver-
 Ken tillod ham eller aldeles forbød ham.

Fra denne Tid af tog hans Lidenkab og
 denne Dames Anseelse Dag for Dag til. Den
 skønne Bacchidion blev formeligen aftakket; og Aga-
 thon vilde have kunnet læse i sin Herres Dine, om
 han ikke havde erfaret af hans Mund, hvor meget
 Haab han havde om at modtage med det første den
 døende Dyds sidste Suk af den samme og kun endnu
 svagt stridende Cleonissa's Læber.

Nu troede han, at det var den hæieste Tid til
 at gjøre et Skridt, der blot kunde forsvares med
 den yderste Nødvendighed, men, i hans Tanker, var
 det eneste Middel til endnu i Tide at gjøre Ende
 paa denne farlige Intrigue. Han lod Philistos hente,
 og fortalte ham med al den Fortrolighed, en
 ærlig Mand kan tale med, naar han troer at tale med
 en ærlig Mand, den overhængende Fare, hans Ære
 og hans Gemalindes Dyd svævede i. Vel aabenba-
 rede

rede han den ædle Philistos intet andet end — hvad han allerede vidste længe før. Men Philistos anstillede sig dog ikke vesmindre høist forundret, takkede ham med den inderligste Tølelse for saa umiskjendeligt et Brev paa hans Venkab, og forsikrede, at han vilde see til at finde paa et passeligt Middel til at sætte sin Gemalinde, som han i øvrigt havde de bedste Tanker af Verden om, i Sikkerhed for alle Amors Efterstræbelser.

Man har Joie til at indprænte os ved alle Leiligheder den Lærdom: "At man maa gjøre sig Folk forbindtlig paa deres og ikke paa sin Viis." Agathon troede, at han ikke havde gjort sig lidet fortjent af Philistos, men vilde ikke være bleven lidet forundret, om han havde hørt de Apostropher, denne værdige Minister henvendte sig med til ham, saa snart han blev allene igjen. Det var naturligt, at han maatte blive opbragt over at see sig ved Agathons saa utidige Omsorg for hans Ære berøvet med eet alle Fordelene af hans hidindtil iagttagne Mangel paa Opmærksomhed. Smidlertid kunde han nu ikke andet end anstille sig skinsyg, om han ikke vilde gjøre sig foragtelig i Agathons Dine. Comedien fik derved paa nogle Dage et meget tragisk Sving. Hvor megen Nøie havde ikke Hovedpersonerne i denne Farce kunnet forskaane sig for, om de havde villet aftage Maffien og vise sig for hinanden i deres naturlige Stikkelse! Men dette Slags Mennesker iagttager
sa^a

Saa nogle Uelanstændigheden! — Og fortjene de ikke at roses derfor? Det beviser dog altid, at de skamme sig ved deres sande Skikkelse og stiltiende erkjende, at det er en Pligt at være noget bedre, end de ere. Cleonissa retfærdiggjorde sig altsaa for sin Gemal ved at beraabe sig paa Forfænderne som uforfæstelige Vidner paa hendes Forholds, ulastelige Uskyldighed. En sublimere og mere majestætisk Prøve paa Veltalenheden end den Tale, hvori hun foreholdt ham hans Vistankes Ubillighed, har aldrig været hørt. Den gode Mand vidste tilsidst ikke at gribe til andet for at undskylde sig, end at nævne den Ven, der havde sat ham dette lille Anstød af Skinsyge, som han nu fuldkommen erkjendte høist unødvendigt og strafværdigt, i Hovedet.

Det stormende Havs Diaferie, den rasende Arrighed, man beskriver hos en Hornhvepse, som man har tirket til Hævngjerrighed, eller en Lovinde, som man har frataget dens Unger, — ere Billeder, hvilke selv en episk Digter, for at male Arrigheden, med Ære kunde betjene sig af, men af den Forbittrelse, der besvændte Cleonissa's dydige Barm ved her at høre Agathons Navn nævnes, er alt dette dog kun et ganske utilstrækkeligt Billede. Virkeligen kunde intet lignedes ved den — uden allene den Bellyst, hvormed den Tanke berusede hende, at hun nu endeligen havde det i sin Magt at tage den i lang Tid onskede Hævn over den utaknemmelige Foragter af hendes

des

des Tillokkelser. Hun vedblev at mishandle Dionysius, som hun krævede til Regnskab for de utaalelige Fornærmelser, hun havde maattet udstaae af sin Gemal, med saadan en Grusomhed, at han tilsidst saae sig nødsaget til at aabenbare hende, hvor liden Årsag hun havde til at være Agathon forbunden for hans gode Tanker om hende. Nu opløste, som hun sagde, den hele Hemmelighed sig; "og virkelig maatte hun nu forundre sig over, at hun kunde have været saa eenfoldig at vente sig andet af en Mand, hvis Hævn hun naturligtvis burde have spaaet sig det allerværste af."

Naar Dionysius studsede ved disse Ord, saa kan man forestille sig, hvad for en Mine han maa have gjort, da hun, til sin aftvungne Nætfærdiggjørelse, omstændelig aabenbarede ham, at Agathons Had havde sin Oprindelse allene deraf, at hun ikke havde fundet for godt at gjengjælde hans Kjærlighed. Dette var vel ikke overensstemmende med den strenge Sandhed. Men da hun nu saae sig sat i den Knibe at maatte forsvare sig selv, saa begriber man let, at hun hellere gjorde det paa dens Beføstning, der var hende forhad, end hun gjorde det paa sin egen. Vist er det, at hun derved mere end alt for vel opnaaede sin Hensigt. Dionysius blev betagen af saa heftigt et Anfald af Skinsyge over sin uværdige Yndling, — at Cleonissa, af Frygt for at et pludseligt Udbrud skulde give Anledning til ubehag

hager

hagelige Oplysninger, maatte gjøre Brug af al sin
 Magt over ham, for at bringe ham til Koldsindig-
 hed igjen. Hun beviste ham, hvor nødvendigt det
 var, at behandle en Mand, der ulykkeligviis var Na-
 tionens Afand, med Forsigtighed. Dionysius følte
 Styrken i dette Beviis, og fattede saa meget des
 hjerteligere et Had til Agathon. Forstinderne blan-
 dede sig ogsaa deri. De lagde vor Helt det meget
 til Last, at han, istedet for at holde Førsten fra Ud-
 svævelser, havde taget et Creatur, som Bacchidion,
 med saa megen Gver i Beskyttelse. Man skammede
 sig end ikke for at tilskrive denne Gver en hemmelig
 Bevæggrund; og Philistos opstøvede under Haanden
 Vidner, som i Førstens Cabinet forklarede adskil-
 lige Omstændigheder, der syntes at sætte vor Helts
 Kydighed og den skønne Bacchidions Troskab i et
 tvetydigt Lys. Den fine Hofmand fandt sin Herres
 Følelser for Cleonissa, hans dydige Gemalinde, saa
 rene og uskyldige, at det vilde været latterligt og an-
 stødeligt af ham, at være skinsug over det Venskab,
 han bærede hende med. En daglig Forøgelse i den
 Kongelige Gunst retfærdiggjorde og belønnede saa ædels-
 modig en Tænkemaade. Ogsaa Timocrates fik ved
 disse Omstændigheder Leilighed til at erhverve sig Før-
 stens Fortrolighed igjen; og begge forenede de sig nu
 med den triumpherende Cleonissa om des ivrigere
 at befordre vor Helts Fald, jo mere de overøste ham
 med Forsikringer om deres Venskab.

Syvende Capitel.

En mærkværdig Samtale mellem Agathon og Aristippus. Den forfæres Beslutninger med Grundene for og imod den.

Vi have i de forestaaende to Capitler seet et mærkværdigt Exempel paa (og Gud give, saadanne Exemp-
ler ikke for kom os saa ofte i Livet selv!), hvor let det er at give en lastefuld Character Anstrøg af Dyd. Men Agathon erfoer nu, at det og er lige-
saa let at overstryge den reneste Dyd med de hæsligste Farver. Dette havde han allerede haft Erfaring af i Athenen. Men ved den Sammenligning, han anstille mellem hiin Erfaring og den, han havde nu, forekom hans Fiender i Athenen ham ved Siden af de foragtelige Skabninger, som han nu med eet saa sig opofret for, at være lige saa hvide, som de forhen vare forekomne ham sorte. Formodentligen blev hans Dom over denne Punct lidet forfalsket af hans nærværende frige Følelse. Thi virkeligen synes den hele Forskjel mellem Republikfalskheden og Hoffalskheden at bestaae deri, at man i Republikkerne er nødsaget til at antage den hele udvortes Form af dydige Gæder; istedet for man ved Hofferne har gjort nok, naar man blot giver de Laster, Førstens Exempel adler eller hvorved hans Hensigter blive befordrede, dydige Navne. Men i Grunden er det ikke
mod-

modbydeligere at høre en hoppende, smigrende, fry-
 bende, forgyldt Skurk, uagtet han er sig fuldkommen
 vel bevidst, at han aldrig har haft nogen Ære eller i
 det samme Dieblif, han, om han havde nogen, traæer
 i Begreb med at forspilde den — at tale om sin Æres
 Pligter, end at see en alvorlig, afholden, flodset og gra-
 vitetisk Skurk, under Beskyttelse af sin Afholdenhed,
 Erbarhed og nsiagtige Jagttagelse af alle Religionens
 og Lovens udvortes Formaliteter, at fremstaae som en
 uforsønlig Fiende af alle dem, der tænke anderledes end
 han, eller ikke ville byde Haand til at fremme alle hans
 Hensigter, og ikke gjøre sig mindste Betænkning over,
 saasnart hans Convenience fordrer det, at imodsette sig
 en god Ting eller understøtte en ond med sin hele An-
 seelse. Upartisk betragtet, er denne et flattere Men-
 neske endnu end hiin; thi han er en egentlig Hykler,
 istedet for at den anden blot er en Comediant, der ikke
 forlanger, man skal ansee ham for det, han giver sig
 ud for at være, men er fuldkommen tilfreds, naar hans
 Medspillere og Tilskuere gjøre det samme, uden at det
 falder ham ind at undersøge, om det er deres Alvor
 eller ikke.

Agathon havde nu Leilighed nok til at anstille saa-
 danne Betragtninger; thi hans Anseelse og Indflydelse
 toge siensynligen af. Udvortes syntes vel alt endnu
 at være, som det havde været. Dionysius og det hele
 Hof gjorde endnu ligesaa meget af ham som tilforn.
 Selv Cleonissa lod til at ansee det uværdigt for sig at
 lade

lade sig forstaae for ham med, at hun var fornærmet. Men des mere Misforstaaelse b'ev der paa lønlige Snigveie voldet ham. Han maatte see paa, hvorledes hans bedste Anordninger og Foranstaltninger efterhaanden under tusinde falske og intetsigende Naaskud, s. Ex. at de vare slet udtrænkte, overflødige eller skadelige, bleve ophævede eller ved andre gjorde unyttige — hvorledes de saa af hans Tilhængere, der virkeligen havde Fortjenester, bleve skaffede af Veien, — hvorledes alle alle hans Hensigter bleve givne en vrang Fortolkning, alle hans Handlinger bedømte fra en falsk Synepunct, og alle hans Fuldkommenheder eller Fortjenester gjorde latterlige. I det samme man opløstede hans Dyder og Talenter, behandlede man ham, som om han var aldeles blottet for begge Dele. Man lod vel endnu af politiske Hensigter (som man pleier at kalde det), som man handlede efter de samme Grundsaerninger, som han i sin Statsforvaltning havde fulgt, men i sig selv skede i ethvert forekommende Tilfælde det ganske Modsatte af hvad han vilde have gjort. Kort, Dionysius henfaldt igjen til sin gamle Handlemaade, og blev atter en Bold for de meest fordærvede Mennesker i hele Sicilien.

Her vilde det have været Tid til at gjøre den Betingelse gjeldende, som han havde forbeholdt sig ved sin Forening med Dionysius: — at trække sig tilbage, da han nu ikke mere kunde tvivle paa, at han ikke var til noaen Nytte ved denne Førstes Hof, og dette Raad fik han ogsaa af den eneste af hans

hans Hofvenner, der forblev ham tro, nemlig Philosophen Aristippus. "Du skulde — sagde han til ham i en fortrolig Samtale om Tingenes daværende Gang — Du skulde enten aldrig befattet Dig med en Dionysius, eller lempet Dine moralske Begreber, eller i det mindste Dine Handlinger, paa den Plads, Du havde indtaget — efter Omstændighederne. Paa denne Skueplads for Forstillelse, Bedragerie, Intriguer, Smiaer og Forræderie — hvor Dyd og Pligt ere blotte Regnepenge og alle Ansigterne ere Masquer — kort, ved et Hof gjelder der ingen andre Regler end Conveniencen, ingen anden Politik, end at forene enhver Omstændighed, saa godt som man kan, med sine egne Hensigter. I øvrigt er det maa skee et Spørgsmaal, om Du har gjort vel i for saa ubetydelig en Aarsags Skyld at lægge Dig ud med Dionysius. Jeg tilstaaer, at Danserinden Bacchidion er i en Philosophs Dine en meget agtværdigere Person end denne majestætiske Eleonissa, som dog, med al sin Metaphysik og Dyd, hverken er mere eller mindre end et falskt, ondt og herskesygt Fruentimmer. Bacchidion har ikke tilføiet Staten nogen Skade; Eleonissa vil der anrette uendelig meget Ondt." — Blet af denne Aarsag (afbrød Agathon ham) er det, jeg har erklæret mig for hiin og mod denne. — "Og dog var det let at forudsee, at Eleonissa vilde gaae af med Seieren," sagde Aristippus. — Men en retskaffen Mand, Aristippus! er
 flæ

klærer sig ikke for det Partie, der vil seire, men for det, der har Ret eller dog har mindst Uret. —

”O, Agathon! hvor tungt er det for en retskaffen Mand, der vil leve ved et Hof, at vandre om uden at komme til Skade mellem de Klipper, han er omringet af. Men, sig mig, er det ikke Skade, at alt det Gode, Du endnu vilde have udrettet, skal være forspildt, allene fordi Du ikke vilde forstaae en smuk Kone, som saa tydeligen lod sig mærke med, at det var hendes afgjorte Villie, hun vilde elskes? Men denne Forseelse kunde maaskee have ladet sig oprette igjen, naar Du dog i det mindste havde været frøelig nok til at befordre hendes Speculationer paa Dionysius. Og vilde Du eiheller dette, var det da fornødent at modsætte Dig hende? Hvad Skade vilde der have flydt deraf, om Du var forbleven neutral? Den lille Bacchidion havde ophørt at danse, og Eleonissa havde nydt den Ære at besætte hendes Plads, til han engang var bleven Ejed af hende ligesom af saa mange andre. Dette havde været alt. Og antaget endog, Du havde maattet dele Herrens Bømmet over ham med hende, saa vilde Du dog i det mindste have baanceret hende, og beholdt Ansøelse nok til endda at udrette meget Godt. Ved at lade som Du stod i god Forstaaelse med hende, vilde Din Post og Din Fortrolighed med Førsten have givet Dig tusinde Leiligheder til, saasnart hendes Benligheder havde tabt Nyhedens Tillokkelse, paa den

bedste

bedste Maade af Verden at rydde hende af Veien igjen. Men jeg kjender Dig for godt, Agathon! Du er ikke skabt til at nedlade Dig til Forstillelse og Rænker. Dit Hjerte er for ædelt, og (om jeg maa sige det) Din Gndbildningskraft for varm til, at Du nogensinde kan vænne Dig til det Slags Klogskab, uden hvilket det er umueligt synderlig længe at holde sig i de Stores Gunst. Alt dette havde jeg omtrent funnet forudsige Dig, da jeg gjorde Mit til at overtale Dig til at indlade Dig med Dionysius; men det var bedre, at Din egen Erfaring overbeviste Dig derom. Træk Dig nu tilbage, inden det Uveir, jeg seer at opstige, brøder ud over Dig. Dionysius fortjener ingen Ven som Du. Hvor meget havde Du ikke bedraget Dig, om Du nogensinde havde troet, at han bar Høiagtelse for Dig? Hvorfra skulde han have faaet Evne til det? Selv den Tid, da han stærkest var indtagen i Dig, elskede han Dig ikke af anden Aarsag, end han elsker sine Uber og Papegsier, — fordi Du forkortede ham Tiden. Hans Bevaaenhed kunde ligesaa let faldet paa en anden Fremmed, der havde spillet Cithar bedre end Du. Nei, Agathon! Du er ikke skabt til at leve med saadanne Folk. Træk Dig tilbage! Du har gjort nok for Din Vres Skyld. Den nye Statsforvaltnings Daarlighed vil være det bedste Beviis paa Dins Wiisdom. Dine Handlinger, Dine Dyder og et heelt Folk, der ønsker sig Dine Tider

S

tils

tilbage og velsigner Dig, ville forsvare Dig bedst mod alle Beskyldninger, Bagtalelser og taabelige Bekreidelser af et Hof, som vrimler af Daarer og nedrige Slaver, hvis Had gjør Dig mere Ære end deres Bifald vilde det. Du befinder Dig i saadanne Omstændigheder, at Du kan leve med Hæder i en uafhængig Privatstand. Dine Venner i Tarent ville modtage Dig med aabne Arme. Jeg igjentager det, Agathon! forlad en Første, der er sine Slaver, og Slaver, der ere en saadan Første værdige; og tænk nu kun paa, hvorledes Du selv skal kunne nyde Livet, efterat Du har forsøgt, hvor tungt, hvor farligt og hvor forgjeves det er at arbejde for andres Lykke."

Saaledes talte Aristipp; og Agathon vilde have gjort vel, om han havde fulgt hans Raad. Men vi igjentage det, hvor er det mueligt, at den, der selv spiller en Hovedrolle i et Stykke, skal kunne domme saa koldsindig derom som en blot Tilskuer? Agathon saae Sagen fra en ganske anden Synspunct. Han ansaae sig for en Mand, der havde paalagt sig selv den Forbindtighed at befordre Siciliens Vel. Hvorfor kom jeg til Syracus? — sagde han til sig selv — og hvad Hensigter havde jeg med at paatage mig at være denne Tyrans Ven og Raadgiver? Gjorde jeg det, for at være en Træl for hans Lidenskaber eller et Redskab for en egenmægtig Regjering? Havde jeg ikke et stort og retsindigt Formaal?

maal? Vilde jeg nogenfinde have befattet mig med ham, om han ikke havde givet mig Haab om, at Dinden omsider vilde faae overhaand over hans Laster? Han har bedraget mig. Den Kundskab, jeg har om hans Tænkemaade, overbeviser mig om, at han er uforbederlig. Men vilde det være ædelt handlet af mig, at give et Folk, hvis Belfærds Befordring var Formaalet for mine Bestræbelser, et Folk, der betragter mig som sin Velgjører, og sætter sin hele Tid til mig, at give et saadant Folk til Pris for en grusom og vellystig Førstes Luner og hans Slavers og Smigreres Krogjerrighed? Hvad for Pligter skylder jeg ham, som ikke hans utaknemmelige og nedrige Forhold imod mig har løst mig fra og tilintetgjort? Eller, om jeg endnu skylder ham noget, ere da ikke de Pligter, der binde mig til et Land, som efter mit eget Valg og formedelst de Tjenester, jeg har gjort det, er blevet mit andet Fædreland, uendelig mange Gange helligere end det? Hvo er denne Dionysius? Hvad Ret har han til den høieste Magt, han tilegner sig? Hvem andre end Agathon har han at takke for den eneste Ret, som han med nogen Grund kan beraabe sig paa? Er det ikke først fra den Tid, jeg ved en retfærdig og velgjørende Regjering tilvendte ham Folkets Kjærlighed, at han af en Tyran, som den hele Verden bar Afsky for, er bleven en Konge? Han lod mig arbejde, skjulte sine Laster under mit retskafne

Forhold, tilgæbe sig mine Fortjenester og nød Frugterne deraf, den Utafnemmelige! — Og nu, da han troer sig stærk nok til at kunne undvære mig, overgiver han sig igjen til sin egen Caracteer og tilintetgjør alt det Gode, jeg har gjort i hans Navn, — omtrent som om han skammede sig ved, en Tidlang ikke at have lignet sig selv, som om han ikke kunde haste nok med at vise den hele Verden, at det har været Agathon, ikke Dionysius, der har aabnet Sicilianerne Udsigt til en bedre Tids Morgenrøde, og giver dem Haab om at komme paa Fode igjen efter en Række flotte Regenters Mishandlinger. Hvad vilde jeg altsaa være, om jeg tænkte paa at forlade dem i saadanne Omstændigheder, hvor de mere end nogensinde trænge til mig? — Nei, Dionysius har aflagt Prøver nok paa, at han er uforbederlig; at han ved Overbærenhed med hans Laster kun bliver bestyrket i den latterlige Indbildning, at man skylder dem Erbødighed. Det er paa Tide at gjøre Ende paa Comedien og anvise denne lille Theaterkonge den Plads, hans personlige Egenskaber bestemme ham!

Man seer af denne Prøve paa, den Samtale, Agathon havde i Centrum med sig selv, hvor langt han endnu var fra at være bleven Herre over det entusiastiske Sving hos hans Sjæl, — der hidindtil bestandig havde været Kilden saavel til hans Forseelser som til hans skønneste Handlinger. Vi have ingen Grund til at bære nogen Tvivl om hans Oprigtighed

hed mod sig selv. Vi kunne altsaa antage for en Vished, at han troede sig drevet til den Beslutning, at arbejde paa en Opstand mod Dionysius af ligesaa dydige Hensigter, som femten Aar derefter opmuntrede Timoleon af Corinth, een af de ædleste Dødelige, der nogensinde have levet paa Jorden, til at foretage sig at befrie Sicilien. Men det er derfor ikke mindre sandsynligt, at en levende Følelse af den personlige Uret, der blev ham tilføjet, hans Ergrelse over Dionysus Utafnemmelighed og hans Forbittrelse over at see sig opofret for en foragtelig Frille, have bidraget en stor Deel til Antændelsen af den heroiske Ild, der nu brændte i hans Sjæl. I Grunden indskrænkede hans Pligter mod Sicilianerne sig blot til dem, der vare en Følge af hans Forening med Dionysius; de ophørte altsaa, i Følge denne Forening, saasnart Førsten fandt for godt, ikke mere at benytte sig af ham. Syraeus var ikke hans Fædreland. Dionysius havde ved den stiltiende Indrømmelse af Arvesølgen, i Kraft af hvilken han efter sin Faders Død havde bestøget Tronen, opnaaet et Slags Ret dertil. Agathon vilde ikke selv traadt i Tjeneste hos ham, dersom han ikke havde anseet ham for en retmæssig Første. De samme Grunde, som den Tid havde bevæget ham til at indrømme Monarchiet Fortrin for Republikken, og i Følge deraf at modsætte sig Dions Hensigter, vare endnu fuldkommen usvækkede. Det var meget uvist, om en Opstand imod Dio-

nysius

nyssus vilde gjøre Sicilianernes Tilstand lykkeligere eller kun give dem en anden, maaskee endnu værre, Besherker, da de allerede ved saa mange Exempler havde viist, at de ikke kunde taale at nyde deres Frihed. Deuden havde Tyrannen Magt nok til at gjøre det vanskelig at affætte ham; og de eneste visse Følger, man kunde forudsee af saa fortvivlet et Foretagende, vare de forestaaende fordærlige Følger af en Borgerskrig. Alle disse Betragtninger vilde ikke have tynget lidet paa det kolde upartiske Overlægs Vægtskaal, og formodentligen opveiet de derimod stridende Grunde. Men Agathon var hverken kold eller upartisk; han var et Menneske, hvis Egentjærlighed var bleven krænsket paa det sølsomste Sted. Den Affect, dette maatte sætte ham i, gav Gienstandene en anden Farve. Dionysus, hvis Laster han tilforn med venstabelige Dine havde betragtet som Skrøbeligheder, viste sig nu i en Tyrans vederstyggelige Skikkelse for ham. Jo bedre Tanker han forhen havde havt om Philistos, des affæligere fandt han nu denne Ministers Caracteer, efter at han havde havt saadanne Prøver paa hans Falskhed og Nederdrægtighed; der kunde ikke gives noget saa ondt og skjændigt, som han ikke tiltrode en saadan Mand. Hans indtagende Billeder af Siciliens Lyksalighed under en velgjørende Statsforvaltning gav den Misforntsielse, Forestillingen om deres Tilintetgjørelse voldte ham, en des større Magt over hans Indbildningskraft. Det var ham utaaleligt at lade Folk,

der

der kun vare hans Fiender, fordi de vare Fiender af alt Godt, af Dyden og den offentlige Lyksalighed, gaae af med en saadan Seier. Han ansaae det for en Pligt mod det Offentlige at modsætte sig deres Planer; og den Post, han i henved to Aar havde beklædt i Sicilien, gjorde det i hans Tanker upaatvivleligt, at det paalaae ham, i Særdeleshed under de nærværende Omstændigheder, at udøve denne Pligt. Alle disse Betragtninger havde foruden den Styrke, der laae i dem selv, tillige hans Hjerte og Indbildningskraft paa deres Side. Maatte de ikke altsaa nødvendigen overveie alt, hvad Klogskaben kunde indvende derimod?

Ottende Capitel.

Agathon tager Deel i et Anslag mod Tyrannen og bliver sat i Arrest.

Saasnart Agathon havde fattet sin Beslutning, begyndte han strax at arbeide paa at udføre den. Dion, som paa denne Tid befandt sig i Athenen, havde en betydelig Mængde Tilhængere i Sicilien, ved hvilke der hidindtil var gjort alle muelige Bevægelser for at formaae Førsten til at tilbagefalde ham. Især havde han, saasnart han havde faaet at vide, hvor stor en Anseelse Agathon stod i hos Førsten, henvendt sig til ham

ham derom. Men Neathon havde ikke den Tid saa fordeeltige Tanker som Academiet i Athenen om Dions Caracteer. En Dyd, der var blandet med Stoltthed, Stivhed og Haardhed, forekom ham, om ikke mis-tænkkelig, saa dog kun lidet elskværdig. Han frygtede med nogen Sandsynlighed for, at denne Prindses Tæne Kemaade ingensinde vilde lade ham blive rolig, og at han, sine republicanke Grundsetninger uagtede, vilde være lige saa utilbøielig til at dele den høieste Anseelse i Staten med nogen, som at leve uden Anseelse. Han havde altsaa, istedet for at befordre hans Tilbagekaldelse, kun gjort lidt eller intet for at betage Dionysius der store Ulyst, han havde til at opfylde Dions Ønske, og ved dette Forhold havde han gjort Dions Venner, (hvoraf de fleste optog ham det ligesaa ilde, at han ikke gjorde noget for denne Prinds, som om han havde modsat sig hans Tilbagekaldelse) noget misfornøiede med ham.

Men fra den Tid hans egen Erfaring begyndte at retfærdiggjøre det Værste, Dionysies Fiender kunde tænke om ham, bleve ogsaa hans Tanker om Dion ganske forandrede. Denne Prinds, som unegteligen besad store Egenstaber, viste sig nu for ham som en retskafsen Mand, hos hvilken det vedvarende Syn af den almindelige Glendighed under en uforbederlig Regjer- ring, og hans bestandig frugtesløse Bestræbelser for at standse Fordærvsens rivende Strøm, havde opvakt en vedvarende bespiet Misfornøielse, der, uagtes
 at

sit udvortes Anstrøg af Harm og Forbittrelse, i Grunds-
 den var et Foster af den ædleste Menneskekjerlighed.
 Han besluttede altsaa at gjøre folkes Sag med ham, og
 aabenbarede til den Ende Dions Venner den Foran-
 dring, der var foregaaen i hans Tænkemaade. Glæde
 over at have faaet en Mand paa deres Side, som ved
 sine Talenter og den Gunst, han stod i hos Folket,
 var i Stand til at give deres Partie Overvægten, aar-
 benbarede disse ham igjen Dions Sagers hele Beskaf-
 senhed, hvor mange Tilhængere han havde, og de hem-
 melige Anstalter, der, i Forventning af eet eller andet
 gunstigt Tilfælde, vare paa rede Hænder til hans Til-
 bagekomst til Sicilien. Og saaledes blev Agathon in-
 den søie Tid af Dionyses Ven og første Minister hos
 vedmanden for en Sammensværgelse mod ham, i hvil-
 ken alle de toge Deel, der af ædle eller egennyttige
 Aarsager vare utilfreds med den daværende Statsfor-
 fatning. Han forfattede en Plan, som det Hele skulde
 rette sig efter, og dette indvirkede ham i en hemmelig
 Brevverling med Dion, hvorved de bedre Tanker, de
 havde begyndt at fatte om hinanden, bleve mere og
 mere befæstede.

Fordybet i Forlystelser og Bøllyster, glemte Hof-
 fet alle Farer, og befordrede den hemmelige Sammen-
 sværgelses Fremgang ved en Ligegyldighed, der spntes
 saa unaturlig, at de Sammensvorne begrundte at blive
 urolige derover. De fordobbede nu deres Narvaage-
 hed, og (hvad der ved Foretagender af dette Slags er

det forunderligste, men dog er meget almindeligt) uagtet der var saa stor en Mængde, som var vidende om Hemmeligheden, blev dog alt holdt saa dulgt, at maaskee ingen var falden paa nogen Mistanke, idersom ikke visse Omstændigheder omsider havde gjort Philistos, som desuden af Natur var mistroisk, opmærksom. Paa den ene Side fandt han det alt for usandsynligt, at Agathon skulde see saa ligegyldig paa sit Fald, som det lod til, at han gjorde det. Paa den anden fik han Nys om visse Tilberedelser af Dion, som røbede en meget alvorlig Hensigt. Den Tanke: hvad, om Agathon og Dion gjorde fælles Sag! var her for naturlig til ikke at opstaa hos ham, og for frygtelig til ikke høiligen at forurolige ham. Fra dette Øieblik bleve Agathon og Dions bekjendteste Venner bevogtede paa det skarpeste af tusinde lønlige Speidere, til det endelig lyktes Philistos at bemægtige sig en Slave, der var kommen fra Athenen med Breve til Agathon.

Af disse Breve, som forklarede Aarsagerne, hvorfor Dion ikke kunde lande saasnart i Sicilien, som det var aftalt mellem dem, saaes der nu, at Agathon og Dions andre Venner vare deelagtige i dennes Forsæt, uden Tilladelse at komme tilbage igjen. Men om noget Anslag mod Regjeringen og Tyrannens Person var der, naar man undtog nogle ubestemte Udtrykke, som syntes at sigte til en Hemmelighed, intet deri.

Denne Opdagelse forarsagede store Bevægelser i Dionyses Cabinet. Man var sig Aarsager nok bevidst til

til at befrugte det værste. Men just derfor holdt Philistos det for raadelig at behandle Sagen som en Stats-hemmelighed. Agathon blev, under Paaskud af adskillige Forbrydelser, som han, medens han havde forvaltet Statens Sager, skulde have begaaet, paalagt Arrest, uden at Publicum fik noget bestemt desangaaende, mindst den sande Aarsag dertil, at vide. Man fandt det bedre at sætte Dions Partie, som man i sin Skræk forestilte sig større end det var, i Forlegenhed, end at drive det til Fortvivlelse; og imedens man lod sig nøie med paa det skarpeste at holde Die med dem, vandt man Tid til at berede sig paa et Overfald.

Vi ere allerede vante til at see vor Helt størst i Ulykker. Beredt paa det værste, han kunne vente sig af sine Fiender, foresatte han sig, ikke at overlade dem den Triumph at have fornødret Agathon til noget, der stred imod hans Ære. Han vægrede sig aldeles for at give Philistos og Timocrates, som vare udnævnte til at undersøge de Forbrydelser, man paadigtede ham, noget Svar. Han forlangte at høres af Førsten selv, og beraabte sig paa den Forening, der var indgaaet mellem dem. Men Dionysius havde ikke Mod nok til at udholde nogen hemmelig Samtale med sin forrige Yndling. Man gjorde Forsøg paa at røkke Agathons Standhaftighed ved Trusler og en haard Medfart; ja den skønne Cleonissa vilde have givet sin Stemme til den strengeste Dom, dersom Tyrannens Frygtsomhed og hans Ministres Klogskab havde tilstø-

det

Det dem at følge hendes Indskydelse. Hun maatte altsaa lade sig nøste med det fjerne Haab, at den forhadte Naathon Skulde blive et offentligt Offer for hendes efter Hævn tørstende Dyd, saasnart man paa een eller anden Maade havde skaffet sig Dion af Halsen.

Niende Capitel.

Vor Helts daværende Sindstilstand.

Da vi have gjort os det til en Lov, ikke allene at underholde Læserne af denne Historie med vor Helts Begivenheder og Handlinger, men ogsaa at meddele dem al den Underretning om, hvad der ved de vigtigste Optrin i hans Liv foregik i hans Underste, som de Rilder, vi øse af, give os Leilighed til, saa har man Bole til at vente, at vi mindst ville tilbedesætte denne Pligt, da vi nu ved Enden af den mærkværdigste Epoche i hans Liv see ham allerede anden Gang skuffet af store Forventninget og pludseligen borttrykket fra en hæderfuld Løbebane, see ham — for kort siden endnu, i Besiddelse af sin selvvalgte Førstes uindskrænkede Forsættelighed og næsten forgudet af Folket for den Lyksalighed, det nød under hans Statsforvaltning, som den første Mand i Sicilien — med eet i en Forsætning, hvori hverken hans Fortjenester eller den Meenhed,

hed,

hed, han tiltroede sine Hensigter, uden een eller anden hjælpsom Genius's Mellemkomst, ville beskytte ham med hans Fienders Anslag og Følgerne af hans egen Uforsigtighed.

Naturligviis kan man vente, at en Mand, der fra sin tidligste Ungdom havde været vant til at leve mere i sig selv, i sin egen Idæeverden, end uden for sig selv, maa nu have søffelsat sig saa meget opmærksommere med Beskuelsen af den hele Række nye Erfaringer, han i saa kort en Tid havde haft, og de Reflexioner over sig selv, der i hans Fængsels Stilhed og Ensomhed maatte paanøde sig ham, som han hverken behøvede at grunde paa, hvorledes han skulde retfærdiggjøre eller besmykke begaaede Misgjerninger, eller følte den mindste Fristelse hos sig til at pønse paa Midler og Veie til at forsones igjen med Tyrannen, eller i det mindste at opnaae sin Frihed paa anden Maade end ved en offentlig Erkiendelse af hans Uskyldighed.

Man erindrer sig maaskee endnu, at Agathon, da han fremtraadte ved Hoffet i Syracus, langt fra ikke havde saa høie Tanker om den menneskelige Natur som i Delphi, hvor han, endnu kun lidet bekjendt med de virkelige Mennesker, havde tilbragt sin første Ungdom blandt Billedstøtter af Guder og Halvguder. Athenen og Smyrna havde uformærkt forflyttet ham ned til en lavere Standpunct; men efterat han ved næriere Bekjendtskab med de Store og Hofstaten i Syracus havde beriget de Jagttagelser, han havde samlet

fra paa begge disse Steder, sank hans Forestilling om
 den menneskelige Naturs Ekjønhed og Adel saa dybt,
 at han undertiden følte sig fristet til at ansee alt det
 Hoie og Herlige, den guddommelige Plato havde
 sagt og skrevet om den, for noget, der ikke var syn-
 derlig bedre end et ædlere Slags Milesiske Opdigtel-
 ser. Uformærkt begyndte de Begreber, Hippias nogle
 Aar forud havde søgt at bibringe ham, ikke mere at
 forekomme ham saa uhyre, som den Gang, da han,
 siddende i Maanestien i denne vellystige Sophistes Haus
 ge, tænkte sig sin elskede Psyche ved sin Side, og an-
 stille Betragtninger over Sjælens Tilstand, naar den
 har forladt Legemet. Jo flere Erfaringer han fik,
 des mindre urimelige forekom disse Begreber ham;
 ja han fandt dem endog, efterat han nu havde lært at
 kjende Menneskene omkring ham noget næiere, sandsyn-
 lige nok til at kunne forestille sig, hvorledes en Mand,
 der ikke i sit eget Hjerte sandt noget, der nødte ham
 til at fatte ædlere Tanker om sin Natur, ved lang
 Omgang med Verden kunde bevæges til at overtyde sig
 fuldkommen om deres Sandhed.

Men eiengang derved allene forblev det, efterat
 han ved saa foragtelige Mennesker og paa saa uværdig
 en Maade saae sig, uden mindste Brøde paa sin Side,
 skilt ved Dionysos Fortrolighed, som han (i Følge den
 Overbeviisning han troede at have) af de reneeste Ver-
 vægarunde, ved de uskylbigste Midler og i den ædleste
 Hensigt havde søgt at forskaffe sig. Den Tanke, at
 han

han skulde see sine skønneste Forhaabninger formeddelt saadanne Menneskers Daarlighed eller Ondskab forsvinde for sine Dine, opvakte en Misforstaaelse hos ham, som efterhaanden gjorde det hele menneskelige Røn til sin Gjenstand; og nu indstillede der sig Dieblikke, hvori denne avindsyge Sjælestemning syntes at gjøre ham tilbøielig til at overbevise sig selv om Rigtigheden af den Hippiaske Theorie. "Nei, tænkte han i saadanne Dieblikke, Menneskene ere ikke det, jeg ansaae dem for, da jeg bedømte dem efter mig selv, og mig selv efter et følelsesfuldt veltænkende Hjertes Ungdomsfølelser og min endnu uprøvede Uskyldighed. Mine Erfaringer stadfæste det værste, Hippias nogenstunde sagde om dem. Og naar de nu virkeligen ikke ere bedre, hvad Marsias har jeg da til at besvare mig over, at de ikke lade sig behandle efter Grundsætninger, som ikke staae i noget overensstemmende Forhold med deres Natur? Feilen laae hos mig, der vilde skabe dem til noget bedre, end de kunne være, der vilde gjøre dem lykkeligere, end de selv kunne at være. Dette er nu allerede anden Gang, at Philistos, en ægte Tilhænger af min Sophists System, er gaaen af med Seieren over Visdom og Dyd. Havde han kunnet det, dersom ikke Uredelighed, Egennytte, Feighed, Letsindehed, dyrist Sandselighed, fort alle de utallige blottede Sider, som det svage Menneske tilbyder det onde, det ubetænksomme det listige, det nedrige det ærgjerrige, næsten i ethvert Menneske, som han kastede sine Dine

paa, havde ladet ham finde et Medskab, som af sig selv eller dog for een eller anden Priis vilde vise sig villig til at fremme hans Planer? Behøves der nogen ny Erfaring til at overbevise mig om, at han ligesaa vist vilde seire over en anden Plato eller en anden Agathon? Hvor meget formildede jeg ikke mine strænge Grundsatninger, hvor dybt nedstemte jeg ikke mig selv, da jeg saae, hvor umueligt det var, at drage dem, jeg havde at gjøre med, op til mig? Men hvortil hjalp det mig? Jeg kunde ikke overtale mig til at handle nedrigt, til at blive en Smigrer, en Kobler, en Forræder mod Landets og Forstens sande Interesse, og derover forspildte jeg den sidste Gavn og med den tillige den eneste Belønning, jeg forlangte for mit Arbejde, de Ferdele, dette Land begyndte at høste af min Forvaltning; ja, fordi jeg ikke kunde overtale mig til at finde alt, hvad der nytter, ret og anstændigt, — forspildte jeg den! — O, Hippias! Dine Begreber, Dine Maximer, Din Moral, Din Statskunst grundes sig sandeligen paa alle Tidens Erfaring! Naar have nogensinde Menneskene agtet Dyden, uden de behøvede dens Tjeneste? Naar har den ikke været dem forhadet, saasnart den modsatte sig deres Lidenstabs Tilfredsstillelse?"

Det er let at begribe, at disse Betragtninger, som Agathon allerede fra den Tid, han forudsaae sit Fald ved Hoffet, mere end hans Sind kunde taale, overgav sig til, under hans Arrest indstille sig med fordoblet

Styrke,

Styrke, og formedelst den Egegyldighed, hvormed Syracusanerne syntes at see paa de Mis-handlinger, man tillod sig mod en Mand, der havde saa stor en Ferdring paa deres Kjerlighed og Taknemmelighed, med enhver Dag og ved enhver fornøjet Krænkelse, hans Fiender tilføiede ham, trængte sig dybere og smerteligere ind i hans Sjæl. Harde det været ham saa pinagtig en Følelse at see sig tvungen til at opgive sine gode Tanker om den skjønne og saa inderlig elskede Danae, som dog kun var en enkelt Person: hvor martrende maatte det da ikke være ham, naar han tænkte paa, at han havde bedraget sig i sine Tanker om det hele menneskelige Kjøn, som han havde elsket saa heftigen af sit hele Hjerte! Det var intet Under, om hiin cosmopolitiske Enthusiasme, som ved hans Flugt fra Smyrna opflammede hans hele Sjæl, syntes udslukket til den sidste ulmende Gnist! Hvad for Tillokkelse kunde Tanken om at arbejde for det menneskelige Kjønns Lyfsalighed have for den, der ikke i Menneskene saae noget adlere end en Flok halv fornuftige Dyr, hvoraf den største Deel indskrænkede det sidste Formaal for alle sine Bestræbelser til sine legemlige Fornødenheder, satte sin høieste Nydelse i deres Tilfredsstillelse, og dertil endnu — dum nok til at underkaste sig feiahjertet et lidet Antal af de værste af dens Art — gjorde det til en Nødvendighed for sig at trygle endog om denne uelste Nydelse under de haardeste Betingelser og i det knappestemaal? — Dyret søger sin Føde, graver sig en Hule

S

eller

eller bygger sig en Rede, tvinges af en blind Drift til at dedligeholde sin Art, sover og dser. Hvad mere end dette gjør den største Deel af Menneskene? Det betydeligste, der påaligger dem fremfor de øvrige Dyr, er at sørge for deres legemlige Bedækning, hvilken Fornødenhed allene mange Millioner Hænder paa Jordens arbeide for. Og jeg, sagde Agathon i een af disse mørke Timer til sig selv, jeg skulde opofre mine Forsnielser, mine Kræfter, min Tilværelse, min Omsorg for at berede een eller anden Flok af disse ælle Creature Leilighed til at spise og drikke bedre, boe bekvemmere, formere sig stærkere, klæde sig prægtigere og ligge blødere end tilforn! Er det ikke det, de ønske? Og behøve de maaskee mig dertil? Eller, om det end var saa, hvad skulde bevæge mig til at erhverve mig denne Fors tjeneste af dem? Er der maaskee endog kun en eneste blandt dem, som ved alt, hvad han foretager sig, har noget ædlere Diemærke end sin egen Tilfredsstillelse? Skylder jeg dem nogen Tak for, at de arbeide for mine Fornødenheder eller min Forsnielse? Jeg er pligtig til at betale dem derfor. Dette er alt, hvad de attraae, alt, hvad de kunne fordre af mig. — Saa snart det var kommet saa vidt med Agathon, at han tænkte foragtelig om den Art, han selv hørte til, kunde det vel ikke være andet, end at han tilsidst ogsaa maatte blive forvildet i sine Tanker om sig selv, og at det maatte opstaae en stærk Tvivl hos ham om, at det maaskee kunde være blot Forblændelse af en overdreven Selvs tjern

Ejrlighed, der bevægede ham til at have et høiere Begreb om sin egen Natur, end der syntes at kunne bestaae med det, han følte sig nødsaget til at have om den menneskelige Natur. Efter skulde han maaskee holde sig selv for et høiere Væsen, for een af de gode Dæmoner, som fra de renere Elementer i de himmelske Rum ere nedsendte i menneskelige Legemer, for efterhaanden ved deres velgjørende Indflydelse at opløste Menneskene fra den dørlige Stand, der synes at være deres naturlige Tilstand, til Rang med fornuftige Væsener? — Denne Hypothese, som en Bekeer af de delyphiske Lunde maaskee kunde have gjort sig sandsynlig nok, havde for usikker en Grund til, at en Mand, hvis Phantasi var bleven fjolet under Statsforretninger og Hofadspredelser, havde kunnet berolige sig ved den. Hvad blev der altsaa tilovers for ham, uden den Tanke, at de Fortrin, han var sig bevidst for den store Hob, uden Tvivl ikke kunde være andet end blotte Blomster af en finere Organisation og Frugter af en høiere Cultur, som ved et gunstigt Sammenskød af udvortes Omstændigheder var bleven ham til Deel? ”Held ham og andre, at han derved var bleven i Stand til at nyde Livet skjønnere, fuldkomnere og i større Omfang! Men hvorfor skulde han fortære sig selv med ligesaa utaknemmelige som frugtesløse Bestræbelser for at gjøre andre bedre og lykkeligere end de vilde være? Hvorfor med Opofring af sin Frihed og Rolighed foretage sig umuelige Ting, vasse Møder hvide

og fylde Danaidernes Fad? Hvor stor en Tillokkelse de idealiske Planer, han havde haabet at udføre i Sicilien, end havde havt for ham, hvor meget de end havde fortjent alle hans Kræfters Anstrængelse og alle Livets mindre Glæders Opofrelse: vare disse Planer dog derfor mindre chimairiske? Havde han ikke gjort alt, hvad der var mueligt for at udføre dem heldigen? Kunde han gjøre mere, om han — selv med al den Kundskab, Erfaringen havde forskaffet ham om Aarsagerne, hvorfor de vare slaaede ham feil, — vilde begynde paa ny at arbejde derpaa? Vare de ikke gaaede overstyr for saa viis en Mand som han? — Og dersom disse Anlæg paa at ophøje nogle Millioner Mennesker til en høiere Grad Lyksalighed, end de ere i Stand til at nyde, vare blotte poetiske Drømme: hvad Forestilling skulde han da gjøre sig om de Drivefjedre og Bevæggrunde, der havde forledet ham til at ville realisere disse sværmeriske Phantasier? Monne ikke og Bestræbelsen for at bringe det til en mere end menneskelig Sjælsstyrke, Storhed og Høihed skulde være blot Stændeværk, subtilt Gjøglerie af en Egoisme, der trængte efter at forgude sig selv? Hvorledes, Agathon! om Hippias og endeligen heri beholdt Ret, og denne idealiske Dyd, som Du allerede har bragt saa mangt et Offer, selv var den største, vare sig end tillige den skønneste, af alle Chimairer?”

Vi kunne ikke negte, at disse og andre saadanne Tanker opstege i tungsindige Timer i vor Helt; og dersom

Som de havde været mere end blot Desharmonie i en Sjel, som besøiet Misforstaaelse og opvakt Kortrydelse havde forstemt, dersom de endog vare stegne til Grundsaetninger, saa vilde han have spævet paa den yderste Bredde af den Afgrund, der ligger mellem Viisdom og Dyd paa den ene og det Hippiaske System paa den anden Side, og da havde hans Fiender opnaaet den alt for frygtelige Seier over ham, at de ikke alene havde formaaet at nedstyrte ham fra Lykkens Punt i Syracus, men endog fra det høie moraliske Trin, hvorfra de kun viste sig som neppe synlige Dverge. Men denne Triumph var dem ikke bestemt; thi den gode Genius, der vaagede over hans Dyd, fremkaldte just, da hans Sindstilstand syntes at gjøre en ny Prøve, farligere end nogenstunde for hans i sine Grundvoelde rystede Retfærdighed, et Tilfælde, der netop gjorde det, der kunde have befordret dens Undergang, til et Middel for den til at opnaae den Overvægt igjen, som den under alle hans Svagheder og Vildfarelser hidindtil bestandig havde holdt sig lykkelig i Besiddelse af.

Tiende Capitel.

Agathon faaer et meget uventet Besøg og bliver sat paa en ny Prøve.

Endstjønt Agathons Fiender ikke havde forsømt at bruge al den Forsigtighed, der var fornøden til at gjøre det

det umueligt for ham at undvlge hemmeligen eller for hans Tilhængere at befrie ham med Magt, havde man dog, da den skarpeste Undersøgelse ikke havde formaaet at udfinde det mindste, der kunde retfærdiggjøre en usædvanlig Strængbed mod ham, og Tyrannens første Forbittrelse havde lagt sig igjen, efter nogle Ugers Forløb fundet det raadeligst at behandle ham lemsfædigere. Som en Folge deraf indskrænkede man ham nu ikke mere saa meget, at man gjorde det vanskeligt for een og anden af hans forrige Bekjendtere, som man ikke kunde have mistænkt for nogen hemmelig Forstaaelse med ham eller Dion, især dem, der henhørte til den lærde Stand, at faae ham i Tale og lette hans tvungne Censomhed for ham.

Under dette Navn havde han allerede havt adskillige Besøg af sin Ven Aristippus, og denne var det og, han formodede, da hans Kammerdør blev aabnet og — istedet for Aristippus — hvem mener man? — Hippias, — som han saa Minuter forud, da han troede ham mere end hundrede Mile borte fra Syracus, havde apostropheret saa levende, og til hvis Antiplatoniske Philosophie han allerede med saa stærk en Overbeviisning syntes at have begyndt at omvende sig — traadte ind.

Bjerge komme ikke sammen, men Mennesker, siger en ældgammel Erfaring, ere, hvor langt der end maatte være mellem dem, aldrig sikke paa, at de ikke uventet kunne støde paa hinanden eller faae hinanden igjen at see.

Hippias

pias var, efter at han, som han pleiede, havde bivaanet de Olympiske Lege (hvilke netop indfaldt i dette Aar), enten det nu var skeet af Nysgjerrighed eller for at benytte sig af Leiligheden til at spille en lille Rolle, kommen over til Syracus; og endskjønt han havde ventet at finde vor Helt i en ganske anden Forfatning, syntes det dog ikke at sætte ham i Forundring, da han hørte, at Agathon var falden i Unaade og at han endog, fordi man formodede ham i en hemmelig Forstaaelse med Tyrannens Svoger, var sat i Arrest. Men for imidlertid ikke at negte sig den Fornøielse, at gøtte sine Dine med Synet af denne faldne politiske Icarus, som der, i hans Tanker, ikke var mødt andet, end hvad han for sin Uærvillighed og den Formastelighed, at vove sig med Sværmeriets Borvinger op i Hoffets og Retsstegunstens blændende Sphærer, mere end alt for vel havde forskyldt, ilede han, saasnart han efter nogle Dages Forløb havde indhentet den fornødne Kundskab om Agathons Omstændigheder, under Navn af en gammel Bekjendter at lade sig indføre hos ham.

Efter den Stemning at domme, hvori vi, saa Minuter førend Sophisten traadte ind, havde forladt vor Helt, skulde man vel med Grund kunne vente, at dette saa ganske uventede Syn af en Mand, med hvis Tænkemaade han syntes at være bleven saa vel forsonet, snarere maatte have været ham behageligt end uølsomt. Men alligevel viste det Modsatte sig paa en Naade, der ikke var meget smigrende for Hippias, saasnart

snart denne ham velbekjendte Skikkelse ved Døren
 Åbning faldt ham i Dinene. Paa hans blege Kin-
 der udbredte der sig en pludselig Rødme; han traadte
 studsende og næsten bestyrtet tilbage, og alle hans An-
 sigtsstræk røbede en saadan Forlegenhed, som man pleier
 at sættes i, naar man uventet seer sig overrumplet af
 et Menneske, som man ikke er for at have til Vidne
 paa sine Tanker, og for hvis skarpe Syn man dog ikke
 troer sig sikker. Hippias, som, hvor skarpsende end
 hans Skalkeste var, umueligen kunde udspeide den
 sande Aarsag til denne Forlegenhed, tilskrev den en For-
 virring, som, i hans Tanker, var meget naturlig i
 Agathon's Forfatning, og nærmede sig ham derfor saa me-
 get des tryggere med alle de Tegn paa Fortrolighed,
 som man pleier at ytre, naar man holder sig beretti-
 get til en venlig Modtagelse. Agathon sandt sig her-
 ved saa meget mere fornærmet, som han troede at skimte
 en lumsk Glæde og Triumph at fremstraale under Sophi-
 stens tykke Dienbryn. Alle de Forhold, der i sin Tid
 havde været imellem dem, og alle de Scener, hvori
 Hippias havde vist sig for ham som en Gjenstand for
 den dybeste Foragt og den inderligste Afsky, fremstillede
 sig nu pludselig med de livagtigste Farver for hans Sjæl;
 det forekom ham, som det var en ond Genius, han
 saae staaende for sig, og denne besynderlige Følelse for-
 vandlede ham igjen med eet til den sande Agathon. So-
 phistens Theorie tabte ved det umiddelbare Syn af hans
 forhadte Person alt det Blændende, Agathon's egen for-
 stemte

stemte Phantasi paa en søle Tid havde meddeelt den; og saasnart han i den Mand, han saae for sig, fandt den hele livagtige Hippias saaledes igjen, som han havde forladt ham i Smyrna, følte han og i sig igjen den hele Agathon.

Der Sophist var, al sin Stolthed uagtet, ikke til Sinds at lade sig støde for Hovedet af en uhøflig Modtagelse. Ei, ei, råbte han i en Tone, der røbede en ironisk Forundring: hvad er det!. Jeg kommer til Syracus for at være et Dievidne til min Ven Agathons glimrende Lykke og berømmelige Statsforvaltning, og jeg finder ham i et Fængsel! Hvorledes gaaer det til, Agathon? Skulde maaskee Din Platonisme ogsaa ved Dionysos Hof have spillet Dig een af sine gamle Streger? Jeg haabede det bedste af den Skole, Du gik igjennem i Smyrna; og jeg beflager meget, at jeg, kommen til Sicilien for at glæde mig over Din Lykke, maaskee ikke i den Forsatning, jeg finder Dig i, kan tjene Dig med andet end en frugtesløs Medlidenshed.

"Forfaan Dig ogsaa for den, Hippias! svarede Agathon med et Diekast, der udtrykte den koldeste Foragt: Aler, dersom Du er saa god at ville tjene mig med noget, der vil være mig kjerere end Din Medlidenshed, saa søg Dig et Selskab, som Du er bedre sikket for, og overlad mig mit eget."

Kjæreste Agathon! svarede Hippias, uden at røbe den mindste Fornærmelse over saa uvenstabelig en Modtagelse:

tagelse: jeg kan begribe, at man med saa fin en Kælelse, som Du har, ikke altid i en saadan Forsætning kan være i godt Lune. Vi kjende hverandre, og mellem gamle Venner kommer det ikke an paa en saur Mine mere eller mindre. Jeg er ikke kommen for at spotte Dig i Din Ulykke —

”Virkeligén ikke?” saaldt Agathon ham med en bitter Smil i Ordet.

Det er dog ikke saa længe siden, vedblev Hippias, at Du skulde kunne have glemt, paa hvad for en Fod vi levede sammen i Smyrna; at jeg fra det første Dødsblik, Hændelsen lod os støde paa hinanden, fattede Gudhed for Dig; og at det ikke var min Skyld, om Du ikke blev eet af de lykkeligste Mennesker, den Joniske Coel nogensinde har skinnet paa. Men Du vilde hellere vandre Din egen Vej. Jeg sagde Dig forud, hvor den vilde føre Dig hen; men Du hørte mig ikke, og jeg maatte finde mig deri. Da jeg altid forbliver mig selv og mine Grundsætninger tro — (det maa ikke falde Dig tungt, tænkte Agathon rødmende) — saa vedblev jeg endog at være Din Ven —

”Du, min Ven? — Hippias, Agathons Ven?”

Hvorfor ikke det, saafremt ellers den er vor Ven, der mener det vel med os, og selv i en Ulykke, som vi ved vor egen Skyld have ført os i, iler til for at byde os Haanden?

”Jeg er ikke ulykkelig, Hippias! men om jeg var det, hvad skulde da det, Du kalder Dit Venskab, kunne hjælpe mig?”

O saare

O saare meget, dersom Du ikke, saa tidlig endnu, er ganske uforbederlig.

"Uforbederlig? — Dog, jo! forlad Dig paa, at jeg er det, og slaae Din forbedrende Haand at mig! Jo før jo heller! Du vilde kun spille Din Tid og Møie. Jeg er virkelig uforbederlig!"

Det kan og vil jeg ikke troe, Agathon! Du er i ondt Lune, Du er fortrædelig; alting forekommer Dig nu brungult, fordi der er gaaet lidet Galde over i Dit Blod. Men — vi ere Mænd! Du er Agathon og jeg er Hippias: — hvorfor skulde vi ikke kunne lade hinanden vederfares Ret?

"O, den lader jeg vist Hippias vederfares," sagde Agathon, i det han gjorde et foragteligt Øiekast til ham, og derpaa saac hert til Tøren.

Hør, Agathen! svarede den vise Hippias med den hele uforfrænkkelige Jovialitet, som han bestandigen havde i sin Magt, i det han tillige kastede sig med samme Magelighed paa en udstoppet Stool, som om han havde været hjemme hos sig selv: jeg haaber at give Dig et Beviis paa, at jeg veed at lade den Mand vederfares Ret, der havde Tryllekraft nok til, om det skulde være, at tæmme een af de Tigere, der trække Dionysos's Bogn, den Mand, der vilde have bragt den gyldne Alder tilbage til Sicilien, dersom ikke Menneskene havde været — hvad jeg allerede i Smyrna sagde Dig, at de vare, og hvad de ville vedblive at være, saalænge de ikke have

andet end et Par finere organiserede Forbeen og Gave til at tale forud for de øvrige Dyr.

Agathon begyndte nu at betragte sig selv som et Menneske, der tilfældig er kommen paa en Postvogn i et ubehageligt Selskab, som han maa tage til Takke med og saa godt han kan finde sig i, hvor meget han end længes efter at blive skilt igjen ved det. Han trak paa Skuldrene og lod Sophisten tale.

Uffeliggen er det ikke Din Skyld, vedblev Hippias smilende, om Dionysius ikke er den dydigste og vifteste af alle Tyranner, hans Hof ikke et Tempel for alle Muserne, hans Raad og Tjenere ikke alle ligesaa uegennyttige som Du selv, hans Folk ikke det lykkeligste Folk under Solen, og — selv den lille Bacchidion ikke den uskyldigste af alle de unge Piger, der nogeninde have danset sig ind i en Konges Arme.

Agathon rødmede atter, slog Øinene ned og vedblev at tie. Hvad skulde han og have sagt? Hippias havde ham i sin Vold; og det har al sin Tid været en udelukkende Rettighed for Folk af dette Slags at gjøre gode Mennesker skamrøde, ikke blot over det, de ere sig selv bevidste, men oftere endnu over det, hine synes at tænke om dem.

Ufeilbarlig, vedblev Hippias, kom Du med saadanne Hensigter til Syracus; ufeilbarlig havde Du udkastet Dig den skønneste Plan af Verden til dette Bærk, og gjort Dig al muelig Umage for at iværksætte

lætte den. Hvoraf kom det da, Agathon! at det ikke lyktes Dig bedre at udføre den?

”Formodentlig deraf, at man ikke kan alt, hvad man vil, svarede Agathon; men Du vilde vel hellere høre mig sige: Fordi jeg ikke var klog nok til at gøre Brug af Grundsætningerne i den hemmelige Philosophie, hvis Mysterier Du havde værdiget mig at indvie mig i?”

Min Kjære Agathon! svarede Sophisten, i det han med en skalkagtig Mine trak medlidende paa Smilen: man kan alt, hvad man vil, naar man kun ikke vil andet, end hvad man kan; og hvad den anden Punct angaaer, saa skulde jeg næsten selv troe, at Du med mine Maximer vel ligesaa lidet vilde have gjort som foretaget Dig at gøre de Underværker, Du vilde udført her; men derimod vilde Du efter den højeste Sandsynlighed endnu i denne Time været Dionysos' Yndling, og have haft den Fornøielse at see Philistofferne og Timocraterne, ja den majestætiske Cleonissa selv at danse efter enhver Melodie, det havde behaget Dig at spille for dem.

”Uden Tvivl, tog Agathon Ordet, vilde den vise Hippias have handlet ganske anderledes i mit Sted end jeg. Han' vilde have fuzget Midler til at spænde Dionysos's Tigere med lutter Rosenkræfter for sin egen Bogn; Philistofferne, Timocraterne, og hvem der ellers havde været snedig nok til at gjøre sig fortjent af ham til at tage Deel i det almindelige

delige Bytte, vilde have ladet sig finde villige til at hjælpe ham, at udføre sin Plan, og ved Leilighed beskyttet deres Beskytter; denne skønne Harmonie vilde have vedvaret, saalænge de alle havde fundet deres Regning ved deres skiltiende Overenskomst om at lade sig bedrage af hinanden; og da havde ingen staaet sig ilde ved deres Enighed uden Staten og det Almindelige i Sicilien og det lille Antal ærlige Folk, hvis Tilværelse var undgaaet deres Opmærksomhed. Ikke sandt?

O, Agathon, Agathon! raabte Sorhisten i den beestogende Tone, der smyger en Mand, som seer sin oste advarede Ben fremturende at følge en Vej, der fører ham til Fordærvelsen: — saa skulle da ogsaa disse nye Erfaringer, som Du har samlet Dig paa Din egen Bekostning, og desværre maaskee vil komme til at betale alt for dyrt, saa skulle da ogsaa disse være fructeløse for Dig! — Men lader os nu forbigaae det, jeg vilde have gjort i Dit Ered, for at blive staaende ved det, Du har gjort. Endskjønt det Skete ikke mere lader sig forandre, fatt dog Erkjendelsen af Dine Forseelser forkaane Dig for dem i Fremtiden. Som sagt, jeg haaber at overbevise Dig, om, at jeg er Din Ven; thi jeg vil holde et Speil for Dig, som ikke skal smigre Dig. Naar Agathon seer sin berlige Plan forstyrret, sit Formaal forseilet, sit Arbeide spilt og sine Fortjenester belønnede med Uafnemmelighed, saa kan han ikke give andre

andre end — sig selv Skylden derfor. Erkjend i
 dette Træk Venkabet, det Venkab, der ikke afskider
 sig fra at frænke en Ven til hans Bedste og dømmme hans
 strengere, end han selv gjør det. Jeg vil forbigaae
 at tale om den Formastelighed, Du begik, da Du
 vovede Dig til et Bærk, hvortil Du netop manglede
 den eneste Fornødenhed, uden hvilken det ikke kunde
 lykkes, til et Foretagende, som selv den vise Plato
 ikke havde formaet at drive igjennem! Fattig paa
 Bekjendtskab med Verden, men des rigere paa Idealer,
 troede Du ligesaa let af en Dionysos Regjering at
 kunne gjøre et Mønster paa et fuldkomment Mon-
 narchie, som det havde været Dig i Smyrna i et
 Huus, hvor Du havde at sige over alt og hvor Du
 foresandt, a't hvad Du ønskede, at realisere enhver
 behagelig poetisk Drøm, som Din Phantasi til den
 skønne Danaos Forlystelse var saa rig paa. Uden
 i egen Person at kjende Tyrannens og hans Ynd-
 lingers Character, end sige at have udspeidet dem længe
 og skarpt nok til at vide, hvor meget en Mand af
 Din Tænkemaade havde at haabe af hiin og frygte
 af disse, foretog Du Dig, hvad ingen Mand af Er-
 faring nogensinde vilde have foretaget sig — at om-
 skabe hiin til en god Første og forjage disse fra hant
 og betage dem Evnen til at gjøre mere Skade. At
 skabe en god Første af Dionysus! Det er det, sam-
 me, som om Alcamenes havde villet skjære sin Aphro-
 dite af et knortet Stykke Figentræ! At betage er
 Phis

Philistos Tøne til at skade! For at gjøre giftige Orme uskadelige, maa man udrydde dem! At tiltroe Dig selv Magt til at gjøre saadanne Underværker, var unegteligen en stor Formastelighed; imidlertid tjene dog her Din Plans Skjønhed, saa berømmelsesværdigt et Forretagenses Tillokkelse, og Dit Ubekjendtskab med den ganske nye Verden, Du kom i, med Hoffet, Dig nogenledes til Undskyldning. Men at Du ikke kendte Dit eget Hjerte bedre; at Du for at vinde Tyrannens Gunst eller (om Du hellere vil kalde det saaledes) hans Tillid, var saa føielig at fornegte en Deel af Dig selv; at Du opofrede saa meget af Dine Grundsaetninger, som Du haabede at vinde for Dit Formaal; at Du fornødrede Dig til et vanærende Forsig med det, Du selv kalder Laster; at Du haabede ved Overbærenhed med visse Lidenskaber hos Tyrannen at blive Herre over de øvrige, og tog en Bacchidion i Din Beskyttelse for at fortrænge ved hende en Cleonissa; — og at Du dog med al Din Zahed ikke, som naturligt, formaadede at udføre Din Plan; at alle disse urilstrækkelige Opofrelser tilsidst vare gjorte forgjeves; at Du gav Dine Fiender det ene Baaben efter det andet i Hænderne mod Dig, og ikke saae noget til den Grav, Dine egne Lidenskaber maatte styrte Dia i; at Du forandrede Dine Domme over de Mennesker, hvis Løbebane gjennemkrydsede Din, saa ofte som deres tilfældige Forhold til Dig forandrede sig; at Du med den samme Dion,

som

som Du ført forud rolig gav til Priis for sine Fiender, gjorde fælles Sag mod en Fjende, der havde overøst Dig med Gunstbeviisninger, og som Du havde givet saa mange Marsager til at holde Dig for sin Ven: — dette, Agathon! er Afvigelser fra Dine egne Grundsætninger, som Du med Fste maa anklage Dig hos Dig selv for, og som endog fortjene saa megen mere Daddel, da de stode ligesaa meget an imod Klogskabens Love, som imod hiint høie Ideal af Dyden, som Du i Dine sværmeriske Timer var beredt til at opofre alt for. At Du hverken havde Mod til at forblive Dine Grundsætninger ganske tro, eller, naar Erfaring og tiltagende Menneskekundskab overbeviste Dig om Mines Rigtighed, at lade Dig ubetinget lede af disse, det er det, der har bragt Dig til dette Sted, og maaskee tilsidst, for alle Dine velmeente Bestræbelser for at bringe Themis's og Cronos's Rige tilbage til Sicilien, vil gjøre Dig til et Offer for Dine Fiender, uden at Du beholder endog kun den Trøst, Dit eget Bifald vilde berede Dig, den Ret, at kunne see Dine Dommere og den hele Verden i Dinene med den stolte Bevidsthed, at Du bestandig var forbleven Dig selv lig. Alle disse Krænkelser uden fra og inden fra havde Du kunnet skaane Dig selv for, min gode Agathon! dersom Du, da Du vovede at betræde den allerflibrigste Bane i Verden, havde villet erindre Dig hiin Theorie, som jeg i saa Timer med en Aabenhjertighed og Velvillighed, der havde fortjent en bedre Tak,

J

med

meddeelte Dig som et Resultat af mine Erfaringer og
 Sagttagelser i et Liv, der havde været seere rigt paa Ven-
 venheder og Lykkens Forandringer. Din egen Erfaring
 er nu den sikkraste Prøve paa min Regnings Rigtighed;
 og jeg kan saa meget bedre overlade Anvendelsen af mine
 Maximer i de forskjellige Omstændigheder, Du har be-
 fundet Dig i, siden Du forlod Smyrna, til Dine egne
 Betragtninger, som jeg er vis paa, at de end ikke ville
 vise Dig en eneste af de Forsæller, Du har begaaet,
 som Du ikke ved at følge disse Maximer vilde være ble-
 ven befriet for.

Her taag Hippias, som om han vilde give sin
 (sein det lod) i Tanker fordybete Tilhører Tid til at
 lægge hvad han havde sagt paa Hjertet. Men det
 være sig nu, at han enten var kommen i den Hensigt
 at sige mere endnu, eller at hans forrige Godhed for
 vor Helt opvaagnede igjen i dette Dieblis, opvaagnede,
 i det han saae een af de elskværdigste og fuldkomne-
 stede Dødelige, efter Udseende, saa ndmyget for sig, — nok,
 medens denne endnu stod, med sinens hestede paa Jor-
 den, i dyb-Tausshed for ham, tog han Ordet igjen
 og sagde, i det han reiste sig og tog Agathon, hvis
 Dine nu igjen hestede sig paa ham, ved Haanden, med
 en Tone og en Stemme, der syntes at komme fra Hjer-
 tet: Tilgiv mig, Agathon! om jeg har martret Dig
 mere end jeg havde i Sinde! Jeg er kommen til Dig
 i en meget god Hensigt; og endskjønt jeg maaskee, om
 jeg vilde tilbagefalde adskillige Ting i min Erindring,
 burde

burde være fortorment paa Dig, er det mig dog lange behageligere at overgive mig til de Følelser, der fra det første Dieblif, vi bleve bekjendte, bestandig have trukket mig til Dig. Giv mit Dig i Møde kommende Venfkab et venligt Svar, og gling er for evig glemt; jeg giver Dig mit hele Hjerter for en Deel i Dit! Du vender tilbage med mig til Smyrna; Din Omgang forsøder mig mine øvrige Levedage; alt, hvad jeg eier, deler Du med mig, og naar jeg forlader Livet, er Du eneste Arving til mine Talenter og mit hele Eftersaadendskab.

Hippias havde atter ved den sidste Deel af denne Tale grebet Agathons halv vægrede Haand, grebet den med en Barm, der hjalp hans ubtryksfulde Mine at bekræfte, at han meente, hvad han sagde. Lad ikke, soiede han til, Contrasten mellem mit Tilbud og Din nærværende Forsætning forundre Dig. Jeg er, som Du vel allerede har mærket, bekjendt med alle Omstændighederne i Dit hidtil førte Liv, og veed temmelig nøie, hvorvidt Dine Fiender tør vove at gaae. Men jeg har Marsag til at troe, at jeg formaacr saa meget hos Forsten og selv hos den dydige Eleonissa (som, mellem os sagt, engang i sin Tid har været een af mine lærvilligste Skolarinder), ja i al Fald, hos det hele Syracusanfke Folk, at det kun vil koste mig liden Møie at forsone Dig med Dionosius og forskaffe Dig Din Frihed igjen.

Mere rørt af denne saa aldeles uventede Bending, dette Besøg havde taget, end han vilde tilstaae sig selv, trak Agathon kun langsomt sin (af to meget forskjellige Bevægelser i to Slags Retninger trukne) Haand ud af Sophistens stærkere Haand, og bad ham med et Diekast, der trængte sig igjennem to store Taarer, som stode ham bærende i Dinene, at sætte sig igjen, og nu ogsaa paa sin Side at høre, hvad han af sit fulde Hjerte vilde svare ham.

Hippias, der troede at have gjort Agathon et Tilbud, som i hans Forsætning ingen uden et affindigt Menneske kunde afslaae, begyndte kun at love sig lidet godt af det, den høitidelige Alvorlighed, han saa i Agathons Dø, syntes at forudsige ham: han beed sig taus i Overløben, slap pludselig Agathons langsomt tilbagetrukne Haand, tog sin forrige Plads igjen, og ventede med en forstilt Udspredelse paa at høre, hvad den egenfindige Sværmer kunde have at indvende imod et Forslag, hvorved han troede at have gjort sig berettiget til hans varmeste Taknemmelighed.

Ellevte Capitel.

Agathons Forsvar for sig selv og Erklæring paa Hippias's Tilbud

Før det første, Hippias! (tog Agathon Ordet) indrømmer jeg Dig af mit ganske Hjerte, at jeg havde de
 Hen-

Hensigter, Du tillægger mig, da jeg fattede den Beslutning, at hellige Dionysius mit Liv. Hvor sværmerisk end den Plan maa synes i Dine Dine, jeg bragte med mig til Syracus, saa var det dog min; og virkeligen behøvedes der iagen mindre til at svække den Fortryl-
 lelse, der endnu; da jeg flygtede fra Smyrna, trak mig med en næsten uimodstaaelig Magt tilbage til de Ioniske Bredder; der behøvedes hertil det hele Sving, min Aand i dette farlige Dieblif fik ved Tanken om at see en ny Løbebane for sig til det ædleste Maal for dens alt for længe i yppig Dorskhed nedsjunkne Kræfter. Læg det ikke ud til Hovmod, Hippias! naar jeg siger: Hvo kunde i den Alder, hvor det unge Menneske taber sig i Manden, være sig saadanne Kræfter bevidst, og endda, ved en saadan Tanke, ved saa skjønt og stort et Foretagende, skjælve for Banskeligheder eller jængstelig udregne det ham selv ubekjendte Omfang af hans Styrke? Dersom Forsængelighed, Ergjerrighed eller nogen anden urenere Driveffjæder den Gang havde nogen Deel i mine Planer for Fremtiden, saa var det mig selv uafvidende: mine Hensigter vare rene, mit Formaal det ædleste, et menneskeligt Væsen kan vælge sig for sine Bestræbelser; thi det eneste, jeg havde, eller (som dog hos Mennesker maa gjælde for det samme) det eneste, jeg erkjendte i mig, var at udrette alt det Gode, der nogensinde var mig mueligt, i den hele Virkefreds, der aabnede sig for mine Forhaabninger. For Udfaldet kunde hverken min Villie eller min Forstand være mig Borgen, og
 at

at spaae mig et saadant Udfald, vilde; om det end den
 Gæst havde været uueligt; snarere tøbet Fælskab end
 Forsigtighed. Den, der arbejder med rene Hensigter
 og en ubetinget Beredvillighed til enhver Opoffelse af
 sin egen Fornøielse eller Fordeel for det almindelige Bed-
 ste, vil neppe, hvor stor hans Virkekreds end er, gjøre
 andre end sig selv. Hogen Stude med det Forsættel, han
 maatte begaae. At undlade at gjøre nogen Uret og be-
 standig at have det, ut i de nærværende Omstændigheder
 erkjende for det høiest mulige Gode, til vort Formaal,
 staaer ganske til os; aldrig at seile heri, er mere end
 det kan forlanges af nogen Dødelig. Uden Tvivl har
 jeg i mit offentlige Brev i Syracus begaaet mangen en
 Forseelse af dette Slags; maaskee, og mangen een, som
 en visere og mere erfaren Mand end jeg vilde have unde-
 gaaet. Langt varet det fra mig at indbilde mig, jeg
 ikke været feilfri, eller at ville anstille mig bedre i andres
 Øine end jeg er. Men en Stemme, hvis alvorlige
 Røst jeg kjender for vel til nogenstade at forbytte den
 indre, Egenskabsbedens smigrende Toner, srikjender mig
 i mit Hjertes Inderside for at have gjort mig skyldig i
 nogen uredelig Hensigt eller nogen strafværdig Esterla-
 denhed; og er ikke selv den Omstændighed allene, at
 jeg er her, et Beviis paa min Uskyldighed? — Mere
 Tilbøielighed til Din Theorie af Visdommen i dette Liv
 vilde, siger Du, have forskaaet mig for de Fellskridt,
 der have bragt mig hid. O, det er rigtigt! Men kun
 fordi den havde gjort mig til deres Medskyldige, der
 kun

kun bleve mine Blender, fordi de ikke havde nogen Lyst til at hjælpe mig med deres egne Fordeles Opofring at befordre det Gode, og jeg hverken vilde være deres Medhjælper eller deres Medskab til deres onde Hensigters Udførelse.

Dog, netop i denne Henseende, troer Du, jeg har ladet mig bedrage af mit Hjertes uerkjendte Svag-
hed. Jeg havde ikke Mod nok, siger Du, til at for-
blive mine Grundsætninger tro; jeg svævede ustadig
mellem den Retfærdighed, jeg havde gjort mig selv
til Maxime, og den Klogskab, hvori den Vises Død
efter Din Theorie bestaaer. Dette skulde være Aarsa-
gen til den Overbærenhed med Tyrannens Udsøvelser,
Du giver mig Skyld for; dette Aarsagen til den Sv-
hed og det vanærende Forlig med det, jeg selv kalder
Laster, som jeg skal have fornødret mig til. — Virkes-
lig er det ilde-fat med mig, Hippias! om jeg, uden at
være mig det selv bevidst, har fortjent disse Vebreidel-
ser, og Du har i dette Fald bevist mig den allers-
største Tjeneste ved Dit Ravnne og ved at have vækket
min Samvittighed af saa farlig en Fortrullelsesdavn.
Nu vilde jeg ikke fortjene længere at undskyldes, om
jeg vedblev at føre mig selv bag Lyset. Men hvor me-
get jeg end erkjender den uegennyttige Venstabs-tjeneste,
Du som min Ven vil bevise mig, saa vent dog ikke,
at jeg mod min egen Bevidsthed bekjender mig skyldig
i nogen Brøde, som den indvortes Dommer i min
Barm frifjender mig for. Da jeg — i Knibe mellem
Bal

Valget af at opgibe min hele Plan, eller bekvæmme mig til
 nogen Overhørenhed med de fordærvede Donnesker, jeg
 maatte have at gjøre med — gav efter for den Tanke, at
 det ikke var umuligt at forene Klostrens Raad med Kets-
 kerhedens Fordringer, troede jeg at være mig bevidst,
 at den Umulighed, jeg følte det var at udføre min Plan
 uden denne Overhørenhed, var min eneste Bevæggrund;
 da tillad mig her at erindre Dig om, at det var en
 Plan, ved hvilken min Privatinteresse aldeles ikke
 var tagen i Betragtning. Jeg beroligede mig ved
 den Forestilling, at det ikke var i Henseende til mig selv
 men i Henseende til andre jeg saae lidet igjennem
 Fingre med mine Grundsætningers strænge Krav, og
 at jeg ikke gjorde det mere, end der syntes uundgaae-
 ligt, om jeg ikke vilde kysse dem aldeles bort fra den
 gode Vej, jeg haabede at lede dem ud paa, en Vej,
 som de vare komne alt for langt bort fra til at labe
 mig kunne bringe dem hen paa den igjen, uden at følge
 een og anden Krümming og Tversti med dem. Dette alle-
 ne, Hippias! var Ursagen til den Galshed, Du med
 mere Strænghed end Billighed beskylder mig for.
 At jeg ved et saadant Forhold maatte give mine Fien-
 der Leilighed til at angribe mig, var, som jeg nu
 seer med foldere Blod, uundgaaeligt; men imidler-
 tid beder jeg Dig, ikke at glemme, at jeg ikke havde
 eller kunde have andre Fiender end Fienderne af det
 Gode. jeg vilde udrette, og som stred imod deres
 Lidenskaber Fordringer. Til at undgaae at give
 dem

dem denne Leilighed, gaves der kun to Midler: enten at forlade Hoffet, eller lat spille den Rolle ved det, som Hippias i mit Sted vilde have spillet. Det første vilde jeg ikke, fordi jeg ikke vilde for tidligent opgive Haabet om Mueligheden at udrette det Gode, jeg havde foresat mig; det sidste kunde jeg ikke, fordi jeg ikke kunde ophøre at være Agathon. — Dog, der gaves endnu et tredje Middel, siger Du: jeg burde have havt Mod nok til at forblive mine Grundsætninger ganske tro og opofre alt for Dydens Ideal. Dersom jeg forstaaer Dig ret, saa vil dette sige: Jeg skulde have anseet min Wirkekreds ved Dionyses Hof for en Kampplads, hvor det gjalt om Liv eller Død; jeg skulde allene lagt an paa dette, og ikke givet mig tilfreds, førend jeg under Udførelsen af min Plan enten selv havde ladet Livet eller havde lagt mine Modstandere livløse for mine Fødder. Men dette, min vise Hippias! var mere, end den strænge Plato selv havde troet sig forbanden til; det var noget, som ikke den endnu strængere Dion greb til, førend han, udfordret ved de smerteligste Fornærmelser, ansaae Magten for det eneste Middel til at redde Sicilien, og — forskaffe sig selv Fuldbejrgjørelse. Dersom Du er nysgjerrig nok til at søge Oplysninger om alle de Omstændigheder, under hvilke jeg kom i Bekjendtskab med Dionysius og hans Hof — hvortil de Forbindelser, Du her staaer i, synes at give Dig overflødig Leilighed —

saa

saa vil Du tænke, at den Tanke, at optræde som en
 Athlet, og angibe dem med Hænder og Fødder,
 som jeg endnu kunde haabe at vinde, var ikke un-
 der sine Omstændigheder naturlig, og kunde ikke op-
 staae hos en retskaffen Mand, der tillige gjorde For-
 dring paa Navn af en fornuftig Mand, førend han
 fernd forgjeves havde forsøgt alle temfældigere Mid-
 ler til at gøre Tyrannen og hans Raadgivere og
 Yndlinger saa uskadelige, som enhver, der, som jeg,
 endnu ikke af Erfaringen var overbevist om det
 Modsatte, kunde have Haab om. At jeg, efter at
 denne store Læremester, der lader sig saa dyrt betale
 for Undervisning af den, endeligen havde overbe-
 vist mig om Hints temfældigere Middels Utilstrække-
 lighed, — at jeg da greb til det Partie, som jeg (i
 Dine Tanker) burde fra først af have grebet til, det er
 skjont kun tilfældigen — Skyld i, at jeg befinder mig her
 med Anslag mislykkes; men for mit Forhavende og min
 Hensigt dermed gjør ikke mit Hjerte mig de Bebrejdelser,
 Sippias gjør mig. Om jeg forandrede mine Tanker om
 Dion, eller, rigtigere sagt, om jeg indlod mig med
 ham i en Forbindelse, som jeg forhen havde undve-
 get, saa kom det ikke deraf, at hans tilfældige For-
 hold til mig vare bleve andre, end de havde været,
 men deraf, at Omstændighederne havde forandret
 sig saaledes, at det forekom mig, der ikke var noget
 andet Mittel tilovers til at redde Staten fra dens
 Undergang, end at forene mig med Dion for offent-
 ligen

ligen at angribe Dionnses Forsørere, ikke ham selv. Den, der efter uforandrede Grundsætninger og i selv samme Hensigt, under forandrede Omstændigheder, blot forandrer sin Fremgangsmaade og sine Midler, kan ligesaa lidet beskyldes for Foranderlighed, som den, der søger at berigtige sin Dom om Personer og Ting efter den Tilværelse, hans paa Erfaring, Estertanke og bedre Oplysning grundede Kundskab om dem har faaet.

Den gode Stemning, Du er kommen i til mig, vil formodentligen, Hippias! lade Dig finde det meget naturligt, at jeg ikke gjerne vil forekomme Dig lettere end jeg er; men endnu mindre vil jeg forekomme mig selv bedre, end jeg virkelig er. Her til har Dit uventede Besøg været mig mere behiøveligt, end Du formodentligen selv har villet, i det mindste har det det fra en ganske anden Side, end Du har attraaet, det skulde været det. Det forekom mig, da Du traadte ind, som jeg ved første Øiekast saae min onde Dæmon komme mig i Møde. Men hvor meget bedrog jeg mig ikke! Nu føler jeg mig tværtimod tilbøielig til at troe, at min gode Genius har antaget Din Skikkelse for at befrie mig fra en farlig Forblændelse, som Egenfærligheden havde begyndt at indhylle mit bedre Væsen i. Det var alt for sandt, Hippias! at ingen, som Du sagde, med et Hjerte som mit, burde vove sig ud paa Hoffets slibende Bane. Jeg erkjender nu alt for vel, at det var en Daarlighed, at ville med en Cithar i Haand;

den være en Dionysos Mentor. Mit Formerals Skjæmhed, Høihed og Belgjerenhed hentev mig: jeg kjendte Menneskene for lidet og tiltroede mig selv for meget. Jeg blev ikke vaer, hvor megen Deel en alt for levende Følelse af mit eget Værd havde i det ugrundede Haab, jeg havde om, enten at vinde høistfordærvede Mennesker ved mine Talenter, mine Talegaver og mit Exempel, eller — hvorfor skulde jeg ikke tilstaae Dig Sandheden? — overvælde dem ved min Genius's Overlegenhed. Jeg blev ikke vaer, hvor overvægtige de Fordele vare, som netop denne, af en smilende Yderside bedækkede, Lastesuldhed gav dem over mig, og hvor lidet min Oprigtighed, min Høimodighed, og den Vane, bestandig at tale og handle med Hjertet svævende paa Tungen, kunde i Tidens Længde holde Stand mod deres Suedighed, deres Forskillelseskunst, deres Klanker, deres glatte Tunge og deres fuldkomne Føleløshed for al Forskjel mellem Ret og Uret. Kort, jeg blev ikke vaer, at et Menneske som jeg vil bestandig ved en Dionysos Hof være den Bedragne, og at det meget snarere træffer, at han (som Du desværre alt for rigtig har anmærket) formedelst den Nødvendighed, det er, bestandig at nedstemme sig til de andre, uformærkt taber noget af sin egen Caracters indvortes Gehalt, end at det lykkes ham at omstabe deres Grundstof. Besynderligt nok er det, at det skulde være Hippias, der skulde vække min i den besværende Hoflust uformærkt indslumrede Narvaagenhed,

og' aabne mine Dine for de Farer, som jeg, af alt for stor Tillid til mit Hjertes Ufkyldighed, enten oversaae eller foragtede! I dette Dieblif føler jeg først, hvor megen Fordæl Fienden allerede maatte have vundet over mig, da jeg hverken kan eller vil skjule for mig selv, at Banen allerede begyndte at gjøre saadanne Menneſker taalelige, ja næsten behagelige for mig, som jeg i Smyrna, medens jeg befandt mig fortrøstet af det sødeste Sværmerie og af — den skønne Danae, havde fundet udstaaelige. Mit Die, mit Øre, min Smag gjorde sig uformærkt. Skyldig i en Estergivenhed eller i det mindste i en Tolerance, som jeg saa Nar forud vilde have rødmæet over. Hvor skulde det været mueligt, at den Nødvendighed, det var mig, ved alle Leiligheder at afstaae fra noget af det Gode, jeg vilde udrette, for ikke at nødes til at give Slip paa alt — den Nødvendighed, at oversee med det mindre Onde for at spærre et Større Veien — den Nødvendighed, at skjule ved tusinde Leiligheder, der ikke forekom mig synderlig vigtige, mine sande Tilbøieligheder, at indhylle mit Mishag i en tvungen Smil eller at rose med Koldſindighed, hvad jeg, om ingen Betragtninger havde bundet min Tunge, vilde have lastet med Varme, — hvor var det mueligt, at denne saa hyppig tilbagevendende Tvang, som jeg maatte paalægge min Tænkemaade, min Følelse, min Frihed, ikke tilsidst ogsaa skulde have angrebet mine Grundfætninger?

Du seer, Hippias! at jeg ligesaa lidet i Dine
 Dine som i mine egne søger at gjøre mig til et større og
 bedre Menneske, end jeg er; og den Aabenhartighed, der
 stiger i denne frivillige Tilstaaelse, kunde tillige være
 Dig Borgen for min Oprigtighed i alt, hvad jeg har
 sagt til min Retfærdiggjørelse, om ikke Sagen selv
 allerede taler for tydeligen for mig. Thi vist er det,
 at der ikke behøves noget andet Bevis paa, at jeg al-
 drig med mit Vidende har fornødret mig til et vanærende
 Forlig med Lasterne, end den Skjæbne, jeg paaførte
 mig alene ved ikke at vilde fornødre mig til et saadant
 Forlig. Tilideltid vil jeg, da jeg har begyndt at gjøre
 mine Bekjendelser, tilstaae Dig, Hippias! mere
 endnu; jeg vil tilstaae Dig, at min bitter Følelse af
 den Urafnemmelighed, Dionysius lønede mit Venstreb
 og (som jeg vel kan sige uden at smigre mig selv) mine
 Fortjenester af ham med; — at min Ergrelse over at have
 betraget mig saa skammelig i mine alt for gode Tanker
 om ham, og see alle mine skjønne Planer ved nedrige
 Hofstykkees Rænker pludselige springe som farvede Sæ-
 bebobler; — at mine Betragtninger over disse Gjen-
 stande i den Tensomhed, min uventede Indspærring
 lattede mig i, betog mig med en Tungstindighed, som i
 de mørkeste Timer endog formørkede min Fornuft, og
 bragte min Tro paa en almindelig, efter den høieste Vilts-
 doms Love ordnet, Regjering i Verden til at vakle.
 Dette kunde maaskee undskyldes med den menneskelige
 Naturs Svaghed, og vilde ikke hos et usfordærvet Hjer-
 te have

have hørt tidligere Sotzer. Men for denne Tungstundig-
 hed endelig og benrestrede sig mit Hjerte, at det for-
 trød mig, jeg havde gjort saa meget for Menneskene,
 hvilke i denne Forstyrrelse i min indvortes Sands, for-
 klm mig uverdige til saa mange Oprettiger og saa mange
 Beskytninger for deres Vel, at det gik saa vidt, at jeg
 endog begyndte hos mig selv at give Hippias Ret, og alle-
 rede betragtede hans egoistiske Levedes-Philosophie, grundet
 paa den almindelige Erfaring, i et gunstigere Lys, —
 dette overbeviste mig om, at det fordærvede Hof's for-
 giftede Dunskeeds allerede, endskjønt mig selv usvi-
 dende, maatte have angrebet min Sjels Sundhed, og
 at jeg allerede var alt for nær udsat for den Fare at bli-
 ve skilt ved Menneskenes sidste og høieste Gode, ved
 det eneste, der kan trøste det over Tabet af alt andet i
 Verden. I en saadan Time var det, Hippias! at
 Dit usformodentlige Besøg, Din ironiske Medlidenhed,
 Din strænge Døddel, den Skarphed, hvormed Du
 veledt mit Forhold ved dette Hof mod mine egne Grund-
 sætninger, og, hvad der satte Kronen paa Dit Værk,
 Dit ædelmodige Tilbud — af hvis Utagelse tillige mig
 Befrielse og (ester Din Mening) en misundelsesværre
 Dig Lykke skal være afhængig — frembragte en Foran-
 dring i min Sindstilstand, som gjer Dig, skjønt imod
 Din virkelige Hensigt, til min største Velgjører. Din
 Nærværelse satte pludseligen vore sande Forhold i Kraft
 igjen. Jeg fælte, jeg isen er den samme, som jeg var,
 og Du i Dit Hus i Smyrna forlod mig for at aflæse
 den

den Plan med den skønne Danae, som dog ikke mere end halvt lyktes Eder. Din, selv i sin Strængthed, snedige Daddel (tilgiv mig dette Udtryk!) virkede mere, end Du ønskede, og blev mig dobbelt gavnlig. Den opvakte den fulde Overbeviisning hos mig, at min Villie bestandig har været redelig og mit Formaal bestandig ubesmittet; men i det jeg af alle Kræfter bestræbte mig for at forsvare mit hele Liv i Syracus imod Din Ansflagelse, aabnede mine Dine sig for de fine usynlige Snarer, som Forsængeligheden, den alt for sikre Tillid til min egen Styrke og det overdrevne Bærd, jeg tillagde mig selv, havde lagt for mig og hvori min Uskyldighed uforsigtigen havde indviklet sig; og i det min Samvittighed gav mig det Vidnessbyrd, at jeg aldrig havde været saa svag, som Du beskyldte mig for, sagde tillige denne indvortes Stemme mig, at jeg heller ikke havde været saa skyldfri, som Egentjerligheden havde smigret mig med.

Og nu, min kære Hippias! efterat Du har havt Taalmodighed til at høre mig saa længe, hør nu ogsaa min sidste, faste og urettelige Erklæring. Dit Tilbud fortjener, for saavidt som det synes at komme af et velvilligt Hjerter, min varmeste Taknemmelighed: men antage det kan jeg ikke. Der er et Svælg imellem os, der vil skille os fra hinanden, saalangs hver af os er, hvad han er. Du seer, at selv mine Erfaringer, mine Bildfarelser, mine Feiltrin, naar alt er kommet til alt, ikkun have tjent til at luttre min

Tans

Tænkemaade, bestyrke mig i mine Grundsatninger, og udbrede mere og mere Lys for mig over det, der anstaaer min Natur og min Tilværelse blev mig given for. Sjælsfinde følte jeg inderligere end i dette Dieblik, at stadig og uegenyttig Hengivenhed for det, der evindeligt er sandt, ret og godt, er den eneste Fornødenhed og Interesse for mit ædle usynlige Jeg, det Bæsen, som dette synlige Jeg med alle dets Fornødenheder, Tilbøieligheder, Lidenskaber, Puffer og Forhaabninger stedse maa være undergiven, om det skal staae vel til i mig, eller, som er det samme, om jeg ønsker i dette store Universum, hvori det er vor Bestemmelse at virke til Befordringen af dets almindelige Formaal, at være det, jeg skal være. Kun i det jeg aabnede mit Øre for den frænkede Egenkjerlighed i den synlige Megathon, som, i sin Brede over at see sit Værk af formastelige Hænder forstyrret, vilde hævne denne Formastelse paa den hele Menneskehed, sank mit bedre Jeg for et Dieblik ned under sig selv og glemte, at det var dens Natur, bestandig at ville og gjøre det Gode, ubekymret over, om det erkjendes eller miskjendes, belønnes med Taknemmelighed eller Utaknemmelighed, med Hæder eller Skam, og ligesaa ubekymret over, hvad det frugter, hvor længe det vil bestaae og af hvem det kunde blive forstyrret igjen. Dette er det, Hippias! jeg kalder Dyd, og denne Dyd tilsværger jeg her paa ny i Din Tilværelse en ubrødeligt Trost, med den faste Beslutning, at betræde modigen enhver ny Løbebane, den vil aabne for mig, om

R

end

end det, der venter mig ved Enden af den, skulde være
 anst værre end alt, hvad der til denne Time er overgaaet
 mig. Endnu engang, Hippias! jeg erkjender den Vels-
 villighed, Dit Tilbud bærer Præg af, med en Taknemmes-
 lighedsfølelse, som jeg, da jeg ikke er i Stand til at modtage
 Din Velgjerning, heller ikke vover at overgive mig ganske
 til. Hvorledes min Skjebne vil blive, veed jeg ikke,
 endskjønt jeg dog har en temmelig sikker Gissning om,
 hvad Hensigter mine Fiender have med mig. Men en
 høiere Magt byder haande over dem og mig. I øvrigt
 mangler jeg ikke Venner, som ville arbejde paa min
 Befrielse; og jeg tiltroer Dig, Hippias! den Edel-
 modighed, at Du, ukrænket af min Oprigtighed, snar-
 rere vil staae dem bi heri end modsætte Dig dem. Smids-
 lertid vil jeg hverken skyldes, utilladelige Midler eller Tyr-
 rannens Naade Takken for min Frihed. Hvor langt
 jeg end har været under det, jeg burde og kunde været,
 saa kunne dog Sicilianerne, Dionysius og hans Hof
 ikke beklage sig over, at jeg har tilsvøiet dem nogen Uret;
 og med denne Overbeviisning om min Uskyldighed seer jeg
 med Rolighed min Skjebne i Møde.

Her ophørte Agathon at tale. Hippias, som, snart
 mere, snart mindre opmærksom havde hørt paa ham,
 uden som det lod at føle sig fornærmet, reiste sig nu og
 sagde i den jovialiske Tone, der var ham egen: Det
 er altsaa ingen Forening at tænke paa mellem os, Aga-
 thon! — Jeg saaer at finde mig deri, siden det er Din
 Villie. Hvor-underlig end denne sværmeriske Forestil-
 lings-

singsmaade er i mine Dine, saa synes den dog at være bleven Dig til anden Natur: jeg agter Din Oprigtighed og forlader Dig uden Fortrydelighed. Mit Ophold i Syracus vil ikke vare ret længe; thi jeg elsker Tyrannerne ligesaa lidet som Du, og jeg er lykkelig nok til ikke at trænge til dem: — skulde jeg imidlertid nogensinde finde Leilighed til at give Dig Brevser paa min Velvillighed, saa skal det Svælg, der ligger imellem os, ikke hindre mig fra at handle overensstemmende med den Følelse, der bevægede mig til at gjøre Dig det Tilbud, Du har afslaaet. Med disse Ord tog han' Agathons fremrafte Haand, rystede den med et sagte Tryk, og forlod ham, efter Udseende, ligesaa fornøiet og vel til Mode, som han var kommen. At gjette, hvad der, efter at Hippias havde taget Afsked, foregik i vor nu igjen til sig selv overladte Helts Siel, overlade vi saa meget roligere til vore Læsers egen Divinationsgave, som vi jo have ført dem paa den Vej, hvor de ikke kunne forfeile det. Alt, hvad vi ville sige derom, er: At han ikke i lang Tid havde følt sit Hjerte saa let som nu, og at alle de Bestragninger, denne saa uventede og for ham saa vigtige Scene foranledigede hos ham, bestyrkede ham i den ædle Stemning og Beslutning, hvormed han for stedse havde befriet sig fra Hippias's Fritstelser.

Tolvte Capitel.

Agathon bliver sat i Frihed igjen og forlader Sicilien.

Imidlertid vare Agathons Venner i saa meget des større Forlegenhed for at redde ham, da der fra alle Kanter blev givet saa nøie Agt paa dem, at de ikke i Syracus selv kunde foretage sig noget. Thi endstjønt man kunde gjøre sig temmelig sikker Regning paa Folkets Kjærlighed til ham, var dog Udsigten til at oprække nogen Opstand til hans Fordeel usikkert, og ved et mislykket Forsøg vilde det Værste, de befrygtede af hans Fienders Ondskab og den vellystige Tyrans Svaghed, blevet befordret og gjort uundgaaeligt. Man havde endog Marsag til at troe, at Hofset — som fra den Tid, Agathon var bleven heftet, havde røbet en usædvanlig Narvaagenhed, og i Stilhed havde søiet adskillige Anstalter til sin Sikkerhed — snarere ønskede end frygtede for et Skridt, der i Verdens Dine vilde have berettiget det til den største Strængighed.

I denne betænkelige Forkætning besluttede Dion sig af sig selv til et Skridt, som man lovede sig alle Ting af, og som paa hans Side var saa meget des adelmodigere, jo færre personlige Bevæggrunde han havde til at holde sig den faldne Yndling særdeles forbunden. Han sendte et meget indstændigt Brev til Dionysius, hvori han forpligtede sig til ufortøvet at

at aftakke sine Krigsfolk, og vente sin Tilbagekaldelse som en blot Naade af Førstens Velvillighed, saafremt han vilde frifinde Agathon, hvis eneste Forbrydelse bestod i, at han havde taget sig af hans Tilbagekaldelse til hans Fædreland. Hvor ædel denne Handling af Dion end var, saa vilde den dog maastee ikke have gjort den forhaabede Virkning, dersom ikke Agathons Venner i Italien havde ilet med at forelægge Tyrannen en endnu mere talende Bevæggrund. Men paa samme Tid, som Dions Skrivelse indløb, ankom der og Gesandte fra Larent, som vare befuldmægtigede til i Archytas's og Republikens Navn paa det alvorligste at forlange hans Ben løsladt. De vare paalagte i Nødsfald at erklære, at Republiken vilde see sig nødsaget til at understøtte Dions Partie med sin hele Magt, saafremt Dionysius længere vægrede sig for at lade saavel denne Vrinds som den ligesaa uskyldige Agathon vederfares fuldkommen Dretsfærdighed. Dionysius kjendte alt for vel Archytas's Character til i mindste Naade at tvivle om, at denne Trussel, som nødvendig maatte være ham frygtelig, var hans ramme Alvor. Han haabede altsaa at trække sig bedst ud af Sagen, naar han, med Forsikkring om, at han ikke skulde være utilboielig til at forsone sig med sin Svoger, gav sit Minde til Agathons Løsladelse. Men Agathon erklærede, at han hverken vilde modtage sin Frihed som en Naade eller have sine Venners Forbøn allene at takke for den. Han for-

langte

langte, man skulde erklære, hvad Forbrydelse han var
 bleven heftet for, høre hans Retfærdiggjørelse, i Over-
 værelse af Dionysius, de Tarentinske Gesandter og
 de Fornemste i Syracus, undersøge offentligen, om
 Beskyldningerne mod ham vare grundede, og derpaa
 efter Lovene afsige hans Dom. Men dertil torde
 Cleonissa, Philistos og Tyrannen selv ikke lade det
 komme; og da Tarentinerne ikke gave dem Tid til
 at trække Sagen i Langdrag, saae man sig endelig
 nødsaget til offentlig at erklære: At en stærk For-
 modning om, at Agathon havde indladt sig i en
 Sammensværgelse mod Staten, havde været den ene-
 ste Marsag til hans Hestelse; men da der ingen til-
 strækkelige Beviser derom vare foresundne, saa var
 man villig til at sætte ham paa fri Fod igjen, saa-
 snart han, under Tarentinerne's Caution, ved et hæi-
 tideligt Lovte om, at han ikke vilde foretage sig no-
 get til Dionysus Skade, havde befriet sig fra denne
 Mistanke. Den Beredvillighed, hvormed Gesandtene
 fra Tarent erklærede sig tilfreds med dette Tilbud,
 beviste tilstrækkelig, at det blot var Archytas om Aga-
 thons Beslædelse at gjøre; og vi ville siden saae Mars-
 sage nat see, hvorfor denne Forstander for en Republik,
 der ikke var umiddelbar indviklet i Sagen, tog sig
 med saa overordentlig en Iver af vor Helt, som ends-
 nu af Person var ham ubekjendt. Men Agathon
 kunde langt fra ikke overtale sig til at give en Er-
 klæring, der syntes at være et Slags Tilstaaelse om,

at

at han var bleven utro imod sit Partie. Smidlers tid maatte dog denne Betænkelse, som med Hensyn til Omstændighederne maastee var alt for stor, omsider vige for den Betragtning: at han ved at aflaae saa billigt et Korlig vilde sætte sig selv i den største Fare, uden at forskaffe sit Partie nogen Fordeel derved, da Dionysius vel meget snarere vilde samtykke i at lade ham hemmeligen rydde af Veien, end tilstæde, at han, med saa mange Omuntringer til at søge Hævn, skulde opnaae Frihed til at give Dionys Faction Styrke og Liv paa ny og forene sig med denne Prinds til hans Undergang. De behagelige Skildringer, Tarentinerne gjorde ham af det lykkelige Liv, der i deres Fædrelands Skjød og hans der værende Venners Selskab ventede paa ham, fulde endte endeligen den Virkning, som den voldsomme Tilstand, han allerede en Tidlang havde befundet sig i, maatte gjøre paa et Sind som hans, hvortil der endnu kom dette, at disse Skildringer tillige indgjød ham paa ny den store Modbydelighed, som han efter sin Forviisning fra Athenen havde fattet for Statsmandens Stand, og igjen opvakte hans inderlige Lyst til at trække sig bort fra Verden og at leve i Selskab med sig selv og gode Mennesker, hvilket, efter hans Dre, nu var saa meget nødvendiger for ham, da han ønskede at rense sin Tankemaade endog fra den mindste Dufflet, som det Syracusanske Hofliv kunde have efterladt sig deri. Han bekvemmede sig altsaa

om

omsider til et Skridt, der af Dions Venner blev udlagt til en feigbjertig Afstaaelse fra den gode Sag, naagtet det dog var det eneste, Fornuften tilfagde ham i hans Forfatning at give Fortrinet. Men hvor mange kummerfulde Timer vilde han ikke have befriet sig selv for, og hvor mangs Bekymringer og hvor megen Nøie havde ikke hans Venner seet sig forskaanede for, om han nogle Maaneder før havde fulgt den vise Aristipps Raad.

Det er uimodsigelig een af de sjeldneste og tilforladeligste Beviser paa en Ministers Netkaffenhed, naar han vender fattigere eller i det høieste ikke rigere tilbage til sin Hytte, end han var, da han blev fremtrukken paa det offentlige Livs Skueplads. Agathon havde under sine Bekymringer for Siciliens Belfærd glemt sig selv saa aldeles, at han vilde have forladt Syracus ligesaa fattig, som han saa Ar forud drog bort fra Athenen, saafremt ikke en Deel af hans fædrene Formue, soie Tid efter at han var bleven ophøiet til en Værdighed, som ikke satte ham i en liden Anseelse i alle de Græske Stater, uformodentligen var tilfalden ham igjen. Athenienserne, som netop den Tid trængte til Dionyses Venkskab for at drive visse Handelsplaner igjennem, fandt for godt, førend de henvendte sig til Agathon om hans Mægling, at oversende ham et Decret, i Følge hvilket hans Forvisningsdom var ophævet, den hele Proces, hvorefter han var bleven berøvet sit Arvegods, er-

flæ.

klæret ugylbig, og den uretfærdige Besidder af det sidste paalagt aldeles at astrøde ham det. Agathon havde været ædelmodig nok til kun at modtage Halvdelen deraf, hvilken vel ikke vilde været tilstrækkelig til en Alcibiades's eller Hippias's Fornødenheder, men dog ubgjørde langt mere end en viis Mand behøver for at leve sorgfri og uafhængig, — og saa meget var nok for en Agathon.

Vor Helt forblev ikke, efter at han havde faaet sin Frihed igjen, længere i Syracus, end der var fornødent for at tage Afsked med sine Venner. Dionysius, der (som vi vide) besad den Uergjerrighed, at ville gjøre alt, hvad han foretog sig, paa en glimrende Maade, forlangte paa Grund deraf, at Agathon skulde tage Afsked med ham i hele Høffets Nærværelse. Han overøste ved denne Leilighed sin forrige Yndling med Berømmelser og Forsikringer om sin Kjærlighed, og indbildte sig, at han spillede den fineste Statemand's Rolle, naar han anstillede sig, som om det kostede ham Overvindelse at samtykke i hans Vortreise, og som om de stilles fra hinanden som de bedste Venner af Verden. Agathon tog saa meget mindre i Betænkning at gjøre Sit til Udførelsen af dette sidste Optrin af Comedien, som det formodentligen var den sidste Tøielighed af dette Slags, han nogenjinde mere vilde see sig nødsaget at nedlade sig til. Og saaledes forlod han nu, — bedømt af enhver, lastet af mange, ubekjendt for de fleste, selv for dem, der havde gunstige Tanker om ham, men sav-

net

net og ofte ønsket tilbage igjen af alle Rødelige og Retfærdige — i Selskab med Gesandrene fra Tarant, en Stad og et Land, hvor han til sin Tilfredsstillelse var overbevist om, at have opreist sig mange Mindemærker paa sin herømmelige, endskiønt kun korte Statsforvaltning, og fra hvilke han ikke medtog andet end en Række Erfaringer, der bekræftede ham i den roesværdige Beslutning, aldrig mere uden den højeste Nødvendighed at samle sig flere af dette Slags.

Trettende Bog.

Agathon kommer til Tarent, bliver indført i Archytas's Familie, opdager i den gjenfundne Psyche sin Søster, og finder usformodentligen den Kønne Danaë igjen.

Første Capitel.

Archytas og Tarentiernerne. En sjelden Statsmands
Caracteer.

Archytas af Tarent, ved hvis eftertryffelige Rægtling Agathon i Syracus var bleven revet ud af sine Fjenders Hænder, havde i forrige Tider været en forstrolig Ven af hans Fader, Stratonicus, og begge disse Familier havde fra ældgamle Tider været ved Gjæstfrihedens Bånd sammenknyttede med hinanden. Den udbredte Berømmelse, den Vise af Tarent, som den Værdigste af Pythagoras's Efterfølgere, som en stor

Kiens

Riender af Naturens og Konstens Hemmeligheder, som en klog Statsmand, som en ferm og lykkelig Feldt-herre og, hvad der sætter Kronen paa alle disse Fortrin, som en retskaffen Mand i dette Ord's fuldkomneste Betydning, havde indlagt sig, havde for længe siden indtaget Agathon med Erbødighed for hans Navn. Her til kom endnu, at hans yngste Søn, Critolaos, medens vor Helt var i sin største Anseelse i Athenen, havde tilbragt to Aar i hans Huus og, overøst med alle muelige Venstabsbeviisninger, havde fattet en Tilbøielighed til ham af det Slags, som i skionne Sieler ikke ophører sørend med dette Liv. Dette Venstabs var vel ved adskillige tilfældige Omstændigheder en Tidlang blevet afbrudt; men aldrig saasnart havde Agathon besluttet at hellige Dionysius sit Liv, sørend det var een af hans første Bestræbelser at fornye denne Forbindelse igjen. Han havde under sin Statsforvaltning ofte forespurgt sig om Raad hos Archytas's Erfarenhed, og de Forhold, der vare imellem Tarentinerne og Syracusauerne, havde ofte givet ham Leilighed til at gjøre sig sørtjent af de første. Af alle disse Omstændigheder er det let at see, at han i sin nærværende Forsatning saa meget mindre kunde modsætte sig sin Vens Critolaos's indstændige Indbydelse, da endog den Erkjendtlighed, han skyldte sin Befrier, syntes at betage ham Friheden til at tage andre Berræggunde i Betragtning ved Valget af sit Opholdssted.

Virkeligens havde han ikke kunnet vælge sig noget bekvemmere Sted end Tarent efter de Hensigter, han havde paa denne Tid. Denne Republik var den Gang netop i den Tilstand, hvori enhver patriotisk Republikaner maa ønske at kunne see sin. Den var for lidet til at lægge ærgjerrige Planer, for stor til at behøve at frygte for sine Naboers Ærgjerrighed og Erobringslyst, for svag til at finde sin Fordeel ved andre Foretagender end Fredens Kunst, men stærk nok til at forsvare sin Forsatning mod enhver ikke alt for overlegen Fiende, — og nogen saadan Fiende havde den ikke den Tid endnu. Archytas havde i et Tidrum af mere end tredive Aar (hvori han syv Gange havde været øverste Befalingsmand) gjort den saa vant vil de vise Love, han havde givet den, at den lod til mere at regieres ved Sædernes Magt end ved Lovenes Ansæelse. I Fabricanter og Handelsmænd bestod den største Deel af Tarentinerne. Videnskaberne og de skjønne Kunststode derfor ikke i nogen særdeles Ansæelse hos dem, men de vare dog desuagtet ikke foragtede. Denne Ligegyldighed bestiermede Tarentinerne for Atheniensernes Feil og Udsvævelser, da enhver hos dette sidste Folk, indtil Garvere og Skomagere, vilde være Philosoph og Taler, Kjender og et vittigt Hoved. Tarentinerne vare et godt Folk, ligefremt i Sæder, flittigt, arbeidsomt, Ordentligt, Fiender af Pragt og Ødselhed, venligt og gjestfrit mod Fremmede, Hadere af Evang, Haartkløverie og Overdrivelse i alle Ting, og af samme Aarsag,

sag Elskere af det Naturlige og Grundige, et Folk, som ved alle Leiligheder brød sig mere om Materien end om Formen, og som ikke kunde begribe, at en prægtig udarbejdet Skaal af Corinthisk Metal skulde være bedre end en slet og ret Skaal af Sølv, eller en Nar være elskværdigere, fordi han vidste Levemaade. De elskede deres Frihed som en Egteskælle, ikke som en Frille — uden Lidenskab og uden Skinsyge. De nærede en befsøiet Tillid til dem, de betroede Formynderskabet over Staten, men de fordrede ogsaa, man skulde fortjene denne Tillid. Den Slittighedsaand, der besjelede dette agtværdige og lykkelige Folk — den uskyldigste og meest velgjørende Mand af alle de sublunarske Mander, vi kjende, — havde det Gode til Følge, at man i Tarrent befymrede sig mindre om andre, end man ellers i de fleste middelmaadige Stæder pleier at gjøre. For saavidt som man ikke ved noget lovstridigt Foretagende eller nogen fornærmelig Overtrædelse af deres Sæder voldte dem Forargelse, kunde enhver leve, som han selv sandt for godt. Alt dette sammentaget udgjorde, efter vort Tykke, en meget god republicanisk Caracteer; og Agathon vilde ikke letteligen fundet nogen Fristat, der kunde været mere skikket til at formindske den Modbydelighed, han havde fattet for dem. Uden Tvivl havde Tarrentinerne, ligesom alle Jordens Beboere, ogsaa deres Feil. Men den vise Archytas, under hvem deres Nationalcaracteer først havde faaet en sat og fast Skikkelse, vidste at behandle sit Folks Temperamentsfeil med

med saa megen Klogskab, at de ved Blandingen med dets Dyder næsten ophørte at være Feil: — en nødvendig og maaskee den største Kunst for Lovgiveren, men hvis næiere Undersøgelse vi ville anbefale dem, der føle Kald hos sig til at arbejde paa Oplysningen af den tunge Opgave, hvilken Lovgivning der under givne Bestingelser er den bedste?

Det første, der mødte vor Helts Dine, da han steg i Land, var hans Ven Critolaos, som med et Følge af de ædleste unge Mennesker fra Tarent var kommen ned til Havbredden, for at modtage ham med aabne Arme og føre ham i venkabelig Triumph ind i en Stad, der regnede sig det til en Ære at blive valgt for andre af en Mand som Agathon til Opholdssted. Synet af eet af de smukkeste Lande under Solen og Modtagelsen af en Ven, som han var inderligen elsket af, udsættede i et eneste Dieblif Erindringen hos ham om alle de Gjenvordigheder, han i Sicilien og i sit hele Liv havde udstaaet. En glad Ahnelse om den Lyksalighed, der ventede paa ham i dette første Gang betraadte Land, udbredte en ubeskrivelig Tilfredshed i hans hele Væsen. Den ubestemte Vellyst, der syntes paa een gang at bemestre sig alle hans Fornemmelseskræfter, var forskjellig fra den selsomme fortryllende Følelse, hvormed Naturens Skønheder og Fornemmelsen af dens reneste Drivter i hans Ungdom havde gennemtrængt ham. Denne blomstrende Følelse, denne rørende Sympathie med alt, hvad der lever eller synes at leve, den glædende

dende Klæde, der fra alle Gjenstande strømme os i Møde, den magiske Fernis, der bedækker dem, og som ved et Syn, der ti Aar længere hen i Tiden neppe engang gjør et flygtigt Indtryk paa vor Sjæl, forsætter os i en stille Henrykkelse — dette misundelsesværdige Fortrin, som kun er blevet den første Ungdom til Deel, taber sig usformærkt med Aarene og kan ikke siden findes igjen. Men det var dog noget som, sin Forskjellighed derfra uagtet, havde nogen Lighed ders med. Hans Sjæl syntes derved at blive rensket fra alle de formørkede Pletter, dens umiddelbar forudgaaende Tilstand havde efterladt sig i den, og forberedt til de skjønne Indtrykke, der i denne nye Periode af hans Liv skulde blive den til Deel.

En af de lykkeligste Timer deraf (som han siden ofte plejede at forsikre) var den, hvori han personlig blev bekendt med Archytas. Denne ærværdige Olding skuldte Naturen og en Naadelighed, der fra hans Ungdom havde været et udværfende Træk i hans Character, Taffen for, at han endnu besad alle sine Kræfter i en sprigere Grad, end der ellers har Sted i hans Alder, men som dog hos de gamle Grækerne langt fra ikke var saa sjelden, som hos de fleste Europæiske Folkeslag i vore Tider. Hver fold end vor Helts Indbildningskraft var bleven, var det dog umueligt andet, end at han maatte føle noget Idcalst i den Blanding af Majestæt og Indtagenhed, der udbredte sig over denne elskværdige Oldings hele Person, ja at han maatte

føle

føle det des stærkere, jo mere dette Syn overgik alt det,
 hans Dine i rum Tid havde maattet vænne sig til at
 see. — „Og hvorfor var det umueligt andet? — Det
 var det af en ganske simpel Aarsag, nemlig af den, at
 dette Idealste ikke laae i hans Hjerne, men i Gjenstan-
 den selv. Man forestille sig en stor anseelig Mand, hvis
 Udseende ved første Biekast forkynder, at han er skabt
 til at regjere, og som, sine sølvgraa Haar uag-
 tede, endnu røber ved sin Mine, at han for halvtreds
 sindstyre Aar siden maatte have været en meget smuk
 Mand. Formodentligen gives der kun saa blandt vore
 Læsere, som ikke, i det mindste eengang i deres hele Liv,
 have stødt paa en saadan Mand. Men nu forestille
 man sig tillige, at denne Mand fra sin tidligste Ungdom
 havde været en dydig Mand, at hans Dyd var i
 en Række af mange Aar modnet til Viisdom, at hans
 Aands skyrie Munterhed, hans Hjertes Nolighed,
 den almindelige Godhed, det var besjelet af, den stille
 Bevidsthed om et skyldfrit og med gode Handlinger til-
 bragt Liv stode malede i hans Dine og hans hele Ansyn
 med et Præg af Sandhed, med et Udtryk af blid Sæl-
 leadel og Majestæt, hvis Magt var ganske uimodstaaelig.
 — Dette har man maaskee endnu ikke set, dette er vist
 eet af de sjeldneste Syn, der gives under Solen, og
 dette var det, Agathon blev saa hestigen rørt af. Han
 havde nu endeligen fundet, hvad han saa ofte havde
 ønsket og endnu aldrig havde troet at have fundet, uden
 paa een eller anden Maade siden efter at være bles-
 ven

ven overbevist om sin Feiltagelse, — en virkelig vis Mand, en Mand, der ikke vilde synes at være andet end hvad han var, og hos hvilken end ikke det skarpeste Die kunde opdage noget, som man havde funnet ønske anderledes end det var. Naturen syntes at have havt i Sinde at bevise i ham, at Visdommen ligesaa vel er en Gave af den som Geniet, og om det end ikke er umueligt for Philosophen at forbedre et slet Natu-
rel, ja maaskee endog af en Silen (om Himmelen vil) at gjøre en Socrates, at det dog kun tilkommer Na-
turen allene at frembringe den lykkelige Temperatur i Menneskehedens Elementer, som under et Sams-
menstød af ligesaa lykkelige Omstændigheder endelig kan stige til hiin fuldkomne Harmonie mellem alle Men-
neskets Kræfter og Bevægelser, hvori Visdom og Dyd smelte sammen til eet. Hverken havde Archys-
tas nogensinde havt nogen brændende Indbildningskraft eller nogen heftige Lidenstaber. En vis Styrke, der røbede hans Hoveds og hans Hjertes Mechanisme, havde fra hans Ungdom af modereret Gjenstandenes Indtrykke paa hans Sjæl. Disse Indtrykke vare tydelige og stærke nok til at opfylde hans Forstand med sande Billeder og forebygge den Forvirring, der pleier at herske i deres Hjerne, hvis alt for slappe Spænding ikke tillade Gjen-
standene at efterlade sig uden svage og matte Indtrykke. Men de vare dog ikke saa heftige og heller ikke ledsagede af saa stærke Bevægelser, som hos dem, der, bestemte, formedelst deres fine Organer og irritable Sandser, til
Nu

Musernes entusiastiske Konster, alt for dyrt maae betale det uafgjorte Fortrin, at eie en fortryllende Indbildningskraft og et uendelig følsomt Hjerte. Archytas maatte takke Manglen paa dette ligesaa glimrende som lidet misundelsesværdige Fortrin for, at det kun kostede ham liden Møie at haandhave Orden og Rolighed i hans indvortes Forsatning, at han, istedet for at beherskes af sine Følelser og Forestillinger, altid beholdt Herredømmet over dem, og ikke uden af andres Erfaringer var bekjendt med de Bildfarelser hos Hjertet og Forstanden, som de gode sværmeriske Helte, Digtere og Virtuoser vide af Erfaring at tale om. Deraf kom det og, at den Pythagoræiske Philosophie, i hvis Grundsætninger han var bleven opdragen — den Philosophie, der i saa mange andres Hjerne blev til en sammest Blanding af Sandhed og Drømmerie — udviklede sig ved Eftertanke og Erfaring i hans til et System af ligesaa simple som frugt bærende og practiske Begreber, til et System, der synes at komme Sandheden nærmere end noget andet, der forædler den menneskelige Natur uden at opblæse den, og aabner den Udsigter til bedre Verdener, uden at gjøre den fremmed og ubrugbar i den nærværende, — et System, som ved at bibringe os det høieste og bedste Begreb, vi ere i Stand til at gjøre os om Gud, Verden og vor egen Natur og Bestemmelse, luttret vore Lidenskaber, forskjønner vort Hjerte og (hvad der er det vigtigste,) befrier os fra at beherskes tyransk af hine pøbelagtige

Begreber, der vanskabe Sjelen, gjøre den nedrig, frygtsom, forsagt, falsk og slavisk, affkræfter og quæler enhver ædel og høi Tanke, og dog alligevel blive ivrigen vedligeholdte af politiske og religiøse Demagoger (af Hensigter, som disse Herrer med god Grund gjøre en Hemmelighed af) hos den største Deel af det menneskelige Kjøn.

Efter vort Tykke er den moralske Caracteer, som de Gamles eenstemmige Vidnesbyrd tillægge den vise Archytas, den tilforladeligste Prøve paa hans Philosophies Godhed og Værd. Sandt er det, denne Prøve vilde være skuffende hos et System af blotte metaphysiske Speculationer; men Archytas's Philosophie var aldeles practisk. Det Exempel, han saae i saa mange store Mænd, som havde strandet med deres Bestræbelser for at gaae uden for den menneskelige Forstands Grændser, havde maaskee ikke gjort ham i denne Henseende klogere, dersom han havde besiddet mere Forsæns gelighed og mindre koldt Blod. Men saaledes som han var, overlod han dette Slags Speculationer til sin Ven Plato, og indskrænkede sine egne Undersøgelser over de intellectuelle Gjenstande ene og allene til hine simple Sandheder, som den almindelige Følelse kan omfatte, som Fornuften bekræfter, og hvis velgjørende Indvirkelse saavel paa vort Privatvel som paa det almindelige Bedste allerede er nok til at bevise deres Værd. Fra en saadan Mands Lærned kan man ganske sikkert slutte sig til hans Tænkmaades Godhed. Archytas fore-

nede

nøde alle huuslige og borgerlige Dyder med hin Skjønneste og guddommeligeste Dyd, der ikke er bygt paa andet Forhold end det almindelige Baand, hvormed Naturen sammenknytter alle Væsener. Han nød den sjeldne Lykke, at hans offentlige og private Livs Ulastelighed og Reenhed, den Beskedenhed, hvorved han vidste at gjøre Glandsen af saa mange Fortjenester taalelig for Øiet, og den Moderation, hvormed han betjente sig af sin Anseelse, omsider gjorde Misundelsen selv vaabenløs, og indtog hans Medborgeres Hjerter saa aldeles for ham, at han, uagtet han formedelst sin høie Alder havde trukket sig tilbage fra Statens Forretninger, indtil sin Død blev anset for Sjelen i Staten og en Fader for sit Fædreland. Virkeligen manglede der ham ikke andet til at være Konge end de udvortes Tegn paa denne Værdighed. Mere uindskrænket har aldrig nogen Despot hersket over sine Slavers Legemer, end deene ærværdige Olding herskede over et frit Folks Hjerter, og mere er ingensinde den bedste Fader bleven elsket af sine Børn, end Archytas blev det af Tarentinerne.

Lykkelige Folk, der blev regjeret af en Archytas, og forstod saa vel at skjønne paa denne Lykkes hele Værd! Og endnu lykkeligere Agathon, der i en saadan Mand fandt en Beskytter, en Ven og en anden Fader!

Andet Capitel.

En uventet Opdagelse.

Archytas havde to Sønner, der ved at kappes med hinanden i Dydens Udøvelse, gjorde den sjeldne og forsiente Lyksalighed su^ldkommen, han nød i sin Alderdom. Denne elskværdige Familie levede sammen i en Harmonie, hvoraf Synet forflyttede vor Helt til den gyldne Alders salige Farvelighed og Uskyldighed. Ingeninde havde han seet saa skøn en Orden, saa su^ldkommen en Enighed, og saa regelmæssigt og skjønt et Prospect i det Hele, som den vise Archytas's Familie tilbød ham. Alle dem, der hørte til hans Huus, indtil de ringeste Tjenestetjende, vare en saadan Huusfader værdige. Enhver syntes netop skabt for den Plads, han havde deri. Archytas havde ingen Slaver. Hans Tjendes frie, men sødelige Anstand, den Munterhed, Nøiagtighed og Rappelyst, hvormed de opfyldte deres Pligter, og den Tillid, man viste at have til dem, beviste tilfulde, at han havde fundet Middel til endog at indgyde disse u^ldannede Sjæle Kjølelse for Dyd og Ære. Den Maade, de tjente paa, og den Maade, de bleve behandlede paa, syntes at udslutte det Ydmygende, der er forbundet med deres Stand. De vare stolte af at tjene saa fortræffelig en Herre, og der var ikke en Eneste, der havde modtaget Uafhængighed, end ikke under de fordeelagtigste Betingelser, naar han skulde have opgivet den Lyksalighed at befinde sig i Huse med Archytas

Silfredsheden med deres Tilstand lyste enhver ud af Dinene, men intet Spor var der af hiin forfængelige Hovmod, der almindeligen præger den ørkeeløse Tyende-hob i store Huse. Alle vare i Bevægelse, men uden hiin larmende Tummel, der ellers er forbunden med Machinens tunge Gang. Archytas's Huus lignede det animaliske Legemes' indvortes Oeconomie, hvori alt er i utrætteligt Arbeide, uden at man mærker nogen Bevægelse, naar de udvortes Dele ere rolige.

Agathon befandt sig endnu i den behagelige Forsundring, der i de første Timer, han opholdt sig i saaalmindeligt et Huus, med ethvert Dieblisk maatte formere sig, da han med eet blev overrasket af en Opdagelse, der næstendeels havde bragt ham til at holde alt, hvad han saae, for en Drøm.

Gynæceonet eller den inderste Deel af Huset, der blev beboet af de Fruentimmere, som hørte til Familien, var almindeligen (som man veed) hos Grækerne ligesaa utilgjængeligt for en Fremmed, der aflagde sit Besøg i Huset, som Morgenlændernes Harems ere det. Men Agathon blev ikke i Archytas's Huus behandlet som en Fremmed. Den elskværdige Olding førte ham altsaa, efterat de en Tidlang havde underholdt sig med hinanden, i Selskab med begge sine Sønner ind i deres Gynæceon, for, som han sagde, ikke længere at berøve sine Døttre en Fornsielse, som de allerede saalænge havde glædet sig i Haabet om. Man forestille sig, hvad for en henrykkende Bestyrtelse der betog ham,

da den første, han ved sin Indtrædelse fik Die paa, var — hans Psyche.

Dieblikke som dette kunne bedre maales end beskrives. Denne Sammenkomst var for uventet til, at han ikke skulde have troet sig skuffet ved denne unges Dømmes Lighed med hans kjære Psyche. Han studsede, han betragtede hende paa ny, og om han nu end ikke havde villet troe sine Øine, saa lod dog det, der foregik i hans Hjerte, ham ingen Tvivl mere tilovers. Og dog forekom det ham saa lidet troligt, at han skulde være lykkelig nok til, efter saa lang en Fraværelse og ved saa liden en Udsigt til nogensinde at see Psyche mere, at finde hende igjen i sine Venners Huus i Tarent!

En anden Tanke, som i disse Omstændigheder var meget naturlig, forøgede hans Forvirring og afholdt ham fra at overgive sig til den Glæde, som et saadant ligesaa snskeligt som uventet Syn betog hans Sjæl med. Det lod ikke, efter Psyches Udseende til, at hun var Slavinde i dette Huus. Hvor kunde han altsaa falde paa andet, end at hun maatte være givet med een af Archytas's Sønner? Sandt er det vel, det kunde ligesaa let faldet ham ind, at Psyche var en Datter af ham, som han havde fundet igjen. Men i saadanne Omstændigheder indbilder man sig snarest det, man frygter meest for. Han gjettede og virkelig første Gang ret. Psyche var nogle Maaneder forud bleven hans Vens, Critolaos's Gemalinde.

Vore Læsere see ved første Diekast, hvad for en skjøn Leilighed til rørende Beskrivelser og tragisk Optrin denne lille Omstændighed kunde give os. Hvilken Situation! At finde Gjenstanden for sit Hjertes ærmeste Tilbøielighed, for sin første Kjerlighed, efter en lang smertelig Skilsmisse, uformodentlig igjen, men kun at finde den igjen, for at see den i en andens, i (hvad der endog forbød ham at lette sit Sind ved at klage, ærgre sig og fnyse Havn) sin kjereste Vens Arme.

Til al Lykke for vor Helt og hans Historiekriver vare de Personer, der i dette Dieblik vare Vidner til hans Bestyrtelse, ikke saa store Elskere af lidenskabelige Optrin, at de, blot for at forlyste sig ved hans frugtesløse Qualer, kunde være grusomme nok, til at spille en Tragedie med ham, hvor glædelig end Udviklingen ved Stykkets Ende maatte blive. Den ømme Psyche forblev et Par Dieblikke Tilskuerinde af hans Forvirring, men længere kunde hun ikke udholde det. Hun fløi ham med aabne Arme i Møde, og i det hendes Blædestaarer trillede ned over hendes blussende Kinder, hørte han sig nævne med et Navn, som retfærdiggjorde hendes ømmeste Kjerlighedssyttringer endog i hendes egen Gemals Overværelse.

Hadde den Kjerlighed, hun havde opvakt hos ham i Lunzen i Delphi, været mindre reen og dydig, saa vilde den Opdagelse, at Gjenstanden for hans Hjertes Tilbedelse var hans Søster, ikke været ham saa glædelig som den var. Men man erindrer sig formodentlig endnu,

at denne Kjerlighed altid havde havt mere Ligbed med den, Naturen indpræger Sødskende af overensstemmende Tænkemaade til hinanden, end med den almindelige Lidenkab, der grunder sig paa Behageligheden i et andet Instinct. Denne var altid forbleven fri fra den sidste feberagtige Symptomer. De havde bestandig fundet en besynderlig Fornoielse i at indbilde sig, at i det mindste deres Sjæle vare Sødskendesjæle, da de ikke, hvor meget de end ønskede det, havde Grund nok til at tilskrive Blodets Sympathie den uskyldige Velbehag, de følte med hinanden. Agathon befandt sig altsaa lykkeligere end han nogensinde havde tordet haabe, da han, efter de Oplysninger, der bleve ham meddeelte, aldeles ikke kunde tvivle paa, at han i Psyche saae den Søster, som han, efter sin Faders Fortælling i sin Tid, havde holdt for at være død, og at han ved hende blev et Lem af en Familie, som hans Hjerte allerede var saa indtaget af, at endog Tanken om nogensinde igjen at Skilles fra den vilde været ham uudstaaelig.

Og nu, mine sølende Læserinder! hvad fattedes der ham nu for at være saa lykkelig som Dødelige kunne være det, — uden blot at Archytas skulde have en elskværdig Datter eller Søster eller Broderdatter, som vi kunde give ham til Ægte? — Men uheldigviis for den arme Agathon havde Archytas ingen Døtre; og havde han nogen Sødskendebørn af Fruentimmerkjønnet (hvilket vi ikke kunne sige med Visshed), saa vare de enten allerede giste eller ikke saaledes udrustede af Naturen,

at

at de kunde udlette Billedet af den skønne Danaë, og med det de Erindringer om hans Lyksalighed i hendes Selskab, som nu med enhver Dag, der gik, bleve mere og mere levende i hans Sjæl.

Disse tilbagefaldte Forestillinger havde allerede i Syracus begyndt i mørke Timer igjen at tiltage sig noget Herredømme over hans Hjerte. Den Græmmelse, der ofte i den sidste Periode af hans Hoflyv aldeles omtaagede og nedtrykte hans Sjæl, bevægede ham til at anstille Sammenligninger mellem hans forrige og hans daværende Tilstand, hvilke Sammenligninger nødvendigvis maatte falde ud til den førstes Fordeel. Han gjorde sig selv Bebreidelser for, at han havde forladt den allerelskverdiggste Skabning paa Jorden — af saa flotte Marsager — nemlig allene efter en Anklagelse af saa foragteligt et Menneſte som Hippiaſ, en Anklagelse, for hvilken hun maaskee, om han havde hørt hende, havde formaet fuldkommen at retfærdiggjøre sig. Denne Handling, som han den Gang — da han ansaae den for en fortræffelig Seier over den uædlere Halvdeel af sit Jæg, for et stort Forsoningsoffer, som han bragte den forsmædede Dyd — brystede sig hos sig selv saa meget af, forekom ham nu som en utaknemmelig og nedrig Handling. Det smertede ham, naar han tænkte paa, hvor lykkelig han havde kunnet blive ved sin Skjebnes Forbindelse med hendes; og han blev saa meget mere utilfreds med sig selv, naar han tillige erindrede sig, ved hvad for chimairiske Forestillinger og Forhaabninger

hans

hans da herskende Sværmerie havde skilt ham ved saa stor en Lykksalighed. Men den Tanke, at han ved saa uoverlagt et Forhold havde tvunget den skjøne Danae til at foragte ham, hade ham og tænke sig sin Kjerlighed til ham allene som en ulykkelig Svaghed, hvorom Erindringen maatte betage hende med Græmmelse og Fortrydelse, — denne Tanke var ham uudstaaeligst af alle. Hvor grovelig han end havde fornærmet Danae, kunde hun dog umuelig afføve ham i den Grad, som han i saadanne Tider, hvor disse Forestillinger overvældede hans Fornuft, afføvede sig selv.

Men disse Tider forgik endelig igjen; og hvor var det og mueligt andet, end, at den lykkelige Forandring, som hans Modtagelse i den elskværdigste Familiens Stjød, der maaskee nogensinde har levet paa Jorden, frembragte i hans Omstændigheder, maatte have forandret hans Indbildningskrafts Fostere og formildet de Begreber, han gjorde sig selv? Havde han ikke forladt Danae, saa vilde han hverken have fundet sin Søster eller være bleven personlig bekjendt med den vise Archytas. Maatte ikke disse Følger af hans dydige Utroskab gjøre det umueligt for ham at ønske, han ikke havde begaaet den? Men derimod befordrede de et andet Ønske, som i hans daværende Forfatning var meget naturligt. Den blide Rolighed, som inden sine Tid vendte tilbage igjen i hans desuden til Glædestemte Sind, hans Befrielse for alle Forretninger og Bekymringer, hans Nydelse af Alt, hvad Venskabets

kan

kan kjesjele et sølende Hjerter med, hans Overværelse af
 den Lyksalighed, hans Ven, Critolaos usd, og som i
 Besiddelsen af den elskværdige Pische med enhver Dag
 syntes at tiltage, hans Mangel paa Udspredelser, hvor-
 ved hans Sjel kunde hindres fra at lade sig indtrage
 af sine behageligste Ideer og Følelser, og den naturlige
 Følge deraf, at disse Ideer og Følelser maatte tiltage i
 Fyrighed, alt dette forenede sig for Tid efter anden at
 bringe ham i en Sindstømning, der igjen tilbagekaldte
 de sømmeeste Erindringer om hans i sin Tid saa høit el-
 skede Danae, og opvakte med Tiden i ham et Slags
 sød Melancholie, hvori hans Hjerter uden Mod-
 stand lod sig trække tilbage igjen til hine fortryllende
 Glæder og Elskovsscener, som — af Marsager, hvilke
 vi overlade til Psychologerne at udvikle — havde, ved
 den i hans Sjel foregaaende Revolution, tabt ulige min-
 dre af deres Indtagenhed, end de mere abstracte og blot
 intellectuelle Gjenstande for hans forrige Enthusiasme.
 Kunne vi fortænke ham, om han i saadanne Timer søn-
 skede at finde den søjonne Danae uskyldig? om han søn-
 skede dette saa ofte og saa inderlig, at han omsider overs-
 talede sig selv til at holde hende for uskyldig? og om
 den Umuelighed det var igjen at opnaae en Skat, som
 han selv, saa lettroende og paa saa forhadte en Maade,
 havde søilt sig ved, undertiden betog ham m. / en Sørgs-
 modighed, der forbittede ham Nydelsen af hans nær-
 værende Lyksalighed, og slog saa meget des dybere Nød-
 der i hans Sind, da han ikke kunde beslutte sig til at

betroe dem sit Ansliggende, som han ellers (paa denne eneste Krog nær) pleiede at aabne sin Sjels Junderste for?

„Hvor mon denne Forberedelse skal føre os hen? — ville maaskee nogle af vore critiske Læsere tænke. Uden Tvivl vil man — efterat den gode Psyche, uden at vi vide hvorledes, ved et virkeligt Slag med Tryllestaven, fra den gamle Archytas's Gynæceon er kommen springende os i Møde — ogsaa lade een eller anden tjenstfærdig Storm føre Danae hid.“

Og hvorfor ikke, da vi jo vide, hvor lykkelig vi kunde gjøre vor Ven Agathon derved?

”Men hvor bliver da den Overraskelse af, som andre Forfattere med saa megen Konst og Møie vide at fornøie deres Læsere med?”

Den kommer ikke; og dersom Diderot (som os synes) har Ret, saa er der kun lidet eller intet tabt derved. Imidlertid er det os kjert, at det er blevet ført os i Erindring, at vi skyldte nogen Efterretning om, hvorledes Psyche, som vi havde forladt, forklædt til en Ganymed, i en Sørøvers Hænder, er kommen til at blive Critolaos's Gemalinde og Agathons Søster. Et kort Udtog af den Beretning, som deels Agathons Søster selv, deels hendes Pleiemoder meddeelte ham, vil være tilstrækkelig til i den næ Punct at tilfredsstille Læserens Videbegjerlighed.

Tredie Capitel.

Psyches Tildragelser.

En stærk Storm er et meget ulykkelig Tilfælde for Folk, der, midt paa den aabne Søs, ikkun ved en Planké finde sig skilte fra en vaad Død. Men for Heltenes og Heltindernes Historiekrivere er det næsten det allerlykkeligste Tilfælde, der kan optænkes, til at rede dem ud af en Forlegenhed.

Det var altsaa en Storm (og vi haabe, ingen vil kunne besvære sig derover, da det, saavidt vi vide, er den første i denne Historie) der reddede den elskværdige Psyche af en forelsket Svøvers frygtelige Hænder. Skibet strandede paa de Italienske Kyster nogle Mile fra Capua, og Psyche var, beskjermet af Nereiderne eller Elskovsguderne, den eneste Person paa Skibet, der, formodentligen paa et Brædt, blev ført af Zephyrerne uden Skade i Land. Dog vilde Zephyrerne allene maaskee ikke været tilstrækkelige hertil; men ved Hjælp af nogle Siskere, som til Lykke vare ved Haanden, havde Sagen ingen Vanskeligheder.

Allt dette var nu meget lykkelig; men det var dog intet i Sammenligning med det siden Følgende. Een af Siskerne, som til Lykke besad et meget medlidende Hjerte, bar den forklædte Psyche, der fremfor alt efter den overstaaede Besværlighed trængte til at tørres og vederqvæges, hjem i sin Hytte til sin Kone. Denne (et godt trindt Menneske paa omtrent fyrgetyve Aar) yttrede

ual

ualmindelig Medlidenshed med denne saa indtagende unge Herres Ulykke, pleiede ham saa godt som det nogen sinde var hende mueligt, og kunde ikke see nok paa ham. Det forekom hende bestandig, saagde hun, som hun havde seet et saadant Ansigt som hans tilforn, og hun kunde neppe give sig til Taals, til den smukke Fremmede vilde blive i Stand til, efter indført Skik og Brug, at fortælle sin Historie. Men Psyche trængte til Nolsighed; hun blev altsaa bragt i Seng, og ved denne Leilighed opdagede Fiskerens opmærksomme Kone, at den formeente unge Mandsperson var en overmaade smuk Pige, endskjont ikke mere fuldt saa smuk som i sine Mandsklæder.

Det var naturligt, at der i det første Diebsk maatte opstaae en liden Misfornøielse over denne Forvandling hos hende; men denne lille forbigværende Sky veeg fort derefter for den inderligste og sømteste Glæde. — Thi, fort, man opdagede, at Fiskerinden Clonarion var den skjønne Psyches forrige Amme, hvilken Psyche (ved Hjælp af dette Navn) kjendte ligesaa let igjen, som Clonarion af Psyches Ansigtstræk, af hendes Lighed med hendes Moder Musarion, — men især af et lidet Tegn, som hun havde under det venstre Bryst — kjendte sin kjære Pleiedatter igjen.

Clonarion havde været vor Heltindes Moders fortroligste Slavinde, og den lille Psyche (eller Philoclea, som hun egentlig hedte) blev efter hendes Dødbetroet til Clonarions Forsorg. Navnet Psyche var
kun

Hun et Kiølenavn, som hendes Amme af Nærighed til hende havde aivet hende, og som den lille Philoclea, der aldrig havde hørt sig kalde andet end Psyche eller Psycharion, siden den Tid havde beholdt som sit virkelige Navn. Stratonicus havde overleveret den gode Clonarion sin da endnu spæde Psyche med en tilstrækkelig Sum i Guld, og befaleet hende, at opsøge hende i Nærheden af Corinth, da han der havde den bedste Leilighed til af og til ukjendt at see hende. Den unge Psyche, den samme Ammes Glæde og Stolthed, tiltog saaledes i Skjønhed, at man ikke kunde see noget Estværdigere. Haabet om at løse en god Sum for hende fristede endeligen nogle flette Mennesker til, da hun omtrent var fem til sex Aar gammel, hemmelig at stjæle hende, og sælge hende til Præstinden i Delphi. Et Halssmykke, hvori der hang et lidet Portrait af hendes Moder, og som den unge Psyche altid plejede at være prydet med, blev ogsaa solgt med hende, og tjente siden til Vidis paa, at hun virkelig var Stratonicus's gjenfundne Datter. Clonarion rykkede en god Deel af sine Haar af Hovedet, da hun savnede sin Psyche, og efter at hun havde tilbragt en temmelig Tid med at søge hende allevegne uden der, hvor hun var, vidste hun intet andet Middel til at befrie sig for sin Herres Bbrødelser for en strafværdig Estværladenhed, end at foregive, at hun var død, hvilken Opdiatelse det var saa meget lettere at gøre Stratonicus kaaløst med, som han just den Gana var indviklet i Forretninger,

ger, der hindrede ham i lang Tid fra at komme til Corinth.

Smidlertid fristede den arme Elonarion allevegne en Mængde besynderlige Hændelser, som omsider endte sig dermed, at hun ægtede en Fisker fra Egnen om Capua, som allerede var temmelig til Harene, og i hvis Dine hun den Gang i det mindste var ligesaa smuk som Thetis og Galatea. Hun havde beholdt sin kjære Pleiedatter i saa om en Erindring, at hun, for aldrig at glemme hende, havde givet en Datter, som hun selv var bleven Moder til, Navnet Psyche. Men dette Barns Død, hvilken indtraf næsten i samme Alder, som hendes Pleiedatter var i, da hun blev stjælen, oprev det gamle Saar igjen; og da den unge Psyches Billede altid formedelst disse Omstændigheder forblev hende i Tankerne, saa faldt det hende saa meget lettere at kjende hende igjen, uagtet dog fjorten eller femten Aar maatte have gjort nogen Forandring i hendes Ansigtstræk.

Vor Heltinde forsgede altsaa nu den gamle Fiskers lille Familie. Denne forandrede noget efter sit Opholdssted og drog til Egnen om Tarent, hvor han gav den smukke Psyche ud for sin Datter. Psyche sandt sig saa vel i de maadelige Omstændigheder, hun maatte leve i hos sin Pleiemoder, som om hun aldrig havde befundet sig i bedre, og gjorde sig al muelig Umage for at hjælpe hende ved flittigt Arbejde at fortjene Livets Ophold.

Ende

Endelig traf det sig af en Hændelse, at den unge Critolaos kom til at see vor Heltinde, som i sin reenslige Bøndedragt, pyntet med friske Blomster, snarere maatte forekomme den, der mødte hende i en Lund, som een af Dianes Legesøstre end som en fattig Fisker-datter. Den unge Mand' fattede den heftigste Lidenskab for hende. Da hans Kjerlighed var ligesaa dydig som inderlig, saa bragte han snart den medlidne Elonation paa sin Side; og da nu ogsaa Psyche var bleven vidende om, at Agathon var hendes Broder, saa var der intet, der havde kunnet gjøre hende følelseløs for et saa elskværdigt ungt Menneskes Tilbøielighed. I Grunden var Critolaos i adskillige Henseender den anden Agathon. Men Omstændighederne levede kun saa lidet Haab om, at en Forbindelse mellem dem nogensinde kunde blive muelig, at Psyche holdt sig forbunden til at skjule lige saa omhyggeligen, hvad der foregik til hans Fordeel i hendes Hjerte, som han med Kæsthed syntes at have foresat sig at opofre alle andre Betragtninger for sin Kjerlighed.

Endeligen vidste han ikke andet Middel at gribe til, end at gjøre den deelagtig i sit Hjertes Hemmelighed, hvis Bifald dermed han mindst kunde gjøre sig noget Haab om. Den besjelede Kjerligheds hele Betsalenhed vilde kun have formaet lidet hos en Archytas, om Critolaos ikke havde fortalt ham saa meget Overordentligt om sin elskede Psyches Dyd og Forstand, at hans Fader endeligen begrundte at blive opmærksom.

Archytas havde aldrig prøvet Kjerlighedens Dæmons Magt, men han var menneskekjerlig, god og langt ophøiet over de Fordomme og Betænkeligheder, der ellers ere sædvanlige ved saadanne Leiligheder. En smuk og dydig Pige var i hans Dine en meget ædel og fornem Skabning, hvis Værd Kjinghedens og Fattigdommens Skygge endog tjente til end mere at ophøie.

Neppes mærkede den unge Critolaos, at hans Fader begyndte at blive uenig med sig selv, førend han vovede at aabenbare ham den smukke Psyches Herkomst, hvilken Hemmelighed Clonaxion, uden dens Vidende, havde betroet ham. Archytas, som endnu erindrede at have hørt af Stratonicus's egen Mund den hele Historie om hans Kjerlighed til Musaxion, blev ikke lidet glad over denne Opdagelse. Han ønskede intet hellere, end at den, hans Søn var saa heftig indtagen af, maatte være hans kjereste Vens Datter. Men han vilde have Visshed om, at hun var det; og hertil forekom det blotte Vidnesbyrd af en Fiskers Kone ham for lidet. Han søiede Ansættelse til at faae Psyche selv og hendes saakaldte Almene at see. I den første Ansigt troede han at kunne opdage nogle Træk af hendes Fader. En Samtale med hende befæstede det fordeelagtige Indtryk, han havde følt ved at see hende. Han hørte hendes Historie med alle Omstændighederne, og sandt flere og flere Aarsager til ikke at tvivle om det, hans Søn,
uden

uden mindste Undersøgelse, holdt for en afgjort Sandhed. Det Halsmykke, Psyche havde maattet efterlade sig i Pythia's Hænder, forekom ham allene endnu at fattes for at være fuldkommen overbevist. Han sendte derfor een af sine Fortrolige til Delphi; og da Pythia saae, at en Mand af saadan Vigtighed tog sig af hendes forrige Slavindes Skjebne, gjorde hun ingen Indvendinger imod at udlevere dette Kjendetegn paa hendes Herkomst. Nu troede Archytas at være berettiget til at ansee Psyche for en Datter af en Ven, hvis Minde var ham dyrebart, og fra nu af var der ham intet vigtigere end at see hende jo før jo hellere indlemmet i sin Familie. Hun blev altsaa Critolaos's Gemalinde, og denne Forbindelse var naturligviis en ny Bevæggrund for ham til at tage sig med saa megen Sver af Agathon's Befrielse, som vi foran have seet.

Fjerde Capitel.

Noget, man kunde forudsee.

Agathon havde vel begyndt meget tidligere at leve, end man ellers pleier; men han var dog endnu langt fra ikke gammel nok til ganske at unddrage sig Berøden. Imidlertid troede han at være berettiget til,
efter

efterat han allerede to Gange havde spillet en ikke uanseelig Rolle paa det offentlige Livs Skueplads, og, af en ung Mand at være, havde spillet den temmelig godt, — saalænge han ikke fik noget særdeles Kald til at tjene sin Nation, eller saalænge den ikke uundgaelig behøvede hans Tjeneste — at trække sig tilbage til det private Livs Grændser; og beri stemte den vise Archytas's Grundsetninger fuldkommen overens med hans Tænkemaade. En Mand af mere end sædvanlige Evner har, sagde Archytas, nok at gjøre med at arbejde paa sin egen Forbedring og Fuldkommengjørelse. Han er meest skicket til denne Forretning, efterat han ved en Række vigtige Erfaringer har begyndt at lære at kjende Verden og sig selv; og i det han arbejder saaledes paa sig selv, arbejder han tillige for Verden. Han bliver derved saa meget mere skicket til at gavne sine Venner, sit Fædreland og Menneskene overhovedet, og paa ethvert Bink af sin Pligt — det være i en større eller mindre Kreds, offentlig eller privat, med mere eller mindre Glimmer — at medvirke til det hele Almindeliges Bedste og Fremme.

I Følge denne Maxime syffelsatte Agathon sig, efterat han havde begyndt at betragte Tarent som sit Hjem, fornemmeligen med de mathematiske Videnskaber, med at grandstke efter de naturlige Ting's Kræfter og Egenskaber, med Astronomien, kort, med den Deel af den speculative Philosophie, der fører os

paa

paa Sagtagelsens Wei til en tilforladelig, kjønt ikke fuldkommen Kundskab om Naturen og dens majestætiske simple, vise og velgjørende Love. Med dette høie Studium, hvor Archytas's Billedning fornemmelig kom ham til Hjelp, forenede han Læsningen af de bedste Skribenter af alle Classer (især Historiekriverne) og Studeringen af Oldtiden og Sproget, da han ansaae dette Studium for eet af de allercædleste eller eet af de allerunyttigste i Verden, eftersomhelst det drives enten paa en philosophisk eller en blot mechanic Naade. Ikke sjelden tilsidesatte han disse anstrængende Studeringer, for, som han sagde, at spæge med Muserne; og det naturlige Sving, hans Genie havde, gjorde ham dette Slags Sindsforlystelser saa behageligt, at det ofte faldt ham tungt igjen at rive sig løs derfra. Ogsaa Musikken, Digtekunstens Søster, og de dannende Konster, hvis høiere Theorie endelig taber sig i Philosophiens hemmeligbedesfulde Dyb, naede Deel i hans Tider, og hjalp ham at undvige det alt for Censformige i hans Hands Sysselsættelse, og afvende de skadelige Følger, dens Indskrænkning til et eneste Slags Gjenstande vilde have draget efter sig.

De hyppige Samtaler, han havde med den vise Archytas, bidroge meget, maaskee det meste til at bestjerme hans Aand ved dens dybsindige Forskning efter de oversandselige Gjenstandes Natur for at komme paa Afveie. Agathon, som i forrige Tider, med
dens

dens alt blev til Skælsse i hans Sjæl, lod sig alt for let aflukke sit Bifald, fandt derimod nu, da han filosoferede med koldere Blod, næsten alting underkastet Tvivl. Tallet paa de menneskelige Begreber og Meninger, der udholdt en rolig, koldfindig og usiagtig Prøve, blev med hver Dag mindre for ham; de dogmatiske Vises Systemer forsvandt efterhaanden og opløste sig for den prøvende Fornufts Straaler, ligesom de Luftcasteller og fortryllede Høuser, vi mangen en Sommermorgen troe at see i dustende Skyer, opløse sig for den opstaaende Soel.

Den vise Archytas billigede vel sin Vens bestredne Scepticismus; dog bestjærmede han ham — ved at føre ham tilbage fra hans alt for dristige Reiser i Ideernes Land til de saa simple men des mere uskætteerlige Sandheder, der synes at være den Ledetraad, hvorved Væsenernes almindelige Fader vil føre os sikkert igjennem Livets Labyrinth, — tillige for hiin fuldkomne Uvisshed i Aanden, som formedelst Villiens Forsagthed og Raadvildhed bliver saa farlig for vort Livs Nolighed og Lyksalighed, at den meest fortryllede Enthusiast's Tilstand synes at fortjene Fortrin for den, hine Vise, som af lutter Frygt for at tage feil, omsider aldeles ikke mere fordriste sig til at sige Ja eller Nei, befinde sig i. Birkelia ligner Fornuften i denne Henseende lidet Doctor Peter Rezio af Agnero. Den har saa meget at indvende imod alt, hvad vor Sjæl skal fødes

fødes med, at denne ligesaa vel omsider maatte omkomme af Inanition, som de ulykkelige Statholdere paa Den Barataria ved den Diæt, deres alt for betænksomme Livlæges forenkede Stav fordømte dem til. Det Bedste i dette Fald er at hjælpe sig som Sancho. Den almindelige Menneskesands, hiin mindst bedragselige Følelse af det Sande og Gode, og hiin indsvortes Bevidsthed om, hvad der er ret og altsaa Pligt for fornuftige Væsener, som Naturen har meddeelt alle Mennesker, kunne bedst sige os, hvad vi skulle holde os til; og dertil maae de største Nander, tidligere eller sildigere, komme tilbage, dersom de ikke ville have samme Skjebne som Oldesader Noahs Due, at streife allevegne om og ingensteds finde No.

Femte Capitel.

Agathon bliver forvildet paa Jagten og støder i et gammelt Slot paa en meget uventet Gjenstand.

Uagtet alle de mange forskjellige Forretninger, hvormed vor Helt til sin egen Fordeel tilbragte sin Tid, beholdt han dog mange Timer tilovers, som han beligede Beskæftigelse og den selskabelige Fornøielse, og for sin Nolighed alt for mange, hvori et Slags sød uimodstaaelig Tungsiindighed førte hans Sjæl tilbage til de fortryllende Egne, som vi allerede i det andet Capitel af denne Bog have talet om.

En saadan Sindsforsfatning er man fornemmeligen for at opholde sig paa Landet, hvor man har Leilighed til at overgive sig mere usforstyrret til sine Tanker end under det selstabeligere Rjeshædelsens Udspredelser og Forretninger. Naarhan besøgte derfor ofte et Landgæds, som hans Svoger, Critolaos, eiede nogle Mile borte fra Tarent, og hvor han i hans Selskab undertiden forlystede sig med at gaae paa Jagt.

Her traf det engang, at de bleve overraskede af et Uveir, der i det mindste var ligesaa stærkt som det, der efter to Gudinders Foranstaltning kysede Æneas og Dido sammen i een og samme Hule. Men her viste der sig ingensteds nogen beboelig Hule, som tilod dem deri at søge Ly for Uveiret. Det værste var endnu, at de vare komne bort fra deres Folk, og en Tidlang vare uvidende om, hvor de befandt sig: — et Tilfælde, hvori der i og for sig kun var lidet overordentligt, men der, som man strax vil see at see, desuagtet foranlediaede en Tildragelse, som var een af de lykkeligste, vor Helt nogensinde havde oplevet.

Efterat de endeligen havde fundet ud af Skoven, kjendte Critolaos Egnen igjen; men tillige saae han, at de befandt sig nogle Mile borte fra deres Hjem. Uveiret rasede uophørlig endnu, og det nærmeste Sted, der fandtes, hvor de kunde tye hen, var et eensomt Landskæd, som havde været beboet i noget over et Aar af en fremmed Dame af en meget besynderlig Caracteer. Man formodede af nogle Omstændigheder, at det maatte
være

være en Enke efter en anseelig og formuende Mand, men det havde hidindtil været umueligt at faae hendes Navn og hendes forrige Opholdested at vide, eller forme efter, hvad der kunde have bevæget hende til at forandre det og leve aldeles skilt fra den øvrige Verden. Røgtet løftede hendes Skønhed op til Skyerne; dog var der ingen, som kunde rose sig af at have seet hende. Overhovedet havde man en Tidlang tallet meget om hende, ja endog saa meget mere, jo mindre man vidste. Men da hun syntes at have foresat sig fuldt og fast, ikke at bryde sig derom, saa havde man endeligen ophørt med eet at tale om hende, og fundet det bedst at overlade det til Tiden at opløse den Hemmelighed, der maatte ligge skjult under denne Dame og det besynderlige Liv, hun førte. Maafee, sagde Critolaos, det er en anden Artemisia, som, for at kunne uforstyrret overgive sig til sin Kummer, har besluttet at begrave sig levende i denne Orken. Jeg har allerede længe været begjærlig efter at faae hende at see. Dette Uveir skal, haaber jeg, skaffe os Leilighed dertil. Hun kan ikke negte os Tilflugt i hendes Hus; og naar vi først ere komne over Dørtrinet, skulle vi nok finde Mid- del til at faae hende i Tale. Men dog denne Lykke endnu ikke er b even nogen i denne Gan til D. el.

Man kan let forestille sig, at Agathon, hvor li- gegnyldigt end det he'e Kjøn havde været ham, siden han forlod den skønne Danae, dog maatte blive begjærlig efter at lære at kjende saa overordentlig en Person. De
 ankam

ankom til den yderste Port paa en Gaard, der sitarere saae ud som et fortryllet Slot, end som en landlig Bøllig i Jonisk eller Corinthisk Smag. Formedelst det flotte Veirlig, deres indstændige Bøn, og maaskee og formedelst deres gode Anstand blev det dem tilladt at komme ind. Nogle gamle Slaver førte dem ind i en Sal, hvor man med megen Venlighed nødede dem at modtage alle de smaa Tjenester, de behøvede i den Tilstand, de vare i.

De Fremmedes Figur syntes at sætte Folkene i Huset i Forundring og at opvække det Begreb om dem, at det maatte være Folk af Betydning. Nogle Malerier, som Salen var prydet med, tiltrak sig strax Agathons Opmærksomhed i saadan Grad, at han derover ikke blev vaer, at en Slavinde, som var nærværende, betragtede ham med endnu større Opmærksomhed. Denne Slavinde saae ud som et Menneske, der ikke veed, om det skal eller ikke skal troe sine egne Dine; og efterat hun havde stirret i nogle Minuter med den største Forundring paa ham, forsvandt hun med eet af Salen.

Hun løb saa hastig for at komme ind til sin Beherskerinde, at hun blev ganske aandeløs. "Hvem mener De vel, min Beherskerinde! (sagde hun anpustet) der er nede i Salen? Har ikke Deres Hjerte allerede sagt Dem det? Diana være mig naadig! Hvad er det for en Hændelse! Hvo skulde endog i Drømme have kunnet indbilde sig det? Jeg veed ikke af Forundring, hvor jeg selv er."

Jeg

Jeg troer virkelig, Du ikke er ved Dig selv, svarede Damen lidet bestyrtet: Hvem er der da i Salen?

"O, ved Gudinderne! det var nær ved, jeg ikke havde troet mine egne Øine. Men jeg kjendte ham dog ved første Diekast, endskjønt han er bleven lidet større, end han var. Der er intet vissere i Verden; det er ham, det er sandelig ham.

Plag mig ikke længere med Dit hemmelighedsfulde Todsjerie, raabte Damen med tiltagende Bestyrtelse. Zal, Tasse! hvem er det?

"Men De kan dog heller ikke gjette nogen Ting, naadige Fru! Hvem det er? — Jeg siger Dem jo, at Agathon er nede i Salen! — Ja, Agathon! der kan ingen Ting være vissere end det! Hans selv eller hans Gjenfærd, een af dem er det. Thi den, der fødte ham til Verden, kan ikke kjende ham bedre, end jeg kjendte ham, saasnart han kastede den Kappe fra sig, han var indsvøbt i, da han kom."

Den gode Pige vilde vist vedblevet længere endnu at lade Munden løbe i denne Tone (thi hendes Hjerte flød over af Glæde), dersom hun ikke pludselig var bleven vaer, at hendes Beherskerinde var sjunken besvimmeligt tilbage paa sin Sopha. Hun bestræbte sig i nogen Tid forgjeves for at bringe hende til sig selv. Endelig fik den skønne Dame sin Bevidsthed igjen, men kun for at ærgre sig over sig selv, fordi hun fandt sig saa sølsom endnu.

"De

"De gjør jo os ganske bange for Dem, raabte Slavinden. Naar De falder i Besvimelse allene ved at høre hans Navn, hvorledes vil det da gaae, naar De seer ham, selv? Skal jeg gaae og strax bringe ham op?"

Bringe ham op? svarede Damen: nei, jeg vil ikke see ham!

"De vil ikke see ham? Hvad er det for et Gudfald! Men det kan ikke være Deres Alvor. O, De skulde kun see ham! Han er saa smuk, han er, synes mig, smukkere end han nogensinde har været. De maa see ham! — Det vilde være uforsvarligt, om De lod ham gaae igjen, uden at han havde seet Dem. Hvorfor havde De ellers —"

Tie! Ikke et Ord mere! (raabte Damen). Gaa bort fra mig! Men understaae Dig ikke at lade Dig see mere nede i Salen. Dersom det er ham, saa vil jeg ikke, han skal kjende Dig. Jeg haaber dog ikke, Du allerede har forraadt mig?

Nei, naadige Fru! svarede hendes Fortrolige: han har endnu ikke seet mig; thi han syntes ganske fordybet i Betragtning af Malerierne, og det forfom mig, jeg horte ham een eller to Gange at sukke. Formodentlig . . . ."

Du er ikke klog (saldt Damen hende i Ordet). Gaa, siger jeg: jeg vil ikke see ham, og han skal heller ikke vide, i hvis Huus han er. Dersom han kommer efter det, saa — har Du mistet Din Veninde!

Slav

Slavinden gif altsaa bort, i Haab om, at hendes Beherskerinde vel vilde betænke sig, og — den skjønne Danae blev allene.

Til at fortælle alt, hvad der foregik i hendes Hjerte, vilde der behøves nogle Ark, endstønt det ei engang varede i fulde sex Minuter. Hvilken en Raadvildhed! hvilken en Tummel af med hinanden stridende Bevægelser! Hun havde til dette Dieblif elsket ham saa smt, og troede dog nu at føle, at hun hadede ham. Hun frygtede for at see ham, og længedes dog inderlig derefter. Hvad havde hun ikke en Time forud givet for at see denne Agarhon, som, sin Utafnemmelighed, sin Utroskab uagtet, beherskede hendes hele Sjæl! hvis Vortreise havde gjort al den Lyksalighed, hun nød i sin forrige Tilstand, hendes Ophold i Smyrna, hendes Venner, hendes Rigdomme utaalelige for hende! hvis Billede med hendes fortryllende Erinbring om hendes forrige Lyksalighed var det eneste, der endnu havde noget Værd i hendes Dine! Men nu, — da hun vidste, det stod til hende, om hun vilde see ham eller ikke — nu vaagnede med eet hendes hele Stolthed og syntes ikke at kunne beslutte sig til at tilgive ham. Om end Kjerligheden for et Dieblif fik overhaand, saa satte dog Frygten for at finde ham ufølsom hende strax igjen i hendes forrige Korlegenhed.

Til alt dette kom endnu en anden Betragtning, som maastee kunde synes alt for delicat for en Danae,

nae, dersom vi ikke kunde sige til hendes Retfærdiggjærelse, at vor Helts Klugt, Opdagelsen af de Aarsager, der havde drevet ham til denne ulykkelige Beslutning, og Tanken om, at det var hendes egne Feiltrin, der havde gjort hende foraaetelig hos den eneste Mand, hun nogenstinde havde elsket — havde forarsaaet en mærkværdig Revolution i hendes hele Tænkemaade. Danae lod sig ikke af de Vebreidelser, hun havde at gjøre sig selv og hvoraf maaskee en god Deel kom paa hendes Omstændigheders Regning, afkrække fra det ædle Forsæt at hellige sig til Dyden i en Alder, hvor dette Forsæt endnu var nogen Fortjeneste. Vi ville ikke negte, at et Slags forelsket Fortvivlelse havde den største Deel i det overordentlige Skridt, at forvise sig selv fra en Verden, hvori hun blev tilbedet, til en Ørken, hvor den Frihed, hun havde til at underholde sig med sine Følelser, var den eneste Fornøielse, der kunde gjøre hende skadesløs for saa store Offere. Men der hørte dog ingen almindelig Sjæl til i de glimrende Omstændigheder, hun var vant til at leve i, at kunne overgive sig til en saadan Fortvivlelse og vedblive et Forsæt, som enhver svagere Sjæl snart maatte bukke under for. Havde hun i Smyrna eller noget andet Sted kunnet mangle Leilighed til at erstatte sig Tabet af en Elsker, naar det blot havde været hende om en Elsker at gjøre? Men hendes Kjerlighed til Agathon var af en ædlere Natur, var

saa

saa nær beslegtet med Kjerligheden til Dyden selv, at vi have Marsag til at formode, at hiin i den fulde komne Skilsmisse fra Verden, vor Heltinde levede i, omsider vilde have tabt sig ganske i denne. Og just fordi hendes Kjerlighed til Dyden var oprigtig, gjorde hun sig en besøiet Betænkning over at udsætte sig, ved Bevidstheden om sit Hjertes usfrivillige Svaghed for den alt for elskværdige Agathon, for den Fare at blive henreven med ham, om hans forrige Følelse (som jo var alt for mueligt) skulde vaagne igjen i ham. En Tanke, der let, uden nogen overdreven Mening om sine Yndigheds Magt, kund opstaae i hende, og som den Mistro til sig selv, den sande Dyd altid er parret med, ikke maatte give en liden Vægt hos hende.

Saaledes stred nu Kjerlighed, Stolthed og Dyd i hendes raadvilde Hjerter baade for og imod hendes Begjærighed efter at see Agathon. Hvad Udfaldet blev, er det let at gjette. Kjerligheden maatte ikke være Kjerlighed, dersom den ikke havde fundet Middel til omsider at bringe Stoltheden og Dyden selv paa sin Side. Kjerligheden opvakte Begjærighed hos hiin om at see, hvorledes Agathon vilde forholde sig, naar han saa pludselig og uventet kom Danae, den i forrige Tider saa høit elskede og saa grusomt fornærmede Danae, for Dine, og opmuntrede denne til at tiltroe sig selv Styrke nok til ikke at blive for meget rørt af den Henrykkelse, dette Syn maaskee vilde sætte ham i. Kort, Resultatet af denne indvortes Strid blev endelig, at hun just

nod i Begreb med at kalde sin Fortrolige (den eneste, hun havde taget med sig ved sin Vortreise fra Smyrna) ind igjen, for at give hende de fornødne Forholdsordres, da denne Slavinde traadte ind af sig selv for at meide sin Beherskerinde: At begge de Fremmede indstændigen bade om Tilladelse til at blive fremstillede for Eierinden af dette Huus.

En ny Forlegenhed, hvilken ingen, som kjender det qvindelige Hjerte, vil forundre sig over. Den gode Danaes bankede virkeligen i dette Dieblik saa stærkt, at hun trængte til at berolige sig noget, inden hun torde vove at underkaste sig saa haard en Prøve.

Sjette Capitel.

Et Studium for Sjecemalerne.

Medens hun arbejder paa at blive enig med sig selv om, hvad hun skal beslutte sig til og hvorledes hun skal forholde sig ved saa inderlig en ønsket og saa hellig en frygtet Sammenkomst, vende vi et Dieblik tilbage til vor Helt i Salen.

Jo mere Agathon betragtede de Malerier, Bæggene der vare behængte med, des mere levende indbildte han sig, at han havde seet dem i — Danaes Landhuus i Smyrna. Men han kunde saa lidet forestille sig, ved hvad for et Tilfælde hun skulde være kommen hid fra det sidstnævnte Land, at han endog holdt det for mindre umueligt,

ligt, at hans Gubbildningskraft bedrog ham. Tilmed kunde jo den samme Mester have gjort adskillige Copier af sine Stykker. Men naar han igjen heftede sine Pline paa en Luna, der betragtede den sovende Endymion med Kjærlighedens Pline, saa troede han med saadan Visshed at gjenkjende dette Stykke for det samme, for hvilket han i en Høugesal hos Danae ofte havde staaet hele Fjerdedeel Timer fordybet i beundrende Henrykkelse, at det var ham umueligt at fornegte sin Overbesviisning. Den Forvirring, han derved blev sat i, er ubeskrivelig. "Skulde Danae — men hvor kunde det være mueligt?" — Og dog syntes alt det Besynderlige, Critolaos havde sagt ham om Behoerinden af dette Huus, at bestyrke den Tanke, der nu opsteg i ham og som han neppe dristede sig til at tænke sig til Ende. Den skønne Danae maatte have været tilfreds, om hun havde seet, hvad der foregik i hans Hjerte. Han vilde ikke været mere forfærdet for at træde frem for en fortørnet Guddoms Ansigt, end han var det for Tanken om at vise sig for denne Danae, som han paa rum Tid havde vant sig til igjen at tænke sig ligesaa uskyldig, som hun forekom ham foragtelig og forhadet, da han forlod hende. Smidlertid undertrykte Længselen efter at see hende omsider alle de andre Følelser, der satte hans Hjerte i Bevægelse. Hans Urolighed var saa synlig, at Critolaos tydelig kunde mærke den. Agathon vilde have gjort bedre i, om han havde aabebaret ham Aarsagen dertil. Men han gjorde de

ikke, han hjalp sig med den almindelige Udflugt, at han ikke befandt sig vel. Desuagtet røbede han saa utaalmodig en Begjerlighed efter at see Husets Beboersinde, at hans Ven af alt, hvad han saae og hørte, begyndte at formode, at der maatte være een eller anden Hemmelighed skjult derunder, hvis Udvikling han ventede begjerlig efter. Smidlertid kom den Slave, de havde assendt, tilbage med Svar: At han havde Befaling at føre dem ind til hende.

Her føle vi os mere end nogensinde fristede til at ønske, at denne Bog ikke maatte blive læst af nogen, som ikke troer, der gives skjønne Sjæle. Den Situation, man om saa Dieblikke vil see vor Helt i, er uimodsigelig een af de betænkeligste, man nogensinde i sit Liv kan komme i. Om det end var phantaserede Characterer, vi skildrede, vilde vi neppe befinde os i mindre Forlegenhed, end Agathon befandt sig i, da han med bankende Hjerter og et beflemet Bryst fulgte med Slaven ind i et Forgemak for i Dieblicket at see en Ubeskjendt, som han næsten med lige megen Heflighed ønskede og frøgtede for at see Danae i. Men da Agathon og Danae ligesaa vel ere historiske Personer, som Brutus, Porcia og hundrede andre, som, uagtet de ikke tænkte og handlede som sædvanlige Folk, dog ikke deemindre afgjort have existeret i Verden, saa bryde vi os kun lidet om, hvorledes een og anden af dem, der fælde en gunstig eller ugunstig Dom om denne Bog, overensstemmende med deres moralske Begreber,

ber, maatte fordre, at denne Agathon og denne Danae skulde have handlet eller formode, de vilde have handlet, om de ikke havde været, hvad de vare. Det er vor Skyldighed at fortælle, ikke at digte, og det er ikke vor Skyld, om Agathon ikke ved denne Leilighed forholder sig viis og heltmodig nok, eller om Danae ikke skulde lade den qvindelige Stoltheds Rettigheder forblive saa usforkrænke, som mange andre — der takke Himmelen for, at de ikke ere Danaer — i hendes Sted vilde have formaaet det.

Den skønne Danae ventede, siddende i en Sofa, med saa megen Styrke paa dette Besøg, som en qvindelig Sjæl, der tillige er saa sølsom og fyrig, som en saadan Sjæl kan være det, nogensinde er i Stand til at beholde. Men hvad der foregik i hendes Hjerte, maae de af vore Læserinder, der formaae at sætte sig i hendes Sted, læse dem til i deres eget. Hun vidste, at der var en anden Mand med Agathon. Denne Omstændighed kom hende til Hjælp; men Agathon befandt sig kun lidet lettet derved. Døren til Forgemakket blev af Slavinden aabnet for dem. Han kjendte sit Hjertes Beherskerindes Fortrolige ved første Blik igjen, og nu kunde han ikke mere tvivle paa, at den Dame, han om saa Dieblikke skulde see, var Danae. Han samlede hele sit Mod, i det han skjelvende fulgte med ustadige Skridt bag efter sin Ven Critolaos. Han saar hende — vilde icke hen til hende — kunde ikke —

Bestede sine Øine paa hende — og sank, overvældet af sine alt for heftige Følelser, om i sin Vens Arme.

Med eet glemte den skønne Danae alle de store Beslutninger om at forholde sig rolig og kold som det havde kostet hende saa megen Noie at fatte. Hun sprang hen til ham med øiensynlig Æmhed og Bestyrtelse, tog ham i sine Arme og gav sin heftige Følelse frit Løb, uden at tænke paa, at der var et Vidne tilstæde, som nødvendig maatte falde i Forundring over alt, hvad han saae og hørte.

Men Eritolaos's gode Hjerte og den Sympathie, hvorved skønne Sjæle i saa Dieblikke blive fortrolige med hinanden, nødte ham til at forholde sig i en Forsatning, han var saa uforberedt paa, i alle Maader, som om han i mange Aar havde været fortrolig med deres Kjærlighed. Han bar sin Ven hen paa Sophaen, hvor Danae kastede sig ved Siden af ham; og da han nu allerede vidste nok til at see, at han ikke her mere var til nogen Nytte, saa trak han sig uformærkt langt nok bort til at befrie vore Elskende fra at underkaste sig en Tilbageholdenhed, der, i saa overordentlige Dieblikke, er en styrrer Marter, end ufølsomme Folk formaae at forestille sig.

Efterhaanden begyndte Agathon stiddende ved den følelsesfulde Danaes Side og omslynget af een af hendes sunnede Arme, igjen at kunne trække Veiret. Hans Ansigt hvilede paa hendes Bryst og de udvældende Taarer, hvormed hun sølte, det begyndte at vædes, vare

det

det første, der tilkjendegav hende, at han igjen kom til sig selv. Den første Bevægelse, hun yttrede var en Bestræbelse for at trække sig fra ham; men hendes Hjerte negtede hende Kraft dertil. Det sagde hende, hvad der foregik i hans; og hun følte sig for svag til at berøve ham en Lindring, som han syntes saa meget at trænge til og som han virkeligen ogsaa trængte til. Det varede ikke længe, førend den Breidelse opstod i ham, at han var uværdig til saa stor en Godhed. Han reiste sig, kastede sig for hendes Fødder, omfavnede hendes Knæ, forsøgte at see paa hende og sank, da han ikke kunde udholde hendes Ansigt, med Ansigtet, oversvømmet med Taarer, ned i hendes Skjød. Danae kunde nu ikke tvivle paa, at han elskede hende, og det kostede hende en utrolig Anstrængelse at blive Herre over den Henrykkelse, denne Visshed satte hende i. Men det var foruðdent at gjøre Ende paa denne alt for rørende Scene.

Agathon kunde endnu ikke tale. Og hvad skulde han og have sagt? — Jeg er tilfreds, Agathon! sagde hun med en Stemme, der imod hendes Villie røbede, hvor tungt det faldt hende at holde sine Taarer tilbage, — jeg er tilfreds! Du seer en Veninde igjen; og jeg haaber, at Du i Fremtiden vil finde hende mindre uværdig til Din Nættelse end tilforn. Ingen Undskyldninger, min Ven! — thi Agathon vilde frembragt noget, der lod til at skulle været en Undskyldning, som han, i den heftige Bevægelse han var i, vel neppe vilde have

have skilt sig fra til sin Fordeel — thi Du skal ikke høre nogen Bebreidelse af mig. Vi ville kun erindre os det Forbigangne for at nyde en des renere Fornøielse over at see hverandre saa ufornodentlig igjen. — Edelmødige, guddommelige Danae! raabte Agathon, henrykt af Taknemmelighed og Kjerlighed. — Heller ingen Besømmelser, Agathon! (afbrød hun ham,) intet Svarmerie! Du er alt for rørt. Sæt Dit Sind! Der bliver Tid nok for os til at gjøre hinanden Regnskab for alt, hvad der er foregaaet, siden vi sidst saae hinanden. Lad mig ublandet nyde min Fornøielse over at have fundet Dig igjen! Det er den første, der siden vor Skilsmisse er bleven mig til Deel.

Med disse Ord — (hvoraf hun virkeligen gjerne kunde spare de sidste, dersom det altid var mueligt at være Herte over sit Hjerte) — reiste hun sig, nærmede sig Critolaos og gav den mere end nogensinde fortryllende Agathon Tid til at bringe sit Sind i en roligere Tilstand.

Hvad denne rørende Scene maatte have for Følger, er det let at forudsee. Danae og Critolaos b'evne snart fortrolige Venner. Denne unge Mand tilstod sig selv, at han, paa sin Psyche nær, ikke havde seet noget Fuldkomnere end Danae; og Danae hørte med megen Fornøielse, at Critolaos var den smukke Psyche's Gemal, og at Psyche var Agathons gjensfundne Søster. Det kostede hende ikke megen Møie at

at overtale sine Gjæster til at modtage Mattely i hendes Huus. Hun fortalte sin Ven, at hun, ved sin Tilbagekomst til Smyrna, snart var kommen efter Aarsagen til hans hemmelige Vortreise. Hun dulgte ikke for ham, at hendes Smerte over at have mistet ham havde bevæget hende til den besynderlige Beslutning at forlade Verden, og i een eller anden afliggende Ørken at straffe sig selv for sine Svagsheder og Feilcrin i sit foregaaende Liv. Dog, søiede hun til, haabede hun, at han, naar hun engang fik Leilighed til at meddele ham en fuldkommen oprigtig- og omstændelig Beretning om hendes Hjertes Historie, til den Tid hans Omgang, saa at sige, havde givet hendes Sjel et nyt Væsen, — vilde finde Aarsag til, om ikke altid at undskylde hende, saa dog til mere at beklage hende end fordømme hende.

Frygten for at opvække den Tanke hos hende, at hun ved det, der i forrige Tider var forefaldet mellem dem, skulde have tabt noget af hans Høiagtelse, tvang vor Helt til en Tidlang at indslutte sine heftige Følelser i sit Hjerte. Danae blev imidlertid gjort bekjendt med Archytas's Familie, efterat der forud var blevet aftalt mellem Agathon og Critolaos, at det forrige Forhold, som Critolaos var bleven vidende om at have været mellem Agathon og Danae, for det første skulde forblive en Hemmelighed. Man var nødsaget til at elske hende, saasnart man saae hende, og jo bedre man lærte at kjende hende, des mere

mere vandt hun. Det var desuden een af hendes Fuldkommenheder, at hun vidste meget let og uden allermindste Tvang at rette sig efter alle Personer og Omstændigheder, og finde sig i hvad Slags Omgang det end var. Hvor kunde det altsaa være andet, end at hun inden søie Tid maatte blive ved de smmeste Venstabsbaand forbunden med en saadan Familie! Endog den vise Archytas fandt Behag i hendes Selskab, og Danae gjorde sig en Fornøielse af at bidrage ved sin behagelige Omgang til at lette en Olding af saa sjeldne Fortjenester de smaa Besværigheder, der fulgte med hans Alderdom. Men intet var at ligne ved den Tilbøielighed, Psyche og Danae indgjøde hinanden. Aldrig har der maaskee hersket et saa fuldkomment Venstabs mellem to Fruentimmere, der vare saa skikkede til at være Rivalinder.

Man vil let forestille sig, om Agathon tabte noget derved. Han saae hver Dag den skjøne Danae; han nød alle de Nøttigheder, en Broder tilkommer, hos hende: men — hvor skulde det været mueligt, at han altid kunde lade sig nøie med dem?

Syvende Capitel.

Forberedelse til Danaes Historie.

Naar vi holde alt, hvad der i det andet Capitel af denne Bog er sagt om vor Helts Disposition i Henseende

seende til den skønne Danae, ved Siden af de Indtrykke, som deres uformodentlige Sammenkomst og den daglige Omgang, der nu igjen fandt Sted imellem dem, maatte gjøre paa hans Hjerte og formodentligen ogsaa paa hans Sandser, naar vi desuden overveie, at Kjærligheden var et Slags Fornødenhed for en Sjæl af saa megen Følelse, som hans, i den Frihed og ledige Tilstand, hvori han levede i Tarent, saa ville vi finde det meget begribeligt, at det ganske stod til Danae at gjøre af ham alt, hvad hun fandt for godt.

Dette forudsat, vil der maaskee kun være saa, som ikke ville vente, at hun anvendte den Magt, hun igjen havde opnaaet over ham, til at skabe sig en Gemal af ham: en Formodning, som mange Omstændigheder gjøre sandsynlig, og som næsten stiger til Visshed, naar vi føie den Omstændighed til, at hun havde fast besluttet, ikke mere i en vis Forstand at være Danae for sin Ven.

Denne sidste Omstændighed opvækker Formodning om, at hun maatte have havt Anledning til at fatte een for vor Helt saa utilfredsstillende Beslutning, og dette fører os naturligen paa den Tanke, at Agathon maatte have gjort Forsøg paa at gjøre sine Rettigheder som favoriseret Tilbeder gjeldende igjen hos hende. Smid- lertid vilde dog en saadan Tanke gjøre ham Uret. Ikke vil dette sige, at der jo i visse svage Øieblikke fattedes ham det Herredømme over hans Billie, som, efter Sædelærernes Dom, er mere mechanic end frivilligt, og at den vise Natur kun er os medgivet for at advare os om

fore-

forestaaende Farer og opfordre os til Modstand. Men den Høiagtelse, hans smukke Venindes hele Forhold indgjød ham, den Opreisning han var hende skyldig, den Frugt, han havde for, at hun snarere skulde ansee saadanne Friheder, som Venskabet's Fortrolighed ellers kunde retfærdiggjøre, for et Forbud for ydmygende Friheder end for Beviser paa hans Følelse, alt dette gjorde hans Omgang med hende i alle Maader saa tilbageholden som den første Kjerlighed. Men paa den anden Side gjorde alt dette ham i Dieblikke, hvor den nærværende Følelse, forstærket ved Erindringer om det Forbigangne, rørte hendes Hjerte, des farligere for hende; og det var mere mod sig selv, end imod ham, at Danae væbnede sig ved Beslutninger, hvis Standhaftighed hun maaskee ligesaa meget skyldte hans Tilbageholdenhed som sin egen Dyd Tappen for.

Intet er vel vissere, end at hun maatte have forholdt sig netop saaledes, om hun havde havt den forbemeldte Hensigt; dog er det desuagtet ligesaa vist, at hun blot forholdt sig saaledes, fordi hun ikke havde denne Hensigt, men, trods alle sin Elfers Bestræbelser og alle sit eget Hjertes Fristelser, fast havde besluttet, ikke at gjøre noget Drag af hans Svaghed.

Vi have forgjeves gjort os Umage for at finde Aarsagen til saa overordentlig en Beslutning i een eller anden egennyttig Tilbøielighed eller Lidenkab. Hun elskede Argathon, hun blev elsket høiere igjen, end hun nogenstunde havde været elsket af ham, og Archytas's hele

Huus

Huus var indtaget af hende. Hendes Historie var ubekjendt i Tarent; og hvo kunde falde paa, at hun selv skulde været troskyldig nok til at fortælle den? Neathon anvendte al Kjerlighedens Betsalenhed, alle Sympathiets sømme Forsørelser, han anvendte alt, hvad der kan føre en skjøn Sjel i Fristelse og gjøre et halvt overvundet Hjerte aldeles vaabenløst, for at røkke hendes Beslutning. Med hvilken Besejelse skildrede han hende den af Dyden helligede Kjerligheds Saligheder, skildrede han hende den Salighed, de kunde love sig af en Kjerlighed som deres! Hvor tungt faldt det hende i saadanne Timer, eller, rettere, hvor var det hende mueligt i saadanne Dieblikke at staae sig for den Gld, han talde med, den Henrykkelse, der yttrede sig i alle hans Træk, den Kjølelse, der ofte, midt i hans Bestræbelser for at overtale hende, qualte Ordene paa hans Læber og forarsagede en Taushed, hvis stumme Betsalenhed sagde et medfølsende Hjerte uudsigelige Ting! Hvad kunde der vel, for Elskovsgudernes Skyld, bevæge hende til at gjøre Modstand, hvad kunde der gjøre hende i Stand til at forblive standhaftig? — "Egensindighed?.. — Antaget endog, at det er rigtigt, at de vigtigste af de Skønnes Beslutninger som oftest ikke have nogen anden Drivesjeder, saa kunde det dog vel ikke her være blot Egensindighed. Men alligevel see vi os nødsagede til enten at tage vor Tilflugt til denne skjulte Qualitet eller at tilstaae, at det var en Kjerlighed af en høiere Natur, at det var lidenskabelig Dyd,

Dyd, der gav hende Kraft til at gjøre ham saa heltemodig en Modstand. — Men hvilke nye Vanskeligheder møde der os ikke her! — En Danaes Dyd! Hvo kan efter de Prøver, vi have seet paa en Præstindes og en Platonisk Discipelindes Dyd, fæste nogen Lid til en Danaes Dyd? Kunne vi vente, at denne Lidenskab, som vi forudsætte en Hippias's lærvillige Skolarinde besjelet af, vil blive anseet for noget bedre end en Gudinde fra en Sky af malet Lærred?

For saavidt som en Fordom kan kaldes besjælet, tilstaae vi, at intet er mere besjælet end den Fordom, der er imod den skønne Danae. Men desuagtet vilde det være meget ubilligt, om vi vilde gjøre hende til Offer for en almindelig Sætning, der uimodsigeligen taaler nogen Undtagelse. En smuk Sjæl, som Naturen har indpræget (efter Cicero's Udtryk) Dydens Lineamenter, og begavet med den fineste Kærlighed for det Skønne og Gode og medfødt Lethed til at udøve enhver selvstændig Dyd, kan vel ved et Sammenstød af ugunstige Tilfælde blive hindret i sin Udvikling eller betaget sit oprindelige behagelige Udseende. Dens Tilbøieligheder kunne antage et falskt Sving. Forsværelsen kan under Kjerlighedens indtagende Skikkelse paanøde sig dens Uerfarenhed til Veiviser. Mangel og Ringhed kunne quæle den ædle Stolthed i den, der saa ofte er det sidste Brystværn for Dyden. Opdragelsen og Exemplet kunne lukke dens Dine for dens sande Bestemmelse. Hjertets uskyldigste, ja endog ædleste Bevægelser, Føielighed,

Taknemmelighed, Edelmødighed, kunne i visse Omstændigheder blive Snarer for den. Naar den eengang har betroet sig til Elskovsguderne, Glæden og Fornøstelsen, naar den har valgt sig dem til Ledfagere paa Fornøstelsens blomsterrige Vej, hvor kan den da see, hvor den jævne Bafke vil føre den hen paa denne forlystende Vej, især om Gratierne og Muserne selv forene sig med den glade Skare og den sophistiske Vittighed, indhyllet i Philosophiens Kappe, opløfter Følelser til Grundfætninger og Konsten at nyde til Viisdom! En lang Række behagelige Bildfarelser kan være Følgen af det første Skridt, den har gjort paa en Vej, der forekom dens fortryllede Døie som en lige Sti til Lyksalighedens Tempel. — Men hvorfor skulde den ikke kunne forlade den vildfarende Vej? Omstændighederne kunne ligesaa vel være fordeeltige som skadelige for Dyden. Dens Dine kunne aabnes. Erfaring og Tilfredsstillelse kunne lære den at dømme anderledes om de Gjenstande, i hvis Nødelse den tilforn har sat sin Lyksalighed. Andre Begreber føde andre Tilbøieligheder, eller, tydeligere at tale, rigtige Begreber give ogsaa Tilbøielighederne et rigtigt Sving. Sjælens Grundtræk forblive uforanderlige. En skøn Sjel kan forvildes, kan lade sig skuffe af Blændeværk, men den kan ikke opbhøre at være en skøn Sjel. Lad den magiske Taage fordele sig, lad den lære at kjende Dydens Guddom! Dette er det Dieblif, hvori den lærer at kjende sig selv, hvori den føler, at Dyden ikke er noget tomt Navn, ingen

Skab

Skabning af Guds billedningen, ingen stoffende Omsindelse, — at den er et tænkende Væsens Bestemmelse, Pligt, Bølløst, Hæder og høieste Gode. Kjerligheden til Dyden, Begjerligheden efter at danne sig selv efter dette guddommelige Ideal af den moralske Skjønhed, bemægtiger sig nu alle dens Tilbøieligheder; det bliver til Lidenkab; i denne Tilstand, mere end i nogen andet, er det, man kan sige, at der boer en Gudsdom i Sjelen: og hvilken Prøve er saa tung, hvilket Offer saa stort, at hiin er for tung, dette for stort for Dydens Enthusiasmus?

Om dette ikke ganske egentligen var Tilfældet med den skønne Danae, det ville vore Læsere selv kunne dømmes om, saasnart de have hørt hendes Historie af hendes egen Mund. Danae fandt sig nødsaget til at fortælle den, fordi Agathon ikke levede hende noget andet Middel til at forsvare sin standhaftige Bægring for at indgaae en Forbindelse, som intet syntes at være i Veien for, i Archytas's Families og Agathons egne Dine. Mod hendes Sandbruhed lader det ikke til, vi have nogen Åarsag at nære nogen Tvivl. I det mindste var det hendes Hensigt at sige Sandheden endog paa hendes Egenkjerligheds Bekostning. Rigtig nok er Egenkjerligheden en ret fortræffelig Maler, naar vi i Maleriet af vor egen kjære Person komme til de Dele, som vi havde Åarsag til at anbringe i de mørkeste Skjoger. Den besidder en ret egen Færdighed i at nuancere og opløse disse Dele saaledes, at de, om de ikke ganske kunne

kunne forbigaaes, i det mindste gjøre det Hele den mindst muelige Skade, ja den finder vel endog Middel til at ophøie de skjønnere Dele ved disse, og at bevæge os til at troe, at det Hele vinder ved saadanne Feil. Daae maatte have været mere end andre Dødelige, for ogsaa bestandig at være paa sin Post imod den ufejenslige Trykning af denne første Hjer i den menneskelige Natur. Men det forekommer os, man kan være tilfreds med den Grad Troværdighed, der finder Sted, naar den, der fortæller sin egen Historie, vil holde sig til Sandheden.

Lader os altsaa høre, hvad hun vil sige os om en Gjenstand, som hun kunde tale om med den fuldkomneste Kundskab, og som hun, med al sin Oprigtighed, dog vist ikke vil gjøre nogen Uret.

Fjortende Bog.

Danaes hemmelige Historie.

Første Capitel.

Danae begynder at fortælle sin hemmelige Historie.

Vi overlade det til Læserne selv at forestille sig den Scene efter eget Lykke, hvor den skønne Danae meddeelte sin Ven sin hemmelige Levneshistorie. Det staaer til dem at tænke sig den paa en Sepha, i en Løvhytte eller i Skyggen af en høi Cypress ved Bredden af en rislende Bæk: det er for Hovedsagen — Dog nei! jeg tager Feil: Scenen er ingenfinde ved en saadan Fortælling (og overhovedet ved hvad Slags Handling det end er) ligegyldig. Havde Danae havt noget lønligt Anslag paa vor Helts Sandser eller Hjerte, saa vilde hun formodentligen søat at mage det saaledes, at hun tilfældig havde befundet sig enten i en behagelig Boudoir (thi Grækerne havde ogsaa deres Boudoirs) eller

eller i en yndig Skyggende Lovhytte lige over for ham. Men da hun aldeles ingen Bihensigter nærrede, saa er en magelig Græsbænk, i Skyggen af et fritstaaende Træ, i Naturens ærværdige Naasyn — en saadan Plads som den, hvor Socrates philosopherede med den smukke Phædrus over det væsentlige Skjønne — unegteligen allerpasseligst.

Det var altsaa en smuk Sommeraften: Himme-
len var klar; kun hist og her svævede der en tynd Sky,
baaren af en sagte Vind. Danae, smuk og rørende som
Naturen, hvis Beskuelse udbredte Rolighed og almin-
delig Tilfredshed i hendes Sjæl; dog modererede nogle
alvorlige Træk Glæden i hendes Naasyn, og en blid Rød-
me, der udbredte sig over hendes Kinder, i det hun
heftede de smukkeste Dine, der nogensinde have været
til, paa sin forventningsfulde Ben, syntes at forkynde
Indholdet af hendes Fortælling. Agathon lige for
hende, hans hele med hendes Beskuelse sysselsatte Sjæl
beredt til, saasnart hun vilde aabne sine Læber, at blive
lutter Dre! — En Apelles eller Raphael vilde jeg ønske
mig at være for at male dette Malerie, og derpaa hange
Polet og Pensel for evigen paa Gratiernes Altar.

Danae taler — og Tanken om hendes søde Stem-
me, som jeg ikke har kunnet male, om det Udtryk,
der hvert Dieblif under hendes Tale udbredte i hendes
Ansigt nye Yndigheder, som overgif min Pensels Kræf-
ter, denne Tanke trøster mig igjen over, at jeg hver-
ken er Apelles eller Raphael.

Saa tungt det end falder mig at meddele Dig, min kjere Agathon! sagde hun, et uforstilt Skilderie af mit forbigangne Levned, saa lidet stoaer det dog i min Magt at undslaae mig for denne Ydmygelse. Der var en Tid, da Du havde for gode Tanker om mig; og den Gang var det maaskee tilgiveligt, om jeg ikke havde Mod til at drage Dig ud af en sød Bildfarelse, der gjorde os begge lykkelige. Hippias paatog sig denne Tjeneste; men det er mere end sandsynligt, at det var hans Villie eiengang at lade mig vederfares Ret. Og om det end havde været det, hvad vilde jeg have vundet derved? Han kjendte kun Danae halv, — og var ikke i Stand til at kunne kjende hende mere. Din pludselige Flugt fra Smyrna forklarede mig alt, hvad han kunde have sagt Dig. Hvor dybt maatte jeg være sjunken i Din Mening om mig! Min Bevidsthed om, at jeg ikke fortjente, Du havde saa flette Tanker om mig, var mig den Gang kun en svag Trost! Skjebnen har paataget sig at berede mig Hævn over Dig, — om jeg kan udtrykke mig saaledes; thi jeg elsker ikke denne Forestilling. Jeg tilstaaer Dig uden Betænkning, at der ikke gives nogen Lyksalighed for mig, naar ikke Agathon er lykkelig. — Fra den Tid vi saa uventet fandt hinanden igjen, har Dit hele Forhold været mig den fuldkomneste Fyldestgjørelse. Det er kun et Hjerter som Dit medgivet at iagttage saa ædelmodigt et Forhold, at nære saa fin en Følelse, at træffe saa skøn en Middevei mellem en Frihed og en Tilbageholdenhed, der
i lige

i lige Grad vilde have fornødret mig. Fra denne Side har Du ikke levnet mig noget at ønske. Himmelen give, for Dit og mit Hjertes Rolighed, at Ugathon — hvis Venkab det er min Egentjerslighedens høieste Ønske at fortjene — havde kunnet lade sig nøie med at være retsfærdig mod sin Veninde! Jeg kalder ikke Guderne til Vidne paa dette Ønskes Oprigtighed: min hele Sjæl ligger blottet for Dig, og ingen Bevægelse, der endnu er mig selv bevidst, skal blive nogen Hemmelighed for Dig. Selv i det jeg ønsker, at Du maatte elske mig mindre, begriber jeg, at jeg ønsker en Umuelighed, saa længe Du ikke tilfalde Kjender den Danae, Du elsker. Jeg har fuldkommen overveiet, hvad jeg staaer i Begreb med at gjøre. Hvad, jeg selv taber derved, er det mindste. Men jeg tilstaaer Dig, Ugathon! det koster mig Overvindelse at vække Dig af Din skjønne Drøm. Dit Hjertes Danae og den Danae, Du her seer for Dig, ere ikke een Person. Betagelsen af en Bildfarelse, som Du elsker, kan ikke andet end være smertelig. Men den er fornøden for Din Rolighed, den er det for Dit tilkommende Livs Hæder. Hør mig altsaa, kjæreste Ugathon!

Andet Capitel.

Danaes første Ungdom, til hun kom i Bekjendtskab med Alcibiades.

Min Herkomst er ringe, og de, der skjenkede mig Livet, kjendte aldrig noget til Bequemmelighed, Overflodighed og Anseelse. Min første Optrædelse stemte overeens med disse Omstændigheder; Naturen maatte gjøre alt. Og i Sandhed — det vilde være Utaf-nemmelighed, ikke at ville tilstaae — at den havde gjort saa meget for den lille Myris (saaledes kaldte man mig den Tid), at det maaskee var bedst at overlade den alt. Den lille Myris havde en Figur, som man gjorde sig store Forhaabninger af; og allerede den Tid, naar hun hoppede om med andre Børn af hendes Alder, pleiede man at kalde hende Gratien. Den lille Myris havde ogsaa et Hjerte, men det brød ingen sig om. Hendes Moder var Fløitespillerinde. Hun havde maaskee bygt Haabet om sin Lykke paa de Gaver, der udviklede sig i den unge Pige. Thi det var hendes eneste Bestræbelse at danne fra hendes syvende eller ot-tende Aar en Person af hende, som skulde være bestemt til den offentlige Fornøielse. Alle mine smaa Evner bleve dyrkede saa godt, som Omstændighederne tillode det, og saa vidt som min Moders egen, formodentlig meget indskrænkede, Færdighed og Kundskab strakte sig. Man fandt, at jeg i Musikken og Danskonsten snart oversteg den Underviisning og det Exempel, hun kunde give

give mig. Nu dannede jeg mig selv saa godt som jeg formaaede; thi jeg fandt i mig noget, — uden at vide eller bekymre mig om, hvad det var — der hverken lod mig være tilfreds med det, jeg saae om mig, eller med mig selv og det Bifald, jeg nød. Naturen havde tegnet Ideen om det Skjønne i min Sjæl: endnu saae jeg det blot igjennem en Taage; men selv det Lidet, jeg skimtede deraf, gjorde sin Virkning.

En Omstændighed, der med alt dette bliver min Moder til Ære, kan jeg, formedelst dens Bigtighed, ikke her forbigaae. Om hun, som jeg allerede har sagt, end ikke gjorde noget for at danne mit Hjerte, saa foretog hun sig dog og kun lidet eller intet for at forværre det. Hun syntes, saavidt jeg kan erindre mig hende, aldeles ubekymret i denne Henseende. Hendes Omfarg strakte sig blot til den legemlige Halvdeel af min Person, til Bedligeholdelsen af min fine Huud og min smukke Ansigtssfarve, til Udviklingen af alle de Skjönheder, hun troede at see hos mig og hvori hun var saa meget mere forelsket, jo mindre hun selv nogen- sinde havde kunnet gjøre Fordringer fra denne Side. Hun brystede sig meget af en Mængde smaa cosmetiske Hemmeligheder, som hun forsikkrede udelukkende at være i Besiddelse af; og jeg er vis paa, at den unge Myrris skyldte denne gode Kones overordentlige Omfarg Takken for den Roes, man i de senere Tider tillagde hendes Hænders og Fødders Skjønhed, og det, man kaldte hendes Legemsskønheds Elegance.

Blandt

Blandt de Huusguder, hun lærte mig at henvende min Andagt til, var en Venus, der bliver pyntet af Gratierne, den fornemste Gjenstand for hendes egen. Hun bad denne Gudinde om Skjønhed og Gaver til at behage for sin Datter. I hendes Tanker var det bedste, hun kunde udbede mig af de Udsødelige, indbefattet under disse to Egenskaber; i det mindste gjorde hun alt, hvad hun kunde, for at opvække denne Forestilling i mig.

Denne Venus og disse Gratier, som jeg hver Morgen maatte bekrandsse med friske Roser og Myrtegrene, vare gjorte af en meget maadelig Billedhugger, og intet mindre end skikkede til at opvække nogen Idee om guddommelig Fuldkommenhed i en ung Sjæl. I den unge Morris opstod ofte denne Betragtning, naar hun sammenlignede sig selv med disse Billeder, og var altid ledsaget af et Ønske om, at see Guds inden for Skjønheden og Gratierne i deres sande Skikkelse. Med dette Ønske fulgte der ofte Bestræbelser af Indbildningskraften for at skabe sig selv et værdigere Billede af dem, og disse Bestræbelser syntes undertiden at blive favoriserede af Gudinderne. En Hændelse gjorde hende engang ved at høre en Sanger fra Theben bekjendt med Pindars høie Sang om Gratierne. En Straale af et himmelsk Lys syntes hende at udbrede sig i hendes Sjæl. Det forekom hende, som der blev trukket et tæt Elser fra hendes Dine, og nu saae hun disse

diffe Gratier *), hvorfra alt det Yndige og Behagelige udstrømmer til de Dødelige, under hvis Indflydelse den Vise, den Dydige, Helten og Elskeren af det Skjønne danne sig; disse himmelske Gratier, uden hvilke Guderne selv ikke kjende nogen Glæde og gennem hvis Hænder alt, hvad der skeer i Himmelen, passerer, som, tronende ved Siden af den Pythiske Apollo, aldrig ophøre at tilbede den Olympiske Faders uforgjængelige Majestæt. Fra dette Dieblif blev det guddommelige Billede indpræget min Sjæl. Jeg kunde ikke forklare mig selv, hvad det var, jeg følte derved; men jeg tilsvor Gratierne en hellig Fed at vælge dem i alt, hvad jeg foretog mig, til mine Veiledere. Som Du seer, Agathon! havde den unge Myris et fiint Anlæg til det samme Skjønne Sværmerie, som i de Delphiske Sale og Laurbærlunde gav Din Sjæl sit første Sving. Omstændighederne gjorde den hele Forskjel. Opdragelsen i Delphi, vilde der blevet en Psyche af hende.

Jeg var nu omtrent tretten Aar, da min Moder besluttede at bringe mig til en gammel Kaster i Athenen, det eneste Sted i Verden, hvor hun troede, at

La

*) Danae gjentager her i Originalen dette Vers af Pindar (af den niende Olympiske Ode) med hans egne Ord. Vor Mangel paa Rime til at følge efter en Pindar har nødte os til en Omskrivning, hvorved Originalen maa ske taber mindre end ved en ordret Oversættelse deraf.

Talenter, Ungdom og Skjønhed kunde oprette Lykkens Uretfærdighed. Der haabede hun at indhøste Frugterne af en Opdragelse, ved hvilken hun troede at have gjort sig særdeles fortjent af mig. Men Skiebuen havde ikke forbeholdt hende denne Glæde. Hun døde, og jeg blev nu tagen i Beskyttelse af en Broder, hvis vigtigste Bestræbelse det var at opfulde vor døende Moders Ønske mig angaaende, for jo før jo heller at befrie sig fra at sørge for mig.

Jeg kom altsaa til Athenen, som nu, ophøiet af Pericles til Sædet for Kunstene og Muserne, kunde fortjene Navn af Hovedstaden i Grækenland. De Slægtninger, man bragte mig til, syntes meget glade over den Arvepart, min Moder havde efterladt dem i min lille Person. De bygte det samme Haab paa mine Gaver, som hun, og gjorde sig al muelig Umage for at lære mig, hvorledes jeg skulde hære mig ad for at befordre min Lykke ved dem. Bittighed og en vis Fiinhed i Henseende til Sæder, Smag og Sprog ere i Athenen endog de ringeste Classer af Folket egne. Uagtet min nye Pletemoder kun var en Urtehandlersinde, gav hun mig dog Lærdomme, der end ikke vilde været en Skolarinde, som Aspasia selv havde indviet i det listigste Coquetteries Hemmeligheder, uværdige. Men en indvortes Modstand, der var mig selv ubekjendt, gjorde mig tungtemmet ved hendes Underviisning. Mit Hjerte syntes at sige mig, at jeg var skabt til en ædlere Bestemmelse, men naar jeg spurgte det om mere,

mere, forblev det taust. Hvor meget jeg end elskede Dansekunsten i og for sig, blev det mig dog utaaleligt, at see mig nødsaget til at gjøre Profession som Danserinde af den; men denne Modbydelighed tog dog uformærkt af, jo mere Synet af saa mange Gjenstande, der endnu vare ganske nye for mig, og den ukjendelige Smitte af den Letsindigheds- og Yppighedsaand, der beherskede Folket i Athenen, yttrede deres Indflydelse paa mig. Den Ufkyldighed, jeg havde bragt med mig fra min usle Fædrenehytte, kom nu idelig i større Fare, ligesom den Uvidenhed, der havde beskyrmet den, mere og mere fordeckte sig. En smuk Baaning, en prægtig Paaklædning, et glimrende Følge, et nudeligt Tafel, Malerier, Billedstøtter, Persiske Tapeter og Senge og tusinde andre Fornødenheder for Mageligheden og Belystningen begyndte at faae Tillokkelse for min Indbildningskraft og gjøre mig Savnet deraf til en Qual; og nu kom der Dieblikke, hvori Længselen efter en Lyksalighed, der i mine Dine var saa misundelsesværdig, syntes at gjøre mig beredvillig til alt, hvad der kunde blive noget Middel dertil.

Den gamle Crobyle var til min Ulykke ikke et Fruentimmer, der kunde lære mig at tænke rigtigere. Hendes egne Begreber om Lyksalighed gif ikke uden for den grovere Sandseligheds Grændser; og det faldt hende aldeles ikke ind, at der var Skam i noget andet end Fattigdom og Mangel. Hun vedligeholdte mig altsaa i en Tummel, som hun haabede selv at drage store Fordele

dele af. Det Held, hvormed jeg gjorde mine første Forsøg i den pantomimiske Dansekonst, bragte vor Forblændelse paa begge Sider til det høieste. Med Belslyst indsugede den ubetænksomme Nige Fornøielse over et Bisald, der burde have ydmyget hende; den gjerrige Crobyle gjorde baade Dag og Nat Overflag over de Skatte, min Skabning og mit Talent kunde indbringe hende. Uvant til nogensinde at see sig i Besiddelse af nogen større Sum end en Haandsfuld-Obolet, forvandlede alting om hende sig ved Synet af ligesaa mange Drachmer til Guld og Sølv. Vor Levemaasde blev nu ufortøvet indrettet efter vore Forhaabninger.

Men et lidet Tilfælde, som den unge Myris, hvor almindeligt det end var, ikke, formedelst sin store Uerfarenhed havde kunnet forudsee, trak hende snart igjen saa langt bort, som hun nogensinde havde været, fra Maalet for hendes Ønsker. Hun var vel en Elskerinde af Fornøielse, og vilde gjerne behage og beundres, men dog vilde hun ikke lade sig behandle saaledes af den fornemme Ungdom i de Huse, hvor hun for at vise sin Konst blev henfaldt, som man ellers pleier at behandle unge Nympher af hendes Stand. I hendes lille Hjerte opvuldnede der en vis Stolthed, der opveiede alle de ubefindige Ønsker, hendes Ungdoms Forsængelighed opvakte i hende. De unge Mennesker, der henhørte til Theseernes og Mikæonernes Stamme, fandt det latterligt, at en lille Danserinde kunde finde

sig fornærmet ved de Friheder, de vilde tiltage sig; og den lille Danserinde følte en Sjæl opvaagne i sig, der fandt Tanken om at tjene disse Heltesønner til Legetøj uudstaaelig.

Den oeconomiske Trobyle var paa Veie at gaae fra Sands og Samling over saa utidig en Delicatesse; men Myris tænkte paa den Ged, hun havde sooret Gratierne, og forblev ubevægelig. Ikke vil dette sige, at hun ikke allerede havde begyndt at føle, at hendes Hjerte havde sine egne Fornødenheder; thi de smaa halvfortiede Tilstaaelser, det gjorde hende, meddeelte hende stedse mere og mere Oplysning om denne Punct. Hun følte Evner i sig, der stræbte efter at blive udviklede, og et Forraad af Følelser, som hun ikke vidste, hvad hun skulde foretage sig med. Hendes Sjæl fordybede sig i en sød Tungstundigheds Dremme; hun gav sine Onsker Iegemlige Figurer, og forsøgte hos sig selv at danne Gjenstande, i hvis Beskuelse hun fandt en Fornøielse, der formaade at udslætte de forhadte Indtrykke af dem, hun saae sig omgiven af. Men alle disse Bestræbelser tjente dog kun til at gjøre hende Følelsen af sin nærværende Tilstand utaalelig. Hendes Omstændigheder stemte ikke overeens med hendes Tilbøieligheder; de satte hende i et falskt Lys; alt, hvad Gratierne og Gudinden for Skjønheden havde gjort for hende, tabte derved sit Værd: og hvor kunde hun haabe, at Amor vilde erstatte dette Tab? Hvor kunde en Skabning, der maatte fortjene sit Ophold med at fornøie

de Rige i Athenen med forlystende Danse ved deres Gjæstebud, falde paa at drømme om, at hun nogensinde vilde blive en Gjenstand for en søm Lidenskab? Den arme Myris udmattede sig forgjeves med at gruble paa, hvorledes hun skulde bære sig ad for at give sin Skjebne, hvis Burde blev hende Dag for Dag besværligere, en anden Skikkelse: imidlertid foresatte hun sig dog endnu fastere, at hun ikke mere vilde danse ved Atheniensernes Gjæstebud.

Den gamle Crobyle, som aldeles ikke fandt sin Regning derved, udtømte nu sin hele Veltalenhed for at bringe hende paa andre Tanker; og da den egensindige Pige blev ubevægelig ved sin Beslutning, erklæredes hun hende endelig med rene Ord, at hun enten maatte være føieligere eller selv sørge for sin Underholdning. Den ulykkelige Pige havde ikke, da det blev Alvor, Mod nok til at tage fat paa Spinderokken. Hun bekvæmmede sig altsaa endelig til, endskjønt imod sin Villie, at give efter for et Tilbud af Maleren Aglaophon om at tjene ham til Model for en Hebe, der var bestilt for Alcibiades.

Maleren syntes overmaade vel tilfreds med sin Model. Jeg veed ikke, hvorledes det gik til, men hans Hebe blev saa smuk, at den unge Myris saae sig i Fare for, ligesom Digternes Narcissus, at blive forelsket i sit eget Billede.

Alcibiades blev (som han siden søgte at indbilde hende) som han var forstenet ved Synet af dette Malerierie.

lerie. Han forlangte at vide, hvem den Dødelige var, der havde givet Maleren Grundtrækkene til saa skjønt et Ideal. Aglaophon forsikkrede, at det blot var en Skabning af hans Indbildningskraft. Med dette Foregivende havde han virkelig sine egne Hensigter, thi det var gaaet ham med hans Hebe, ligesom Pygmalion med sin Willedstøtte, og endskjønt den Statue, han brændte for, allerede havde faaet Liv, saa fandt han dog, at det maaskee ikke vilde koste ham mindre Møie at besjæle den for ham: han følte derfor saa megen mindre Tilbøielighed hos sig til at sætte den til Skue for en Alcibiades.

Imidlertid bestilte Alcibiades en Danae hos ham, der skulde tjene Hebe til Sidesykke, og Myris maatte altsaa atter finde sig i at være Originalen til den. Hendes Forsængelighed, opflammet af den Lykke, hun ved sit første Forsøg havde gjort — en Ungdomsdaarlighed, som jeg ikke vil undskylde med, at den i hendes Omstændigheder var naturlig — hjalp hende at overvinde de Betænkkeligheder, der opstege i hende derved. Ogsaa var det langt fra, at hun endnu kjendte den Rolle, hun paatog sig, i dens hele Styrke. For Konstneren, hvis Dine begyndte at blive mistænkelige, beskyttede den gamle Crobyle, der temmeligen saae ud som en Drage, der er sat til Vægter over en fortryllet Skat, hende ved sin Nærværelse; og desuden havde og Aglaophon maattet sværge paa, at han, saalænge Fristelsen varede, vilde være lutter Die. Desuagtet voldte

det

det en heftig Strid, da den nye Danae skulde beqveme sig til at kaste et Klædemon, der syntes at indrømme Maleren en alt for stor Fordeel over hende. Aglaophon anførte til Grund for sig, at det var for Alcibiades, han malede, altsaa for en Kjender, der ikke vilde tilgive ham det, om han opofrede sit Stykkes Guldkommenhed for Betænklichkeiten, som han tog sig den Frthed at finde overdrevne. Den Gamle, der allerede var kommen overeens med ham om Prisen, og kun følte liden Løst hos sig til at skaae sin Undergivnes finere Tænkemaade, understøttede ham med sin hele Anseelse. Smidlertid vilde maaskee alt dette endda været utilstrækkeligt, dersom ikke en Tanke, der opsteg i den unge Myris's egen Barm, havde overvundet hendes Egensindighed. Den barnagtige Daare begyndte at frygte for, at Kunstneren — thi i øvrigt var Aglaophon intet for hende — skulde tilskrive hendes Begring en Mistillid til sig selv, som hun vidste sig fri for. Hun overbevise sig om, at det vilde være utaknemmeligt, at undslaae sig for, at gjøre Naturen Ære, og samtykke derfor omsider i, siden hun dog skulde være Danae, at være det ganske. Men desuagtet paastod dog Alcibiades, som uden Malerens Vidende havde sneget sig til at være Tilskuer ved denne Scene, at hun mere lignede en Gratie, der leger med en Amor, end den, hun havde skullet forestille.

Denne unge Mand, som blev behersket i lige saa høi Grad af Sandselighedens som af Ærgjerrighedens

Maserie, havde ladet sig i Malerens Huus indrette et lidet Cabinet, blot for, saa ofte det faldt ham ind, at tage Malerens Modeller hemmelig i Dicsyn og udsøge sig deriblandt, hvad der behagede ham. Just derfor var det, at Aglaophon havde foregivet, at han havde gjort sin Hebe uden Model. Men Alcibiades var en alt for sin Kiender til at lade sig binde noget paa Ermet. Han troede i denne Hebe at see Yndighed, som man ikke kan stjæle uden hos Naturen; og det var blot for at komme til Vished om sin Formodning, at han bestilte en Danae. Det Indtryk, Modellen for den, gjorde paa ham, var for stærkt til, at en forkjelet Yndling af Lykken og Naturen, som ikke vidste, hvad det var at undertvinge en Begjerlighed, skulde ved noget Slags Betænkelse have ladet sig holde fra at gjøre sig synlig og afbryde den bestyrkede Maler midt i hans beskuende Forskning efter Naturen. — „Du kan gjerne vaske Din Pensel, min Ven Aglaophon! sagde han til ham: Din Danae — vilde vel blive et ret smukt Billede, men — ingen Danae. Overlad det først til mig at danne det indtagende Model dertil! Saasnart det bliver Tid, vil jeg lade Dig falde: da skal Du male, om Du ellers ved Synet af det vil være i Stand til at holde en Pensel i Haanden.“

Den unge Myris's Forvirring ved fra uventet et Besøg vilde været endnu vanskeligere at male end det, Alcibiades savnede hos hende i en fuldkommen Danae.

Hun havde ikke i de første Dieblikke kunnet gjøre sig
 selv noget Regnskab for de oprørste Bevægelser, der
 bestormede hendes Hjerte. Men endelig trængte Fø-
 lelsen af det Overmod, den unge Herres Forhold røs-
 bede, søkenet med Følelsen af hendes Fornedrelse, sig
 frem for alle de andre, og tvang den frækede Pige
 til at briste i Graad. Alcibiades var ikke om nok til
 at blive rørt deraf, men for høflig til ikke ved en plud-
 selig Forandring i sit Forhold at stille hende tilfreds
 igjen. Ungensinde besad nogen Dødelig stærre Gaver
 til at gaae med Lethed over fra den ene Tone til den
 anden, og uden at have forberedt sig at spille de aller-
 stridigste Roller. Han undskyldte sin Ankomst med
 saa megen Siinhed, sagde den lille Morris saa mange
 Artigheder, og sagde hende dem i saa oprigtig en Tone
 og med saa aaben en Mine, at det var hende unue-
 ligt at forblive fortørnet paa ham. Hvad, der meest
 udfouede hende med ham, var, at han nu behandlede
 hende med en Ugtelse, der neppe kunde været større;
 om hun havde været af lige Stand med ham. Af en
 Mand, der i Henseende til sin adelige Herkomst og
 sine personlige Egenskaber ikke saae nogen over sig,
 som ved sine Rigdomme blev sat i Stand til at leve
 som en Første, og som Athenen, fortrykket af ham,
 uden selv ret at mærke det, indrømmede en uindskræn-
 ket Beherskers Rettigheder, var en saadan Udførd vir-
 kelig mere, end en ung Skabning som den arme Mys-
 tis kunde fordre af sin Forsængelighed, den skulde blive
 fold

kold ved. Hun tilgav ham ikke allene hos sig selv, men den uersarne Pige saae endog paa ham med et Par Dine, der vel kun skulde udtrykke Taknemmelighed, men som dog havde Ild nok til af en Mand, hvis Gudbilledninger om sig selv intet i Verden kunde sættes i Ligning med, at blive optaget for noget endnu mere smigrende for ham. Hun fortjener at kjendes af Aspasia, sagde han, i det han vendte sig med en indragende Belevenhed, der var ham egen, til Aglaophon og Crebyle. Men — Moris hedder hun, siage I! — hvilket et Navn for saa mange Skjønheder! Fra nu af skal hun hedde Danae! Aspasia skal i denne Aften endnu lære at kjende sin nye Veninde under dette Navn! — Et Ord, min gode Kone! — og nu traf han den Gamle til Side, talende med hende, trykte hende fortrolig i Haanden, fløj hen til os igjen, kyssede min Haand og forsvandt.

Tredie Capitel.

Alcibiades gjør den unge Danae bekendt med Aspasia.

Jeg er, som Du seer, kommen til en Tidspunct i min Historie, der havde en afslørende Indflydelse paa mit hele øvrige Liv, og jeg anseer mig saa meget mere forbynden til at aflæaae Dem næiere Oplysning derfor, som det Cuagtet denne Tilfælde gjør mig uværdig til

Din Kjerlighed) endnu i denne Time er mig umueligt uden Forskielse at tænke paa den Alcibiades, ved hvem jeg blev Danae. Vent ikke, kjereste Agathon! at jeg har i Sinde at tetsærdiggjøre mig! Jeg vilde forsøge det, om jeg kunde have nogen anden Hensigt end at overtude Dig om, at Danae ikke kan modtage den Ære, Du har tiltænkt hende. Det er hende nok, om hun ikke er uværdig til at være Agathons Veninde. Men hun er endog for stolt til at ville tilsnige sig denne Ære ved Undskyldninger, og en tro Beretning om hendes Historie er den hele Apologie, hun nogensinde vil gjøre for sine Svagheder.

Efter alle de Tilstaaelser, jeg har aflagt Dig om min Herkomst, Opdragelse og øvrige Omstændigheder, vil Du, mener jeg, finde det meget begribeligt, at en Mand som Alcibiades maatte gjøre et overordentligt Indtryk paa saa uerfaren, raa og forsømt en Skabning, som jeg var. Det vilde den Tid faldet mig tungt at sige, om mine Sandser, om mit Hjerte eller om min Indbildning var meest indtaget. Nu, da jeg seer tilbage paa mine Ungdomatildragelser med koldere Blod og mere Kundskab om Hjertets Beskaffenhed, troer jeg at kunne sige med temmelig Tryghed, at mine Sandser og min Indbildning havde den største Deel i mit Hjertes Vildfarelse.

Jeg har i mit hele Liv kun seet en eneste Mand, der i Henseende til Skabning, Anstand og mandig Gratte kunde have gjort ham Fortrinet stridigt. Hans
Hands

Lands-gaver vare ligesaa glimrende som hans Udvortes. Intet var mere spillende end hans Vittighed, intet mere overtalende end hans Tale-gaver, intet mere forsørist end hans Omgang. Alle Hjerter stode aabne for ham. Uimodstaaelig, naar han vilde behage, tapper som en Theseus, gavmild, som om han havde havt et Kongerige at uddele, stolt som en Halvgud, i alt, hvad han foretog sig, forskjellig fra og ophøiet over de andre Mennesker, og (hvad der gjorde ham farligst) endog ved sine Laster forstod han at gjøre sig elskværdig, at henrive alt med et Slags Almagt, som han var sig selv alt for vel bevidst. Han kjendte intet til Modstand, thi han havde aldrig prøvet nogen; og det Overmod, der formedelst denne Omstændighed rodfæstede sig i ham, bidrog ikke lidet til at befordre hans Seirvindinger og gjøre dem end mere glimrende. Til Ulykke for enhver, der blev trukken ind i hans Hvirvel, var deane Mand, hvor megen Kjerlighed han end opvakte, ikke selv i Stand til at elske. Han legede kun med den Mængde Hjerter, han trak til sig fra alle Sider; thi ingeninde har nogen Mand forenet slyrigere Sandser og større Gave til baade at skuffe sig selv og (naar han vilde) ogsaa andre i denne Henseende med en koldere Sjæl for Kjerlighedens Sølser. Til han Die paa noget nyt Ansigt eller paa en Figur, der behagede hans Phantaste, saa maatte den hele Verden af hans Udfærd have sluttet, at Amor med alle sine Luer havde taget Sæde i hans Barm. Han troede

det

det undertiden selv. Men hans Bildfarelse varede kun saalænge, som der var noget at ønske for ham. Fra det Dieblif, Knuden blev overhugget og der intet mere var at gjette for hans Indbildning, forsvandt Fortryllelsen; og da havde Forræderen ei engang Taalmodighed til at gjøre Brug af sine Skuespillergaver og ved forstilt Omhed at forlænge den søde Drøm, den arme bedragne Skabning laae i.

Saaledes var den Mand, min Skjebne havde bestemt til at trække mig fra en Forfatning, der saa lidet stemte overeens med det, Naturen havde skabt mig til, ind i en Kreds, hvor jeg maaskee har glemret mere, end jeg nu burde ønske, men som jeg dog, efter mit Lykke, nødvendig maatte gaae igjennem, for at kunne blive, hvad jeg er.

Den gamle Crebyle fandt ikke for godt at aakenebare sin Pleiedatter, til hvor høi en Priis hun havde solgt Alcibiades de Rettigheder, hun tilegnede sig over hende. Hun saade hende intet andet af den hele Forening, end at hun skulde berede sig til samme Aften endnu at vise sig for Aspasia.

Den overordentlige store Anseelse, denne Dame, som ved Pericles's Død kun havde tabt lidet eller intet af sin Indflydelse i Athenen, endnu stod i, bragte den unge Danae til at skjælve ved den blotte Tanke om et saadant Besøg. Smidlertid blev dog ethvert Dieblif anvendt til at sætte hendes lille Person i et Lys, der maatte gjøre det første Diekast af saa berømt
en

en Kjenderinde fordeeltigt for hende. Næsten føler jeg mig fristet til at sige, at hun, ligesom Socrates, havde et Slags Genius, der ved saadanne Leiligheder sagde hende, hvad hun ikke skulde gjøre *). Crobyle, som Alcibiades's Casse stod til Tjeneste, var af den Mening, at hendes Skjønhed maatte ved en glimrende Pynt opvække Opmærksomhed hos saa stor en Dame som Aspasia. Men Danae forstod bedre, hvad der var hende til Fordeel. Intet kunde være simplere og mere konstløst end hendes Hovedpynt og hendes hele Paaklædning; men heller ikke kunde den været mere indtagende, om Gratierne selv havde været hendes Kammerpiger.

Engensinde i mit Liv har mit Hjerte banket saa stærkt, som i det Øeblik, da jeg af en ung indtagende Slavinde blev ført igjennem Gemakker, der bebudede et Opholdssted for en Dronning, ind til Aspasia. Blændet af den Glæde, der fra alle Kanter straaledes mit frygtfomme Die i Næse, troede jeg, da jeg endelig vovede at heste det paa hende, at det var en Gudinde, jeg saae for mig. Hun sad paa en Persisk Løsbænk og syntes

*) Socrates's Genius (som til denne Dag har været et Problem for de Lærde) sagde ham aldrig, hvad han skulde gjøre: thi dertil har Gud givet os fem Sander og Fornuft, sagde Socrates. Men der gives Omstændigheder, hvori disse Vejledere og Raadgivere overlade os til Uvissheden eller endog føre os vildt; og i saadanne Omstændigheder er det en Vilde at have en Genius, der adværer os siger os: „Gjør det ikke!“

syntes med forskende Dine at 'forlyste sig' over min Forsvirring. Men i hendes Ansyn, som udtrykkeligen var skabt for den Majestæt, hendes Figur røbede, laae der noget saa uimodstaaeligt indtagende; og dette forskende Diekast blev formildet af saa indtagende en Smil, at det var umueligt at see paa hende uden at elske hende. Hvad, der i disse Dieblikke foregik i min Sjel, er virksom og al Beskrivelse. Jeg sølte et nyt Væsen, et andet fuldkomnere Slags Tilværelse, lig Forslytningen til Elysium eller til Gudernes Vælg. Min ved Beskuelsen af en Gjenstand, der udslættede alt, hvad min Phantasie havde drømt sig, nu fuldkommen tilfredsstilte Sjel sølte sig svømmende i en Æther af Kjærlighed og Vellyst. Jeg kastede mig for hendes Fødder og saae op paa hende med et Ansyn, hvori der, saavidt jeg troer, var udtrykt alt, hvad jeg sølte, med Dine, der glindsede af den sødeste Følelses Taarer.

Aspasia vedblev endnu i nogle Dieblikke at nyde den sympathetiske Vellyst, min Henrykkelse ydede hende; men endeligen kastede hun sine smukke Arme om mit Liv, løstede mig op, trykte mig til sin Barm og sagde: Elskværdige Pige! denne Følelse har i Aspasia erhvervet Dig en Veninde med en Moders hele Omhed.

Hvad, jeg svarede hende, gjetter Agathon selv. Ikke et Ord — jeg havde ingen, og Ord vilde ei heller formaet at udtrykke, hvad jeg sølte, — men hun var tilfreds med mig. Og nu maatte jeg sætte mig paa Leiebænken ved Siden af hende.

Hvil

Hvilken en Forandring i min Tilstand havde disse faa Minuter frembragt! Hvor skulde en Datter af en fattig Fløitespillerinde fra Chios, en Pleiedatter af den gamle Crobyle, en Pige, der for faa Dieblikke stien var nødsaget til at lade sig bruge af Maleren Aglaophon som en bevægelig Statue, have tordet drømme om, at hun allerede nu skulde sidde ved Aspasia's Side og blive overøst af hende med de smmeste Tegn paa hendes Kierlighed? Men hvor ulykkelig vilde hun ikke og have følt sig, om hun efter saa salig en Tilstand skulde have vendt tilbage igjen til den gamle Crobyles Hytte og maattet sige sig selv, at alting kun havde været en henrykkende Drøm! Den blotte Tanke herom vilde have styrtet den lykkelige Danae lige ned fra Gudernes Sæde til Tartarus. Men hendes hele Sjel var fordybet i Beskuelsen af det Nærværende: hun kunde ikke nu tænke paa noget Tilkommende.

Den høimodige Aspasia afholdt sig fra alt, hvad der havde kunnet vække den arme Pige af hendes Henrykkelse. Hun forespurgte sig ikke om hendes forrige Omstændigheder, og lod hende ei heller mærke, at hun var underrettet derom. Hun talede eiengang om hendes Talenter; og for endog at forekomme Frygten for, at hendes Lykke ikke skulde være af nogen Varighed, stod hun lidet derefter op og førte hende ind i et meget smukt Gemak, hvis Cabinet stødte umiddelbar til hendes eget Sovestue. Dette, min kjereste Danae! sagde hun, er Dit Bærelse og skal blive det, saa længe

det

det behager Dig og Du vedbliver at elske Aspasia
 høit nok til ikke uden Smerte at kunne forlade
 hende. — Ska kommer det til evig at blive mit,
 traabte den henrykte Danae.

Fjerde Capitel.

Alcibiades's Caracteer, skildret af Aspasia.   Hvorledes
 den unge Danae bliver opdragen i Aspasia's Huus.

Straax derefter kom Alcibiades. Han lod ikke som
 han kjendte mig, og forskaanede mig derved for ved-
 blivende at martræs af den Forlegenhed og Undsæelse,
 jeg blev betagen af, da han traadte ind. Hans
 Opsørsel imod mig var tilbageholden og røbede den
 utvungne Urbanitet, der udmærker Athenienserne li-
 gesaa meget fra de øvrige Grækere, som Grækerne
 overhovedet overgaae alle andre Folkeslag i For-
 stand og Levemaade. Samtalen mellem ham
 og Aspasia var inunter, og mig forekom den saa
 ny, at jeg var lutter Dre og Die derved. Han
 taledede om Statssager og Kjærlighedsforbindelser i een
 og samme muntre Tone og med den Letsindighed,
 hvis forsørlige Indtagenhed gjorde ham ligesaa far-
 lig for hans Fædrelands som for det quindelige
 Hjertes Rolighed. Efter et lidet Orhold reiste han
 sig, undskyldte sig for, at han ikke kunde tilbringe
 Af-

Alfstenen i Herdes Selskab, og foreaav til Marsag, at han skulde bivaane en Forlystelse, der var foranstaltet af ham og nogle unge Herrer af hans Bekjendtskab. Den smukke Spartanerinde kommer ogsaa, spiede han til, i det han forskende skottede til mig; og derpaa forsvandt han.

Det er det letsindigste, vittigste, forvovneste, men elskværdigste Menneske, Solen nogensinde har kastet sine Straaler paa! — sagde Aspasia, efterat han var gaaen. Jeg veed ingen Dyd, ingen Fuldkommenhed, som han ikke antager Skin af eller virkelig besidder; men han, han allene har fundet Midlet til at forene alle de Laster, den menneskelige Natur kan tillade, med alt, hvad der fornaaer at gjøre en Mand agtværdig og indtagende. Pericles, hvis Pleiesøn han var, har ikke i sit hele Liv begaaet nogen Feil, som han fortjener saa stor Breidelse for, som for den alt for store Overbærenhed, der har gjort ham til det indbildske, letsindige og lidenskabelige Menneske, han nu er. Men det hele Athenen, endog den vise Socrates selv fortjener den samme Breidelse. Han blev fra sin Barn-dom af vænt til at være den hele Verdens almindelige Yndling. Alt, hvad han gjorde, behagede, hans Hartighed galt for indtagende Wanterhed og Belevenhed, hans Vildskab for Udbrud af en fyrig Heltesjel, hans store Raadheder og Overgivenheder for vittige Indfald og Muringer af et muntert,

tert, harmløst og uskyldigt Hjerte. Han havde altid den Lykke eller, rettere, den Ulykke, at man undskyldte hans Uønder, eller endog regnede ham dem til Fortjeneste formedelst den smukke Form, han vidste at give dem. Han udøvede sine overgivne og letsindige Streger paa saa fin en Maade, og gav sine Laster saa behagelig en Bending og saa egen en Gratie, at man selv der, hvor han fortjente at lastes og straffes, bestandig fandt ham elskværdig. Ting, som man aldrig havde tilgivet en anden, bleve hos ham beundrede eller i det mindste billigede og opmuntrede ved den Latter, man lod det blive ved. Nu, det er for sildes, begynde først Athenienserne at blive vaer, at det har været en Forseelse af dem. Men hans Genius overvinder dem endog imod deres bedre Overbeviisning, og deres Fortryllelse vil ikke ophøre aldeles, førend han har beredt dem deres Undergang. Det gaaer ikke dem bedre med ham, end det gaaer vort Røn. Hans Ubestandighed, hans Troløshed, hans Overmod imod det er enhver bekjendt. Tusinde advarende Exempler burde have gjort os kloge. Men alt er forgjeves. Enhver, der endnu ikke har prøvet det, iler alt, hvad hun kan, for at forøge de Bedragnes Tal. Enhver smigrer sig med at være smukkere, listigere eller i det mindste lykkeligere end hendes Forgjængerinder. Man gjør alt for at fængsle ham, for at beholde ham; han bliver elsket med

med den yderste Trofkab; intet Offer, han kan for-
 dre, er for stort; man troer aldrig at kunne gjøre
 for meget for ham; man lukker sine Dine for hans
 Utrofkab og tilsidst, naar man ikke mere kan tvivle
 derpaa, trøfter man sig i det mindste med den søde
 Tanke, at man dog engang har været elsket af Al-
 cibiades, og da smigrer enhver sig med, at hun har
 været det mere end de andre. Jeg har anseet det
 fornødent, Danae! (vedblev hun) at vise Dig dette
 farlige Menneſke i hans sande Skikkelse; thi Du
 vil hver Dag faae ham at see i mit Huus. Jeg
 prøver selv den almindelige Skjebne: jeg elsker ham;
 dog er den Tid, da han var farlig for mig, alles
 rede for længe siden forbi. Din, min kjere Danae!
 vil endnu komme. Jeg maatte advare Dig, fordi
 jeg elsker Dig. Men nu overlader jeg Dig til Dit
 eget Hjerte. Alt, hvad jeg ønsker at fortjene af
 Dig, er, at Du vil gjøre mig til Din Fortrolige,
 saasnart Du behøver at have nogen Fortrolig.

Jeg lovede hende det med en Naivitæt, som
 hun maatte smile af, og sværede til: Min Begjers-
 lighed efter at gjøre mig værdig til hendes Kjerlig-
 hed vilde ikke levne mit Hjerte nogen Tid til at
 sysselsætte sig med nogen anden Gjenstand. — Du
 har endnu ikke levet længe nok, min Datter! svæ-
 rede hun, til at kjende Dit Hjerte, og endnu min-
 dre til at kjende de Farer, det er omgivet af.
 Om saa Har vil Din egen Erfaring have lært
 Dig

Dig mere. Imidlertid vil det blot komme an paa Dig selv, om Du og til Dit Bedste vil betjene Dig af min. Et følelsesfuldt Hjerter er meget at beklage, naar det skal lære, paa sin egen Bekostning allene, at staae sig mod et Køn, som ikke søger andet end sin Tilfredsstillelse hos os og som vi bestandig blive bedragne af, saalænge vi kun domme det efter os selv. — Jeg forsikrede hende med en Tone, som mit hele Hjerter havde stemt, at det fra nu af skulde være min ivrigste Bestræbelse, at danne mig efter hende og følge hendes Lærdomme.

Min Erfaring har lært mig, kjereste Agathon! hvor vigtigt det er for en ung Pige at lære betimelig at kjende en Person af hendes eget Køn, som besidder Fuldkommenheder nok til at bemægtige sig hendes Hjerter. Saa Timer forud var mit endnu ganske opfyldt af den forfæreste Alcibiades's Billede. Hvor let vilde ikke hans Seier være bleven ham, om han den Gang, istedet for at betroe mig til Aspasia's Beskyttelse, havde villet betjene sig af de Midler, som han desværre havde Overflodighed af, til at lokke mig i sin egen Bold! Men han vilde gjøre sig Seieren tung, endelig han dog siden mere end een gang fik Marsag til at ønske, at han havde forladt sig mindre paa sine Fortjenesters og Givers Uimodstaaelighed. Det første Dødblik, jeg saae Aspasia, syntes at omskabe mig til en anden Person. Mit Ønske om at komme til at ligne det

Ideal

Ideal for den quindelige Fuldkommenhed, som jeg troede at see i hende, blev min Sjels herskende Lidenskab. Det forekom mig, som om mit Hjerte sagde til mig: Denne Gudinde er dog ikke mere, end Du ogsaa kan blive; hun er — dog kun et Fruentimmer. Denne Tante gjorde mig stolt af mit Køn; og hvormed skulde vi, uden denne Stolthed, beskytte os mod Edets overmodige Stolthed? Alcibiades forekom mig nu at være en ganske anden Mand, naar jeg saae ham ved Siden af Aspasia. Hendes Glædes fordunklede hans; jeg kunde see paa ham uden at blendes. Men mine Dine heftede sig derfor ikke med mindre Fornøielse paa hans Skabning; jeg følte ikke hans Indtagenhed svagere, men jeg følte min egens Værd stærkere.

Aspasia pleiede næsten hver Aften at have Selskab, og visse Dage forsamlede alt, hvad der i Athenen udmærkede sig ved Etand, Skjønhed, Forstand og Talenter, sig i hendes Huus. Hun sagde mig, at dersom jeg hellere vilde være allene, skulde nogle af hendes Diger hjælpe mig at tilbringe Aftenen med Fornøielse. Jeg takkede hende for hendes Tilbud. Hun forlod mig med nye Uttringer af en Omhed, der gjorde mig over al Beskrivelse lykkelig. Strax derefter traadte tre indtagende unge Diger, hvoraf den ældste neppe var fjorten Aar, ind til mig. I deres nette og tynde Klæder lignede de Glæden, hvilken Digterne og Malerne lade

lade i Skikkelse af unge Piger danse om Elskovs-
 gudindens Bogn. Vi bleve snart fortrolige med
 hinanden; thi de viste sig imod mig, som om vi
 allerede længe havde været bekjendte med hverandre.
 Det var Slavinder, som vare fødte i Aspasia's
 Huus, og som havde robet saa fortrinlige Gaver til
 Musernes Konster, at de vare blevne opdragne til
 hendes Fornøielse. Der gaves i dette Huus flere an-
 dre Slavinder, som besadde Behageligheder og Fær-
 digheder nok til at kunne have været en Ziir for en
 Konges Hof; og dette maa nok i en Stad, hvor
 Comediekrivernes tøilesløse Frækhed hverken skaanede
 Dyd eller Talenter, hverken Guder eller Mennesker,
 have givet Leilighed til visse Bagvaskelser, der
 ikke kunne være Dig ubekjendte. Sandt er det,
 at Friheden i et Huus, som var et Tempel for
 alle Muserne og alle Glædens Guddomme, syntes
 at give Aristophanes noget Paaskud. Men for
 at betage dette Paaskud al Rimelighed behøver man
 kun at betænke, at Aspasia var den fornemste Græ-
 kers Gemalinde, at Socrates troede, han ikke kunde
 føre sine unge Venner, og de ædleste Atheniensere
 ikke deres Gemalinder i noget bedre Selskab, og at
 man maatte have saa fordærvede Gæder som en Aristo-
 phanes, for at skildre den laveste Pøbel, som hver-
 ken har eller kan have noget Begreb om, hvad det
 er, ædle Sjæle kalde Glæde, Akademiet for Sma-
 gen, Philosophien, Beltalenheden og den fineste Le-
 vemaade

demaade som et Lag af Bacchanter og Menader eller som en Skole for Udsrøvelser og Lidelighed.

Allerede denne første Aften lærte mig ved det Bekjendtskab, jeg begyndte at gjøre med Aspasia's indtagende Slavinder, hvor langt jeg endnu var borte fra Fuldkommenheden i den eneste Kunst, som jeg havde tiltroet mig nogen Styrke i. Nogle Dage derefter magede Aspasia det saaledes, at det lod, som hun hendelsesviis kom ind, da jeg øvede mig med de ommeldte tre Piger i Pantomimedans. Hun satte sig hos os, foregav spøgende, at hun blot vilde være vor Konstddammerinde, men blev virkelig vor Læremesterinde. Hun opgav os Fabler af Gudernes Historie og Begivenheder fra Heltetiderne, som vi skulde danse. Mit Nemme og min fine Følelse vandt hendes Bifald. Virkelig forstod jeg hendes mindste Bink, og da hun satte en Fornøielse i at fortsætte disse Øvelser, saa opnaaede jeg i faae Tid en Færdighed deri, som maaskee ikke bidrog lidet til at erhverve mig hendes Yndest. Thi hun havde selv i sin Tid været anseet for den fuldkomneste Danserinde, og endnu elskede hun denne Kunst saa høit, at hun, naar hun saa mig udføre en Caracteer eller en Situation ualmindelig vel, glemte for et Øieblik, hvad hun var nu og raabte: Det er, som om jeg saa mig selv igjen i mine unge Dage!

Med disse Dveller bleve alle de andre forenedz, som man hos os Grækere henregner til mit Kjøns fuldkomne Opdragelse. Aspasia, som havde saa mange Aarsager til at ansee min for sit eget Værk, syntes at ville gjøre alt, hvad der stod i hendes Magt, for at bringe et Værk, hvori hun beundrede sig selv, til Fuldkommenhed. De Virtuoser i alle Fag, der vare vante til at ansee Pericles's Huus som deres eget, kappedes med hinanden om at gjøre deres til at befordre min ædle Belgjørerindes Hensigt. Enhver af dem syntes at sætte sin største Stolthed i at kunne rose sig af at have bidraget noget til at forskjønne og fuldkommengjøre denne Danae, hvori Aspasia vilde frembringe sig selv igjen. Al den Fortjeneste, jeg kan tilegne mig selv derved, var Lærvillighed og en brændende Begjerlighed efter at behage en Belgjørerinde, der gjorde for mig alt, hvad den sømmeste Moder kan gjøre for sin eneste Datter, og som jeg, endog uden Hensyn til det, jeg var hende skyldig, uundsigeligen elskede for hendes egen Skyld. Og var ikke og denne Lærvillighed, denne Enthusiasme for det Skjønne, denne Begjerlighed efter at see en Belgjørerinde, hvis Godhed jeg ikke kunde gjengjelde ved noget andet, at opnaae sine Hensigter med mig, — var ikke og dette en blot Gave af Naturen?

Femte Capitel.

Alcibiades's Hensigter med den unge Danae. Han omringer sin Plan med selvgjorte Vanskeligheder og bliver fangen i sin egen Snare.

Alcibiades — til ham maae vi dog vende tilbage igjen; thi han spiller en Hovedrolle i min Historie, og han var og virkeligen ikke skabt til, hvor det end var, at spille nogen anden — Alcibiades saae med Fornøielse, hvorledes hans Danae (han gjorde sig fuldkommen Regning paa, at hun var det) med enhver Dag forskjønnede sig under Muses og Gratiernes Hænder. Hvor stærkt det Indtryk end syntes at have været, som hun i Maa-leren Aglaophons Arbejdsstue havde gjort paa ham, var det dog ikke hans Plan at gjøre noget alvorligt afgjørende Anfald paa hendes Hjerte, førend hun, under Aspasia's Pline, var bleven alt, hvad hun kunde blive. Hans Stolthed kunde ikke smigres ved en mindre Seier. De Atheniensiske Skjønnes Føielighed satte ham i Stand til med Magelighed at oppebie denne Tidspunct; og om det end skulde have kostet ham en liden Overvindelse, saa ansaae han sig dog rigelig skadesløs'ho'dt ved at anstille Sagttagelser over saa nyt et Hjerte og gjøre saa mange Forsøg dermed, som han kunde finde for godt.

Den unge Danae kunde ikke, hvor uerfaren hun end var, oversee, at der i hendes Tilbeders

Forhold var noget vist, som, enten det nu var naturligt eller forstilt, ikke bibragte hende det fordeelsagtigste Begreb om hans Maade at elske paa. Hun læste i hans Dine mindre Fornøielse ved at betragte hende, end Begjerlighed efter at læse i hendes Sjæl, og hun sporede i de Dieblikke, hvori han syntes ualmindelig rørt, mere Jld end Æmhed hos ham. Hun opdagede Tid efter anden, at det var ham langt mere om at gjøre at overbevise hende om hans Fuldkommenheders Magt end om Virkningerne af hendes, og at den, der var svag nok til at lade sig indtage af ham, vilde finde sin farligste Medbeilerinde i hans Forsængelighed. En ung Pige med et opvakt Hoved og en fin Følelse har selv, især naar hun tiltroer sig en ualmindelig Skjønhed, alt for megen Forsængelighed til at tilgive en Tilbeder hans. Danae ansaae Alcibiades's Forhold for et Slags Udfordring, og bevæbnede sig med saa faste Forsætter mod ham, som det er en Pige paa femten Aar mueligt at bevæbne sig med. Men imidlertid vidste den gode Pige ikke selv, og kunde altsaa heller ikke skjule for den erfarne og skarpsæende Alcibiades, at hun, dette uagtet, dog var heftig nok indtagen af ham, til ikke at finde noget smukkere end hans Figur, intet behageligere end alt, hvad han sagde eller gjorde, at hun ikke befandt sig nogensteds bedre, end hvor han var, ikke ved nogen's Bisfald følte sig saa meget smigret som ved hans,

og

og endelig at hun interesserede sig saa hjertelig for hans Berømmelse og hans Foretagenders Held, at Kilden der til virkeligen enten maatte være et meget gammelt Venſkab eller en meget ung Kjerlighed.

Den Fordeel, Alcibiades derved opnaaede over hende, var for stor til, at den ſkulde kunnet undgaae Aspasia's Opmærksomhed; men Danae ſtuffede sig ſelv, fordi den Frihed, han lod til at lade hendes Hjerte beholde, gjorde hende tryg. Hun var vant til at foreſtille sig Kjerligheden i en ganſke anden Skikkelse end den, hvori den havde indſneget sig hos hende. At være alvorlig, tankefuld, adſpredt og urolig i den elſkede Gjenſtands Nærværelſe og ſørgmodig i dens Fraværelſe, ikke at glæde sig over noget, ſom ikke i een eller anden Henseende ſtod i Forbindelſe med den, at ſøge Eensomheden eller indbilde sig i Selſkaber, at man blot har Træer, Klipper og rislende Kilder til Bidner paa ſine Følelſer, at ſtirre uden at vide paa hvad, at ſukke uden at vide hvorfor, — dette var i hendes Tanker Kjerlighedens ſande Symptomer; og da hun ikke, medens hun havde været bekjendt med Alcibiades, havde mærket noget af alt dette hos sig, ſaa faldt det hende aldeles ikke ind at fatte den mindſte Mistanke til ſit Hjerte. Alcibiades forlyſtede hende. Hans Fryghed, hans Luner, hans Vittighed, hans Talent til at udfinde og paa den fineſte Maade at drive Spot med det Latterlige hos alle og enhver, hans Færdighed i at fortælle og ſkildre, den ſærdeles Gave, han havde

havde til at gjøre *Smaa ting* ved de *Bendinger*, han gav dem, til underholdende og vigtige *Ting*, fort, alle disse *Egenskaber*, der gjorde ham til en *Forlystelse* for alle *Folk* af *Forstand* og til en *Skæk* for alle *Daarer*, gjorde ogsaa hans *Omgang* behagelig for hende. Hun tilstod sig selv den *Smag*, hun fandt i ham; men hun kunde ikke begribe, hvad der var hos denne *Mand*, som skulde være saa farligt; og netop dette var det, hans *Hensigter* gjorde fornødent for ham. Ingen, der ikke kjendte ham nøie, skulde nogen sinde kunnet formode, at han havde *Die* paa *Danae*. Hans eneste *Bestræbelse* syntes at gaae ud paa at fordrive hende *Tiden*; og han morede hende ofte hele *Timer* igjennem med *Beskrivelser* over de *Mangler*, han fandt hos andre *Fruentimmere* i *Staden*, uden at indstrøe et eneste *Ord* om de *Fortrin*, hun besad. Vel sagde han hende undertiden meget smigrende *Ting*, men da gjorde han det med saa frit, med saa oprømt et *Bæsen*, og i saa letsindig og koldsindig en *Tone*, at han gjerne i denne *Tone* kunde have gjort hende den tydeligste *Kjærlighedserklæring*, uden at hun havde anseet det fornødent et eneste *Dieblik* at antage nogen alvorlig *Mine* derved.

Ved denne *Opsørsel* opnaaede den listige *Mand* en dobbelt *Fordeel*: *Danae* vante sig til ikke at bruge nogen *Forfigtighed* i hans *Selskab*; og han blev berettiget til, i *Følge* hans *Kjærligheder* som *Ben*, som en *høer Paarsørende* af *Aspasia*, som en *Mand*, der daglig
 kom

kom i Huset, at tiltage sig adskillige Smaaafriheder, som formedelt den Fortrolighed, der var imellem dem, ikke syntes at være af nogen Betydighed. Uformærkt udvidede han sine Nættigheder, men dette gjorde han dog paa saa fin en Maade og med saa fin en Gradation, at Danae, som hverken bar den mindste Mistanke til ham eller til sig selv, ei engang vilde bleven Forandringen vaer, dersom ikke Aspasia (som uden at lade sig mærke dermed havde et vaaget Die med dem begge) havde aabnet hendes Øine for hans Hensigter og den Fare, hun svævede i.

Tanken om at lade sig fange som en ubesindig toffet Pige krænkede den unge Danaes Stolthed. Hun blev opmærksom. Hun undersøgte sit eget Hjerte og fandt, at hun vilde været i Stand til at elske den farlige Mand, dersom Naturen, som i alle andre Henseender havde været saa ødsel mod ham, ikke ulykkeligviis allene havde været en Stedmoder imod hans Hjerte. Men denne Ordagelse bestyrkede hende na des mere i hendes Forsæt at straffe ham for, at han ikke vidste at gjøre bedre Forskjel mellem hende og en Tæmme. Aspasia, som af sine særdeles Marsager ønskede at see hans Overmod ydmyget, lærte hende, hvorledes hun skulde forholde sig for at lade ham, i det han troede at have fundet det ønskede Dieblif, see sit Haab med des mere Krænkelse tilintetgjort med eet. Der var Fare forbundet dermed, og Aspasia skjulede det ikke for hende; men den Ære at være den første, der

der skulde hævne sit Røn paa dets overmodigste og farligste Forræder, var for stor til ikke at vove alt for den.

Ikke drømmende om, at der var smedet saadanne Anslag mod ham, varede det ikke længe, førend Alcibiades retfærdiggjorde den floge Aspasia's Formodninger. Han troede at have lagt sine Snarer saa fint som muligt. Alting syntes at fremme hans Forehavende og spaae ham et heldigt Udfald. Danae selv befandt sig i en Stemning, der endog vilde have sat Mod i en mindre forvoven Elsker. Hendes Munterhed grændsede til den indtagende Overgivenhed, som i hendes Alder gjør Aurora's og Veneris Gaver saa tillokkende. Hendes Blod syntes at danse i hendes Armer og hendes Dine lovede alt — hvad hun ikke var til Guds at holde. Alcibiades, hvis Sands for Belysterne var alt for fin til, at det kunde falde ham ind at berøve sig ved Overilelse endog den mindste Fornæelse, som kunde forøge Værdien af hans Seier, havde foresat sig at føre hende til sit Maal ved gradvís tiltagende Forberedelser, i hvis Theorie og Udvørelse han var stolt af ikke at have nogen over sig. Det var een af hans Regler, at man bør lægge mere an paa at trække Indbildningskraften end Sandserne hos de Skjønne, man har foresat sig at erobre, ind med i Spillet. I Følge denne Grundsætning tog han af en Discours af Socrates om Grændserne for det Skjønne Anledning til at gjøre det til et Spørgsmaal:

maal: hvor vidt den pantomimiske Dansekonst torde gaae i Forestillingen af visse Begivenheder af Olymps forargelige Krønike? Han talede om denne Gjenstand som en anden Socrates og affecterede (uden Tvivl for at lokke Danae til at modsigge ham) en Strængighed, der maaskee i denne vise Mands Mund vilde været ærværdig, men hos en Alcibiades derimod var latterlig. En Ariadne, der lader sig trøste af den skønne Bacchus, var bleven billiget af Socrates selv *). Saavidt, meente han, kunde det i Ting af dette Slags være Konsten tilladt i det høieste at gaae; men en Leda! — en Leda kunde ikke danses uden at fornærme Gratierne. Forræderen vidste, hvor den unge Person, han havde for sig, havde sin svage Side. Danaes Kjerlighed til den pantomimiske Dans gik til Udsvævelse. Man tillagde hende deri et mere end almindeligt Talent. —

„Man havde endog alt for megen Årsag dertil,“ sagde Agathon —

Og især ophsiede man hendes Delicatesse i Udtrykket af Videnskaberne fineste Grader og Skatteringer. Opflammet af hans Strængighed, som forekom hende overdreven, maaskee og af den Ungdomsfængelighed at ville aflægge en Konstprøve, hvis Banstrelighed ikke lod sig modsigge, paastod hun: at det ikke var umueligt at hænge de Socratiske Gratiers Slør over den Ledaske Fabel, uden at gjøre Udtryk
fets

*) Man see Xenophons Symposium i Slutningen.

lets Sandhed i Forestillingen noget Afbræk. Alcibiades paastod Umueligheden med en saadan Overbeviisning, at der ikke blev andet Middel tilovers til at gjendrive ham end at lade ham see det. Forvisset om sin Seier paatog hun sig at være Leda, — og dersom Aspasia (som var en useet Tilskuerinde ved denne hele Scene) ikke smigrede hende, udførte hun sin Rolle saaledes, som hun havde lovet det. Dersom der havde været en Gratic i Stedet for Leda, eller det kunde faldet hende ind at forestille en Leda, saa vilde hun netop have gjort det saaledes, sagde Aspasia. Men uagtet Alcibiades foregav at være ganske henrykt af den rosfede Piges Dans og af de Yndigheder, hun havde lagt for Dagen derved, vilde han dog ikke tilstaae, at der havde været Sandhed i hendes' Epil.

Den lille Strid, som derom optom imellem dem, blev tilsidst hidsig nok til (efter hans Mening) at være et Bink til en anden, hvorved han haabede useilbarligen at gaae af med Seieren. Han meente, at det kun var Mangel paa Erfaring, der hindrede hans unge Veninde fra at spille denne Rolle til virkelig Triumph for hendes Konst. Det er umueligt at tilbyde sin Tjeneste med bedre Anstand end han gjorde; og uadvaeret vilde det maaskee ikke være gaaet den nye Leda bedre end hendes Original. Men Aspasia's Aldersvarster og Lærdom, og, hvad der unegtelig kom hendes Svaghed mest til Hielp, hendes Bevidsthed om Aspasia's hemmelige Nærværelse — gave hende en

Styrke,

Stryke, som Alcibiades naturligviis ikke havde gjort sig nogen Regning paa. Imidlertid havde dog hendes Modstand for meget tillokkende til at blive antagen for Alvor af saa øvet en Helt, som han var. Han forfulgte altsaa sin formænte Seier; men da han mindst ventede det, smuttede den ulærvillige Leda ham ud af Hænderne. Han kjendte Aspasia's Huus alt for vel til ikke at vide, at den Bei, hun tog paa sin Flugt, løb ind til et lidet Cabinet, hvis Indretning var bekvemmere endnu til de Lektioner, han vilde give hende, end det Sted, de befandt sig sammen. Dette syntes at være en Omstændighed, der spaaede ham et godt Udfald. Han ansaae sig altsaa i det mindste ligesaa vis i sin Sag, da han ilede efter hende, som Apollo, da han forfulgte den flygtende Daphne til Bredden af Peneus. Men hvor stor blev ikke hans Bestyrtelse, da han, ved at træde ind i Cabinettet, saa hende flyve i — Aspasia's Arme, en Person, hvis Nærværelse her var ham ligesaa uventet, som den var ham ubeleilig.

Det Foregaaede havde alt for megen Lighed med en Aftale, til at kunne ansees for et Tilfælde; og ingensinde i hans Liv havde det maaskee kostet ham saa meget at skjule sin Misforstaaelse over at være løben saa ubetænksom i sin egen Snare. Imidlertid var der dog ikke andet for end, eenstemmig med Danae, at gjøre den hele Sag til Spøg og saa godt som han kunde at deeltage i den Latter, begge Damerne brast i

over

over det feilslagne Anslag, som de med al den Uttiste Bittigheds Skarphed beskyldte ham for, til han omfjeder, Kjæd af den ubehagelige Rolle, han spillede i dette Oprin, trak sig tilbage, meget uenig med sig selv om, hvorledes han skulde tage den Hævn, han i sit Hjerte havde tilsvoret den lille Bedragerinde og hendes utidige Skytgedinde.

Om i øvrigt den smukke Aspasia gjorde vel eller ilde i at udsætte en ung Pige, hvis Moder hun havde paataget sig at være, for en Fare, som det bestandig var umueligt at slippe ganske ubeskadiget fra, det kan der vel ikke være noget Spørgsmaal om. Uden Tvivl gjorde hun ilde deri; men formodentligen havde det aldrig været hendes Tanker at danne noget fuldkomnere af den unge Danae end en anden Aspasia. Maaskee hun heller ikke ansaae de Indtrykke, der fra denne Scene kunde blive tilbage i hendes Sjælbildning, for saa betydelige, at de kunde overveie den Fordeel, hun kunde have af en saadan Ovelse i den Kunst at tilintetgjøre List ved List, en Kunst, hvori man (efter hendes Forestilling) ikke i Danae's Omstændigheder og med de Gaver, man tillagde hende, uden paa sin Sikkerheds Bekostning kunde taale at være ubevandret.

Det være nu som det vil, saa er det vist, at Danae ved sit hele Forhold i dette Oprin vandt uensdelig meget i Aspasia's Dine. Fra denne Tid af behandlede hun hende som en Person, som hun kunde betroe

betroe alle sine Hemmeligheder og meddele alle sine Kundskaber. „Du er skabt til, sagde hun til hende, i det hun indsluttede hende med den største Omhed i sine Arme, at være Aspasia's Efterfølgerinde; den Deel, jeg faaer deri, tilfredsstiller noksom min Stolthed til, uden Misundelse, at see mig endog overtruffen af Dig.“ Hun gjorde sig mere Flid end nogen sinde for at danne min Forstand, at lære mig at kjende Verden og Menneskene og især at indvie mig i den Konstes Hemmeligheder, der havde gjort en Socrates til hendes Discipel, en Pericles til hendes Gemal, og hende selv, uden noget andet Fortrin end hendes Gaver og Færdigheder, til Sjelen i Grækenlands offentlige Anliggender i hendes Tidæalder.

Danaes egen Tænkemaade tillod hende ikke at føre sig Aspasia's Exempel og Underviisning saa fuldkommen til Nytte, som hendes Lærerinde syntes at ønske det, da den aldeles lukkede hendes Hjerte for den Tanke, at ville spille nogen stor Rolle paa Verdens Skueplads; men desuagtet tilstaaer hun, at hun skylder begge Takken for sin Aands Udvikling, sin Smags Forfinelse og de Kundskaber, hvis Værd Erfaringen først har lært hende ret at indsee. Skal hun tilstaae Dig endnu mere, Agathon? De Samtaler, Aspasia havde med mig eller som det blev mig tilladt som Tilhørerinde at overvære, forekom mig saa vigtige, at jeg var bange for at sige et Ord deraf. Jeg opskrev dem derfor hemmeliger, medens de endnu vare mig

mig i frist Erindring, og jeg fik derved efterhaanden
 en Samling af denne overordentlige Kones Discourser,
 som jeg bestandig har anseet for min kostbareste Skat.
 Denne Skat er, som Du vel kan formode, endnu i
 mine Hænder. Der var en Tid, da jeg betragtede
 dem som Hemmeligheder, hvilke jeg, saa standhaftig
 som en Pythagoræerinde skjuler sine, forvarede for
 mindviiede Dine. Men uden engang at tale om,
 at de Hensigter, jeg kunde have dermed, ikke nu mere
 finde Sted: hvorfor skulde jeg ville skjule dem for en
 Ven som Agathon? Du skal altsaa faae dem at see,
 Agathon! og jeg er forvisset om, at jeg ikke kan gjøre
 Mindet om min Veninde — den fuldkomneste Dødes-
 lige, der nogensinde har hævnnet vort Kjønns Hæder paa
 Dit — nogen større Ære.

Sjette Capitel.

Nye Konstgreb af Alcibiades. En Philippica mod
 Mandkjønnet som en Prøve paa den skjønnede Aspasia's
 Philosophie.

Da det maa være Læseren temmelig ligegyldigt, hvor
 ofte Danae, enten af sin Tilhører, naar han fandt
 noget at sige, eller af andre mellemfomne Omstændig-
 heder, blev afbrudt i sin Fortælling, saa troe vi at
 gjøre bedst, om vi antage, at hun ingensinde blev af-
 brudt, og lade hende vedblive at fortælle, saalænge
 hun

hun finder for godt, dog med Betingelse, at vi ikke blive forbundne til at høre længere paa hende, end hun interesserer os.

Alcibiades (vedblev hun) tog sig det meget nær, ikke just fordi hans Anslag paa den unge Danae, som han ansaae for sin lovlige Eiendom, var gaaet glip — thi dette, meente han, kunde vel let oprettes igjen — men fornemmelig fordi det var skeet paa en Maade, der, om han end kunde haabe at undgaae, derved at blive en Gjenstand for hele Athenens Latter, dog i det mindste nedsatte ham i hans egne Dine. Han troede ikke at kunne hævne sig bedre derfor paa Danae, end naar han viste en Ligegyldighed for hende, som, i Fald hun nogensinde havde smigret sig med nogen Forestilling om at have rørt hans Hjerte, end ikke vilde levne hende den mindste Skygge af en saadan Indbildning.

Til den Ende bortførte han saa offentlig og med saa megen Opsyn, som det nogensinde var mueligt at gjøre, en ung Slavinde hos Aspasia, som, foruden et fortræffeligt Anlæg til Frækhed, ikke havde det mindste, der kunde retfærdiggjøre den grændseløse Videnkab, han affecterede for hende, naar man undtager en meget maadelig Stemme og nogle Anlæg til Pantomimik. Hans Hensigt dermed var at krænke Aspasia og hendes unge Veninde ret hjerteligen ved at gjøre dette lille Creatur til den beundringsværdigste Person i Grækenland eller i det mindste indbilde Verden

den

den, at hun var det. Da han allerede længe havde været i Besiddelse af den Ret, at angive Zonen i alle Ting, da han var omringet af et heelt Hof af Venner, Smigrere og Parasiter, som uden Betænkning lode sig bruge til blinde Redskaber for alle hans Indsald, da han for at drive en Hensigt, hvor ubetydelig Gjenstanden derfor end maatte være, igjennem, ikke fandt nogen Nøie for stor, ingen Bekostning for overdreven, intet Middel for udsvævende, saa lyktes det ham og, skjønt ikke uden megen Nøie, at gjøre den lille Pannychis paa nogle Dieblikke til Atheniensernes Afgud. Men den Triumph at ydmøge Aspasia og hendes unge Veninde saa meget derved, som han havde smigret sig med, blev ham dog berøvet ved den sidste grændseløse Lærvillighed for den første Anviisninger.

For at forblive saa oprigtig, som jeg hidindtil har været i min Fortælling, kan jeg ikke dølgge, at den lille overmodige Fornøielse at have spillet Alcibiades et lidet Puds, som den unge Danae ved de Judentrykke, denne Scene efterlod sig i hendes Hjerne, langt dyrere at staae, end den var værdt. Saasnart hun var bleven allene, skimlede de forførte Billeder sammen i hendes Indbildning. En foruroligere Nysgjerrighed gjorde hende begjerlig efter at vide, hvad der vilde have fulgt derpaa, om hun havde viist sig mere lærvillig mod Alcibiades. Hun rødmede for sig selv, da hun sporede et Slags Lyst hos sig til
endnu

endnu engang at finde en saadan Leilighed; men det stod ikke i hendes Magt, — og heller ikke anvendte hun i Grunden ret megen Mæie for — at undertrykke denne Lyst. Alcibiades's Billede viste sig fra denne Tid af for hende med saa levende Farver, med saa feirende Tillokkelser, at hendes Hjertes Urolighed begyndte at lide derunder. Døm selv, hvor krænkende det i en saadan Sindesforfatning maatte være hende at see sig foragtet og forladt for en Pannychis! Uden Aspasia's Bistand vilde hun været meget for svag til at skjule sin Smerte derover for Forræderen selv, især da der sjelden forgik nogen Dag, uden at han kom for at martre hende med B. viser paa sin fuldkomne Ligegyldighed og Skildringer af hendes Medbeiterindes uendelige Udigheder og hans Lidenskab for hende.

Men Aspasia, som ikke behøvede den Fortrolighed, hvormed Danae pleiede at aabne sit Underste for hende, for at see enhver Bevægelse i hendes Sjæl, kom hende endnu i rette Tid til Hjælp. Da hun snart opdagede, at hendes unge Venindes Eysdom mere havde sit Sæde i Indbildningen end i Hjertet, saa forekom Curen hende saa meget des lettere; og endstjønt Danae ikke gif saa vidt med sin Aabenhjertighed mod hende som imod sig selv, saa troede hun dog at see, at hendes ophidsede Phantasie og det Indtryk, hendes krænkede Egenkjerlighed havde gjort paa hende, vilde tale for enhver elskværdig Mand, der vidste at føre sig Diebliffet til Nytte og i det mindste give hende

Styrke nok til at møde Alcibiades's Egegnlighed med saa megen Koldsindighed, som der var fornøden til at bringe ham til Fortvivlelse over hans atter feilslagne og saa dyrt kjøbte Forventning.

Nriochus, en ung Mand, som i ingen Betragtning saae nogen anden end Alcibiades over sig, og ei heller gjerne (Skjønt han var hans Ven) indrømmede ham Fortrinet, denne Nriochus var det, hun haas bedé vildest at naae sine Hensigter ved. Han havde fra første Gang, han saae Danae, fattet en heftig Kjerlighed til hende, hvilken den Modstand, han havde fundet i hendes Fordom for hans Ven, havde gjort endnu heftigere. En Gnes Stykker andre gif det omtrent ligesom ham; men Alcibiades havde holdt dem alle i en vis Frastand. Hans Historie med Danserinden Pannychis fornyede deres Fordringer. Tanken om at adsprede den heie Sværm af Rivaler og udslætte Alcibiades selv — som, efter sin gamle Vane, havde skrydet af en fuldkomnere Seier over Danaes Hjerte, end han havde opnaaet — af hendes Erindring, forekom den smukke Nriochus værdig nok til at formaae ham til at opbyde alle sine Fuldkommenheder, for at fængsle den derpaa aldeles ufærdig Danae.

Aspasia, som han var i Familie med, understøttede hans Forhaabninger; og Danae retfærdiggjorde inden kort Tid sin mere grandseende Venindes Fordringer, uden dog tilfulde at kunne forklare sig selv, hvad der foregik i hendes Hjerte. Skjønt hun ikke

for

fornam det mindst: til hine samme Bevægsler for Nriochus, som allene ere værdige til at høre Navn af Kjerlighed, følte hun sig dog uformærkt Slagen af hans personlige Indtagenhed; og endskjønt det ikke var hendes Forsæt at opimuntre ham, aabnede dog hendes villige Øre sig for hans Forskkringer om sin Kjerlighed og hestede hendes Øie sig med Fornøielse paa hans Person, hvilken og — naar man undtager den uforklarlige Tryllekraft, der var Alcibiades egen — som Statue betragtet, mange saae sig nødsagede til at indrømme Fortrinet endog for hans. Uden at ville forudsee, hvor denne Mangel paa Narvaagenhed kunde føre hende hen, overgav hun sig til den behagelige og for hende nye Forlystelse, Instinctet og Forsængeligheden, for at trøste hende over Tabet af en Tilbeder, hvis Forhold syntes saa heiligen at retfærdiggjøre den affyelige Skildring, Aspasia havde meddeelt hende om ham, forenede sig om at berede hende.

Nriochus smigrede sig med den Indbildning, at enhver Dag, der gik, forskaffede ham en ny Fordeel over Danaes Hjerte, og blev, med al sin Kundskab om vort Kjon (et Studium, som han tiltroede sig at have bragt det vidt i) aldeles ikke vaer, at han ikke havde sig selv, men ene og allene denne Alcibiades, som han troede at have fortrængt, at takke for alle disse Fordele, som han indbildte sig at have opnaaet. Smidlertid vilde maaskee dog tilsidst den Bildfarelse, den af sig selv bedragne Danae var i, have kronet

hans Forhaabninger, dersom Aspasia ikke atter var fremtraadt som hendes gode Genius. Denne overordentlige Kone vaagede i de samme Dieblikke, hvori hun ledede sin Undergivne ud paa den slibrige Vej, paa hvilken Uskyldigheden ved ethvert Skridt staaer Fare for at glide, over enhver af hendes Bevægelser, og betjente sig af al den Grandseenhed, som en gennemtrængende Forstand og en stor Kundskab om det menneskelige Hjerte gave hende, for at vogte hende for Feiltrin. — Hvorfor, Agathon! hvorfor skulde dog engang det Dieblif komme, hvori Hjertets, Indbildningens og Sandsernes forenede Fristelser gjorde Virkningen af hendes Lærdomme kraftesløs!

„Mændene, sagde Aspasia til hende, have paa Grund af en Overvægt, som de tilegne sig, men ikke kunne opgive de mindste Beviser for, gjort den uretfærdigste Deling med os, det er mueligt at tænke sig. Ikke tilfreds med at have udelukket os fra alle andre vigtige Forretninger, have de endog eenjødigen bemægtiget sig Lovgivningen, indrettet den ganske til deres egen Fordeel, og derimod nødte os tyransk til at adlyde Love, som vi ikke have givet vort Minde til og som næsten berøve os alle de Rettigheder, fornuftige og fribaarne Bæfener tilkomme. Efterat have gjort alt, hvad der nogensinde var mueligt at gjøre, for at betage os Væne endog til den blotte Tanke om noget Oprør mod deres ulovlige Herredømme, ere de uædelmodige nok til oven i Kjøbet at spotte os for en Svaghed,

hed, der er deres eget Værk, at kalde os det svagere Kjønn, at behandle os efter dette Navn, at fordrø vor Kjerlighed til Belønning for al den Uret, vi tilføies af dem, at anvende alle optænkkelige Forsørelser for at overtale os til at troe, at de ikke kunne være lykkelige uden den, og endelig at straffe os derfor, naar vi gjøre dem lykkelige. Dog i denne eneste Henseende finder jeg, de handle priseligen. Vi fortjene at straffes, naar vi ere svage nok til at elske Fienderne af vor Nødsighed, Tyrannerne mod vort Liv, Ranerne af vore medfødte Rettigheder. Hvorfor søle vi ikke de Fordele, Naturen har givet os over dem? Hvorfor betjene vi os ikke af dem? Vi skulde være det svagere Kjønn? De det stærkere? Hvilke latterlige Skabninger! Hvor smukt fløder det dem ikke at prale for os med deres Styrke, da det staaer til den Svagste af os med et venligt eller suurt Diekast at lægge deres Helte, endog deres indbildte Halvguder for sine Fødder! Vor Svaghed ligger i vort Hjertes Gods hed; det er den skønneste af vore Dyder, de uforskamrede gjøre os til Forkrydelse. — De skulde være det stærkere Kjønn? Hvor er der nogen Vone, noget Talent, nogen Konst, nogen Fuldkommenhed, nogen Dyd, hvori de ikke staae langt tilbage for os? I Skjønhed, i Indtagenhed, i fin Følelse, i Ansefharighed og Listighed, i Svimodighed, ja endog i Reso- lution og Standhaftighed overgaae vi dem unegtelig, — og jeg gad see den Mand, der havde Mod til at gjøre

gjøre eller lide, hvad et Fruentimmer er i Stand til at gjøre eller lide. Hos hvilket Køn finde vi de fleste og overordentligste Exempler paa Foretagender, som kun en stor Sjæl kan udøve? Og alle disse Fortrin — ere dog kun Levningerne af det, de have frataget os! Berøvede, saavidt det har staaet til dem, alle Hjælpemidler til at naae Fuldkommenheden, have vi intet uden det, Tyrannerne ikke have kunnet fratage os, og dette beviser, hvad vi vilde være, dersom ikke den Opdragelse, de give os, de Fordomme, de fængsle os med, den Cirkel af Smaaating, de indspærre os i, modsatte sig vore Evners Udvikling og frie Sving? — Men vore Tyranner have fornødret os til blotte Redskaber for deres Fornøielse. De frygtede for vore legemlige Fuldkommenheders Magt, om de bleve understøttede af Sjælens Fuldkommenheder; de sølte, at det da vilde være dem umueligt at forsvare et Herredømme, som de, naar man undtager deres Lemmers Styrke, ikke fremfor os have den mindste naturlige Ret til. Kort, de have været saa heldige, at bringe os under Naget; og deres Usurpation er ved Tidens Længde bleven alt for rodfæstet til, at de saa af os, der ved eet eller andet gunstigt Tilfælde komme i Besiddelse af deres naturlige Fortrin, kunde tænke paa at befrie deres Køn. Der bliver altsaa intet andet tilovers for os, end at enhver af os maa sørge for sig selv, saa godt som hun kan; og dersom hun har været lykkelig nok til at bringe det saa vidt som

Alpa-

Aspasia, maa' hun da ikke føle Tilbøielighed hos sig til at gavne unge Personer af hendes Køn, som ved overordentlige Gaver af Naturen ere bestemte til en ædlere Rolle, ved Meddelelsen af en Wiisdom, der maaskee er bleven dyrt nok kjøbt, — især da det ikke er levnet hende noget andet, Middel til at gjøre sig forstjent af sit Køn?"

„Hør mig altsaa, kjæreste Danae! vedblev hun, og vær forstjkkret om, at Din Lykke her i Livet vil være afhængig af det Brug, Du vil gjøre af det, jeg siger Dig.“

„En Person af vort Køn, der seer sig begavet med det uviste Fortrin, at tiltrække sig Mændenes Opmærksomhed ved en mere end almindelig Elskværdighed, maa lade alle sine Idretter og Bestræbelser sigte til det dobbelte Maal: — at holde sig selv uafhængig af disse Herrer i Skabelsen, og forskaffe sig saa megen Magt over dem, som det nogenstunde er mueligt. Til det sidste har Naturen forsynet os med et Slags fortryllende Vaaben, mod hvilke al den Styrke og Wiisdom, de indbilde sig at have, ikke formaaer at udrette noget. Her er Fordelen ganske paa vor Side. Men ulykkeligviis synes den over sin Omsorg for at bevabne os til Angreb paa vore Næstanderes Hjerter at have glemt tilstrækkelig at forskandse vore egne. Forsvarelsen, kjæreste Danae! er vor blinde Side; og her er det, vi meest behøve at forbedre Naturens Feil ved Kunst.“

„Paa

„Paa den ene Side bestaaer vort stærste Værd i meget irritable Sandser, en varm, bestandig virksom Indbildning, og et Hjerter, opfyldt med sympathetiske samme Følelser, men paa den anden Side giver netop dette os vist til Pris for vore Sienders Efterstræbelser. Lad det ikke forundre Dig, at jeg bruger saa haardt et Udtryk: intet er nødvendiggere for Dig, end at vænne Dig til at forestille Dig Mændene under dette forhadte Billede. Et ungt Fruentimmer er desuden formedelst sit eget Hjertes Godhed og Oprigtighed alt for tilbøjeligt til at ansee enhver, der yttres sin Kjerlighed til hende, for en Ven. Da hun, i en lykkelig Harmonie med den hele Natur, seer med Blidhed og Belvillighed paa alt, hvad der omgiver hende, hvor skulde hun da i en Skabning, hvis Nær værelse sætter hendes Hjerter i saa behagelig en Bevægelse, hvis Ord snige sig saa sødt ind i hendes Sjæl, formode en Forstyrrelse af hendes Lyksalighed? Imidlertid er dog dette et sandt Billede af den indtagende Bedrager, der, efter at vor taabelige Godhjertighed ikke har levet ham noget mere at ønske, er saa forskjellig fra den Person, han forestilte, da et eneste Diekast, der gav ham et Glimt af Haab, kunde sætte ham i Henrykks Fælde, som to Bøfner af ganske forskjellig Art nogensinde kunne være det.“

„De sikreste Midler til at vogte vore Hjerter for deres Forsørelser ere: — at lære at kjende dem saa vel, at de ikke kunne opvække nogen Spisagtelse
hos

hos os (thi dette er dog almindelig den Følelse, under hvis Beskættelse de tilsvigne sig vor Kjerlighed); — at fatte et høit Begreb om vort og et lavt Begreb om deres Kjønns Værd, at nedsette de Fortrin, de tilegne sig, til deres virkelige Værd, og at lære at indsee, at det vilde være den yderste Daarlighed at ville oven i Kjøbet belønne dem for de Fordele, de drage af vor Undertrykkelse; at være oprigtige nok til, istedet for at lade vore Dine blændes af deres foregionne Følelser for os, at tilstaae os selv, at det blot er deres Begjærighedens eller deres Forsængeligheds Tilfredsstillelse, de søge hos os; at lade os selv, uden at begaae den Taabelighed at flamme os ved Naturen, vederfares den samme Ret i denne Henseende som dem; at søge ved Arbejde og Adspredelser at gjøre vor Følsomhed sløvere, og endeligen ved paa eengang at udsætte vor Sind for saa mangfoldige og saa mange Slags Indtrykke, som det nogensinde er mueligt, at hindre vor Følelse fra at lade sig ganske bemægtige af en eneste Gjenstand."

„Den Fornægtelse, at see os ved vort eget værdige Forhold sat i Besiddelse af alle vort Kjønns Rettigheder, er en Belønning, der gjør os skadesløse for den Møie, denne Baagen over vort Hjerter koster os, og erstatter os rigeligen den behagelige Forblændelse, vi berøve os ved at frasige os Kjerligheden. Thi jo mindre Herredømme vi indrømme vore Tilbedere over vort Hjerter, des større er det, vi opnaaer over deres Hjerter.

Hjerte. Jeg forudsætter, hvad der forstaaer sig af sig selv, at vi aldrig kunne have for mange legemlige Fuldkommenheder og Talenter, aldrig for mange af de Egenskaber, hvorved vi kunne behage, fortrylle, lokke, give os Nødhedens Tillokkelser og ved de mange og store Fordele, de finde i vor Omgang, gjøre os uundværlige for dem, Den hele Theorie, jeg her forklarer Dig, er kun bleven til for Danaerne og deres Lige. Men uden at tale om, at det falder os ulige lettere end Mændene at naae i alle Ting Fuldkommenheden, monne ikke den dobbelte Fordeel, vi opnaae ved Udviklingen af vor Aand, skulde være i Stand til at hjælpe os at overvinde endog de største Vanskeligheder, som kunde være forbundne dermed? Skjønheden er en fortræffelig Fernis til at give Aandsfuldkommenhederne og Talenterne en høiere Glæde; men intet er vissere, end at den faaer mere igjen af dem, end den giver dem, og at en forfæret og ved Smag, skjønne Videnskaber og Philosophie opløst og forædlet Aand, forenet med en spillende Vittigheds og en behagelig Omgangs Tillokkelser, er tilstrækkelig til at lade den ubetydeligste Figur triumphere over ethvert med Liv begavet Venusbillede, som mangler denne indvortes Kilde til saa mange aldrig forsvindende Behageligheder. Skjønheden gjør sin største Virkning ved det første Diekast og taber sin tiltrækkende Kraft i samme Grad, som man bliver bekendt med den. Desuden gives der Timer, Dage, ja endog hele Perioder i Livet, hvori

hvori Begems; eller Sindsbestaffenheden, Mættelse —
 onde Luner, — udtømte Livsaander, — Bekymrin-
 ger og Sindsurolighed — alvorlige Forretninger eller
 Alderdommens Kulde byder al Skjønhedens Fortryl-
 lelse Trods. Det er forgjæves, at den skjøne Circe
 med sin Tryllestav berører Ulysses, forsynet af Mi-
 nerva med et Middel til at imodstaae hende: Ulysses
 bliver uforandret staaende for hende, og Circe er med
 al sin Fortryllelse ikke andet end et almindeligt Fruen-
 timmer for ham. Men saasnart Sirenerne, overvæl-
 dende hans Veraerrighed med vel udtæakt Smiger,
 indbyde ham til Aandens Hornspilser, sigte ham,
 at de vide alt, hvad der er skeet og vil skee, — da fø-
 ler han en uimodstaaelig Drift, taber alt Herredoms-
 me over sig selv, og vilde springe ud i Havet for at
 svømme over til disse Sjælebehersterinders Bredder,
 om ikke hans Reisekammerater havde fordoblet de
 Baand, han var bunden til Masten med. Jeg veed
 ikke, om Homer har havt i Sinde at betegne den
 Sandhed, jeg her taler om, ved disse Billeder; men
 vist er det, at de ikke kunde været bedre skikkede dertil,
 om han udtrykkelig havde valgt dem i dette Niemeed.
 Den Skjøne, der forstaaer at interessere en Tilbeders
 eller — som i Grunden kommer ud paa eet — en
 Vens Forstand, uden derfor at være mindre en
 Gjenstand for behagelige Følelser; der veed at gjøre sig
 ved sine Raad, hvor de behøves, ved sin Forstand,
 naar han er i Forlegenhed, ved sin skjemtende Mun-
 terhed

kerhed i tungstindige Timer, ved forlystende Talenter; naar han vil forlystes, ved alvorlige Samtaler, naar han ønsker disse, nødvendig for ham; — den Skjønne, der er en Discipelinde og en Veninde af Muserne og af Charitinderne har faaet Gaver til at udbrede Gode og Behagelighed over alt, hvad hun siger og gjør, — denne Skjønne, tro mig, Danae! er mere Dronning end den Persiske Despot's fornemste Slavinde. Hun hersker over Hjerterne. Alt, hvad der har Følelse og Forstand, hylder hende. Philosopherne, Helstene, Virtuoserne gjøre Cour hos hende. I hendes Dine, af hendes Læber venter enhver Stadfæstelse paa de Fortrin, han tiltroer sig. Digteren, Kunstneren er ikke tilfreds med sit Værk, førend han er bleven forvissat om hendes Bifald; og den Vise selv rødmer ikke over at være bekjendt som en Discipel af hende. Men det er ikke blot over det Skjønnes Rige, hendes Herredømme strækker sig; hendes Indflydelse paa dem, der sidde ved Statens Rør, gjør hende til den første Driveffjeder for den politiske Verdens Hjul; og oftere end det formodes af dem, der ikke formaae at see ind i Maskinernens Underste, afgjør hun Folkelaggenes onde eller gode Skjebne."

„Vi ere allene, Danae! — hvorfor skulde jeg af en falsk Beskedenhed lade mig afholde fra at fremstille Dig mig selv til Exempel paa alt dette? Den Skjønne Thargelia, som, efterat hun en lang Tid havde spillet en glimrende Rolle i Jonien, omsider
besteg

besteg en Trone i Theffallen, denne Thargella har
 været mig det samme, som jeg ønsker at være Dig.
 Hendes Underviisning og hendes Exempel dannede
 mig. Den Bergsmisse, jeg havde erhvervet mig i
 Milet, banede mig Veien til Athenen. Et Fruens
 timmer, der med alt, hvad Mændene søge hos
 vort Køn, forenede alle de Egenheder, som de have
 vant sig til at ansee for deres Eiendom, var i Athe-
 nen et Slags Vidunder. Aspasia opvakte almindes
 lig Opmærksomhed; inden sæie Tid blev hun en Gjens-
 tand for den enes Beundring og den andens Mis-
 undelse. Man ansaae det for en Forbrydelse, at
 hun ved Fornøielsenes Tillokelse trak de ædleste
 og vigtigste Personer i Staten til sit Huus; og
 netop deraf, at det kun stod aabent for Folk af
 første Rang eller de meest udmærkede Fortjenester,
 tog den store Hob, der saa sig udelukket, Anled-
 ning til at laste hendes Sæder. Men hun fulgte
 uforstyrret sin Vei. Tilfreds med at see de første
 Mænd af Nationen blandt sine Venner, foragtede
 hun Pøbelens Domme og de Atheniensiske Marks-
 krigerstykkers Spot. Hendes Huus var et Slags
 Academiae for de skønneste Tænder og de største
 Kunstnere i Græcien. Statsmændene besøgte det
 for at hvile sig i Musernes og Gratternes Skjød;
 Anaxagoraerne og Socraterne for at opmuntre de-
 res Philosophie; Phidissaerne og Zeuxifferne for at
 samle skønne Ideer; Digterne for at give deres
 Værker

Værker den sidste Politur, den ædleste Ungdom i Athenen for at danne sig eller i det mindste for at kunne rose sig af at være dannet i Aspasia's Skole. Mange af de første Talere i Grækenland regnede sig det til en Ære at have lært deres Konstes Hjemmes ligheder af Aspasia; — og denne Aspasia — som ikke fra først af havde været mere, end Danae var, da den smukke Alcibiades befriede hende fra Maleren Aglaophon's Bærsted og reddede hende af den gamle Crobyles Klæder — endte omsider med at blive Pericles's Gemalinde og i nogle Aar, uden Diadem, at herske mere uindskrænket i Grækenland, end hendes Læremesterinde Thargelia med et Diadem havde herret i Thessalien."

„Men lad mig nu anden Gang sige Dig, hvad der ikke ofte nok kan igjentages: Aspasia vilde ikke have spillet denne ædle Rolle, vilde i det højeste være bleven en Nemea, en Theodota *), dersom hun havde været mindre Herre over sit Hjerte, mindre forsigtig i sin Opførsel, og (uagtet en overslagt Foragt for Pøbelens Domme) mindre omhyggelig for at erhverve sig deres Hviagtelse, hvis Wisfald er os Borgen for den offentlige. Troer Du, det vilde faldet Pericles ind at gjøre hende til sin Gemalinde, dersom han havde fundet Aarsag til at formode, at det vilde været mueligt at vinde hende for nogen anden Priis?"

Jeg

*) To for deres Skjønhed berømte Høtærer i de Tider.

Jeg har (vedblev Danae efter en liden Pause) ladet mig forlede af Leiligheden og det Indtryk, denne Formaning gjorde paa min Husommelse, til at give Dig ved dette Udtog deraf en Prøve paa de Samtaler med Aspasia, som jeg har lovet at meddele Dig skriftligen. Hendes Kjerlighed til mig, som dagligen tiltog, gif tilsidst saa vidt, at hun betroede mig sin Historie, uden endog at udelade den mindste Deel deraf, at hun betroede mig her med en Aabenhartighed, der ved Indfletningen af en Mængde fine og læterige Anmærkninger gjorde den uendelig interessant for mig.

Her afbrød Agathon hende for at forsikre hende, at denne Historie ikke vilde være det mindre for ham, og at han haabede, Danae havde den ligesom den skønne Aspasia's øvrige Samtaler opskreven. Hendes Svar gav ham noget Haab om, at hun maatte og heri kunde tilfredsstille hans Nysgjerrighed, og derpaa fortsatte hun igjen, efter hans Begjering, sin egen Historie.

Femtende Bog.

Fortsettelse og Slutning af Danaes hemmelige
Begivenheder.

Første Capitel.

Aspasia's Død. Den skønne Danaes første Feiltrin.

Danae burde med Rette, da saa fortræffelig en Kone som Pericles's Enke tog sig af hende, blevet en anden Aspasia. Man smigrede hende og siden efter med at give hende dette Navn, et Navn, der i hendes Dins indbefatter alt det Skønne, Store og Elskværdige, der kan tænkes hos noget qvindeligt Væsen. Men om hun end hverken ved sine personlige Egenskaber eller ved sit Forhold viste sig en saadan Læremesterinde uværdig, saa er det dog vist, at Naturen havde nedlagt en Kilde til Svaghed i hendes Hjerter, som betog den vise Aspasia's Lærdomme og Udvarst den største Deel af deres Kraft og var en Aarsag til, at hun forblev saa langt tilbage for sin kjære og beundrede Original. Det følgende af hendes Historie vil indeholde alt for tydelige Beviser derpå.

Da

Da hun efter hiin vigtige Samtale mere end nogenſinde før overgav ſig til Aſpaſia's Veiledning, ſaa blev det hende nu ſaa meget deſlettere at forſtyrre den ſmukke Ariochnus's Anſlag med hende, da de Indtrykke, han gjorde paa hende, ikke vare ſtarke nok til at indtrænge ſig i hendes Hjerte. Imidlertid opførte hun ſig dog, efter Aſpaſia's eget Raad, ſaaledes imod ham, at alle og enhver, ſelv Alcibiades (der, uagtet ſin forſtilte Egegyldighed, dog beſtandig havde Die med hende) anſaae ham for lykkeligere, end han var. Ariochnus for ſin Perſon havde for ſtore Tanker om ſine egne Fuldkommenheder, til ikke at fortolke ethvert Diekaſt, ethvert Ord, ja endog den Strænghed, han blev behandlet med, til ſin Fordeel, og alſaa forſtærkede han ſin Vens Miſtanke og Skinſyge ved de Efterretninger, han i Fortroilighed meddeelte ham om de Progreſſer, han troede at gjøre. Aldrig ſaaſnart havde Alcibiades ſat ſig i Hovedet, at en anden var paa Veie at bemægtige ſig en Skat, ſom han end ikke kunde have beqvemet ſig til at aſtræde Jupiter ſelv, førend hans Tilbøielighed vendte tilbage med fordoblet Heftighed. Den lille Pannychis blev afſkaffet igjen med ligesaa megen Opſyn, ſom hun var bleven antagen; og iſtedet for, at hans første Kjerlighed til Danae havde været mere Smag end Lidenſkab, syntes derimod det, han nu følte eller foregav at føle for hende, at have alle Kjendtegnene paa det Slags Kjerlighed, ſom af Gudinden i Paphos ſendes over dem, ſom hun vil ſtraffe, fordi de

S

have

have foragtet hendes Magt. Om end sand Ermpar-
 thie kun havde liden eller ingen Deel i disse Felelser,
 er det dog vist, at hans eget Hjerte bedrog ham mere
 end det var hans Forsæt at ville bedrage. Bant til
 overhøvedet at ville alt, hvad han vilde, med bræn-
 dende Utaalmodighed, og i et Dieblif med den største
 Lethed at antage Farven af den Gjenstand, han øns-
 kede at behage, satte han alle sine Venner og maaskee
 sig selv i Forundring ved en Forvandling, som han ansaae
 for et Underværk af Kjærligheden, endskjønt den, om
 nogen Kjærlighed havde Deel deri, vist kun var et Un-
 derværk af hans Egenkjærlighed. Med eet Ord,
 Frygten for Arichus (en Rival, som han netop, fordi
 han syntes i Stand til at gjøre ham Fortrinet stridigt,
 mindre end nogen anden kunde finde sig i at tilside sæt-
 tes for) drev ham en Tid lang til at forandre sin na-
 turlige Caracteer: han blev om, opmærksom og beskes-
 den, han havde ikke Dine uden for sin Danae, ingen
 Tanke, som ikke hans Begjærlighed efter at behage
 hende opvakte, og (hvad der virkeliægen næsten var et
 Underværk) det syntes, som han havde nedlagt alle sine
 store Indbildninger om sig selv for sin Gudindes Fødder.
 Til Ulykke for ham led Aspasia ikke sin unge Veninde
 nde den lille Triumph uforstyrret, som hendes Egen-
 kjærlighed satte hende i Hovedet, at hendes Elskværdig-
 hed havde opnaact. Hun forklarede hende de sande
 Aarsager til alle disse indbildte Seiertvindinger med saa
 megen Skarpsindighed, at Alcibiades (endskjønt han
 des

Desuagtet beholdt en lønlig Talsmand i Danaes Hjerte) i det mindste ikke høste de Fordele, han ellers havde kunnet love sig deraf.

For ikke at falde Dig besværlig med en lidet interesserende Omstændelighed, lader jeg mig nøie med at sige, at Aspasia ved sine utrættelige Bestræbelser for at formindste sin Venindes Falskhed, forstærke hendes Egenkierlighed (dens naturlige Modvægt), forskaff hendes Gudsdyndning tusinde Afspredelser, og at gjøre hendes Tilbedere, som ved utallige Operationer bestræbte sig for at forstørre hinandens Planer, til Gjenstande, som hendes ubesnærede Hjerte kunde lade hende bruge til sin Fortættelse, — at Aspasia, siger jeg, ved alle disse Bestræbelser bragte det dertil, at ingen af de farlige Folk, hendes unæ Veninde var omringet af, saalænge hun levede, kunde rose sig af nogen afgjort Fordeel over hendes Hjerte. Alle vidtes, der aldrig havde havt noget Beareh om, at det var mueligt at gjøre ham saa lang en Modstand, gjorde nu — efterat han havde forsøgt alt, hvad der kunde optænkes for at vinde Seier over Aspasia's Indflydelse (thi han saae nu alt for vel, at det var fra denne Kilde, Aspasia fik al sin Styrke) — ligesaa meget for at undertrykke en Lidenkab, som formedelst Vanskeligheder, der med hver Dag vendte tilbage og forsøgede sig, imod hans Villie var bleven alvorlig. Men alle hans Bestræbelser syntes forgj. vet. Jo lettere de Skjønne i Athenen gjorde ham det, jo mere de kappedes med hinanden om at

gjøre ham skadesløs, des vissere vendte han efter en liden Utrofskab tilbage iagen til sin Ubevægelse, hvis mindste Gunstbeviisninger, fordi de vare alt, hvad han kunde opnaae af hende, havde mere Tillokkelse for ham, end de fuldstændigste Seirvindinger, som han daglig uden Nøie kunde opnaae over Personer, der troede i deres Stand og Rang at finde Nøt til at lade Driyterne hos det, de behagede at falde deres Hjerte, have frit Raaderum. Omfider endte han med aldeles at ophæve alle sine andre Forbindelser, og med en Regelmæssighed, der satte Aspasia selv i Forundring, at hellige en Kjærlighed, der nu begyndte at blive smitsom for den arme Danae, alle de Timer, han kunde unddrage sine Forretninger. Virkelig var han den Gang saa elskværdig, at jeg — skjønt jeg heri maaskee er for partisk til at fortjene Tillid — selv nu, efterat min Indbildning i mere end tyve Aar har haft Tid nok til at tjøles, ikke begriber, hvor det skulde været mueligt, ikke at blive indtagen af ham.

Aspasia — lad mig ofre Erindringen om den fuldkomneste Kone, der nogetsinde har været til, disse Taarer — Aspasia døde paa denne Tid. Emersten over Tabet af en Beskytterinde af saa uopretteligt et Børd, undertropte en Tidlang alle andre Følelser i min Sjæl. Alcibiades syntes at glemme sig selv, for at dele den Sorg med mig, som min første Smerte efterhaanden opløste sig i. Han havde selv Ingang elsket Aspasia, og endskjønt hans uovervindelige Ubestændighed

dighed ikke havde tilladt ham at opføre sig saaledes mod hende; som hun fortjente, saa beholdt han dog altid en Grad Høiagtelse for hende, som kun en Aspasia kunde indgyde en Mand som han. Den stumme, ærbødige Tilbageholdenhed, der efter Aspasia's Død vedblev at herske i hans Opsørsel mod Danae, den Deeltagelse i hendes Sorg, som kom fra hans eaet rørte Hjerte, den Føielighed, hvormed han bekvemmede sig til en Tidlang, kun at lade Aspasia udgjøre Indholdet af deres Samtaler, fort en Opsørsel, hvori den beskedneste Kjærlighed kun under Beskyttelse af det ommeeste Ven skab syntes at bede om Fordragelse, frembragte uformærkt et Forhold imellem dem, hvis Folger Danae ikke tænkte paa. Da hun ikke tog i Betænkning at lade ham være Vidne til hendes uden Tilbageholdenhed uttrede Følelser for deres afdøde Veninde, saa blev hun uformærkt vant til at lade ham læse i hendes Sjæl. Fra nu af vandt han daglig mere Rum i hendes Hjerte; og da den Fornødenhed, hun følte til at elske og som ved Aspasia's Død var bleven berøvet sin sædvanlige Næring, kom' til, hvor kunde hun da værgæ sig for omsider at blive rørt af den Lidenskab, hun sporede hos en Mand, der i hendes Dine var den Elskværdigste af alle Dødelige?

Det vilde være uvenstabeligt, min kjære Agathon! om jeg vilde underholde Dig med en Beskrivelse over den Lyksalighed, min første Kjærlighed lod mig nyde. Men dog skylder jeg hans Minde at tilstaae, at saa længe

længe vore Hjerter befandt sig i deres søde Bildfarelse — en Bildfarelse, Alcibiades's Hjerter aldrig havde været saalænge i — var min hele Tilværelse et eneste henrykkende Dieblif.

Intet synes at være vissere, end at Sjelen søger efter den Grad Intension, den elsker med, at forvandle sig til Gjenstanden for sin Kjerlighed. Dette forekommer det mig, det er, vore Digt-re have villet bestaa ved Fabelen om Nymphen Salmacis. Alcibiades aflagde medens hans Kjerlighed nærmede sig sin allerhøieste Punkt, uformærkt sin naturlige Caracteer, og den ustadigste, overgivneste og utæmmeligste Mand paa Jorden blev rolig, sm og sølsom. Men saasnart den første Beruselse af den lykkelige Kjerlighed var forbi, vendte han ligesaa uformærkt Trin for Trin tilbage til sin egen Person; og dermed tabte han igjen, hvad han havde vundet ved Danaes Indflydelse paa hans Hjerter.

Den arme Danae, som naturligviis elskede heftigere end han, maatte altsaa og tabe desmere ved hiin Virkning af Kjerligheden; og hvad hun vant derved var, skjønt jeg ikke vil være saa stræng at negte det alt Bærd, dog i enhver Betragtning kun en fløt Erstatning. Alcibiades meddeelte hende efterhaanden saa meget af sin letindiae Muntérhed — hvortil han desuden fandt Anlæg nok i hendes Stemmning — og med denne tillige saa meget af sin Tænkemaade, at hun uformærkt kom uden for den Grændselinie, Aspasia ved sin

Under

Underviisning havde trukket om hendes moralske Forhold. Afvigelserne vare smaa; men det var dog altid Afvigelser, hvorved hun nærnede sig *Utemaerne* og *Theodoterne* — med hvilke hun dog vilde rødmætt over at have seet sig sammenlignet — i samme Grad, som hun borttrak sig fra det *Mønster*, hun havde dannet sig efter.

En af de vigtigste Følger af den Uroffab mod hendes Læremesterindes Grundsætninger, den indtagende Forsører forledede hende til, var vel den: at hun, ogsaa efterat hun ikke mere kunde skjule for sig selv, at alt det Oversandselige var forsvundet aldeles af hans Kjerlighed, endnu blev svag eller leisindia nok til at lade sig nærme med det, der kun vilde været et værdigt Offer for en *Utema*. To Betragtninger kunde maaskee have tjent hende til nogen Undskyldning: — den ene, at han nærede Natelse nok for hende til at formindske det Frapante i sin Opsørsel ved meget fine Gradationer, — den anden, at hendes Tilbøielighed til ham ingensinde havde grundet sig paa virkelig Sympathie, men allene var Smag, som Omstændighederne gave Skikkelse af Kjerlighed.

Men jeg føler selv alt for meget, kjere *Agathon!* at Undskyldninger ikke gjøre en slet Ting bedre, til at haabe, jeg skulde kunne drage nogen Fordeel af denne. Smidlertid skulder jeg dog Sandheden den Tilskaaelse, at denne Bildfarelse ikke varede længe nok til at gjøre *Danae* foragtelig i hendes ustadige Eiskers

alle

eller (hvad der endnu vilde været værre) i hendes egne Dine. Og ligesom der maaskee ikke er noget Onde, som ikke dog er godt for noget, saa tjente den i det mindste til at forberede hende uformærkt paa det Dieblif, der hos en Elsker som Alcibiades nødvendig tidliges er eller sildigere maatte komme, og at lade hende see den behagelige Fortrøstelse, hun havde befundet sig i, forsvinde med et Slags Eigegyldighed, der vel ikke synsnyderlig meget smigrede hendes Troløses Forsængelighed, men dog forstaaede ham for de tragiske Optrin, hvormed Heltinderne i Elskovshistorierne sædvanligen troe at kunne forædle Enden derpaa.

Danae var ved Aspasia's Død uden Tvivl for tidligst bleven berøvet en Veilederinde, hvis Opsyn og Magt over hendes Hjerter maaskee havde vogtet hende for de Wildfarelser, hun maa anklage sig selv for. Smidlertid havde dog denne ædelmodige Veninde i det mindste sørget for, at Nøden — den skrækkeligste af alle de Aarsager, der kunne føre os paa Afveie — ingen Skuld fulde have, om den unge Danae nogensinde glemte hendes Vardomme; og Alcibiades, som med alle sine Feil besad et Kongeligt Hjerter, havde paa sin Side fundet Middel til at fordobbele det Testamenterede paa saa ædel en Maade, at det betog hende al Leilighed til at aflaae hans Belgjerninger. Derved saae hun sig i Stand til fremdeles at leve paa samme Fod, som hun var bleven vant til i Aspasia's Huus. Men desuagtet blev det hende fra det Dieblif, den
første

første Kjerlighed's Letheste Kraft ophørte at virke, utaaleligt at forblive paa et Sted, der gjemte Levningerne af hendes hensovede Veninde.

Hendes Længsel efter at unddrage sig det Overhæng, hun leed af den store Sværts Tilbedere, der med fornyede Forhaabninger indstille sig igjen, saasnart det blev bekjendt, at Alcibiades havde trukket sig tilbage, var een af de Omstændigheder, der gjorde det nødvendigt for hende jo før jo hellere at udføre den fattede Bestutning at forlade Athenen. Disse Herres Ovsersel viste hende tydeligen, hvor meget hun ved sin Svaghed (som hendes egen Uforsigtighed havde gjort hele Athenen til Bidne paa) maatte have tabt i Verdens Dine. Denne Forstilling var hende saa meget utaaleligere, jo mindre hun var til Ginds at forstørre sin første Brøde, som dog i visse Maader kunde kaldes uforsætlig, ved et andet forsætligt Feiltrin. Thi uagtet hendes Forbindelse med Alcibiades ikke fortjente Navn af Kjerlighed i dette Ords ædleste Betydning, saa kunde den dog formedeligt alle de særegne Omstændigheder, der havde bidraget dertil, ansees for en Undtagelse fra de Almindelige. Hjertet havde i det mindste havt megen Deel i hendes Wildfarelse, og hendes Overvindere's overordentlige Egenskaber undskyldte hende nogenledes i deres Dine, der lade Undskyldninger være gjeldende for saadanne Feiltrin. Men hvad havde vel kunnet undskyldte hende, dersom hun havde villet forsøge Tallet paa dem, der forudses deres Overvindelse, lægge den

den hele Plan for deres Forhold efter dette Diermeed, og troe at have gjort nok for Belansthændigheden, naar de lade som de ikke vide, hvad der kun kan være en fuldkommen Uerfarenhed ubeskjændt?

Ikke faa af de fornemste Damer i Athenen beskjændt sig den Tid i dette Forhold. Men Danae erindrede sig alt for levende det Løfte, hun i sin Ungdom havde gjort Gratierne, og de Lærdomme, Aspasia havde givet hende, til i fremmede Exempter at finde noget Middel til at svække sin Foragt for sig selv.

„Men den Fornødenhed, det var blevet hende at elske?“ sagde Agathon. Vi tilstaae, det var lidet haardt af hanz at gjøre denne af hendes egen Mund opsnappede Indvending gjeldende mod hende, endstjont han dog kun gjorde det med en sagte Stemme. Ogsaa lod det til, den gode Danae folte dens hele Grusomhed. Hun taug i nogle Dieblikke, dog ikke saa længe, at det kunde opvække Mistanke om, at hun pønsede paa Udflugter. Dersom Agathon endnu ikke er kjed af at høre min Fortælling, svarede hun, saa vil Fortsættelsen af mit Levedesløb meddele ham Svar paa et Spørgsmaal, som, hvor naturligt det end er i og for sig, dog kunde være uventet af en Bøns Mund.

Denne Bebreidelses Styrke folte Agathon des stærkere, jo skaansommere den var. Han var ikke

længere ma nok til at gjøre sin Sag værre ved Undskyldningaer. De tauae beaae. En god Stund forat der, inden han vovede at see paa Danae. Endelig opløstede han sine Dine til hende, for at bede hende om Forladelse med eet af de Diekast, hvormed den ene Sjel synes at ville see den anden igjennem. Han saae en Taare bæve i hendes smukke Dine, og sank uudsigelig rørt for hendes Fødder.

Dette var et farligt Dieblif. Danae følte det og havde Styrke nok til ikke at lade det være længere end saa Secunder. Hun stod op, i det hun tillige greb hans Haand. — De befandt sig den Gang vist i en liden Haugestue, som holdt Buske af vilde Laurbær og Myrter udbredte Skugg og Kjølighed i. — Scenen er i saadanne Omstændigheder (som vi allerede enaang have erindret) ikke ligegyldig. — Kom, Maathon! saade hun, vi ville opsoae vor Psyche. Vi finde hende uden al Tvivl siddende med sine Børn i Blomsterne. Jeg føler, at et fradant Syn er nødvendigt for mig.

Maathon trykte skjelvende hendes Haand til sine Læber og fulgte stiltiende uden Modstand imod hende.

Andet Capitel.

Danae og Cyrus.

Vi have (saade Danae, da hun igjen fandt sig opsagt til at fortsætte sin Historie) tabt en Mand af Sønne, der ikke lod til at træde op allene for at forsvare isjen.

Ariochus havde som Aspasia's Arving og den første af Alcibiades's Bønner alt for megen Leilighed til, ogsaa efter hendes Død, at vedligeholde det Beskæftigelse, han havde gjort med Danae i Aspasia's Hus, — og det Haab, han i forrige Tider havde havt om at see sig lykkelig ved hende, var alt for stort til, at han ikke skulde have smigret sig med et Blags Næt til fremfor alle andre at opnaae den Plads, hans Ven havde efterladt sig i hendes Hjerte. De Banskeltaheder, der mødte hans fornyede Bestræbelser, fordobbede hans Mod, saa længe han ansaae dem for blot Forskillelse; men da han endelig erkjendte dem for Alvor, begyndte han at blive forsigtigere. Han ansaae dem for en Snare, hvorved man haabede at bringe det dertil med ham, som Aspasia havde braat det til med den store Pericles. Det var naturligt, at han anvendte alt, hvad der kunde optænkes, for at tilfredsstille sin Lidenkab for en ringere Priis. Men da Danae med en Forsigtighed, der var Aspasia's Skolarinde værdig, affjær ham al Leilighed til med mindste

Efin

Skik af Belanstandighed at gjøre hende andre Forslag, saa stemte han tilsidst sit Sprog og sit Forhold i en saadan Tone, at hun vilde have anseet det for Uret, om hun ikke i det mindste havde behandlet ham saa vel, som hans Hensigters Anstandighed lod til at gjøre ham berettiget til.

Axiochus havde den største Deel af sin Formue i Egnen om Milet, og i den samme Egn laa der et lidet Gods, som Aspasia havde efterladt sin unge Veninde. Danae besluttede under Besøgtelse af en Dame, der havde været en fortrolig Veninde af hendes afdøde Velgjæverinde og som for det meste opholdt sig i Milet, at begive sig derhen. Axiochus, som formodentligen haabede paa een eller anden Maade at drage Fordele deraf, bestyrkede hende i dette Forsæt og hjalp hende til jo før jo hellere, at udføre det.

Danae var nu i den Alder, hvori hendes Speil stod i saa god Forstaaelse med hendes Forsængelighed, at hun fandt sig bedæret til at holde de Lovtaler, man overste hendes Skjønhed med, for noget mere end Smiger. Virkeligen vilde jeg, Naathon! forekomme mig selv latterligere end Dig, om jeg vilde forsøge at meddele Dig et Skilderte af det, jeg den Tid var i mine egne Dine. Men smigrede jeg imid'ertid mig selv for meget, saa skylder jeg mig dog den Næts færdighed at sige, at alle og enhver, der saae mig, syntes at have aftalt med hinanden at overtale mig til
at

at troe det Modsatte. Og hvor var det mueligt, at et ungt Kruentimmer paa tyve Aar, som, hvor hun henkastede sine Dine, saae sit eget Billede snart i Skikkelse af en Aurora eller Larona, snart af en Diana eller Venus, snart af een af de Rommer, som Jupiter forvandlede sig for, hvor var det mueligt for hende i visse Lieblikke at beholde Styrke nok til ikke at bukke under for saa mange Kristelser til Forsængelighed! Hvor naturligt var det ikke, at hun, naar hun undertiden tænkte paa, hvad en Semiramis, en Rhodope, en Thracia oprindelig havde været, og hvad det var, de havde opsvinact sig ved til det, der er det høieste Maal for de menneskelige Drukker — at hun da forvildede sig i Drømme, der bleve til Drukker, og fra Drukker ofte bleve til Planer! Hvor megen Daarlighed, der end var i alt dette, saa fandt hun dog dert et mægtigt Middel til at modstaae de Kristelser, hun var omgiven af, ja endog til at modstaae den Fornødenhed til at elske, som Du nyligen taledes om. Denne Fornødenhed maatte være overmaade heftig og i det mindste ikke have sin Grund i Hjertet, dersom den ikke en Tidlang kunde overvindes af Forsængeligheden og Ergjerrigheden. So mere forelskede vi ere i os selv, pleiede Aspasia at sige, des mindre formaae vi at elske noget uden for os.

Skjebnen leger undertiden saa underlig med de Dødelige, at Danae inden efter ikke var langt fra at
see

see det opfyldt, hun selv havde anseet for den urimeligste Drøm.

Paa den Tid, jeg besluttede at gaae over til Asia, gjorde de Ciliciske og Pisidiske Sørovere, under den Beskyttelse, Kongen af Persiens Seatholdere mod en betydelig Deel af deres Bytte forundte dem, de Græske Hæve mere usikre, end de nogensinde havde været. Jeg havde den Ulykke paa min Overreise til Milet at falde een af disse Corsarer i Hænderne. Ariochus, som fulgte med mig, kostede mit Forsvar Livet, og jeg blev solgt som Slavinde i Sardes, hvor Cyrus, den yngre Broder af den store Konge, den Tid opholdt sig.

Denne Prindses overordentlige Egenskaber, hans Anlæg paa at styrte sin Broder fra Tronen og hans ulykkelige Endeligt er Dig bekjendt. Naturen syntes at have udtømt sig ved hans Frembringelse. En barbarisk Ddragelse havde kun gjort lidet til at udvikle hans Evner, og derfor beholdt endog hans Dyder noget Bildt, der ofte gav dem Udseende af Nderligheder. Men hans majestætiske Person, hans overordentlige Legemskraft, hans Færdighed i alle krigeriske Dvenser, hans Edelmødighed og Gævmildhed, fort, de Helte Egenskaber, som Østerlænderne elste saa høit hos deres Konger, indtog de Persiske Folkslag i saadan Grad for ham, at de ansaae ham allene værdig til at beklæde den Trone, som den Cyrus, hvis Navn han baer, havde efterladt sig.

[Denne

Denne Prinds holdt efter sit Fædrelands Skik et talrigt Gynæceum, som Intendanterne for hans Foranstaltninger sørgede for at forsyne med Skjønheder fra alle Verdens Kanter. Danae nød den Ære tilligemed fem eller sex andre unge Grækinder at blive kjøbt for denne Samling. Forandringen af hendes Skjæbne var for pludselig og for stor til at udholdes med Liagegyldighed. Samtidigt var dog den skønne Aspasia's Philosophie og (hvad jeg ikke har glemme) en Tænkemaade, der stemte temmelig vel med den, hende ikke i disse Omstændigheder til en liden Hjælp.

„Et smukt Fruentimmer, der kjender sin Magt, og forstaaer at gjøre den gjeldende, er, baade som Slave, inde og fri, allevegne, hvor hun kommer, Regentinde — var, som Du erindrer Dig, den første Grundsaetning i hendes System.

Danaes nye Selskabsøstre eller Rivalinder (thi atskide vilde være det sidste, saaes tydeligen af deres Forhold) kom ikke fra Aspasia's Skole. De troede at have gjort det fortræffeligt, naar de bestormede deres nye Herres Sandser med alle deres Vidigheder og Konster paa eengang. Deres Diekast, deres Mimer, deres Tone og deres Punt forklarede ham i det første Minut, vi bleve forestilte ham, paa saa umiskjendelig en Maade deres Hensigter, at Prindsen intet Øieblik kunde blive i Tvivl om, hvad Bestemmelse han kunde gjøre med dem. Danae stod, indsvæbt i sit Olsær, bag ved de andre og var den sidste, hans Bine faldt

falbt paa; men af hendes Afsyn syntes Cyrus at blive slagen. Han betraatede hende en søie Tid med et Glaas behaelig Forundring, der hos en østerlandsk Første, hvis Dine formodentligen havde seet sin mæt vaa alle Slags Skjønheder, maatte være meeret smiarende. Et Bink med Haanden nødede Kivalinderne til at forsvinde, og Danae befandt sig allene med sin nye Besherker.

Beherker — dette Ord kjendte ikke en Discipelinde af Aspasia i sin Ordbog. Daa blev Cyrus snart nok overbevist om, at det vilde være unueligt nogenfinde at forsone hende med dens Betødning. En Skjønhed, der havde noget mere Sjæl, end der behøves til at gjøre en Billedstøtte levende, syntes at være en stor Nyhed for ham. — Jeg haaber, Agathon! Du fritager mig for en nøie Omstændelighed i min Fortælling om denne Scene og nogle af de følgende Optrin, som Striden mellem en despotisk Elskers Forordringer og en fribaaren og med de forebemeldte Grundsetninger fortrolig Grækerindes Gjenstridighed nødvendig maatte foranledige. Ved Gjenstande af denne Natur er det alt for tungt at fortælle sin egen Historie, naar man, for at blive Sandheden tro, maa gjøre sig mistænkt for Partiskhed mod sig selv. Agathon veed, at jeg er langt ophøiet over den Daarlighed at være indbildsk af de Fortrin, jeg kunde have Naturen og Lykken at takke for. Og ligesaa lidet er jeg svag nok til at regne mig det til nogen Fortjeneste, at jeg ikke

svorede noget Kald hos mig til at blive sat i een Klasse med de andre ydmyge Medskaber for en yppig Barbar's Fornøielse, hvor blændende end hans Herkomst og personlige Fuldkommenheder maatte være. Kort, mit Forhold, noksom besynderlig sammensat af Koldfindighed og Venlighed, af tiltrækkende og bortstødende Kræfter, blev formedelst Udfaldet, et nyt Bæviis paa Rigtigheden af det qvindelige politiske System, som Aspasia i en vis Forstand kan ansees for Opfinder af.

Dersom kun Cyrus havde nydt den Opdragelse, som Pericles og Socrates havde forødt paa den udsvævende Alcibiades, saa vilde han bleven den bedste af alle Førster. Hans Feil laae hverken i hans Hoved eller hans Hjerte; det var Feil, som et alt for hidstigt Blod, hans Stand, hans Nation og hans flette Opdragelse vare Skyld i, og hvoraf de sidste endnu ikke vare indgroede nok til ikke at kunne modtage nogen Forbedring, især da hans naturlige Tilbøielighed hentrak ham til alt, hvad der er skjønt, godt og ædelt. Det lyktes altsaa Danae omsider igjen at oplive den halv qualte Spire til summe Følelser, som Naturen havde nedlagt i hans Sjæl. Cyrus, som saa længe havde været en blot Bold for sine Sandser, lærte at elske og blev selv elskværdig.

Fra dette Dieblif blev Danae ene i Besiddelse af hans Hjerte; hun formaade alt hos ham, og deelte ikke hans Tilbøielighed med nogen anden. Man agde, hun havde gjort dette til uforkrænkkelig Betingelse

gelse for hendes Venlighed mod ham. Men de, der sagde eller troede dette, kjendte hende ikke. Hun indsaae sine Fordele alt for vel til at forlange noget, der maatte have kastet Mistanke paa hendes Tilbøielighed til ham. Al den Deel, hun havde i hans Slavinders Afstedigelse fra hans Synæcum, bestod i, at hun forstod den Hemmelighed, i det samme hun syntes at behandle ham paa det haardeste, at indgyde ham en saadan Hviagtelse, som han endnu ikke havde følt for nogen af hendes Rion. Den Sammenligning, han anstillede mellem hende og hendes Rivalinder, faldt ud til disses Skade; og at han skilte sig ved dem, var mere for at befrie sig selv fra besværlige Gjenstande, end for at bringe Danae noget Offer. Disse alt for føielige Skabninger havde ladet sig nøie med den ydmygende Tre at opvække hans Begjerligheder; Danae derimod levede ham intet Haab om nogenstinde uden at vinde hendes Hjerte at kunne blive lykkelig hos hende. Hine havde i det høieste kun elsket hans Person i ham; Danae overbeviste ham om, at hun søgte at fremme hans Lykksalighed og tage Deel i hans Gæder, og at hun, saasnart hun saae Prinds Cyrus værdig til saa berømmeligt et Navn, vilde være villig til at gjøre alt for ham. Naturligviis maatte hans Kjerlighed til hende stige i lige Forhold med denne Overbeviisning om hendes Tænkemaade. Og ligesaa naturligt gif det til, at hun, ogsaa efterat hun af Taknemmelighed og Tilbøielighed havde kronet hans

Kjerlighed, holdt sig uforandret i Besiddelsen af hans Hjerte. Perserinderne kunde ikke begribe, hvorledes dette uden magiske Midler kunde gaae til. De vidste ikke, at man efter det, der hos dem var den sidste Gunst, endnu kunde have uendelig meget at bortgive. Danae havde af Aspasia (og, for at tilstaae Sandheden, af en endnu større Mester) lært den Kunst, som man maaskee kunde kalde Kjerlighedens Oeconomia. Hun forstod at give Smacting Værd og at indfløde Fornoielsen i saa mange Skikkelser, at den altid havde Nyhedens Tillokkelser. Cyrus fandt i hendes Aand, hendes Hjerte, hendes Talenter, ja endog i hendes Luner uudtømmelige Kilder mod Lede og Kjedsommelighed; men hvad der var det vigtigste, han følte, at han forbedrede sig ved hende. Med eet Ord, hun blev for ham, hvad Aspasia havde været for Pericles, og han syntes under denne Forestilling saa vel om sig selv, at han almindeligen ikke kaldte hende andet end sin Aspasia.

Vant til at dele alle sine Hemmeligheder, Planer og Befymringer med hende, aabenbarede han hende ogsaa sit Anslag mod sin Broder, Kongen af Persien. Efterat have i lang Tid søgt at raade ham derfra, gav Danae endelig (enten det nu var Ret eller Uret) efter for hans Grundes Styrke. Virkelig kunde hun ikke see Sagerne anderledes i det Lys, de bleve viste hende i. Cyrus havde store Besværinger over Artaxerxes; hans Fødselsret til Kronen var ligesaa

uneg

unegtelig som hans personlige Fortrin; Folkets Hjærter vare stemte for ham; man haabede at see Cyrus den Førstes lykkelige Tider at vende tilbage igien under ham; og dertil var Kongens og hans Forbitrelse mod hinanden allerede bleven saa stor, at een af dem nødvendig maatte blive et Offer derfor. I øvrigt, hvor skulde og jeg kunne skjule for en Mand, der kjender det menneskelige Hjerte saa nøie som Agathon, at Partiskheden for en Prinds, som jeg agtede, og de Udsigter, hvormed min Egenkjerlighed blev smigret ved hans Planer, vare mere end nok til at give hine Betragtninger en overveiende Vægt? Hvilket Fruentimmer vilde ikke, om det stod i hendes Magt, gjøre den Mand, hun seer sig tilbedet af, til Monarch over den hele Jordklode?

Danae fulgte nu Cyrus under det Navn, nemlig Aspasia, som han havde tillagt hende, i det Feldttog, hvis Udfald gjorde Ende med hans Liv paa alle hendes Forhaabninger. Hans Kjerlighed til hende var saa stor, at hun kun med megen Noie kunde bevæge ham til at see hende udsat for de Farer og den Uvisshed, hans egen Skjebne svævede i. Den Tanke, at hun, om det gik ulykkeligt, kunde blive et Bytte for Artaxerxes, som han hadede saa meget, var ham utaalelig; ei heller opnaaede hun hans Samtykke, før end der var gjort alle muelige Foranstaltninger for hendes Sikkerhed. Hun fulgte med ham i Mandskleder. Blandt de Fruentimmere, hun havde til sit Selskab, var

var der en ung Grækerinde, der skignede hende temmelig i Skabning og desuden var udrukset med Fuldkommensheder, som gjorde hende i Stand til i Nødsfald at forestille Prindsens Aspasia i et Persisk Harem. Det ulykkelige Udfald paa det afgjørende Slag ved Ryrax gjorde denne Forsigtighed fuldkommen nødvendig. Danae havde Mod — eller var, svag nok til — at overleve en Prinds, som havde elsket hende saa inderlig og var saa værdig til en lykkeligere Skjebne. Maaskee dette er den sorteste Plet i hendes Liv; — men (svæde hun til med et Diekast, der vilde været i Stand til at udslutte en endnu sortere Plet) jeg overlader det til Agathon selv at undskyldte mig derfor. — At Agathon maa have svaret hende noget herpaa, vil være let at formode; men dette hører ikke til Danaes Historie, og vi lade hende derfor fortsætte sin Fortælling.

Tredie Capitel.

Danae i Smyrna. Slutningen af hendes Historie med den skønne Seler, hun opnaaede over Agathon.

Det Puds, jeg, ligesaa meget af egen Tilbøielighed som for at tilfredsstille en ulykkelig Prindses elskede Skygge, spillede Artaxerxes, lyktes mig fuldkommen. Den skønne Milto, min Fortrolige, gik i mit Sted over i Griervinderens Hænder, indgjød denne Monarch

den

den heftigste Lidenskab og spillede i mange Aar under Navn af Aspasia en Rolle, der kunde leveret Stof nok til en Milesteds Fabel af tyve til tredive Bøger. Den sande Danae, som havde et alt for rigtigt Begreb om det Babyloniske Serails Herligheder til at bortbytte sin Frihed for dem, undkom derimod med den samme besynderlige Lykke, som havde udmærket alle Perioderne i hendes Liv, valgte Smyrna — det behageligste Sted i Verden for en Person, der endnu ikke kunde tænke paa at frasige sig Livets Fornøielser — til sit bestandige Opholdssted, og saae sig ved Prinds Cyrus's Forsorg sat i Stand til at leve der under sit eget Navn paa den Fod, som Agathon selv har været et Dievtone til.

Det Navn, hun her fremtraadte under og som ikke i Smyrna var ubekjendt, forskaanede hende for den Møie at gjøre de Nysgjerrige nøiere Regnskab for hendes Person; og det Liv, hun førte, svækkede efterhaanden den Fordom, som hendes Navn kunde have opvakt mod hende. Hvor lette end de Lænker havde været, hun havde baaret, medens hun stod i Forbindelse med Prinds Cyrus, havde de dog været Lænker, hvis Erindring gjorde den Frihed, hun igjen havde opnaaet, ubetalelig for hende. Denne Frihed for at modtage Love af nogen anden end sit eget Hjerter var i hendes Dine saa stort et Gode, at ingen Lykke i Verden kunde have fristet hende at bortbytte den for samme. Kun den offentlige Agtelse vilde hun ikke op-
ofre

ofre for denne Frihed; men saa tungt som det maaskee paa ethvert andet Sted i Verden vilde været at forene begge med hinanden, saa vel lyktes det hende i Smyrna, hvor den blideste Himmel udgyder Blidhedens og Glædens Aand over et lykkeligt Folk, som udelukkende bændder den Hemmelighed, at kunne forene Flittighed med Fornøielse og personlig Frihed med politisk Orden. Uden at henhøre til nogen særdeles Classe, nød Danae den Fornøielse at blive erkjendt for den Eneste i sit Slags; og enten hun havde Grund dertil, eller ikke, saa fandt dog hendes Forsængelighed sig smigret ved denne Forestilling. Om hun antog Aspasia — hvis Datter man i Smyrna troede, hun var — til sit Mønster, saa gjorde hun det paa en Maade, der bragte hende i Raab for selv at være uesterlignelig, — ligesom de fortrinligste Disciple af Socrates efterlignede deres Lærer fra saa forskjellige Sider, at enhver af dem selv blev en Original.

Eet af hendes første Foretagender, efterat hun havde bosat sig i Smyrna, var at bygge Gratierne et Tempel! — Du kjender det, Agathon!

Her gjorde den skønne Danae sig forgjeves Umage for at undertrykke et Suk, som hendes Hjerte ved dette sidste Ord søgte at forskaffe sig Vetselle ved. Agathon saae, hvorledes det efterhaanden udsvændte hendes smukke Bryst, og sukede med. O, hvad for en Erindring! — raabte han, i det han

Han greb hendes Haand med et Diekast, som hele denne Erindring var malet i.

Danae — der ikke vilde give nogen Erindring, der kunde røkke hendes Beslutning, Plads i sin Barm — var grusom nok til ikke at give ham noget Svar paa dette Udraab, og vedblev efter en liden Pause sin Fortælling saa'edes: Men — lader os bringe Sandheden dette Offer! — de Gratier, hvis Tjeneste hun som Præstinde helligede sig til, vare ikke de Vindariske Gratier, ikke den himmelske Venus's Lege søstre og Ledfagerinder, ikke de fydske Gudinder, Din Psyche tjente som Jomfru, Bendeinde, Hustru og Moder. Danae rødmer mindre over, hvad hun var, end over den Tanke at ville skjule for sig selv eller sin Ven, hvor langt hun, selv i den høieste Triumph, man har tillagt hendes Elskværdighed, var under en Psyche. Leda's Danserinde fornærmede netop Gratiernes Guddom ved at ville kaste deres fydske Elsker over en saadan Character. Saaledes føler jeg det nu; og jeg kan retfærdiggjøre denne Kælelse hos mig selv med saa gode Grunde, at jeg ikke behøver at frygte for at blive bedragen af den. Men den Gang svævede der saa behagelig en Forblændelse for mit Hjerter og min Indbildning, at jeg tænkte anderledes derom.

Tre eller fire Olympiader kunne, min kjære Ven! saare meget forandre den Synspunct, hvorfra vi see Tingene. Hvor naturligt er det ikke, at vi,
naar

naar Ungdom og blomstrende Sundhed udbrede Glæde over os og alt, hvad der omgiver os, betragte enhver Ting i et behageligt Lys; at Grænserne for det Falske og Sande, det Gode og Onde ofte flyde sammen i vore Begreber, og at vi endda bryste os meget af den Indbildning, vi staae i, at have fundet den Hæmmelighed at forene Viisdommen med Gratierne og Gratierne med Vellysten i en smuk søsterlig Gruppe!

Til alt dette kom endnu den besjlede Kjærlighed til Musernes Kunst, den Fornøielse, der var forbunden med store Vanskeligheders Overvindelse, og den fortryllende Tillokkelse, hvormed et Fuldkommenhedsideal; der dog maaskee blot er indbildt, trækker hele vor Sjæl til sig. Tilgiv mig, Agathon! om jeg selv i dette Dieblik; da jeg troer at indsee det Uvæsentlige ved disse behagelige Forblandelser, endnu er svag nok til ikke at fortryde, at jeg var — Danae.

Agathon fandt alt for megen Årsag i sit Hjerte til at tilgive hende denne Svaghed. — Guds Der! raakte han, at fortryde at have været den elskværdigste af alle Skabninger! Behøvedes der mere end en eneste Danae paa hvert Sted, hvor der boer Mennesker, for at forvandle Jorden til et Elysium?

Kjæreste Agathon! svarede hun: i dette Dieblik bedrager dog vel Din Phantasi Dig siensynligen! — Endog Archytas, den blideste Vise, jeg nogen-
 finde

finde har seet, vilde finde, at en eneste Danae allerede er for meget, og Du vil, der skulde være utallige?

Men hvad siger Du, om Du erindrede Dig, at den Frihed, Danae levede i, er en Undtagelse fra en Grundlov i Selskabet, som hun ikke var berettiget til at gjøre, uagtet dog Grækernes Sæder taale saadanne Undtagelser? Jeg vilde raade Dig et ganske andet Ønske, om Opsyldelsen af et Ønske nogensinde blev overladt til Dig. Kun en eneste Familie, som den, Du nu lever i, kun een Archytas, een Psyche, een Critolaos og, lad mig sige dertil, een Agathon, som, befriet fra Phantasiens og Følelsens Bildfareller, er bleven viis nok til, ganske at overgive sig til det højeste Skjønne, til Dyden — kun een saadan Familie paa hvert Sted, hvor der er Mennesker: — da kunde vi løslade Lycurgerne og Solonerne fra deres Embeder, da vilde Plato selv ikke være i Stand til at opfinde Love, der kunde udrette mere godt, end et saadant Exempel paa Dyd og Lyksalighed.

Og hvorfor, Danae! kan Du være saa uretfærdig mod Dig selv at udelukke Dig fra denne Familie? sagde Agathon med Hestighed. Ved Din Indtrædelse deri vilde den blive fuldkommen. Og er ikke Danae, omslyngende Dydens Billedstøtte i en bedende Stilling, den herligste Triumf for Dyden?

Venfæbet lader Dig glemme, svarede hun, at en Person, der har saa meget at bede Dyden om Forladelse for som Danae, aldrig kan føle sig selv værdig til at indlemmes i en Archytas's Familie. Og kan Du lægge hende det til Last, om hun er for stolt til at kunne udholde den Tanke, hvert Dieblif at maatte rødme for Personer, som ikke have noget at bede den om Forladelse for? Hun er endog alt for tilbøielig til at laane Egenfjerlighedens Undskøldninger mere Dre, end hun maaskee burde. Vel betragtede hun den Gang, da hun ikke kjendte nogen større Fornøielse, end at beherske Hierterne, og, som Homers Jupiter af beage sine Urner, at uddele Lykke og Ulykke efter sit Tykke, vel betragtede hun, siger jeg, den Gang Gjenstandene for hendes nærværende Foragt med ganske andre Dine. Hun syntes om sig selv i sin behagelige Bildfarelse. Hendes Klogt bygte hende et System, der alt for meget smigrede hendes Følelser til ikke at blive anseet for sandt. Vel kunde hun ikke skjule for sig selv, at den Regel, som hun gjorde en Undtagelse fra, ikke i Grunden taaler nogen Undtagelse; men hun troede at see sig i den eneste overordentlige Stilling, hvor en saadan Undtagelse kunde finde Sted. Bevidstheden om de Dyder, hun besad, fordi de ikke kostede hende noget, og de gode Handlinger, det derfor faldt hende saa meget deslettere at udøve, og som hun og udøvede saa meget des oftere,

fordi

fordi hun ikke kjendte nogen anden Bevæggrund end den farlige Fornøielse til at udøve dem, — denne Bevidsthed beroligede hende over den eneste Dyd, hun manglede. Ja, hendes Forblandelse gik endog saa vidt, at hun etengang tilstod sig selv denne Mangel. „Alle mindelige Regler ere ingen Regler for store Sjæle, sagde hun til sig selv. Er der vel blandt alle disse ærbare Skabninger, der fordømmer mig, en eneste, der ikke vilde være Danae, dersom hun kunde være det? De ansee det for en Brøde af hende, at hun omgives af en Sværm af Tilbedere. Men de glemme, at disse Tilbedere ere de fortræffeligste Mænd i Jonien eller, om de endnu ikke ere det, dog ville blive det i Danaes Selskab. Hvor er det vilde unge Menneske, som hun ikke har gjort sædelig? hvor den Mand, der før blottet for Fortjenester, ikke besjelet med Begjerlighed efter ædle Foretagender har forladt hende? Hvor mange Fædre skyldte ikke hende Takken for deres Sønners Dyd! Hvor mange Koner maae ikke tilskrive hende deres Mænds gode Forhold mod dem! Hvor mangen en god Borger, hvor mangen en stor Mand har hun ikke givet deres Fædreland! Kun de Bedste, de Fortjenteste, de Fuldkomneste have nogensinde kunnet gjøre sig Haab om at røre hendes Hjerte; og hvor mange Forvandlinger, hvor mange moralske Underværker har ikke dette Haab frembragt! Hvor er der i hele Smyrna, i hele Athenen nogen ulastelig Matrone, nogen kyndig Præstinde hos Danae eller Minerva,

der

der kunde rose sig af at have gjort Dyden saa store Tjenester?" — Jeg vilde ikke, min kjere Agathon! indestaae for, at alt dette bestandig i strengeste Forstand og uden Undtagelse har været saaledes. Men der var dog altid Sandhed nok deri, til at gjøre de Slutninger, hun uddrog deraf, sandsynlige. Desuden havde hun i Sophisten Hippias en Ven —

O, nævn ikke dette forhadte Navn! raabte Agathon med Utaalmodighed.

Og dog, svarede hun med ligesaa megen udvortes Koldfindighed, var denne Danae, som Du har saa store Hensigter med, svag nok til at give Hippias Leilighed til at rose sig af en Seier over hendes Hjerte, som han aldrig havde opnaet.

Den Uforfammede! — raabte Agathon — og holdt pludselig inde, i det han saae paa Danae med et Par Bine, der syntes at bede hende, at hun end ikke vilde levne ham en Skygge af Mistanke i Henseende til denne Punct.

Jeg forstaaer Dig, sagde Danae med en Smil, men tillige med en Rødme, der ikke var noget godt Forvarsel. — Hippias havde ingen Tøie til at rose sig af nogen Seier over mit Hjerte, det er vist, — men —

Hvorledes, Danae? Er det mueligt? — raabte Agathon.

O, min kjereste Agathon! svarede hun — Du har lært at kjende Menneskene, Du har lært at kjende Dig

Dig selv, og Du veed dog ikke, hvad der er mueligt? — Hvad kunne ikke Omstændighederne, hvad kan ikke Dieblicket gjøre mueligt?

Og hvad kunde jeg ikke tilgive Dig, Danae? — sagde Agathon sukkende.

For megen Overbærenhed kunde ligesaavel være skadelig for mig, som for en anden, svarede Danae i en spøgende Tone, der ikke passede sig til hans. Og dog maa jeg sige Dig, Agathon! at Hippias maaskee ikke er det Værste, Du har at tilgive mig.

„Ikke det Værste?“

Jeg vil sige: ikke det, der gjør Din Veninde mindst Ære. Hippias var en Mand af Talenter og en udbredt Berømmelse, som — naar man undtager hans Grundsætninger — alt andet taledes til Fordeel for, som havde Gaver til endog at give disse Grundsætninger det naturligeste Anstrøg af Sandhed, og som desuden allerede længe havde været vant til ikke at blive afvist. En saadan Mand kunde efter nogle Aars Omgang meget let være snedig eller lykkelig nok til at finde et Dieblif, der maaskee i hele deres Liv paa begge Sider var det eneste, hvori han kunde opnaae ved Overraskelse, hvad han aldrig vilde opnaaet af hendes Hjerte. Han havde ingen Grund til at tillægge sig nogen Fortjeneste for en Virkning af et Uot Tilfælde; men Danae vilde maaskee ikke være visere end han, om hun vilde gjøre sig flere Breidelser for dette,

end

end for Svagheder, som hendes Overlæg havde mere Deel i.

„Du har besluttet, at drive det til det Yderste med mig, Danae!“

Nei, min gode Agathon: jeg har kun besluttet at bringe Dig til for evig at opgive en Plan, der, som Du seer, var bygt paa falske Grunde. Tro ikke andet, end at det jo har kostet mig Overvindelse at være saa oprigtig! Men kunde jeg gjøre mindre, naar det kom an paa at betage en Ben af Dit Værd hans vrangne Subbildning? Naar denne Danae, som Du har havt saa gunstige Tanker om og som og (for ikke at være ganske uretfærdig) i Grunden retfærdig gjør i mange Dele Din Mening — naar denne Danae i det Dieblik, hun ved Cyrus's Død blev fri igjen, havde været saa lykkelig at blive bekjendt med en Familie som Archytas's, naar hun den Gang allerede havde tænkt og levet, som hun nu tænker, og lever: saa havde hun maaskee, uden at vove for meget, aabnet sit Dre for Dit og sit Hjertes Stemme! Men — Guderne selv have ingen Magt til at gjøre det, der er skeet, uskeet. Lad dette være, Dig nok, fjereste Agathon! Forlang ingen omstændeligere Bekjendelse af mig! Underkast Dig med mig en fælles Skjebne og dersom Du nogensinde skulde rødme ved Erindringen om vor Kjerlighed, saa husk ogsaa paa, at denne Kjerlighed har foranlediget Danaes Omvendelse til Dyden. Uden Dig vilde hun endnu været Danae. —

Men

Men hvad vilde den Lykke hjælpe hende at have kjendt Dig, naar Du ikke vilde være ædelmodig nok til at fuldende Din Begjæring mod hende? — Fra dette Dieblif maa aldrig det Navn mere nævnes mellem os, der ydmyger os begæe. Lad Din Veninde gjøre sig under det Navn, hun her allene er bekjendt under, under Navn af Chariclea, værdig til den Lykke at være en Archytas's Skolarinde og en Psyches Veninde. Og dersom Du elsker hende, saa glæd Dig med hende over, at hun har opnaaet denne Lykke i en Alder, hvori det Offer, hun gjør Dyden, endnu er nogen Fortjeneste!

Den Tone, hvori hun sagde disse sidste Ord, rørte vor Helts ædle Hjerte. Han troede, han hørte en Guddoms Stemme, og sølte i dette Dieblif, at den bedre Sjæl fik Overmagten hos ham. Han fæstede sig for hendes Fødder, greb hendes Haand og trykte den til sit Hjerte. Den Kjærlighed, hans Sjæl brændte af i dette Dieblif, var en hellig Ild. Ja, raabte han, ved denne Haand sværger jeg, Chariclea! paa, at jeg evig skal forblive den Dyd, Du har helliget Dig til og der i dette afgjærende Dieblif af Din Mund taler til mig, tro! For den, for den allene ere vore Hjerter skabte! Vi have af Bildfarelse forladt den, — men kun for at blive visere, for at vende tilbage til den med des mere Overbeviisning og for at holde os med større Standhaftighed til den. Ja, Chariclea! jeg føler, at jeg, i det jeg her i Himmelen

Daasyn frasiger mig denne elskede Haand, er lykkeligere ved det, jeg opofrer Dig og Dyden, end jeg kunde blive ved alle mine egennyttige Onskers Tilfredsstillelse! Ingensinde, ingensinde skal jeg ophøre at elske Dig, kjereste Chariclea! — men at elske Dig, som jeg elsker Dyden, med en Kjerlighed, der, værdig Dig, selv er den skønneste Dyd.

Danae, — eller, for ikke at fornærme hende med et Navn, som hun nu for evig har frasagt sig — Chariclea sandt, hvor behagelig end den skønne Ild, hun havde antændt i sin Bøns Barm, var hendes medfølelse Hjerter, dog ikke for godt i dette Dieblik at underholde den. Hun kjendte Farerne ved saadanne Opbrusninger, og uden at nære mindste Tvivl om hans Følelsers Oprigtighed, vidste hun dog mere end alt for vel, at den Tid endnu ikke var kommen, da hun kunde smigre sig med at blive anset af en Tilbeder for en blot Sjel. Hun havde nu opnaaet sin Hensigt, og den Tilfredshed, der lysede hende ud af hendes smukke Dine, beviste, at vi ikke dømte for gunstig om hende, da vi forsikkrede, at hendes Forhold, imod vor Helt virkeligens havde været uden alle egennyttige Hensigter.

Syttende Bog.

Slutning.

Første Capitel.

Agathon beslutter at aabenbare sig endnu nsiere for Archytas og til den Ende at være sin egen Biograph.

So nsiere Agathon blev bekjendt med den fortræffelige Mand, i hvem hans lykkelige Stjerkne lod ham finde en anden Fader, des inderligere Begjerlighed sølte han efter at staae i de reneste Forhold med denne Mand. Vel kunde han være temmelig sikker paa, at en Archytas hverken af Overillelse eller af Svaghed vilde gaae for vidt i sine gode Tanker om ham, men han sølte dog ikke desmindre, at han ikke kunde være ganske rolig, førend han selv havde viist sig for ham bløttet for alt, hvad der maaskee vilde lade ham synes bedre, end han selv var overbevist om, at han var. Med hver Dag, han levede i hans Huus, bestrykede han sig i Haabet om ved hans Bistand igjen at ornaae hlin blide Sjelerø, hlin salige Fred i og med sig selv,

som han uformærkt havde tabt i Smyrna, og hvis
 Tab han vel mangen engang havde følt med Smerte
 og Underlighed i Syracus, men som han dog ikke med
 alle sine Bestræbelser for at befæste sig i sin nye Fores-
 stillingsmaade havde formaet at forskaffe sig igjen.
 Archytas, men ingen anden i Verden kunde befrie
 ham fra den besværlige Mistanke, som han fra hiint
 Tidrum af havde næret til den Orpheiske Theoso-
 phies sublime Læresætninger, som han var bleven op-
 dragen i, og med dem til de saligste Følelser i hans
 Ungdom. Han betragtede denne ærværdige Olding
 som en Dødelig, der havde opnaet den allerhøieste
 Fuldkommenhed, noget menneskeligt Væsen kan stræbe
 efter; ja, naar han saae ham, efterat han havde endt
 sit Dagværk, siddende omringet i en fortrolig Kreds
 af Børn og Bønder i Forgaarden til sin Baaning, be-
 skinneth af den nedgaaende Soels Straaler, saa fore-
 kom det ham ofte, som det snarere var et Væsen af en
 høiere Art, en Genius, som, Menneskene bevaagen,
 venligen havde nedsvinget sig til disse gode Sjæle, for
 at befæste dem ved sin Nærværelses ukjendelige Ind-
 flydelse i Kjærlighed til Dyd og Visdom og derved at
 gjøre dem des aabnere for enhver af de skønneste Glæ-
 der i det menneskelige Liv, end en bosat Borger i denne
 Verden; der her viste sig for ham. Ogsaa han troede
 allene ved at være et Lem af denne guddommelige
 Mand's Huus at befinde sig med enhver Dag bedre og
 bedre i sit Underste; men desformedelst blev det og
 saa

saa meget des fastere hans Beslutning, at aabne sit Hjerter ganske for ham, og især at gjøre ham det næieste Regnskab for den Forandring, der var foregaaen i hans moralske Tilstand, medens han opholdt sig i Smyrna; thi hans Hjerter sagde ham, at han siden den Tid snarere havde taget af end til i indvortes Værd. Han kunde og vilde ikke længere lade de Bræk, der den Tid vare komne i Systemet af hans Meninger og Overbeviisninger, forblive uistandsfattede. Den Strid, der uformærkt var opkommen mellem hans Hoved og Hjerter, maatte nødvendig afgjøres; og hvor skulde kunne lede ham saa sikkert i dette for hans Sjels Sundhed og Rolighed saa vigtige Anliggende, hvor hjælpe ham saa vist til at finde Lykkeligen ud af den Labyrinth, hans Tvivl havde ledet ham ind i, som Archytas?

Dette Forsæt paa den ene Side og paa den anden et Slags Frygt for, at hans Indbildningskraft ved en mundtlig Beretning skulde uformærkt komme i saadan Hede, at han kunde glemme mangen en Omstændighed af Bigtighed, eller mod sin Villie sætte een Ting i et forstignnet Lys og en anden i en alt for mørk Skygge, bragte ham omsider paa den Tanke, at forfatte sin Beskjendelse skriftlig, og fremstille sin Sjels Historie i de forskjellige Epocher, han havde oplevet, saa troligen og levende, som han i sine stille eensomme Timer kunde tilbagekalde den i sin Hukommelse. Han anvendte her til fornemmelig den tidlige Morgenstund, som hans Ophold paa Landet lod ham beholde fri Raadighed over,

over, og han var allerede bleven færdig med det meste deraf, da hans uventede Sammenkomst med den skønne Danae, det nye Forhold, hun dannede mellem dem, og hans Driste om at see hende ortagen i Archytas's Familie, syntes at gjøre det til Pligt for ham at udarbejde den Deel af hans Historie, hvori hun spiller Hovedrollen, med mere Omhyggelighed, end han i Førstningen, under den Forudsætning, at Heltinden i dette erotiske Drame vilde forblive ubekjendt af Person i Tarent, havde fundet det nødvendigt. Ikke vil dette sige, at han tillod sig i denne Deel af sin Fortælling at være Sandheden mindre tro end i alle de andre. Thi hos saadanne Folk som Archytas, Critolaos og de øvrige Lemmer af denne ædle Familie stod en Chariclea etheller som Danae nogen Fare for at tabe for meget ved hendes Biograph's Oprigtighed, efterdi sand Visdom altid er retfærdig og sand. Dyd bestandig tilbøielig til at vise større Overbærenhed mod andre end mod sig selv. Men det kommer dog altid ved Gjenstande af saa megen Delicatesse saare meget an paa Fremstillelsen; og hvo skulde kunne lægge ham det til Last, om han laante det Slør af Gratiernes, som Danae talte om i sin Historie, for med det at bedække nogle Dele, der ikke vel kunde undvære en tynd Bedækning? Paa denne Maade fremkom den af Agathon selv fortalte hemmelige Historie om hans Land og Hjerte, som efter al Sandynlighed er den første og reneste Kilde, hvorfra de Efterretninger, dette Bærf indeholder, ere blivne øste. Det

Det varede ikke længe, førend Agathon saavel i det venstabelige Forhold, Cariclea ved ham var kommen i med Archytas's Huus, som i hans egen Følelse af, at han vilde behøve en saadan Vens Bistand mod sig selv, fandt nye Bevæggrunde til, saasnart som inueligt, at gjøre det Brug af sit Arbeide, formedelst hvilket han havde foretaget sig det. Han søgte altsaa kun en beqvem Leilighed, og den gav Archytas ham selv, da han i en fortrolig Samtale, hvori Agathon beklagede, at han ikke mere var skicket for det skjøne Sværmerie, der i hans Ungdom havde svævet ham i Hovedet, udtrede sin Længsel efter at blive nøie underrettet om, hvorledes og under hvad for Omstændigheder denne høie Tone var bleven nedstemt i hans Sjæl. Dit Dnske, min Fader! forekommer mit, sagde Agathon: det har allerede længe været mig en hjertelig Fornødenhed at aabne min Sjæls Jnderste for Dig. Jeg troede at kunne meddele Dig denne Efterretning fuldstændigere og troere ved et skriftligt Skilderie af alt, hvad jeg fra dens første Udvikling er mig bevidst om de forskjellige Forandringer, den hidindtil har gaaet igjennem, end ved en mundtlig Fortælling. Dette Arbeide har allerede i lang Tid sysselsat mig; jeg er for kort siden bleven færdig dermed, og jeg har kun ventet paa et beleiligt Dieblif til at overlevere Dig det. Du kan, svarede Archytas, ikke vente noget beqvemmere end det nærværende, da jeg netop paa nogle Dage er befriet for Forretninger. — Og altsaa ilede Agathon
for

for at hente sin Beretning, leverede sin ærverdige Ven den, og forlod ham med samme diensynlige Glæde, som et Menneske, der har revet en besværlig Hemmelighed løs fra sit Hjerte.

Archytas, hvis samme Deeltagelse i vor Helts Skiebne ved Gjennemlæsningen af disse Papirer blev hjerteligere endnu end den allerede var, troede at see deraf at det, for at bringe ham paa den Wei, hvorpaa han ikke kunde forseile det høieste Fuldkommenhedsmaal, Mennesket kan naae, kun kom an paa to Puncter: at sætte hans Kjærlighed til Chariclea for stedse i Sikkerhed for at forvandles igjen til Lidenskab for Danae, og ved at grundfæste hans Tankesystem over det, der udgjør det moralske Menneskes væsentligste Anliggende, at bringe hans Hoved for evig i Harmonie med hans Hjerte. Hiint var, i hans Tanker, kun mueligt ved en temmelig lang Graværelse, men hvis Nødvendighed han af egen Drift maatte sæde paa, og hvorefter ved et kort Formaal maatte holde hans Aand i bestandig Virksomhed; til dette haabede Archytas selv saa meget vissere at kunne hjælpe ham, da han troede endnu aldrig at have fundet nogen Dødelig, der havde forenet saa lys en Sands for Sandheden med saa reet en Kjærlighed til det Gode og saa hjertelig en Modbydelighed for Sophisterie og Selvforblandelse, som Agathon.

Dette sidste var nu fra dette Dieblif hans Forbedsienærke og foranledigede adskillige Samtaler mellem

lem ham og hans unge Ven, som uden Tvivl fortjente at meddeles dem af vore Læsere, som det er mere at gjøre om Underviisning og Forbedring end om Tidens Forkorening, dersom de — endnu vare til. At de ikke er det, maa allene tilskrives Agathon, som af alle disse Samtaler kun har ført en eneste — som formodentlig var ham selv vigtigst — i Pennen, og føiet den otmeldte hemmelige Historie, hvis Manuscript (som det synes) i lang Tid forblev i hans Familie, som et Tillæg til samme. Lykkelighvis har den samme gode Genius, som har reddet hiin for os, ogsaa antaget sig det sidste og sat os i Stand til at berige dette Værk med en Dialog, som vi ønske at maatte blive alle vore Læsere eller dog nogle eller i al Fald kun een af dem saa nyttig, som den har været vores Hjerte.

Andet Capitel.

En Samtale mellem Agathon og Archytas.

En paradisisk Sommermorgen fandt Agathon den ærværdige Olding, hvori han stedse troede at see sin gode Dæmon, i en Gæ, hvis Døre vendte ud imod Haugen og stode aabne for den opstaaende Soel, sidende allene paa Knæ med en opslagen Bog, og, som det syntes, fordybet i Tanker. Han vilde af Beskedenhed usformækt gaaet ham forbi; men Archytas,

som

som allerede havde seet ham et Stykke borte, reiste sig strax, bad ham at komme nærmere og tilbød sig at gjøre ham Selskab paa hans Spadsferetour.

Den Baaning, hvori Archytas pleiede med en Deel af sin Familie at opholde sig om Sommeren, var, uagtet den kun laae et lidet Stykke borte fra Staden, en egentlig Villa, for største Delen omgiven med Hauger, som paa den ene Side løb i en jævn Straa-ning ned til Strandbredden og paa den anden hævede sig ligesaa jævnt til en Bakke, hvor et lidet Apollos Tempel, prunkende midt i en Laurbærlund, skjeu-kede Diet en behagelig Hvilepunct. Slangeløbende Gange mellem Hecker af Myrter, hist og her afbrudte af ranke Doppeler og med Biinranke bekrandsede Alner og forsynede med blomstrende Lovhytter og Græsbænke til Hvile, løb paa forskjellige Sider op til dette Tempel, fra hvis paa Ioniske Seuler hvilende Altan man havde et ypperlig Udsigt til Staden Tarent, dens Havn og dens af allehaande Fartøier, Handelskibe og Fiskers baade vrimlende Havbugt.

Du kunde aldrig truffet mig beleiligere, Agas-thon, sagde Archytas, i det de betraadte een af de Gange, der løb op til Templet: jeg var netop sysselsat med Dig, da et Sted i Din Levnedsbefrielse, som jeg nu allerede læser anden Gang, opvakte Længsel hos mig efter paa Stedet at meddele Dig de Tan-ker, det bragte mig paa. Du erindrer Dig nok, at det har truffet sig mere end eengang, at Du har yttret
Dig

Dig for mig om det skønne Sværmerie i Din Ungdom og beskrevet mig den lykkelige Tilstand, det satte Dig i, som en Ting, hvis uoprettelige Tab Du beklagede. Saavidt jeg seer hidrog Din Forflytning fra de Delphiske Lundes hellige Stilhed til Athenens Tummel og en alt for tidlig Indvikling i politiske Forhold og Forretninger uimodsigeligen noget, men dog i Grunden kun meget lidet til dette Tab: thi de Ulykker, som der styrtede sammen over Dig, syntes endog at have givet Din Sjæl det hele forrige Sving igjen. Det var i den skønne Danaes Hus i Smyrna, at en Fortryllelse, som var ganske ny for Dig, uformærkt nedstemte Dit for enhver ond Ahnelse befriede Hjerte til Tonen hos de Personer og Gjenstande, Du var omgivet af. Jeg finder et meget veltruffet Billede af den Forblændelse, Du den Gang var betagen af, i den Strid mellem Sirenerne og Muserne om at overgaae hinanden, som Danae i den endnu uskyldige Kjerligheds første Dage lod Dig høre og — see. Du troede ved en Muses Sang at være bleven forført til de himmelske Aphroditters Tempel, og i Grunden var det den farligste af alle Sirenerne, som drog Dig, fængslet ved Øie, Øre og Hjerte, uden Dit Vidende ind i sin Klippe. Den Forvandling, der under denne søde Fortryllelse foregik med Dig, var virkelig stor, Agathon! var maaskee meget større — end Du selv forestiller Dig. —

Du forstrækker mig, Archytas! — råbte Agathon blegnende, i det han hestede sine Dine med
förs

fordoblet Opmærksomhed og Forventning paa Oldingens alvorlige, men venlige Ansigt.

Her er det Sted, vedblev Archytas, jeg nyligen talede om og som har bragt mig paa denne Formodning. Du bestræbte Dig for at meddele den skønne Danae — som alt, hvad Du den Gang sagde hende, efter al Sandsynlighed, maa have forekommet meget selsomt og underligt — et Begreb om, hvorledes det havde været mueligt, at den Orpheiske Theosophie, som Du i Delphi blev opdragen i, havde kunnet bemægtige sig Din Sjæl saa aldeles; og dette gjorde Du med Bendinger og Udtrykke, som, i Fald jeg ikke tager meget feil, røbe et Slags, falsk Undseelse, som om Du fryggede for at forekomme Din Tilhørerinde, endskjønt Du den Gang endnu ikke kjendte hende som Aspasiens Pleiedatter, latterlig, om Du tillagde hiint skønne Sværmerie, som Du kaldte det, et høiere Værd, end det (den Gang i det mindste) kunde have i hendes Dine. Og dog havde Orpheus og Pythagoras selv ikke kunnet fremstille og udtrykke det Sande og Høie i hiin guddommelige Philosophie stærkere i saa faa Ord, som Du gjorde det paa følgende Sted: — „Hvor velkommen er os ikke i denne Alder en Philosophie, der forer Forbelen af vor Videlyst med den Tilbøielighed til det Underfulde, som er Ungdommen saa egen, besvarer alle vore Spørgsmaale, forklarer os alt det Ubegribelige og opløser os alle Opgaver! — En Philosophie, der forviser alt det Døde af Naturen, besætter
ethvert

ethvert Atom i Skabelsen med oversandselige Væsener, og udfylder enhver Punct af Tiden med Begivenheder, som modnes for tilkommende Ewigheder. — Et System, hvori Skabelsen er ligesaa grændseløs som dens Fader, som viser os i Naturens saaladende Forvirring en majestætisk Symetrie, i den moralske Verdens Regjering en uforanderlig Plan, i alle Væsenernes Classer og Slægter en eneste Stat, i alle Tingenes udviklede Bevægelser en almindelig Hvilepunct, i vor Sjæl en tilkommende Guddom, i vort Legemes Opløsning Indsættelsen igjen i vor oprindelige Fuldkommenhed, og i Fremtidens mørke Afgrund lyse Udsigter til grændseløs Salighed." — Og om en saadan Philosophie kunde Du, Agathon! sige den skønne Danae: „Lykkelige Erfaringer" — hvad for andre end dem, hun selv havde hjulpet Dig til! — „harde lært Dig at kjende det Sværmeriske og Utilforladelige deri?" —

Endskjønt Archytas gjorde sin unge Ven denne et Spørgsmaal til hans Hjerte indhollkede Vebreidelse med et Diekast og i en Tone, der betog den Halvdelen af dens Strængthed, viste dog Agathon ved sin Rødmen og sit nedslaaede Die, at han følte dens hele Styrke. Det er alt for vist, sagde han, at jeg den Gang befandt mig i en farlig Fortryllelse, der lod mig forbytte mine Erfaringer med de Slutninger, jeg drog deraf, uden at jeg blev vaer, hvor megen Deel mine Sandfers Forsførelse havde i disse falske Slutninger. At de hemmelige Orpheiske Lærdomme havde tabt saa meget af deres

deres forrige kraftfulde Virkning paa min Sjæl, var i Grunden inter Beviis imod deres Tilforladelighed: det var en naturlig Folge af uformærkt derimod virkende Indflydelse, af den daglige Omgang med Danae og hendes Selskab, af den for mig ganske nye Verden, jeg levede i, af det nye Sprog og den nye Forestillingsmaade, jeg uformærkt i den blev vant til, og af den søde Beruselse, som denne i enhver Betragtning saa overordentlige Person's Kjerlighed havde bragt mig i. Endog nu føler jeg mig, jeg veed ikke ved hvilken indvortes Magt nødsaget til at troe, at det gik ligesaa naturligt til dermed, som naar den hele majestætiske Stjernehær, hvis Syn besjeler en opmærksom Sjæl med saa store Følelser og Ahnelser, fortrænges for vore Øine af den opstigende Soels Almagt. Forblandelsen er i begge Fald een og den samme, endskjønt vi dog kunde indestaae med vort Liv for Rigtigheden af det, vi føle derved.

Efterdi det, vi føle, virkeligen er sandt for os, svarede Archytas. Thi Stjernene forblive vel i Solens Nærværelse, hvor de ere og vedblive stedse at tindre lige levende; men da de ikke mere tindre i vore Øine, ere de ikke til for os. Imidlertid kan der ikke deraf sluttes, at vi havde skuffet os, da vi saae dem. Snarere kunde der med nogen Rimelighed formodes, at Solen, hvis Lys tilintetgør den hele Stjernehær i vore Øine, maatte være et mægtigere Væsen end Stjernerne; og dog vilde ogsaa denne Slutning være falsk:

thi

thi den mindste af disse Stjerner vilde ligeledes være i Stand til at gjøre Solen usynlig for vore Øine, naar den var os nærmere end Solen er det. Ogsaa behøves der just ingen Soel til at slukke den hele himmelske Stjernehær for os: blot saa ussel en Ting som en Begaffet formaaer dette, naar den er vore Øine nær nok, — om ikke med sit Skin, saa dog i det mindste med sin Damp. Men vi ville ikke, min kjære Agathon! opgive noget af vor Forestilling om Naturens Høihed. Ogsaa den Gang, da den Fakkell i Amors Haand, som Øine fortryllede Øine ansaae for en Soel, Tid efter anden udslettede den Orpheiske Theosophies sublime System i Din Sjæl, blev der dog endnu noget tilbage, som uden Tvivl, om Du havde været det troere og vilde have betjent Dig af den hele Kraft, det kunde have meddeelt Dig, allerede den Gang vilde have gjort Dig til Herre over Din Lidenkab og sat alting i Dit Inderste igjen i den forrige eller snarere i en endnu bedre Stand.

O, det vilde det visselig, sagde Agathon ham i Ordet: thi endog i det Dieblif, da jeg var svag eller forblændet nok til at smigre den skønne Danae med saa stor en Seier, var dette Noget mægtigt nok til at afsvinge mig den Tilstaaelse: "at jeg følte, at der i hine Ideer — som ikke forekomme det sandfelige Menneske bedre end udsvævende Drømme, endskjønt deres Overeensstemmelse med vore ædleste Tilbøieligheder er det ægte Stempel af Sandheden, — at der
 selv

selv i hine Drømme ligger mere Virkelighed, mere Underholdning og Opmuntring for vor Aand, en Kilde til renere Glæder og en fastere Grund til Selvtilfredshed, end i alt det Behagelige, Sandserne nogensinde have at tilbyde os.“

Dette følte Du, min gode Agathon! sagde Archtas, — og hvor skulde Du og kunnet undgaae at føle, hvad der er den visseste af alle Sandheder? — Du følte det endog i Paasyn af den indtagende og med Sværmerie elskede Danae, og bukkede dog under for den Fristelse, at lade denne saa magtige, saa afgjørende, saa hellige Følelse uasbenyttet kjøles igjen? Eller lod Du Dig maaskee endog ved een af Lidenstabs og Sandfelighed bestukten Fornusts Sophisterier overtale til at ansee det for sværmerisk og utilforladeligt?

Virkelig, svarede Agathon, svævede mit Sind i hiint Tidrum mellem to modsatte lige magtige Følelser, og den Uenighed, der af min forandrede Forestillingsmaade var opkommen i mit Jnderste, vidste jeg tilfodst ikke at bilægge uden ved en tvungen Vaasbenstilstand, der var en blot Følge af begge de stridende Partiers Udmattelse, og som, da Krigens Gjensind forblev uafgjort, fremdeles lod Leiligheden til en ny Feide blive aaben. Efterat hine sublime Ideer og Grundlærdomme nu engang i den fortryllende Luft, som jeg indaandede i Danaes Huus, havde tabt ligesaa meget af deres Magt over min Sjæl, som Kjærlighed og Tilfredsstillelse af den fineste (om jeg kan udtrykke mig

mig saaledes) Aandsandselighed vandt over den, saa
 var det endog alt for naturligt, at de tilstedeværende
 virkelige Følelser Almagt ogsaa fordunklede de klareste
 Erindringer af forhen havde Følelser, hvis Sjæle
 stode laae uden for denne synlige Verden, og ufor-
 mærkt forKaffede den Tanke Rum, at disse Følelser
 mueligen blot kunde have været Kostere af Phantasien,
 Skjønne Drømme og søde Illusioner for en ung endnu
 efter høi Lyksalighed tørstende Sjæl. Den elskværdige
 Danaes tallose Fuldkommenheder, de fine Baand,
 hvormed hun havde omviklet mit hele Væsen, selv
 min Kjerlighed, som efter sin Natur var saa inderlig
 indflettet i Kjerligheden til Muserne, i den re-
 neste Velbehag i alt det Skjønne, Natur og Kunst nos-
 genfinde formaae at byde den fineste Smag, og som
 endog forenede sig saa sødt og behagelig med Hjertets
 ædleste Drivter og Tilbøieligheder, med alt det mo-
 ralske Skjønne og Gode, — alt dette gav uformærkt
 den Indbildning mere og mere Sandsynlighed, at jeg
 i Danae virkelig havde fundet det, som jeg i de
 Delphiske Lunde blot havde havt Ahnelse om, og af
 Uerfarenhed havde givet de overjordiske Former og Skif-
 felser, som ved de Orpheiske Mysterier vare indbragte
 i min Sjæl. Og nu var det let for en af Kjerlighed
 og Fornøielse (som Du sagde) bestukken Fornuft, at
 finde en Hippias's Indvendinger imod hine overlande-
 selige Ideers og Læresætningers Realitet, især af en
 Danaes indtagende Læber, mere og mere rimelige og

tllsidst endog uigjendrivelige. Fra nu af forekom intet
 mig mere overbevisende, end at det var Daarlighed at
 ville vide mere om Plato's overhimmelste Ægne —
 en Verden, som paa alle Kanter er lukket og utilgjængelig
 for os, — end at vi intet vide om den. Vort største
 Anliggende er (sagde jeg til mig selv) at vide, hvem
 vi selv ere, hvor vi ere og hvad vi ere til for. Heri
 føre vore Sandser os ved Hjælp af vor Fornuft netop
 saa vidt som, men heller ikke et Skridt videre, end
 der er fornødent til at indsee, at vi i dette korte Liv
 ikke kunne bestemme noget høiere Maal for vore Øn-
 sker og Bestræbelser, end selv at være lykkelige, og ud-
 brede saa megen Lykke som mueligt rundt omkring os.
 Videre gaaer vor Magt ikke. At ville drage det uigjen-
 nemtrængelige Slør, der bedækker Naturens Hem-
 meligheder, til Side, vilde være ligesaa forgjeves
 som formasteligt. Jeg skal hverken vide, hvorfra jeg
 er kommen, eller hvorhen jeg skal gaae; jeg skal
 ikke vide, hvorledes og ved hvilken Kraft dette
 grændseløse Hele, hvori jeg er et Solegrans ubetyde-
 lige Beboer, holdes sammen: altsaa vil jeg heller ikke
 vide noget af alt, hvad Naturen netop har skjult for
 mig, fordi jeg ikke skal vide noget deraf! — Dette,
 min ærværdige Ven! var Resultaterne af den Forestil-
 lingsmaade, der, imedens jeg opholdt mig i Smyrna,
 bemægtigede sig mit Hoved, uden dog aldeles at kunne
 tilfredsstille mit Hjerte, eller afvende, at der jo Tid
 efter anden vaagnede en hemmelig Stemme i mig imod
 den

den Eigeaibighed, hvormed min Fornuft satte saa snævre Grændser for Bruget af dens væsentligste Kræfter. Hver Gang jeg hørte denne Stemme, foresatte jeg mig, saasnart jeg igjen kunde bringe det til den Rolighed, der er fornøden til at forske i vort eget Væsens Gnderste, at anstille en skarp Undersøgelse over mig selv og ikke at hvile, førend jeg igjen havde bragt det til en fuldkommen Harmonie mellem mit Hjerte og mit Hoved. Men den Virkekreds, jeg i Syraeus tumlede mig om i, lod mig aldrig bringe det til denne Rolighed. Jeg levede der i et Element, som, saa at sige, mere og mere indhyllede min Forestillingsmåde i Taage; de nye Erfaringer, jeg opnaæede, vare for gunstige for den Hippiaske Theorie til, at de modsatte ikke snarere skulde have tabt end vundet derved. Mit Hjerte forblev vel stedse min eneste Veileder; men ogsaa det kom ved alt for stor Sikkerhed i Fare for at stusse sig selv; og der behøvedes virkelig det uformodentlige Besøg, jeg fik af Hippias i mit Fængsel, til at vække mig af den fortryllende Slummers, min alt for store Selntilfredshed havde dyffet mig i. Thi dette Besøg bragte mig til at anstille en Undersøgelse over mit Gnderste, hvoraf Resultatet var, at jeg vel vilde gaae klogere og mere erfaren, men ikke bedre bort fra Syraeus, end jeg var kommen der. Jeg følte nu mere end nogensinde for Manglen af den Understøttelse, som Dyden faaer i en indvoortes Følelse af vor Forbindelse med den

usynlige Verden; min daværende Forestillingsmaade
 blev mig mistænkelig, og endstjønt min Rolighed
 just ikke blev meget forstyrret derved, var det mig
 dog undertiden ubehageligt, at jeg ikke saa mig i
 Stand til paa nogen tilfredsstillende Maade, at besvare
 de Indvendinger, min Fornuft gjorde imod hine Læresætninger,
 som mit Hjerte fandt saa megen Behag i.
 I denne Forfatning, min bedste Archytas! kom jeg
 hid, saa jeg Dig, Dit Huus, Dit Privatliv,
 Dit offentlige Liv, og var saa lykkelig at komme i
 saadanne Forhold med Dig, som forskaffede mig Lei-
 lighed til at overbevise mig om, at denne moralske
 Fuldkommenhed, der ophøier Dig saa meget over
 alle almindelige Mennesker, er Frugten af de samme
 Ideer og Grundsætninger, som jeg endnu i Sophis-
 tens Huus i Smyrna blev besjelet af; — dog med
 den store Forskjel mellem os, at det er Viisdom
 hos Dig, som neppe hos mig kunde gjælde for mere
 end et skjønt Sværmerie, efterdi det mere havde
 sin Grund i Følelse og Phantasie end i fast Over-
 beviisning og tydelig tænkte Begreber, og derfor og stod
 sig saa stet ved den Prøve, som Hippias og Da-
 nae satte denne indbildte Viisdom paa. Nu, Ar-
 chytas! har jeg sagt Dig alt, hvad Du maatte vide,
 for grundigen at dømme om min Tilstand og see
 (søiede han smilende til), om der endnu er Haab
 om at bringe mig til en bedre Overensstemmelse
 med mig selv.

Det

Det bedste Haab, svarede Archytas i en ligesaa blid Tone, saafremt Grunden til det Onde ikke ligger i Villien, hvilket jeg dog vel hos Dig kan forudsætte med god Grund, at den ikke gjør. — Thi Sjælens Sygdomme have dette forud for de legemlige, at ingen af dem ere ulægelige, saafremt kun Patienten selv vil helbredes.

Under denne Samtale vare de uformærkt ankomne til Apollo's Tempel, i hvis af Laurbærtræer beskyggede Forsal de satte sig paa en Marmorbænk. Det herlige Syn af den af Morgensolen bestraaede Havbugt vilde paa en anden Tid have udsløttet alle andre Billeder i Agathons Sjæl; men i dette Dieblit overskuede han blot med et flygtigt Diekast denne prægtige Scene, for at heste sit Die paa den gamle Bises blide alvorlige Pande og aabne alle sine Sandser for de Resultater, han ventede fra en Mund, om hvilken man ligesom om Somers Nestor kunde sige:

At Talen fisd ham sødere fra Tungen end Honning.

Efter en kort Taushed tog Archytas Ordet igjen. Intet er vissere, Agathon! sagde han, end at det hellige Elær, der bedækker Naturens Hemmelighed, ikke kan drages til Side af nogen Dødelig, og at det, som Du siger, vilde være en daarlig Formastelighed at gjøre Forsøg derpaa. Men heraf at slutte med Hippias, at det, der er over os, ikke angaaer os, vilde være en overilet Slutning af en Fornuft, som, fornødret til Sandselighedens Tjeneste, søger at skjule

sin tabte Værdighed for sig selv, og giver Afkald paa sit ædleste Fortrin. Thi hvo, der er lydige mod hiin gyldne Regel, som den Delphiske Guddom har anbefalet Menneskene: „Erkjend Dig selv,“ kunde vel negte, at denne Fornuft, der ophøier os saa meget over vore dyriske Halvbrødre, maa have en ædlere Bestemmelse end den blotte Forskjønnelse af vort animaliske Liv. Uimodsigeligen er Mennesket, i det mindste i denne Periode af sin Tilværelse, efter alle dets Anslag at slutte, mindre født til at forske end til at handle. Men om det end er og skal forblive skjult for det, hvor det kom fra og hvor det gaaer hen (begge Dele formodentligen, fordi det er saaledes bedst for det selve), saa staaer det dog i dets Magt at vide, hvorledes og hvorved det er forbundet med det store Hele, hvoraf det selv er en Deel, og hvorledes det maa handle for at handle overensstemmende med sin Natur og opfylde sin Bestemmelse i Verden. Det siger intet, at det kun er en besselet Atom i en Planet, der selv kun er en Atom i det Uendelige; den Aand, der lever og virker i denne Atom, svinger sig dog med sine Tanker op over Tid og Rum, og er stærk nok til med sin Kraft at byde en Verden, der styrter sammen over den, Trods. Dets Sandser satte, saa at sige, Grændser for sig selv og synes at indslutte det i Dyriskhedens snævre Kreds: men hvor ere Grændserne for hiint Aands Kraft og Virksomhed, der har gjort Jord og Hav underdanige af det? den Aand, der har viist det

Midler til i tusinde Tilfælde at oprette den udvortes Sandes Utilstrækkelighed, at berigtige dens Bildfarelse, og selv i Omfanget af den synlige Natur, som ved den viser sig uoverskuelig, at komme Tingenes virkelige Beskaffenhed meget nærmere, end den blotte Sands formaaer det?

Dog, lad end være, at det meste i den synlige Verden er Blændeværk for os, at alt der kun viser sig saaledes, lad end være, at vi med vor udvortes Sands ligesaa lidet kunne trænge ind i Tingenes indvortes Væsen, som i Plato's overhimmelste Egn: ligger der dog ikke en usynlig Verden i os selv; hvis Grændser endnu ingen Dødelig har omreist, til Skue for vor indvortes Sands? Og hvad ligger os nærmere, hvad gaaer os mere an, end denne kun for Aandsens Øie beskuelige Verden for vore egne Følelser, Tanker, Ahnelser, Druiter og Bestræbelser, i Midten af hvilken vort oversandsfælige Jeg, ligesom en Gud i Chaosset, giver Lore, befaler Lyset at træde frem, adskiller det Forskjellige, samler det eensartede, forbinder Virkninger med Aarsager, Midler med Formaaale, og i det det saaledes, formedelst sin saa at sige guddommelig Natur, er sysselsat med stedse at forbinde det Mangfoldige og Forskjellige til Eet, og sætte det Almindelige over det Specielle, det Nødvendige over det Tilfældige, det Bedre over det Glettere, bliver i Stand til fra Aarsag til Aarsag, fra Formaal til Formaal,

maal, ligesom paa een fra Jorden over Skyerne røbe-
 vende Strige, at opsvinge sig til Ideen om et alt om-
 fattende almindeligt System, til Ideen om en Aand,
 der meddeler det hele Universum Liv, giver Love for
 alt, opholder alt og regjerer alt? Her, i denne hel-
 lige Kreds, Agathon! ligger vor sande, høieste, ja,
 for at tale bestemt, vor eneste Interesse: dette er Kred-
 sen for vor æbleste og frieste Virksomhed; her eller
 ingensteds maae vi søge den Sandhed, der skal tjene
 os til en sikker Veileder gennem denne sandfælsige Ver-
 den, og her er der ingen Forblændelse muelig for den,
 der oprigtig søger den.

Denne Oprigtighed mod mig selv, denne uaf-
 brudte indvortes Stræben efter at fyldestgjøre det, jeg
 erkjender for at være Formaalet for min Tilværelse,
 den er det, Din Kjærlighed til mig kun meget uegent-
 lig falder Suldkommenhed — thi dette er et Maal,
 som vi aldrig ville naae, endskjønt vi evigen nærme os
 det. Men det er dog tilstrækkeligt til at retfærdiggjøre
 Din Tillid, og mig selv paalægger det den Pligt at betyde
 ne Dig den ganske simple Vej, paa hvilken jeg er kommen
 til denne Fred med mig selv og den hele Natur, til
 denne midt i Verdens Tummel stedse bestaaende Sjæls
 tilfredshed, der kun sjelden er bleven fordunklet af for-
 biværende Skyer, og til denne Rolighed, hvormed
 jeg seer Enden af et langt og bestandig virksomt Liv
 i Næde, hvilken Fred, Rolighed og Sjælsfredshed
 ere blandede alt, hvad jeg befidder, det eneste, jeg kan
 kalde

Kalde mit og som jeg har at takke for den rene Nydelse af ethvert andet Gode i Verden.

Tredie Capitel.

Skilderie af Archytas's Levphilosophie.

Min første Ungdom har dette, Agathon! tilfælles med Din, at jeg blev opdragen i Grundbegreberne og Maximerne i den Pythagoriske Philosophie, som i Hovedsagen kun var lidet forskjellig fra den Orpheiske. Ved den fik jeg altsaa for saavidt min første Dannelse, som dens Grundlærdomme foresandt en særegen Modtagelsesævine i min Sjæl, paa hvilken det i øvrigt var tungt at gjøre noget blivende Indtryk. Men desuagtet kan jeg sige, at jeg er kommen paa en ganske practisk Veje til Theorien af min Levphilosophie. Oprigtighed og et dødeligt Had til Forskillelse og Usandhed var fra min Barndom det stærkeste Træk i min Caracteer. Med dette forenede der sig snart en ligesaa levende og i Natur dermed overeensstemmende Affekt for alt, hvad jeg ansaae for uretfærdigt og ubilligt, om det endog kun angik et ringeagtet Dyr eller selv en livløs Gjenstand. Denne afsjorte Kjerlighed til Sandhed og Ret, der endnu ikke var formildet ved den Overbærenhed, vi skylde de Feilende, paadrog mig megen Ubehagelighed baade i og uden for min Faders Huus; og

da

da man ikke hensaae til, at den Barme, hvormed jeg følte enhver Uret, der vederfores andre, næsten var stærkere, end om den var udøvet mod mig selv, saa rodfæstede der sig uformærkt den Mening, at der vilde blive et haardhjertet, utjenstfærdigt og hovmodigt Menneske af mig. Jeg havde derfor ei allene ingen Ven blandt de Drenges, der vare i Alder med mig, men man forenede sig endog almindelig ved enhver Leilighed mod mig; - og saaledes blev jeg, skjønt jeg ikke mangede Tilbøielighed til Omgang, nødsaget til at trække mig tilbage til mig selv og søge næsten al min Tidsfordriv i den Flittighed, hvormed jeg fornemmeligen lagde mig efter de mathematiske og mechanicke Videnskaber, hvilke jeg, formedelst deres Bevisers Nøiagtighed og det Brug, der ved saa mange Slags Forretninger i Livet kan gøres af dem, foretrak for alle andre, hvis Nytte ikke falder saa meget i Øinene.

Ligesom jeg tiltog i Forstand og Alder, udviklede ogsaa de forberedte Anlæg i min Caracteer sig, formedelst den Opmærksomhed paa mig selv, som jeg saati tidlig havde vant mig til. Min Kjærlighed til Sandheden havde til Følge, at jeg ikke skuede nogen Ting mere end at synes bedre end jeg følte mig selv; min Kjærlighed til Retfærdigheden, at jeg med tiltagende Omhyggelighed vogtede mig for at gøre andre ved overilede Domme eller for megen Strængthed nogen Uret. Men hvad jeg stærkest skuede, var, at føre mig selv bag Lyset ved nogen alt for smigrende Mening om

mit eget Værd; og Følelsen af at have Uret for mig selv blev den besværligste Smerte, jeg kunde betages af. Jeg vilde hellere underkaste mig den smerteligste legemlige Pine end en Vebreidelse af mit eget Hjerte. Til min Lykke har jeg i min Varm en Angiver, hvis Narvaagenhed ikke oversaae det mindste Feilskridt, og en Dommer, der ikke lod sig underkjøbe af nogen Udflugt eller Undskyldning af Egenfjertligheden. Jeg maatte altsaa for at nyde Fred af den beslitte mig paa den største Ustraffelighed, der var muelig, og saaledes udrettede Frygten for mig selv, hvad ingen anden Frygt kan bringe det til hos mangen en anden.

Jeg havde neppe tilbagelagt mit tyvende Aar, da en Krig, der udbrød mellem Tarentinerne og et Maborfolk, gjorde det til Pligt for mig at drage i Feldten med andre unge Mennesker af min Alder. Jeg oprejste mig, som vore Love fordre, fra nederst af, og tiltrak mig ved mit Forhold saavel i Leiren som ved alle de farlige Leiligheder, jeg maatte tage Deel i, mine Foresattes Opmærksomhed og Bisald. Den Ærefjerhed, som derved blev epvaft i mig, ansporede mig, ledet og indskrænket ved Grunddrivterne i min Carac-teer, til ualmindelige Anstrængelser. Jeg udmærkede mig, og endskjønt den Gld, hvormed jeg mere end een gang, for at redde een eller anden af mine Kammerater, vovede mit eget Liv, syntes at erhverve mig Mængdens Kjerlighed, viste det sig dog ved Leilighed, at kun saa kunde tilgive mig den offentlige Roes og

de Belønninger, som jeg af og til nød af vore Foresatte. Men ogsaa blandt de sidste var der nogle, paa hvis Sønner eller Slægtninger, den offentlige Mening om mine Fortrin kastede en Skygge, der krænkede deres Forsængelighed eller maaskee vare deres Planer til Hinsider; og disse efterlode ikke ved enhver Letlighed at give mig Beviser paa deres Misfornøielse med mig. Man satte mine Handlinger i et falskt Lys, formindskede mine Fortjenester, drog mig til Ansvar for andres Forseelser, fort, man lod intet være uforsøgt, der kunde kysle min Higen efter Ære og svække og affrække min Zver i min Tjeneste. Den Ergrelse, der, ved disse Krænkelser, snart forbittrede min Sjæl, snart betog den med Mismodighed, var saa meget stærkere, da jeg ikke af egen Følelse kjendte noget til Misundelse og ikke kunde forestille mig, hvor edes netop det, der burde erhverve et Menneske Ærelse og Kjerlighed, kunde paadrage ham Had og Forsølgelse. Smidlertid vidste min gode Genius ogsaa, at drete disse Gjenvordigheder til mit Bedste. Den Begjerlighed efter at udmærke mig, som jeg hidindtil med saa megen Sikkerhed havde overgivet mig til, og som nu saa ofte forarsagede mig den smerteligste Urolighed, blev fordret for Retten, for at lade sine Fordringers og Besværingers Gyldighed undersøge, og da fandtes det, at den ikke med Rette kunde bestaae. Hvad har andre Menneskers Uretfærdighed med Din Pligt at gjøre? Sagde min indvortes Dommer. Hvorledes! Du gjør
altsaa

altsaa Din Skyldighed som Borger, Du handler ædelt og høimodigt som Menneske, for at blive belønnet derfor med fremmed Bifald? Rødm for Dig selv! Vil du sætte dit Sinds Rolighed i Sikkerhed for Miskundens Pile, saa stræb efter enhver Dyd, enhver Fortjeneste, fordi det er din Skyldighed. Gjør ved enhver Opfordring til at handle det bedste, der er dig mueligt, efterdi du ikke kunde gjøre mindre, uden at fortjene en Bebreidelse af dit eget Hjerte; og lad dig nøie med Bevidstheden om at have gjort din Pligt, hvad enten andre erkjende det eller ikke! — Jeg følte denne Doms Sandhed, og Retfærdighed, og befittede mig fra dette Dieblif paa at undertrykke enhver Krænkelse over Kornærmelser mod min Egenkjærlighed og forblive ligesaa ligegyldig mod ufortjent Dømmelse, som beskeden ved fortjent Berømmelse.

Paa denne Maade, kjære Agathon! dannede og befæstede min moralske Caracteer sig, inden jeg endnu havde trængt ind i mig selv eller fundet mig udenfra foranlediget til at tænke næiere efter over de theoretiske Grundsætninger, hvori jeg var opdragen og ved hvilke jeg mere hang ved Tro og Følelse end efter videnskabelig Overbeviisning. Da mit Fædreland havde faaet Fred igjen, foretog jeg mig en Reise til Grækenland, Asien og Egypten. Jeg lod mig iniciere i de Eleusiske og Samothrakiske Mysterier og i Isis's og Osiris's hemmelige Orden, og kom tilfældigviis i Beskjendtskab med adskillige Philosopher og Sophister af

Dro

Profession, hvis Læresætninger afvege meget fra de
 Pythagoriske og af hvilke nogle ved Subtiliteten i deres
 Distinctioner i Begreber, hvori jeg ikke fandt mere at
 adskille, og ved den blændende Styrke, de gave deres
 Indvendinger mod Sætninger, som jeg altid havde an-
 toget for afgjorte, begyndte saa meget mere at foruros-
 lige min forrige Sikkerhed i Henseende til disse Ting,
 da jeg var ligesaa lidet oplagt til at blive en Antaas-
 nist som en Discipel af disse subtile Haarfløvere. Min
 afgjorte Modbydelighed for alt, hvad der smagte af
 Sophisterie, og alle de Speculationer, der ikke forekom
 mig at have nogen Indflydelse paa det practiske Liv eller
 som kun trak Sindet ind i en Labyrinth af Tvivl, for-
 derpaa at overlade det til det selv, hvorledes det igjen
 kunde finde ud deraf, havde stedse afholdt mig fra sub-
 tile Grandtænkninger over blotte intelligible Gjenstande.
 Men Ideerne om et almindeligt System af Væsener,
 om en uendelig Aand, der besjeler dette uendelige Ver-
 geme, og en usynlig Verden, der er den synliges Typus,
 om Gud som den høieste Lovgiver for begge disse Ver-
 dener, om alle Borgernes evige Tilværelse i Guds
 Stad og om de Trin, paa hvilke Væsenernes forskjellige
 Classer evig nærme sig Fuldkommenhedens uopnaelige
 Maal, disse høie Ideer havde stedse været mig vigtige,
 havde virket stærkt paa mit Sind, og, da de ved den
 Pythagoriske Opdragelse vare bleve til Trorsarticle hos
 mig, havde indflettet sig saaledes i min hele Forestillings-
 maade, at det nu, da jeg skulde efterforske deres Sand-
 heds-

hedsgrund, næsten forekom mig, som om man opfordrede mig til at angive Grunden til min egen Bevidsthed. Smidlertid saae jeg skarpsindige og lærde Mænd, som ansaae disse Ideer for at være ubeviislige, andre, som de forekom sværmeriske og chimairiske; og jo mere jeg lærte at kjende Verden, des siensynligere beviste den uhyre Contrast mellem Menneskenes almindelige Forestillings- og Levemaade og den Forestillings- og Levemaade, der umiddelbar følger af hine Ideer, hvor uendelig lidet et Antal, der maatte gives af dem, der vare overbeviste nok om deres Sandhed til at gjøre dem til Regulatorer for deres Liv. Alligevel synes vore viseste Lovgivere saavel som Stifterne af vore ærværdigste Mys-terier at have antaget dem som noget Afgjort og enten at være udgaaede fra dem eller at være blevne henførte til dem. All sin Tid havde de bedste Mennesker troet paa dem og levet efter Maximer, der grundede sig paa denne Tro. Og du, sagde jeg til mig selv, vilde du for nogen Ting i Verden opgive Din? Vilde du ikke ansee dig for høist ulukkelig, om det nogensinde kunde lykkes en Sophist at overtynge dig om, at den var Blendeværk? Vilde dette være saa, om disse Ideer ikke vare grundede i din Naturs Allerinderste? Og ere de det, skulde det da vel være saa tungt allene ved Hjælp af den almindelige Menneskeforstand at udforske deres Grund?

Jeg besluttede at overbevise mig om denne Muelighed ved Tingen selv.

„Den Sandhed, sagde jeg til mig selv, der er sand for alle og uundværlig for alle, der skal føre Mennesket til dens Bestemmelse, til det, der er det højeste Gode for det, kan ikke ligge nedsænket i Democritus's Brønd, kan ikke være noget Arcanum, hvis Besiddelse Naturen udelukkende har betroet nogle få, og for hvis Skyld man behøver at reise til Memphis eller Saïs eller til Gymnosophisterne ved Ganges. Den maa ligge os alle nær nok for ved blot Opmærksomhed paa os selv, ved blot Forskning i vor egen Natur, saavidt som Lyset i os selv lader Aandens Die trange sig, at kunne findes.“

„Det første, den paa mig selv heftede Betragtning iagttager i mig, er, at jeg bestaaer af to forskjellige og hinanden modsatte Naturer: en dyrisk Natur, der sætter mig i een Linie med alle andre levende Væsenner i denne synlige Verden, og en oversandselig, som ved Fornuft og fri Selvvirksomhed ophøier mig uendelig over hiin. Ved hiin er jeg paa tusinde Maader afhængig af alt, hvad der er uden for mig, er jeg de Fornødenheder, der ere fælles for alle Dyr, underkastet, og selv i den virksomme Ytring af mine Drifter er jeg fængslet til Lovene for Bevægelsen, Organisationen og det animaliske Liv ved den samme Nødvendighed, som ethvert andet Dyr er undergivet. Ved denne føler jeg mig fri, uafhængig, selvvirksom, og er jeg ikke allene Lovgiver og Konge i en Verden i mig selv, men endog i Stand til at gjøre mig, indtil

Indtil en vis Grad, til Herre over mit Legeme og over alt andet, der ligger inden Grændserne for min Birkefreds."

„Naturligviis har denne forunderlige og mig selv ubegribelige Forening mellem to saa forskjellige Naturer til Følge, at den dyriske bliver paa tusinde Maader forædlet, og Sjelenaturen, som i Følge sin Beskaffenhed er lutter Kraft, Lys og Fld, derimod fornødret, formørket, tjolet og, for at betjene mig af et meget passende Platonisk Billede, ved Indviklingen i Dyrets lave Forretninger og Fornødenheder, som en Fugl, der er bleven hængende ved Liimqvisten, forhindret fra at tage sin naturlige frie Flugt og opsvinge sig i et renere Element til Væsener af lige Art med den."

„Men da det imidlertid er denne Forening, der gjør Mennesket til Menneske; hvori kunde da den høieste Fuldkommenhed, der kan tænkes hos Menneskeheden, bestaae, naar det ikke skulde være i en fuldkommen, reen, uforstyrret Harmonie mellem disse to til een forenede Naturer? — En Fuldkommenhed, som, hvor uopnaelig den end maa være mig og formodentligen og ethvert andet Menneske, dog, for saavidt som jeg kan befordre den ved en tro Anvendelse af de Midler, der ligge i mig selv, maa være et stadigt Maal for min alvorligste Bestræbelse."

Men om en saadan Harmonie under nogen Besingelse kan finde Sted, saa er det vist kun under

den, at den dyriske Deel af mit Væsen bliver regjeret af den intellectuelle, men ikke omvendt den sidste af den første; thi hvad kan være affindigere, end at den Blinde skal lede den Seende og den Forstandige adlyde den Uforstandige? Denne Underordning er saa meget mere besøiet, da den dyriske Deel ikke staaer nogen Fare ved den fornuftiges Regjering og ikke har det mindste Indgreb i sine retmæssige Fordringer at befrygte af den: thi denne erkjender alt for vel, hvad der kræves til det hele Menneskes almindelige Bedste, til at negte den dyriske Deel noget, som Naturen har gjort til en Betingelse for dens Opholdelse og Velbefindende. Derimod veed Dyret intet af Mandens høiere Fornødenheder; det er ikke dets Sag, om dets urolige Bestræbelse for at tilfredsstille enhver af dets Begjerligheder hindrer Manden i dens ædlere Forretninger og renere Fornøielser, og det er saa lidet tilbøieligt til at lade sætte Maal og Grændser for sine egennyttige Fordringer, at det endog modsætter sig enhver Indskrænkning og, saasnart Fornuften falder i Svøn eller ikke holder fast nok paa Tømmen, tilegner sig en Enevælde og et Overherredømme, som useilbarligen drager en Forstyrrelse i Menneskets hele indvortes Deconomie efter sig."

„Da nu dette (som Erfaringen viser) er og al sin Tid synes at have været Tilfældet — om ikke hos alle, saa dog useilbarligen hos mere end den største Deel af Menneskene paa den hele Jordklode; og da ikke allene
den

den almindelig erkjendte moralske Fordærvelse, men endog den største Deel af de physiske Onder og Lidelser, der plage og pine det menneskelige Kjon, ere nødvendige Følger af dette Herredømme af vor Naturs dyriske Deel over den fornuftige, og den skjændige Trældom, som Fornuften alt for let beqvemmer sig til, naar Lidskabernes Sirenesang eengang har fundet Indgang til vort Hjerte, saa følger heraf som en Regel, der — uden Hensyn til muelige, men sjeldne Undtagelser — med god Føie kan gjelde for almindelig: at Fornuftens uophørlige Kamp med Sandeligheden eller det intellektuelle Menneskes Kamp med det dyriske er det eneste Middel, hvorved vor Naturs Fordærvelse og alle de forskjellige Onder, der opstaae derfra, kunne afhjelpes, og at denne indvortes Krig i ethvert Menneske maa vedvare, til det til Tjeneste sødte Dyr erkjender og har lært villigen at finde sig i Fornuftens vise og beskjæede Herredømme. — En Betingelse, hvortil det dyriske Jeg, hvis Virksomhed stedse kun har sin egen Tilfredsstillelse til sit Formaal, neppe vil være at bringe til paa anden Maade, end at det fornuftige ved enhver muelig Forstærkelse af sin Kraft og Energi faaer en ganske afgjort Overmagt.

„Naar dette, som jeg føler mig inderlig overbevist om, er Sandhed, saa har jeg fra dette Dieblil intet uopsætteligere Anliggende, end at lære at betjene mig til dette Formaal af alle de Kræfter og Hjælpe-

midler i deres fulde Styrke, der ligge i min Nands Natur, og nu begriber jeg først, hvorfor den Delphiske Apollo (i denne Henseende Organet, hvorved den høieste Wiisdom taler til alle Mennesker) ikke vidste noget vigtigere at anbefale dem, der gaae ind i hans Tempel, end: Kjend Dig selv. Thi hvad andet end dette Ubekjendtskab med vor Naturs Høihed, med det Usynliges uendelige Ophøielse i os over det Synlige og med den uudtømmelige Styrke, vor blot af Mangel paa Brug kun saa lidet formaaende Nandskraft besidder, i hvad andet end dette ligger den første Kilde til alt vort Onde? Jeg afholder mig herved fra enhver Undersøgelse, der af Mangel paa fast Grund, som Fornuften kunde fæste Fødder paa, vilde tabe sig i blotte Hypotheser. Hvoraf det end kommer — det være sig, at Sjelen, som Plato siger, bedøvet ved Faldet fra hine overhimmelske Egne (dens forrige Livs Element) til Materien, hvor den bliver fængslet i et jordisk Legeme, kun langsomt og gradviis kan komme til sig selv igjen, eller at Barndomsalderens Svaghed, den langsomme og for det meste meget ufuldstændige Dannelselse af det Instrument, af hvis Godhed og rene Stremning dens egen Udvikling for største Delen er afhængig, og de øvrige Omstændigheder, hvis Indflydelse hos de fleste strækker sig til deres hele Liv, er tilstrækkelig til at forklare hiin sørgelige Erfaring, — nok, Sagen selv er ganske aabenbar. Kun Uvidenheden om sin egen Natur og sit eget Værd kan sætte Nanden i saa unatur-

lig

lig en Tilstand, at den, istedet for at herse, beqvemmer sig til at tjene; istedet for at løsrive sig fra Materien, stedsse bliver mere indviklet i den, istedet for at stige høiere og høiere, synker dybere og dybere, istedet for at nærre sig med Gudernes Føde, lader sig nøie med døriffe Nydelse eller tomme Skucrætter. Men selv i denne foragtelige Tilstand paatvinges den, mod sin Villie, en lønlig Følelse af sin høiere Natur: det er langt fra, den befinder sig vel i sin Fornedrelse: den gjør sig selv Bebreidelser for enhver den selv uværdig Føielighed mod de Tyranner, hvis Lænker den skams mer sig ved at bære, — og mere end tilstrækkelig beviser den evige Urolighed i dens Underste, den bestandige Bestræbelse for at overdøve sin egen Bevidsthed, den hyppige Omverling af Gjenstandene for dens Begjærligheder og Lidenstaber, den evige Længsel efter et ubekjendt Gode, som den ved enhver Forandring forgjæves haaber at komme i Besiddelse, af, — hvor liden Tilfredsstillelse den finder i sine Nydelse, og at der ikke gives nogen Lyksalighed for den, saa længe den rene Kilde i dens eget Væsen er skjult og lukket for den."

„Held mig, sagde jeg ved disse Betragtninger til mig selv, at et Sammenstød af gunstigere Omstændigheder, Odrægtelse, Undervisning, tidlig Aandsansstrængelse og Opmærksomhed paa min gode Dæmons Stemme have beskjærmet mig for at gjøre disse ulykkelige Erfaringer hos mig selv! Held mig, at hverken en overdreven Hengivenhed for Sandseligheden eller no-

gen

gen anden egnsttlig Videnskab har undertrykt Kjærligheds
 heden til Sandheden og Bestræbelser for at fortjene min
 Indvortes Dammers Bifald i mig! Men tør jeg derfor
 smigre mig med, at Fornuftens Herredømme nu for stedse
 er rodfæstet saa fast i mig, at der ingen Forsigtighed behø-
 ver at anvendes mod den mueligen kun forstufne Fiende,
 der, netop naat jeg mindst ventede det, kunde bryde
 frem fra eet eller andet Baghold og gjøre min ubesin-
 dige Selvtillid til Skamme? Jeg har neppe begyndt
 Livets Løbebane, — Fødsel, Opdragelse, Forhold og
 mine Medborgeres Forventning bestemme mig til mit
 Fædrelands offentlige Tjeneste, — tusinde Leilighe-
 der, hvor min Nærskaffenhed, min Taalmodighed, mit
 Herredømme over mig selv, min Bestandighed i det
 Gode kunne blive uventet satte paa Prøve, forestaae
 mig endnu, — mangen en haard Kamp, maaskee endog
 med en Modstander i min egen Barm, som endnu er
 mig ubekjendt, eller i det mindste med Lidenskaber,
 Bidsfarelser og Laster hos andre Mennesker, som mit
 Kald i Republiken eller mine Forhold i det borgerlige
 Liv ville indvikle mig med, og — hvad der af alle Far-
 rer maaskee er den farligste, — med den herskende
 Mand i Verden og den usormærkte Smitte af herskende
 Exempler, Vaner og Fordomme! Mon jeg aldrig vil
 glide paa saa flibrig en Vane? Mon jeg aldrig blandt
 saa mange Sags Forretningaer, Bekymringer og Ud-
 spredelser, ved saa vidt omspreedt og deelt en Opmærks-
 somhed paa Tingene uden for mig, vil tabe Opmærksom-
 heden

Heden paa mit Zunderste? Mon jeg aldrig fornedelst den
 larmende Tummel uden fra vil blive døv for Visdoms-
 mens Stemme og min gode Demons sagte Advarsler?
 — Det er saa tungt at stige op, saa let at glide ned, og
 paa den Bane, jeg har besluttet at følge, kommer man
 ved blot at staae stille tilbage! — O, Archytas! du
 behøver visseligen enhver muellig Forstærkning, der kan
 give din Villie en stedse afgjærende Overmagt, du behø-
 ver visseligen et System af Levnedsphilosophie, der
 staaer paa en Grund, som ingen modvirkende Magt
 enten udenfra eller indenfra vil være istand til at rokke!”

„Men hvorfor skulde du søge, hvad du allerede
 har fundet? Eller hvorledes vilde du blandt ørkesløse
 Grubleres Drømmerier eller i hine snaksomme Sophis-
 ters Skoler, der gjøre deres Tænkraft til en gymnas-
 stisk Kunst og ere stolte af med lige Færdighed og lige
 Held at fegte i Dag for Parmenides's Ideer, og i
 Morgen for Leucippus's Atomer, hvorledes vilde du
 hos dem kunne finde en bedre Norm for din hele ind-
 vortes Forfatning, en sikkrere Ledetraad gennem Livets
 Labyrinth, et ædlere Maal for din Tilværelse, en
 større Opmuntring og Kraft til Dyden og en fastere
 Grund til gode Forhaabninger end i hiin høie Visdoms
 Hovedlærdomme, som du er bleven opdragen i? Troen
 paa, at denne grændseløse Verdensbygning, — hvori
 Fornuften, saafremt dens rene Syn ikke bliver for-
 dunklet af nogen tilfældig Aarsag, selv i den blotte
 Ektheds af de væsentlige Ting, som gennem de
 udvort

udvortes Sandser gjøre Indtryk paa de indvortes, siner saa noie en Forbindelse mellem Aarsag og Virkning, mellem Middel og Formaal, saa skjon en Simpelpelhed i den uoverstuelige Mangfoldighed, saa stor en Harmonie i denne evige Strid mellem de forskjelligste Elementer og Sammensætninger, saa stor en Enhedsformighed i Tingenes evige Omvexling, saa stor en Orden ved al den tilsyneladende Forvirring, og i det Hele saa skjon en Forening af alle Delene til et eneste fælles Formaal, — ikke er en blind Hændelses Værk eller mekanisk virkende plastiske Former, men en synlig Fremstilling af en grændseløs Forstands Ideer, en evig Virkning af en evig oversandselig Grundkraft, som alle Kræfter drage deres Væsen af, en eneste efter uforanderlige Love regjeret guddommelig Stad, hvor alle fornuftige Væsener ere Borgere, hvor Retfærdigheden og Bliedommen selv ere Lovgiver og Regent, og hvor en fælles Stræben efter Fuldkommenheden er den evige Grundlov."

„So mere jeg søget at gjenneitænke denne store alt omfattende Tanke, des fuldkomnere føler jeg mig overbevist om, at min Aands hele Kraft udtømmer sig i den, at den tilfredsstiller alle dens væsentlige Driveter, at jeg med al muelig Anstrængelse ikke kan tænke noget høiere, bedre og fuldkomnere, — og at dette netop er det stærkeste Beviis paa dens Sandhed. Fra det Øieblik, da denne allerguddommeligste Tanke i den hele Klarhed, hvormed den gennemstraalet mit Sjels

Sjel, viser sig saa vis, som jeg er mig selv min fornuftige Natur bevidst, fra dette Gieblig føler jeg, at jeg er mere end et dødeligt jordisk Væsen, at jeg er uendelig mere end det blot dyriske Menneske, som jeg udvortes synes at være; jeg føler, at jeg ved uopløselige Bånd er sammenknyttet med alle Væsener og at min Aands Virksomhed, istedet for at være indskrænket til et halv dyriskt og kun som en Drøm' varende Liv, er bestemt til en evig Række høiere og høiere Optrin, renere og renere Beskuelser, til en stigende kraftfuldere og videre grændsende Anvendelse af den selvsamme Fornuft, som allerede i dette jordiske Liv gjør mig til det ædleste af alle synlige Væsener.

Fra dette Gieblig føler jeg, at Naturen allene kan være mit sande Jeg, at kun dens Forretninger, dens Velbefindende, dens Lyksalighed er min; at det vilde være Ussindighed, om den vilde betragte et Legeme, der er givet den blot som Organ til at udvikle og anvende dens Kraft og til at bringe den i Fællesskab og Forbindelse med de øvrige Væsener, om den vilde betragte dette Legeme, siger jeg, som en virkelig Deel af den selv og behandle det Dyr, der skal tjene den, som sin virkelige Lige; men mere end Ussindighed, ja en Forbrydelse vilde det være mod den helligste af alle Naturløve, om den vilde indrømme det Herredømmet over sig eller indlade sig i et fornedrende Forbund mod sig selv med det, gjøre et Slags Centaur af sig selv og

veders

vederlægge den Tjeneste, Dyret er udsaget til at gjøre det, ved Gjentjenester, der ere den uverdige.

Fra dette Dieblif, da min Rang i Skabellen, da den Bærdighed som Borger i Guds Stad, der gjør mig til Lem af Tingenes høiere Orden, er afgjort, fra dette Dieblif tilhører jeg ikke mig selv, henhører jeg ikke til en vis Familie, til et særskilt Borgerelskab, til en enkelt Art eller udelukkende til den Jordplet, som jeg kalder mit Fædreneland, jeg tilhører med alle mine Kræfter det store Hele, hvori min Plads, min Bestemmelse, min Pligt er anvist mig af den eneste Overherre, jeg maa erkjende over mig. Men netop fordi og kun fordi det er mit Fædreneland, den mig anviste Post, mit huuslige Selskab, mine Medborgere og mine Medmennesker, der skulle være de nærmeste Gjenstande for min Virksomhed i dette jordiske Liv, erkjender jeg mig forbunden til at gjøre og lide alt, hvad der er mig mueligt til disse Gjenstandes Bedste, for saavidt som ingen høiere Pligt bliver tilfødesat derved. Thi fra dette Dieblif er Sandhed, Retfærdighed, Orden, Harmonie og Fuldkommenhed, uden nogen egennyttig Hensyn til mig selv, de høieste Gjenstande for min Kjerlighed, er Bestræbelsen efter at samle disse rene Straaler fra Guddommen i mig og udbrede dem uden for mig mit sidste Formaal, Rettesnoren for alle mine Handlinger, Normen for alle de Love, til hvis Efterlevelse jeg tør forpligte mig. Mit Fædreneland kan altsaa fordre af mig, hvad der

ikke

ikke friber mod denne høieste Pligt; men saasnart dets formeente Interesse fordrer en uretsfærdig Handling af mig, ophøre fra dette Dieblik alle dets Forbringer paa mig, og om Berøvelse af min Formue, Landsforviisning, ja Døden selv var fastsat for min Bøgring, saa vilde Fattigdom, Forviisning og Død være den bedste Deel, jeg kunde vælge."

Kort, Agathon! fra det Dieblik, hlin store Tanke har sat sig i Besiddelse af mit Inderste, og er bleven Sjelen i alle mine Tilbøieligheder, Beslutninger og Handlinger, forsoinder for stedse enhver Forestilling, enhver Begjerlighed, enhver Lidenkab, der vil skille mit Jeg fra det Hele, det henhører til, isolere min Fordeel og gjøre min Pligt afhængig af min Nyttelse eller Fornøielse. Nu er ingen Dyd mig for tung, intet Offer, som jeg bringer den, for stort, ingen Lidelser for dens Skyld mig utaalte. Det forekommer Dig, siger Du, jeg er mere end et almindeligt Menneske; og dog bestaaer min hele Hemmelighed blot dert, at jeg stedse har søgt at vedligeholde denne Tanke om min guddommelige Oprindelse, min høie Bestemmelse og min umiddelbare Forbindelse med den usynlige Verden og den almindelige Aand, klar, levende og nærværende til mig, og at den med Tidens Længde er bleven til en stedsevarende rolig Sjæle. Føler jeg end (som neppe er muligt at undgaae) undertiden Menneskehedenis Løb Byrden af det jordiske Aag, der sidder paa vor Aands Binger, formørkes end min Sands og udvattes end
min

min Kraft, — saa behøves der dog kun nogle Døds
blikke, hvori jeg igjen vækker i mig den slumrende
Tanke om den inderlige Nærværelse, hvormed den alt
opfyldende Grundkraft ogsaa omringer og gennemtræn-
ger mit indvortes Væsen, og da bliver jeg, som om en
besjælet Aand med sin Aande puster min Aand i Liv
igjen, udbreder Lys igjen i den, meddeler mit Hjerte
Varme og gjør mig stærk igjen til alt, hvad det er min
Pligt at gjøre eller lade.

Og et System af Ideer, hvis Tro gjør en saad-
dan Virkning, et saadant System skulde endnu be-
høve noget andet Beviis for sin Sandhed end sin blotte
Fremstilling? En Tro, der saa fuldkommen tilfreds-
stiller Fornuften, der endog af den selv bliver paandret
mig, og som jeg ikke kan frasige mig uden at frasige
mig min Fornuft, en Tro, der paa den ligeste Wei-
fører mig til den største moralske Godhed og den
reneste Nydelse af min Tilværelse, der er muelig i dette
jordiske Liv, en Tro, der saasnart den blev almindelig,
vilde stoppe Kilderne til alt det moralske Onde og realis-
fere den skønne Digterdrøm om den guldne Alder i dens
høieste Fuldkommenhed, — en saadan Tro er, Agathon!
Beviis for sig selv, og vi kunne trøstigt opfordre alle dens
Modstandere til at opgive os en mere med Fornuften over-
eensstemmende og for den menneskelige Natur passeligere
Tro. Kast et Digt paa det, Menneskeheden er uden
den — hvad den vilde være, naar der ikke steds i Lov-
givningerne, Religionerne, Mysterierne og de Visers
Sko-

Skoler havde hos Folkeslagene vedligeholdt sig nogle Straaler og Gnister af den, — og hvad den kunde blive, hvad den maatte blive, om den nogensinde blev herkende — hvad den allene ved blot Fremgang til dette maaskee aldrig opnaaelige Maal vil blive, da ville alle de Tvivl og Indvendinger, som Sandselighedens Bantro og Dialectikens Sophisterie kunne opdrive mod den, ligesaa lidet være i Stand til at forstyrre Dig i Din Overbeviisning, som et Solegran kan løfte en Bægtskaal, der nedtynges af et Centners Overvægt.

Jeg kjender kun en eneste Indvending mod den, som ved første Øiekast har nogen Sandsynlighed for sig; dette er nemlig, at den er for høi for den store Hob og for reen og fuldkommen for den Tilstand, hvortil Skjebnen har fordømt Menneskeheden paa denne Jord. Men om det, end er alt for sandt, at de fleste af vore Brødre leve i Uvidenhed, Undertrykkelse og Slaverie, ere raa endnu og mangle Dannelsen, altsaa befinde sig i en Tilstand, der synes at fordømme dem til et Slags Dyriskhed, hvori uafvendelige Bekymringer for det ahiemalste Livs blotte Opholdelse nedtrykke Aanden og ikke lade den komme til Bevidsthed om sin egen Værdighed og sine egne Rettigheder: hvo tør dog vove at give Skjebnen Skyld for denne Menneskehedens Fornedrelse? Maa den ikke aabenbar tilskrives dem, der af høist strafværdige Bevæggrunde anvende alle optænkelige Midler, for saalænge som mueligt at holde den i denne

denne dyriske Tilstand? — Dog, denne Betragtning vilde nu føre os for vidt. — Nok, vi, min kjære Agathon! vi kjende vor Pligt; aldrig ville vi, naar der gives os Magt i Hænderne, bruge den til andet end saa vidt som mueligt til vore Brødres Bedstes Befordring; og om vi end ikke formaae noget andet, saa ville vi søge, saa meget som det staaer til os, at forhjælpe dem til hiint: Kjend Dig selv, som umiddelbar fører dem til det eneste Middel, hvorved Menneskets hedens Onde kan afhjelpes fra Grunden af. Vel er dette kun gradviis, kun ved en tiltagende Udbredelse af det Lys, hvori vi erkjende vor sande Natur og Bestemmelse, mueligt; men endog ved den langsomste Tiltagelse vil det, naar det kun tiltager, omsider blive lys Dag; thi saalænge det forbliver ubeviisligt, at det er en Umuelighed, at alle oversandselige Væsener gradviis tiltage i Fuldkommenhed, kunne vi med Tilforladelighed ansee hiin trøstesløse Cirkel, hvori det menneskelige Rjøn, efter nogle Halvvises Mening, evigen skal dreie sig; for en Chimaire. Ved en saadan Mening kan vel enkelte sandseelige Menneskers Dovenstab finde sin Regning; men hverken er den Menneskene i det Hele gavnlig, eller kan den forenes med de Begreber, Fornuften gjør sig om Mandens Natur, eller med Planen til Skabelsen, hvilken vi ere pligtige til at forestille os, som den høieste Viisdoms og Godheds Værk, i den absolutte høieste Fuldkommenhed, vi kunne naae med vor Tænkraft, ja, hvilken vi saa meget mere ere pligtige

til at gjøre os denne Forestilling om, som vi ikke bør tvivle paa, at vor Naturs uoverstigelige Skrænker, endog ved vor Krafts høieste Anstrængelse, lade os stedse forblive uendelig langt ander denne Plans og dens Udførelses virkelige Fuldkommenhed.

Eiheller den Indvending, at Troet paa en Forbindelse mellem vor Aand, den usynlige Verden og Tingenes almindelige System alt for let kunde blive Aarsag til een af det menneskelige Sindes farligste Sygdomme, til det religiøse eller dæmonistiske Sværmerie, er af nogen sænderlig Bigtighed. Thi det beroer jo blot paa os selv, at sætte Fornuften til Grændse for vor Tilbøielighed til det Underfulde, ikke tillægge Phantasien og de pludselig opstaaende Følelsers Spil noget alt for høit Værd, og ikke ansee de Billeder; under hvilke de gamle Digtere i Østerlandene have søgt at gjøre deres Gisninger om det Usynlige og Tilkommende sandseligt baade for sig selv og andre, for mere end de ere, for Billeder af oversandseltige Ting, altsaa af Ting, som ikke have Billeder. Adskilligt i den Orpheiske Theologie og det Meste, der aabenbares os i Mysterierne, synes at være udflydt fra denne Ritde. Disse behagelige Drømme af Phantasien ere passende for Menneskehedens Barndomsalder, og Østerlandenes Beboere synes og heri, ligesom i alt andet, stedse at ville forblive Børn. Men os, hvis Landskræfter udvikles under en mere tempereret Himmel

og under Indflydelsen af den borgerlige Frihed, og ikke fængsles ved Hieroglypher, hellige Bøger og forestrevne Troesformularer, — os, som det er tilladt ogsaa at ansee Oldtidens ærværdigste Fabler for — Fabler, os paaligger det mere og mere at rense vore Begreber og overhovedet ikke at ville vide mere af alt, hvad der ligger uden for vore Sandsets Kreds, end hvad Fornuften selv lærer os at troe deraf og der er tilstrækkeligt for vor moralske Fornødenhed. Det Sværmerie, der nærer sig i Skyggen af en ørkesløs Eensomhed med sandkelige Mandsfantomer og Følelser, lader sig vel ikke nøie med saa frugal en Kost; det ønsker at svinge sig op over Naturens Grændser og ved sin indvortes Sandsets Overspændelse allerede i dette Liv at kunne sætte sig i en Tilstand, der maaskee forestaaer os i en anden; det tager Drømme for Syner, Skygger for Væsener, Ønsker af en brændende Phantasi for Nydelse; det vænner sig Die til et magisk Kinnende Mørke, hvori Fornuftens fulde Lys Tid efter anden bliver det utaalende, og beruser sig i søde Følelser og Ahuelser, som borttrække Livets sande Formaal fra dets Synskreds, bysse Mandens Virksomhed i Evn, og give det ubevogtede Hjerte værgeløst til Pris for ethvert uformodet Anfald paa dets Uskyldighed. Mod denne Ejselsyge er vore Pligters Opfyldelse i det borgerlige og huuslige Liv det sikreste Beskjermelsesmiddel; thi inden for disse Skranke er den Løbebane ind-

sluttet,

flattet, der er anvist os her paa Jorden, og det er blot Selvbedrag, naar nogen anseer sig bestemt til at være en Undtagelse fra denne almindelige Lov. Pythagoræernes rene, simple og ganske allene paa vor Aands Fornødenhed grundede Theosophie sætter os umiddelbar paa denne Løbebane; og langt fra at bortdrage os fra Livets Forretninger, underviser og over den os snarere i, hvorledes de bedst besørages og beværder den os med moralske Kræfter, der ikke allene gjøre enhver Dyd, enhver Selvovervindelse, ethvert Offer, vi have at bringe vor Pligt, muelig, men endog let og naturlig for os. Min Erfaring, kjereste Agathon! giver mig Ret til at tale med Tryghed herom. Naar jeg i halvtredstindstyve Aar, som have været opofrede mit Fædrelands offentlige Anliggaender, og hvori jeg har passeret alle Trin og fem Gange i Krig og Fred beklædt den høieste Værdighed i vor Republik, ingensinde blev fjed af at opfylde min Skyldighed, hvor hyppig og haardnakket den Modstand end var, jeg havde at stride med; naar jeg med Koldsindighed underkastede mig enhver Omkiftning af Lykken og Folkets Gunst, og efter enhver Prøve paa min Retsskaffenhed fremgik renere og mere luttret; naar endeligen, som jeg kan sige med et fornøiet Hjerter, mine Medborgeres almindelige Kjærlighed og uindskrænkede Tillid er den eneste, endstjont, i mine Dine den rigeste, Belønning, jeg har vundet med min Tjeneste: saa siger min indvortes Bevidsthed mig, at jeg ikke havde kunnet bringe det dertil, om

ikke mine Kræfter stedse ved Troen paa dette oversand-
 felige Baand, der forener mig med en høiere Orden
 i Tingene, med Guds almindelige Stad og med Guds-
 dommen selv, — var bleven næret, opmuntret, støt-
 tet og i visse Forfatninger endog ophøiet over dens al-
 mindelige Grændser. Smidlertid maa jeg ikke for-
 glemme, at jeg i mit lange Liv her i Verden især er
 bleven understøttet af to Maximer, uden hvilke denne
 Tro ikke kunde udvise sin hele Besgjørenhed, men
 endog i mange Tilfælde snarere maatte gjøre Skade.
 Den første var: ved enhver Opfordring af min Pligt
 at skaae mig selv saa lidet og at handle saaledes
 overhovedet, som om alt kun kom an paa mine egne
 Kræfter, og blot efter den samvittighedsfuldeste Op-
 fylbelse af denne Betingelse at holde mig forvissat om
 en høiere Vistand; den anden: uagtet min Tro paa
 vort nuværende Livs Sammenhæng med et Tilkom-
 mende, der indeholder Nøglen til alt, hvad der i
 dette er os umueligt at forklare — dog at betragte mit
 nærværende Liv som et fuldstændigt Liv, tillægge det
 en ligesaa stor Vigtighed og ligesaa omhyggelig fuldest-
 gjøre alt, hvad mine nuværende Forhold kræve af
 mig, kort, saavidt som mueligt at anvende ethvert
 Øieblik deraf ligesaa vel og ligesaa viseligen, som om
 min hele Tilværelse var indskrænket til dette jordiske Liv
 allene. Du vil ved nogen Estertanke finde disse Maxi-
 mer i Anvendelsen paa de almindelige og daglige Plig-
 ter i Livet saa rige paa practisk Nytte, at jeg ikke be-
 høver,

Høver, Agathon! at anprise Dig dem som de gavnlige Middel mod et vist subtillt Sværmerie, der søger at gjøre os vor Skyldighed mageligere, end den bør være.

Her taug den ærværdige Olding, for at lade sine endnu ikke dunkel blevene Dine Hefte sig paa hans unge Bæns Afsyn, fra hvilket hans hele Sjæls rene Bifald straalede ham stærkere og mere levende i Møde, end han ved de veltalnesten Ord vilde have formaaet at udtrykke somme. Agathon var paa denne Tid i enhver Betragtning fuldkommen forberedt til at vorde overbevist ved et saadant Skilderie af den Orpheiske Pythagoræiske Lærelære og Lævedsphilosophie; og om der end var bleven een eller anden Tvivl tilbage endnu, saa blev den i de Samtaler, som de efter den Tid ofte havde med hverandre om denne Gjenstand og nogle særde Duncter i det Pythagoræiske System, betaget ham til saa fuldkommen en Tilfredsstillelse for hans Fornuft, som der i Ting af dette Slags nogenstinde kan forlanges. Thi saafremt Hjertet ingen lønlige Indvendinger har at gjøre imod en Lære, der paalægger os saa tunge Pligter, og de Opofringer, den fordrer, blot vederlægges ved Fordele og Glæder, som kun et reent Hjerter formaaer at erkjende derfor og er i Stand til at nyde, saa falder det en sund Forstand saa lidet tungt at forvise sig om dens Sandhed, at det endog er den unueligt, ikke at troe den, eller ved Tvivl og

Indvendinger, selv om den ikke formaaede ganske at
 bortrydde dem, at lade sig gjøre usikker og vildsa-
 rende.

Fjerde Capitel.

Agathon's Historie sluttet.

Den forrige Danaes Historie, hendes Forhold med
 Agathon og hvad der, siden de saa uventet havde
 faaet hinanden igjen at see, var foresaldet mellem
 dem, var nu, efterat Agathon havde gjort Archytas
 bekjendt med alle Omstændighederne i sit Liv, ingen
 Hemmelighed mere for denne Vise og hans Familie.
 Hos saadanne Personer som Archytas, Critolaos og
 Psyche stod Chariclea ingen Fare for at tabe mere
 ved en saadan Oprigtighed, end hun selv, for ikke
 at usurpere nogen tilsnegen Agtelse, vilde tabe. Sand
 Wiisdom er stedse retfærdig, og sand Dyd bestandig
 tilbøielig til at bære mere over med andre end med
 sig selv. Desuden kan der med god Grund formas-
 des, at Agathon maatte have draget Omsorg for at
 fæste hiint Gratiernes Slægt, som Danae i For-
 tællingen af sin Historie havde berørt, over den Deel
 deraf, der behøvede at bedækkes.

Archytas opmuntrede og bestyrkede, som man
 let kan begribe, den roesværdige Beslutning, som
 Cha

Chariclea havde afsnødet vor Helt; og Psyche gjorde hende skadesløs for det Tab, den voldte hende, ved at fordobble det Vensteb, de ved første Diekast havde fattet for hinanden. Chariclea valgte nu Tarent til sit sædvanlige Opholdssted. Forenet ved Sympathiens Bånd med den vise Archytas's Familie, syntes hun, inden sine Tid var gaaen, at udgjøre et Lem af den. Hendes behageligste Forretning var at bidrage til at opdrage Agathon's tre Søsterdøttre, som Gratiernes havde udgydet alle deres Gaver over. Hun vante sig uformærkt til at ansee disse yndige Børn som sine egne. Børnene voksede op i den Tanke, at de havde tvende Modre, og Psyche fandt den største Fornøielse i at vedligeholde den behagelige Indbildning, der gjorde hende og hendes Veninde til een Person i deres unge Hjertes.

Agathon forholdt sig fra denne Tid, trofast mod det Løfte han havde gjort Dyden og Chariclea, saa forsigtig, at ingen — undtagen Archytas allene og maaskee Chariclea selv, — kunde mærke, hvor meget den Bold kostede ham, som han derved maatte gjøre paa sig. Men efter nogle Maaneders Forløb erfoer han, at han havde lovet mere, end han formaaede at holde. Der gives besjælende Dieblikke, hvori vor Sjel føler Kræfter i sig, som ikke ere dens egne og paa hvis Vedblivelse den gjør sig forgjeves Regning. Traværelse allene kunde redde ham. Den Tanke, at skilles fra sine Venner, fra Psyche og fra Chariclea, var

var forstrækkelig for ham; men fra det Dieblit, da han følte denne Skilsmisses Nødvendighed, var hans Beslutning fattet. Archytas billigede den, og Søstrene (saaledes pleiede Psyche og Charicia at kalde hverandre) elskede deres Broder smt nok til saa meget som mueligt at formilde ham en Skilsmisse, hvis sande Bevæggrund de stikende sluttede sig til.

Agathon gjennemreiste i Selskab med en lærd Ben af den Pythagoræiske Skole og en Maler fra Sicilien alle Provindserne i den daværende bekjendte Verden, hvor man taledes eller i det mindste forstod det Græske Sprog. Naturen, Konsten og, hvad der i begge er det vigtigste for Menneskene, Mennesket selv vare Gjenstandene for hans opmærksomme Jagttagelse.

Han medtog kun saa Fordomme, da han drog bort, og saae sig ogsaa skilt ved disse saa, da han kom tilbage igjen. Da han den hele Tid, han tilbragte paa sin philosophiske Vandring, var en blot Tilskuer paa Verdens Skueplads, saa kunde han desmere upartisk domme saavel om Handlingerne som om de handlende Personer.

Hans Jagttagelser fuldendte, hvad Omgangen med Archytas og vedvarende Eftertanke over hans egne Erfaringer havde begyndt: de overbeviste ham om, at Menneskene, i det Hele taget, allevegne ere, som Zippias havde skildret dem, endskjønt de burde være saaledes, som Archytas's Exempel fremstillede Mennesket.

Han

Han saae allevegne, — hvad man kan see til denne Dag — at de ikke ere saa gode, som de kunde være, om de vare visere; men han saae ogsaa, at de umueligen kunde blive bedre, inden de blive visere, og at de ikke kunde blive visere, førend deres Fædre og Mødre, Ammer, Pædagoger, Lærere og Præster, med alle deres øvrige Foresatte paa ethvert Trin, fra Gadesfogeden til Kongen, ere blevene saa vise, som enhver, i Forhold til sin Forbindelse og Indflydelse, maatte være for at opfylde sin Pligt og virkelig være nyttig for det menneskelige Selskab.

Han saae altsaa, at sand Oplysning til moralsk Forbedring er det Eneste, Haabet om bedre Tider, det er om bedre Mennesker, grunder sig paa. Han saae, at alle Folkeslag, de vildeste Barbarer saavel som de cultiverede og forfinede Grækere, agte Dyden, og at intet Selskab, om det end var en Horde Arabiske Røvere, kan bestaae uden nogen Grundstof til Dyd eller, rigtigere sagt, uden noget, der ligner den og indtager dens Plads. Han fandt ethvert Sted, enhver Provinds, enhver Nation, han lærte at kjende, saa meget des lykkeligere, jo bedre Indvaanernes Sæder vare, og han saae uden Undtagelse den meste Fordærvelse der, hvor der herskede den største Fattigdom eller den største Rigdom.

Han fandt hos alle de Folkeslag, han besøgte, Religionen indhyllet i Overtro, misbrugt til Skade for det borgerlige Selskab og fornedret ved Hykkerie
eller

eller åbenbar Bold til Redskab for Bedragerie, Her-
 skesyge, Gjerrighed, Bellyst og Orkesløshed. Han
 saae, at enkelte Mennesker og hele Folkeslag kunne
 have Religion uden Dyd, og at de derved ere des
 stæmmere; men han saae ogsaa uden Undtagelse, at
 enkelte Mennesker og hele Folkeslag, naar de i sig selv
 ere gode, blive desbedre ved Gudfrygtighed.

Han saae Lovgivningen, Statsforvaltningen og
 Politiet allevegne fuldt af Mangler og Lyder; men han
 saae tillige, at Menneskene uden disse Love, uden
 Statsforvaltning og uden Politie vilde være langt ulyk-
 keligere end de ere. Han hørte, man allevegne klagede
 over Misbrug, saae, at enhver vilde vide Verden
 forbedret, og stødte paa en Mængde Mennesker, der
 vare beredte til at arbejde paa dens Forbedring og uuds-
 tæmmelige paa Forslag dertil, men ikke et eneste Men-
 neske, der vilde lade Forbedringen begynde med det
 selv, og man kunde deraf ganske naturligen forklare,
 hvorfor det, ingensteds virkeligen vilde blive bedre. Han
 saae Menneskene allevegne beherskede af to hinanden
 imodsatte Dripter, af Dripten til Lighedens Haandhæ-
 velse og af Dripten til uindskrænket at være Herre over
 andre; og dette overbeviste ham om, at det, saalange
 dette Onde ikke er afhjulpet, umuelig ved nogen Foran-
 dring med Regjeringsformen kan blive bedre med Men-
 neskene, men at de maae tumle om i en evig Cirkel,
 fra Kongelig Despotisme og aristocratisk Overmod til
 demokratisk og Pøbel-Tyrannie og fra dette igjen til
 hine,

hine, indtil omsider en Lovgivning, der er byggt paa den rene Religion og Morals Grundlaerdomme, og en Opdragelse, foranstaltet af denne, ville bringe det til at tæmme den dyriske Drist til ubunden Selvraadighed i alle Mennesker.

Han saae, at Konster, Flittighed og god Huusholdning allevegne havde Rigdom, at Rigdom havde Luxus, at Luxus havde Sædernes Fordærvelse og at fordærvede Sæder havde Statens Undergang til Følge; men han saae tillige, at Konsterne, naar de gives deres Sving af Viisdommen, forskjønne, udvikle og forædle Menneskeheden, at Halvdelen af vor Natur er Konst, og at Mennesket er, uden Konst, det elendigste af alle Dyr.

Han saae det Sandes og Falskes, det Godes og Ondes, det Rigtiges og Urigtiges Grændser i Menneskehedens hele Oeconomie ukjendelig flyde i hinanden, og overbeviste sig derved stedse mere om wise Loves Nødvendighed og om den Pligt for den gode Borger at troe Loven mere end sin egen Kjielse.

Men alt, hvad han havde seet, bestyrkede ham i den Overbeviisning: „At Mennesket, beslægtet paa den ene Side med Dvoren paa Marken og paa den anden med de høiere Væsener og Guddommen selv — vel er lige saa lidet skiftet til at være et blot Dyr som et blot Mand, men at det dog lever overensstemmende med sin Natur, naar det stedse stiger høiere; at et hvert høiere Trin til Viisdom og Dyd, det har bestreget, forsøger dets Lyksalighed; at Viisdom og Dyd altid have været det rigtige Maal saavel for den offentlige som for den private Lyksalighed hos Menneskene; og at denne eneste Erfaringssandhed, som ingen Tvivler er i Stand til at svække, tilintetgjør alle Hippias's falske Slutninger og befæster urokkelige Theorien af Archytas's Lyvedsphilosophie.“

Disse Kundskaber og denne Overbeviisning vare de Frugter, som Agathon i Timæus, der bleve anvendte til eensomme Befragtninger eller selskabelig Forskning i venstabelige Samtaler, indhøstede af sine Jagttagerer til Fordeel for sit Moralsystem. De udajorde kun en liden, men i Grunden den vigtigste Deel af den Skat af skjønne og nyttige Kundskaber, som han bragte tilbage med sig til Tarent fra tre Mars Færdse gjennem de fornemste Dele af den daværende Verden.

Han havde den store Glæde at finde sin gamle Ven, Archytas, og alle dem, han elskede, i den samme lykkelige Tilstand, som han havde forladt dem i. Dagen, de saae hinanden igjen paa, var en Venstabsfest, som det hele Tarent tog Deel i. Hvad, der gjorde deres Glæde fuldkommen, var den Jagttagelse, at Agathon ikke gjorde nogen Forskiel mellem Psyche og Chariclea og aldeles syntes at have glemt, at den sidste engang havde været Danae og hvor meget hun havde været det for ham.

Han befestede sig nu i den Beslutning at gjøre Tarent til sit bestandige Opholdssted. Tarentinerne gave ham deres Borgerret. Han fortjente den Lykke at leve i Frihedens og Fredens Skjød blandt gode Mennesker, og de vare og værdige til en saadan Medborger.

Overbeviist om ved alt, hvad han havde erfaret og iagttaget: at man vel i en stor Virkefreds glimrer mere, men i en liden kan stifte mere Godt, helligede han sig de offentlige Anliggender i denne Republik med Iver og Fornælsse; og saalænge Critolaos og Agathon levede, troede Tarentinerne ikke at have tabt noget derved, at Archytas var gaaen til en bedre Verden.

